

МАЙН РИД СКВАТЕРИТЕ

Превод от руски: М. Москов, С. Андреев, —

chitanka.info

ЧАСТ I

I

ХОЛАНДСКИТЕ КОЛОНИСТИ

Хендрик фон Блум беше бур.

Мой млади английски читателю, не си мисли, че искам да покажа неуважение към минхер^[1] Фон Блум, като го наричам „бур“^[2]. В нашата хубава Капска колония „бур“ означава земевладелец. Не е унизително да те нарекат земевладелец. Фон Блум беше холандски земевладелец — бур в Капската колония.

Скватерите от Капската земя са изиграли много важна роля в новата история. Макар че по характер този народ е склонен към мирен живот, той е бил принуден да води твърде много войни с туземците в Африка и с европейците. Във всички тези войни скватерите са се проявили много добре и са доказали, че и най-миролюбивият народ в случай на нужда може да се бие също така добре, както и онези, които грижливо развиват в себе си войнствени наклонности.

Наистина, обвинявали са скватерите, че са проявявали голяма жестокост във войните си, особено във войните с туземните племена. И погледнато от страни, това обвинение може да изглежда справедливо. Но ако вземем под внимание постоянните нападения и безпокойства, които са понасяли скватерите от тези диви неприятели, трябва да се отнесем по-снизходително към поведението на холандците от Капската земя. Наистина, те са поробили жълтите хотентоти, но по онези времена схващанията за робството са били други и дори най-образованите европейски народи не са виждали нищо осъдително в поробването на цветните раси. Така англичаните са превозвали с корабите си от Африка до Америка хиляди негри, които продавали като говеда по пазарите, а испанците и португалците държали американските чернокожи в много по-сурово робство, отколкото скватерите — хотентотите.

От друга страна, необходимо е да се вземе под внимание и характерът на туземците, с които са имали работа холандските колонисти.

Най-жестокото поведение на скватера към роба му се е виждало на този роб мило в сравнение с това, което са понасяли диваците от страна на своите собствени деспотични управници.

Разбира се, това не можело да бъде оправдание за холандците за туй, че са превърнали хотентотите в свои роби. Но като се вземат под внимание всички обстоятелства, ще излезе, че няма нито един народ, който да има право да ги упрекне в жестокост. Те са имали работа с диваци, крайно изостанали и на най-ниско стъпало на развитие. А историята на колонизацията при подобни обстоятелства не може да не изобилства с различни некрасиви епизоди.

Аз лесно бих могъл да оправдая поведението на скватерите от Капската колония, но това би заело твърде много място и време и затова е невъзможно. Тук мога само да изкажа мнението си за тях, а то е следното: скватерите са храбър народ, силен, здрав, нравствен, миролюбив, изкусен, правдив и горещ привърженик на републиканската свобода, с една дума — те са народ благороден.

След всичко казано, може ли да се мисли, че като наричам Хендрик фон Блум понякога бур вместо скватер, искам с това да изразя неуважение към него? Точно обратното.

Но минхер Хендрик фон Блум не винаги е бил бур. Той бе имал право на малко по-високо обществено положение: бе получил по-добро възпитание, отколкото обикновено получават простите фермери из Капската земя и умееше дори добре да си служи с шпагата.

Не беше родом от колонията, а бе израсъл в Холандия и пристигнал в Африка не като беден търсач на приключения с цел да забогатее, а като офицер от холандския полк, настанен по това време тук.

Но в колонията той не стоя дълго на военна служба. Една младичка, руса Гертруда с румени бузки — дъщеря на богат скватер — се влюби в младия лейтенант, който на свой ред също така силно я обикна. Скоро след това бащата на Гертруда умря и грамадната ферма с нейните малки стада коне, виторози волове, дебелоопашати овни и хотентоти, остана на тях. Как да стои при това на военна служба. Наложил се да подаде оставка и да се превърне в заседнал скватер, фермер. Хендрик фон Блум така и стори.

Това се случи много години преди англичаните да завладеят Капската колония.

По време на пристигането на англичаните, Хендрик фон Блум бе вече човек много влиятелен в колонията и в своя окръг, разстлан в най-хубавата част на богатото графство — Грааф-Райнет. Той беше вече вдовец и баща на малко семейство. Жената, която така силно бе обичал, русата Гертруда с розовите бузки, вече не съществуваше.

Ще узнаете от историята, млади читатели, как холандските колонисти, недоволни от управлението на англичаните, въстанаха против тях. Бившият лейтенант заемаше едно от най-видните места между въстаналите. Историята ще ви разкаже как бе потушено въстанието: по-видните участници в него бяха екзекутирани. Фон Блум също бе осъден. Той успя да избяга, но цялото му имущество в Грааф-Райнет бе конфискувано и дадено на друг.

Много години по-късно го намираме в един далечен окръг отвъд Оранжевата река. Той водеше там живот на „скитник-бур“ без постоянно местожителство и скитащ със стадата си от място на място, там, където имаше добро пасище и вода за животните.

В това именно време се запознах с лейтенанта и неговото семейство. За живота му до това време ви разказах всичко, което научих, но за следващите му години знам всички подробности. Повечето от тях съм чул от устата на неговия син. Тази история ми се видя много интересна и поучителна: от нея почерпих първите си сведения по африканска зоология.

Понеже мисля, скъпи читатели, че тя ще бъде също така интересна и поучителна и за вас, реших да ви я разкажа. Описанието на дивите животни, които играят роля в тази история, техните нрави, обичаи, инстинкти, съм предал така, както ми го е диктувала природата. Младият Фон Блум беше познавач на природата и можем напълно да разчитаме на точността на неговите описания.

Разочаровал се от политиката, Хендрик фон Блум живееше по това време на най-далечната граница, всъщност дори извън границата на колонията, защото, най-близкото селище се намираше на сто мили от него. Неговият „краал“, т.е. колиба, беше в окръга, граничещ с великата пустиня Калахари, тази Сахара на Южна Африка. Местността на сто мили наоколо беше необитаема, защото дивите бушмени, пръснати малко на брой в това пространство, едва ли повече заслужаваха да бъдат наречени обитатели, отколкото дивите животни, скитащи в околността.

Казах, че Фон Блум по това време водеше живот на скитник бур. Фермерите на Капската колония се занимаваха главно с развъждане на коне, говеда, овце и кози; стадата от тези животни бяха богатството на бура. Но имуществото на нашия лейтенант беше много малко. Изгнанието го бе лишило от всичките му богатства и не му бе провървяло в първите опити на скитник-скотовъдец. Законът за освобождаването, издаден от Британското правителство, се отнасяше не само за негрите от островите в Западна Индия^[3], но също и за хотентотите от Капската земя, в следствие на което слугите на минхер Фон Блум го напуснаха. Стадата, без добър надзор и грижи, се похабиха; една част станаха плячка на диви зверове, друга загина от болести. Конете му измряха от онази необяснима болест, която погуби хергелетата в Южна Африка; броят на овцете и козите все повече намаляваше от постоянни нападения на вълци, хиени и диви кучета — в резултат на всички тези загуби от големите му стада останаха на края не повече от сто глави добитък — коне, волове, овце и кози заедно — много малко имущество за скитник бур от Южна Африка.

Но въпреки всички тези загуби, минхер Фон Блум не се чувстваше нещастен. Като гледаше около себе си тримата си синове — Ханс, Хендрик и Ян, като гледаше румената си руса дъщеря Гертруда, жив портрет на майка си, — той забравяше всичко и не губеше бодрост и надежда за по-щастливо бъдеще.

Двамата по-големи синове му бяха вече помощници в обикновените занимания, най-малкият също растеше и скоро щеше да работи наравно с братята си. Гертруда или Трюйе, както ѝ викаха обикновено, обещаваше да стане с време чудесна домакиня. Защо трябваше да се чувства нещастен? И ако понякога от гърдите му се изтръгваше ненадейна въздишка, това се случваше само тогава, когато лицето на малката Трюйе му напомняше другата Гертруда, която беше вече на небесата.

Но Хендрик фон Блум не беше от онези хора, които изпадат в отчаяние. Несполуките не можеха да сломят енергията му: напротив, те само по-силно го подбуждаха да работи, за да възстанови загубеното благосъстояние.

За себе си той нямаше нужда от богатство. Беше готов напълно да се задоволи с онзи прост начин на живот, който водеше и не би се грижил особено за увеличаване на богатствата си. Но върху него

лежеше грижата за децата, за бъдещето на неговото малко семейство. Той не смяташе, че има право да допусне децата му да израснат като диваци, без каквото и да било образование.

Не, това не биваше да става. Те трябваше навреме да се върнат в обществото и да вземат участие в драмата на обществения живот на цивилизованите хора. Такова беше решението на Хендрик фон Блум.

Но как можеше да приведе в изпълнение това решение? Макар че неговата така наречена „измяна“ бе простена и той имаше сега право да се върне в пределите на колонията, беше още невъзможно за него: имуществото му бе твърде недостатъчно за живот в града; то би му стигнало за не повече от месец, а после? Трябваше да мизерстват.

Понякога го тревожеха мислите за това. Но сетне те само повече засилваха енергията му и той с още по-голямо упорство започваше да работи.

Последната година се труди особено енергично. За да има добитъкът му достатъчно храна през зимата, зася голям участък с царевица и ориз и получи прекрасна реколта и от едното, и от другото. Градината му също обещавахе да даде обилие от разни плодове и зеленчуци. С една дума, това малко ъгълче, където се бе настанил сега временно, представляваше сякаш оазис и изгнаникът ден след ден се радваше и любуваше на гледката на зреещите плодове. Той започна дори наново да мечтае за щастие, наново да се надява, че годините на бедствия и несполуки вече са минали.

Уви! Тази надежда не се сбъдна! Цял ред изпитания още го чакаха, цял ред нещастия, които го лишиха почти от всичко, което имаше, и го принудиха съвсем да промени начина си на живот. Макар че едва ли ще бъде правилно да се нарекат всички тези загуби „нещастия“, защото те доведоха до щастлив резултат. Впрочем, вие сами ще видите това, млади читатели, когато прочетете историята на скитника, на скватера и неговото семейство.

[1] Господин. Б.е.р. ↑

[2] Селянин. Б.е.р. ↑

[3] Антилските острови. Б.е.р. ↑

II КРААЛЪТ

Бившият лейтенант седеше пред вратата на своя „краал“ — така се наричат чифлиците на южноафриканските скватери. Беше захапал дълга лула и пушеше с наслада. Всеки бур пуши лула.

Въпреки многото загуби и нещастия в миналия му живот, в очите на скватера сега личеше доволство. Неговият труд, явно, щеше да бъде щедро възнаграден: царевиците, големи и пълни, се белееха като мляко сред пожълтелите листа и сърцето на фермера се радваше, като гледаше простиращите се наоколо ниви.

Но още повече го радваше видът на неговите бодри и здрави деца. Ето ги, и четиримата са около него.

Ханс — най-големият — твърд, спокоен, работеше в прекрасната градина. Най-малкият, живият и подвижен Ян, се суетеше около него и му помагаше по нещичко. Хендрик, неуморимият Хендрик, с добро лице и светли, къдрави коси, подреждаше конете в краала (краал в Южна Африка наричат и къщата, и оградата за животни). А прелестната, румена и руса Трюйе, тичаше със своята любимка — малка питомна антилопа, големите очи на която съперничеха по невинност и кротост на нейните собствени очи.

Да, Хендрик фон Блум се радваше като гледаше по ред децата си и нищо чудно — всички те бяха прекрасни по външност и всички обещаваха да бъдат добри. Ако баща им чувстваше известна болка, това бе само като гледаше малката Трюйе, която, както вече казахме, напомняше покойната му жена.

Но времето отдавна бе излекувало раната, останала бе само лека тъга; а и тя се явяваше само понякога и после погледът на бащата отново светеше с радост и надежда, когато спираше върху скъпите деца.

Ханс и Хендрик вече бяха достатъчно силни и можеха да му помагат в работата; освен тях той имаше още един работник, на име Свартбой.

Кой беше този Свартбой?

Погледнете в конюшната и ще видите там Свартбой, който заедно с младия си господар Хендрик оседлаваше два коня. Той изглеждаше на около тридесет години, но ръстът му бе необикновено малък, не повече от четири фута. Въпреки това, бе як и набит човек. Цветът на кожата му бе жълтеникав, макар че ако се съди по името, можеше да се каже, че тя бе черна („сварт“ на холандски значи „черен“).

Носът му бе сплеснат и хлътнал между скулите, силно издадени напред; устни много дебели, ноздри широки, брада без косми; главата му почти плешива, защото само тук-там по нея имаше малки снопчета коса, прилична по-скоро на вълна, отколкото на човешки косми.

Главата му бе много голяма в сравнение с ръста, ушите — също така грамадни, а очите с кос разрез, като у китайците. Всички тези черти са отличителни за хотентотите от Южна Африка.

Ала Свартбой не бе хотентот, макар и да бе от едно племе с тях. Той бе бушмен.

Но как дивият бушмен бе попаднал на служба у Фон Блум?

Ей сега ще ви разкажа за това.

У дивите племена на Южна Африка съществува един много жесток обичай: във време на придвижванията си те изоставят на смърт в пустинята всички старци и сакати, а често дори и болните си.

Децата равнодушно оставят зад себе си родителите само с чаша вода и храна за един ден.

И бушменът Свартбой беше жертва на този обичай. Веднъж той бе отишъл с другарите си на лов и беше тежко ранен от един лъв. Другарите му, понеже не се надяваха, че той ще остане жив, го оставиха в пустинята да умре; и разбира се, той щеше да умре, ако не беше Хендрик фон Блум. Нашият бур, който се местеше в това време на друго място, случайно минаваше оттам, намери ранения бушмен, взе го в своя фургон, грижливо превърза раните му и се грижи за него, докато той оздравя. По този начин бушменът се намери в краала на скватера.

Макар че изобщо бушмените не се отличават с благодарност, Свартбой в това отношение бе изключение, той не бе забравил направеното му благодеяние. И когато всички слуги, освободени, напуснаха Фон Блум, той му остана верен и оттогава му бе дясната ръка. Сега той беше, както вече казахме, единственият слуга, ако не се

смята момичето Тоти, също хотентотка; по ръст, цвят на кожата и фигура тя напълно приличаше на Свартбой.

Щом Свартбой и младият Хендрик оседлаха конете, те веднага ги яхнаха и излязоха от краала, придружени от две силни, страшни наглед кучета. Те препуснаха по равнината да докарат за нощуване воловете и останалите коне, които пасяха на доста голямо разстояние от краала. Това правеха всяка вечер, защото в Южна Африка се прибира всичкия добитък за нощуване в конюшните, иначе дивите зверове ще го разкъсат. Затова фермерите строят до жилищата си краали, т.е. огради за добитъка с високи, здрави стени.

Тези огради са също така необходими за фермера, както и собственото му жилище, което също се нарича краал.

Щом младият Хендрик и Свартбой отидоха за добитъка, Ханс остави работата си в градината и отиде да прибере овцете, които пасяха от другата страна, недалеч от къщата.

Малката Трюйе завърза антилопата си и отиде в къщи да помогне на Тоти да приготвят вечерята. По този начин скватерът остана сам с лулата си, която през всичкото време не изпускате от уста.

Той седеше мълчалив и се любоваше на прилежанието на децата си. Макар че всички те бяха прекрасни в неговите очи, сърцето му някак повече клонеше към неуморимия Хендрик, който повече от другите му напомняше него самия в дните на младостта му. Той с гордост се любоваше на изкуството му в ездата и го следваше с очи, докато се виждаше.

Изведнъж вниманието му бе привлечено от едно странно явление. На хоризонта в тази посока, накъдето бяха отишли Хендрик и Свартбой, но явно много по-далеч от тях, се появи нещо като мъгла или черен дим, сякаш равнината на далечно разстояние гореше. Какво можеше да е това? Нима някой бе подпалил храстите из равнината? Или беше облак прах? Но вятърът съвсем не беше така силен, че да вдигне такъв прах, а между това явлението много приличаше на облак прах. Но може би прахът бе вдигнат от някакво стадо животни, например голямо стадо антилопи, или местецци се от едно място на друго газели?... Облакът се простираше на цели мили по хоризонта. Фон Блум знаеше, че тези животни често са на стада, които заемат

пространство от няколко мили. Но в дадения случай Фон Блум не мислеше, че това са антилопи.

Мълчаливо гледаше странното явление, като се мъчеше да си го обясни по някакъв начин. От време на време облакът като че се издигаше нагоре към синьото небе и имаше вид ту на облак прах, ту на дим от грамаден пожар, ту на червен облак. Той беше на запад и затъмняваше залязващото слънце. Не беше ли това необикновено явление предвестник на някакъв особено ужасен ураган или земетресение?

Подобни мисли минаваха през ума на Фон Блум. Явлението не приличаше на обикновен облак, не приличаше и на стълбове прах, нито на дим. То не приличаше на нищо, което скватерът беше виждал някога. Нищо чудно, че той почувства тревога и страх.

Изведнъж тъмночервената маса сякаш покри неговото стадо в равнината и добитъкът, явно изплашен, се разбяга на разни страни. После и двамата конници също така изчезнаха от погледа на Фон Блум, потънали в тази маса.

Фон Блум скочи, сега вече сериозно изплашен. Какво можеше да е това?

Викът, който нададе той, накара да изтърчат от къщи Тоти и малката Гертруда; в същото време се върнаха и Ханс и Ян, които бяха прибрали вече овцете и козите. Всички гледаха странното явление, но никой не можеше да разбере какво е това и всички бяха много разтревожени.

Докато стояха така, замрели от страх, двамата конника изведнъж се отделиха от облака и в бърз галоп препуснаха по равнината към тях. Когато приближиха малко, се чу гласът на Свартбой, който с всички сили крещеше:

— Баас Фон Блум! Скакалци! Скакалци!

III СКАКАЛЦИ

— Господи! — извика Фон Блум, като повтори подир бушмена холандското име на тези насекоми.

Тайната се изясни. Странното явление, което покриваше равнината, беше облак летящи скакалци.

Това беше гледка, която никой от тях — с изключение на Свартбой, — никога не беше виждал. Фон Блум неведнъж беше виждал скакалци в малко количество и в различни видове, защото в Южна Африка има много видове от това страшно насекомо. Но появилите се сега легиони бяха един от редките видове истински странстващи скакалци. Рядко някой биваше свидетел на техните грамадни придвижвания.

Свартбой добре познаваше тези скакалци и макар че видът на пълчищата го възбуди силно, то това не беше страх.

Съвсем напротив. Неговите дебели, големи устни се издадоха напред и на лицето му се четеше радост. В него явно силно бяха заговорили инстинктите на дивото му племе. Появата на пълчищата скакалци не пробуждаше у тях ужас, а се приветстваше като източник на радост: скакалците за тях бяха същото, което е обилната жетва за земеделците или големият лов за рибаря.

Кучетата махаха опашки и радостно лаеха, като подскачаха, сякаш се готвеха да вървят на лов. Като забелязаха облака, те инстинктивно познаха, че това са скакалци и ги гледаха с такива чувства, каквито проявяваше и Свартбой, защото кучетата, както и бушмените, с голяма охота ядат тези насекоми.

Щом стана ясно, че странното явление са просто скакалци, всички в миг се успокоиха. Малката Трюе и Ян започнаха да се смеят, като пляскаха с ръце и с любопитство очакваха пристигането им. Всички бяха чували достатъчно за скакалците и знаеха, че те ядат само растения, но съвсем не закачат, дори не хапят нито животните, нито хората, и затова няма защо де се страхуват от тях.

Дори самият Фон Блум се успокои съвсем. След ужасните опасения, които бе му причинил видът на странния облак, известието, че това са само скакалци, беше, разбира се, голямо облекчение. И той, наред с другите, с любопитство очакваше да приблизят насекомите.

Но изведнъж мислите му добиха друга посока. Погледът му падна върху нивите кукуруз и ориз, прекрасната градина с натежали клони от зреещи плодове, обширната зеленчукова градина. Той си спомни слушаните разкази за опустошенията, които правят тези насекоми, и неволно извика.

Децата тутакси забелязаха, че баща им е разтревожен, но понеже не разбираха причината, го наобиколиха и запитаха какво му е.

— Уви! Уви! Всичко е загубено! Всичко е загубено! — отчаян викаше Фон Блум. — Да, всичкият ни имот, трудът ни цяла година — загубено, загубено! О, мои скъпи деца!

— Как загубено? Защо загубено, татко? — в един глас питаха децата.

— Тези ужасни скакалци! Те ще изядат всичко! Цялата ни реколта, всичко е загубено!

— Да, наистина! — потвърди Ханс, който много обичаше научните занимания и бе чел много разкази за опустошенията, които правят скакалците.

Радостният израз на всички лица се смени с тъга и не с любопитство вече гледаха те приближаващия се облак от насекоми.

Фон Блум имаше пълно основание да се страхува: ако този облак се спуснеше върху неговите ниви, тогава прощавай, надежда за добра реколта; скакалците за минути ще изядат всичко до последното стръкче на полето; след тях няма да остане и следа нито от листа, нито от плодове, нито от зеленчук.

Всички с мъка следяха движенията на облака; той беше още на половин миля разстояние и сякаш не приближаваше.

Лъч надежда проблесна в ума на Фон Блум. Той свали голямата си кожена шапка и я вдигна колкото може по-нависоко. Вятърът духаше от север, а облакът беше точно на запад от краала. Скакалците се движеха в посока от север към юг, както почти винаги в Южна Африка, и следователно трябваше да минат по-западно от краала.

— Да — рече Хендрик, който, озовал се преди малко в средата на този облак, можеше с увереност на каже в каква посока се движи той.

— Скакалците отиват право на юг. Когато обърнахме конете към къщи, много скоро се измъкнахме от тях и те, явно, не ни последваха. Уверен сам, че облакът ще отmine на югозапад от нас.

Фон Блум също започна да се надява, че той ще отmine край тях. На север от краала още не се виждаше, а онези скакалци, които се бяха появили на запад, щяха да отидат както обикновено право на юг; и ако вятърът не се променеше, нивите му щяха да бъдат спасени, защото скакалците нямаше да изменят посоката си.

Мълчаливо, с безпокойство продължаваше той да наблюдава, но облакът не се приближаваше. Надеждата се съживяваше в душата на бура и лицето му добиваше по-спокоен израз. Децата забелязаха това и се радваха, но мълчаха. Всички стояха и мълчаливо наблюдаваха.

Странна бе гледката. Пред очите им минаваше не само тъмната маса насекоми. Във въздуха над тях летяха множество птици, най-различни видове. Бавно размахвайки криле, летеше кафявият орик, най-големият африкански ястреб; до него се виждаше жълт ястреб; по-нататък се виеше с широко разперени криле орел и веднага до него късоопашат фигляр. Имаше цели ята птици най-различни по цвят и големина — соколи, гарвани, най-различни насекомоядни, но грамадното болшинство бяха така наречените Springhaan-vogel (скакалчена птица), малки пъстри птичета, по големина и вид прилични на лястовички. Милиарди от тях затъмниха слънцето: те със стотици непрекъснато се спускаха в облака от скакалци и тутакси наново се издигаха във въздуха, всяка с плячка в човката. Тези птици се наричат „ястреби на скакалците“, макар че съвсем не спадат към вида на ястребите. Те се хранят изключително със скакалци и се срещат само там, където има от тези насекоми. Те ги следват във всичките им придвижвания, правят си гнезда сред своята плячка и мътят пиленца.

Наистина, интересно бе да се види този облак от крилати насекоми, придружен от многобройните и различни врагове. И всички ги гледаха учудено. Но този жив облак все не се приближаваше и надеждите на Фон Блум ставаха все по-големи.

Пълчището се отправяше право на юг и заемаше сега целия западен край на хоризонта; при това се забелязваше, че главата на колоната постепенно се спускаше по-ниско към земята, докато задните редици бяха още много нависоко.

— О! — извика Свартбой с доволна усмивка. — Те спират да нощуват! Прекрасно, можем да напълним цели чували.

Свартбой обичаше много скакалци, почти така, както орелът — дори повече, така, както Springhaan-vogel.

Бушменът се оказа прав. Скакалците наистина започнаха да се спускат към долината.

— Те не могат сега да хвърчат — продължаваше бушменът. — Става много студено за тях. Ще измрат до утре.

Така и стана. Щом слънцето залезе и подухна студен ветрец, крилете на пътешестващите насекоми отслабнаха и те бяха принудени да спрат да нощуват, като покриха всички дървета, храстите и тревата.

За няколко минути се разпръсна мрачната мъгла, която бе затъмнявала синьото небе, но в далечината равнината изглеждаше като след пожар: тя беше цялата покрита с дебел пласт насекоми, поради което изглеждаше черна.

Придружаващите ги птици, забелязали настъпването на нощта, се виха известно време във въздуха, а после се пръснаха на разни страни. Едни от тях слязоха да нощуват по скалите, други накацах по ниските клони на мимозите и след няколко минути, както на земята, така и във въздуха настана пълна тишина.

Тогава Фон Блум си спомни за добитъка; животните се виждаха далече в равнината, покрита от скакалците.

— Оставете ги да си похапнат малко, баас — рече Свартбой.

— Да си похапнат ли? Какво? — попита господарят — Нима не виждаш, че цялата трева е покрита със скакалци?

— Не, не трева, а скакалци, баас, да си похапнат — възрази бушменът, — добитъкът от тях се угоява много повече, отколкото от тревата, о, повече!

Но ставаше вече късно и беше невъзможно да оставят добитъка в полето. Скоро щяха да излязат лъвовете и тази вечер, поради появата на скакалците, по-рано от други дни, защото царят на зверовете не се гнуса да пълни царския си стомах с тези насекоми, щом има такава възможност.

Трябваше веднага да се прибере добитъка в краала. Оседлаха трети кон за самия Фон Блум и тримата, скватерът, синът му Хендрик и бушменът, тръгнаха към степта.

Когато наближиха скалите, видяха много странна гледка. Земята беше цялата покрита от тези тъмночервени насекоми; на някои места пластът им достигаше няколко дюйма дебелина. Всички храсти, които се намираха там, бяха напълно покрити от тях, не се виждаха ни клони, ни листа, не беше останало свободно стръкче тревичка, нито едно листче. Насекомите лежаха неподвижно, като че бяха заспали. Вечерният студ ги бе лишил от силата да се движат.

Но Фон Блум и Хендрик бяха поразени най-много от държането на конете им и изобщо на всичкия добитък, който лакомо гълташе насекомите, като че бяха овес. Изглеждаше невъзможно да го прогонят оттам и само честите удари с джамбока (камшика) на Свартбой и дочулият се наблизко лъвски рев принудиха животните да тръгнат към къщи, където скоро ги затвориха в краала.

Свартбой беше взел със себе си чувал и го напълни със скакалци.

Виждаше се, че той предпазливо събира тези насекоми, като че се боеше от тях. Но бушменът се опасяваше не от скакалците, а от отровни змии, които в такива случаи се натрупваха в голямо количество, както му беше известно от собствен опит.

IV РАЗГОВОР ЗА СКАКАЛЦИТЕ

Тревожна беше тази нощ за обитателите на краала. Стига само вятърът да се обърнеше малко от запад и скакалците на сутринта щяха да покрият засетите ниви и безследно да унищожат богатата реколта. Може би и още по-лошо: тези насекоми можеха да унищожат цялата растителност на четиридесет, петдесет и дори повече мили наоколо. И тогава с какво ще хранят добитъка? Той можеше да погине от глад, преди да успеят да го закарат на ново пасище.

Подобни нещастия са съвсем възможни. В Капската колония много бури, нещастни скватери, са загубвали стадата си по такъв начин. Нищо чудно, че в краала на Фон Блум тази нощ беше тревожно.

От време на време скватерът излизаше от къщи да види не се ли е променил вятърът. Но до късна нощ нямаше никаква промяна. Все така духаше лек ветрец от север, от великата пустиня Калахари, откъдето, без съмнение, бяха дошли скакалците. Луната светеше силно и лъчите ѝ огряваха тъмната маса насекоми, покрили долината. Чуваха се лъвски рев, подозрителни крясъци на чакал и идиотският смях на хиена. Всички тези животни и много, много други се наслаждаваха на обилно пиршество.

Като не забелязваше и най-малка промяна във вятъра, Фон Блум започна да се успокоява. Скоро се поде общ разговор, разбира се, за скакалците. Говореше най-вече Свартбой, тъй като той ги познаваше най-добре. Много пъти в живота си бе виждал скакалци и не един чувал бе изял навремето. И за това нищо чудно, че знаеше много за тях.

Откъде идат те — това Свартбой не знаеше, а и никога не се бе замислял. Произходът им обясни ученият Ханс.

— Те идат от пустинята — рече той. — Скакалците снасят яйцата си в пясъка, където остават, докато настане дъждовното време на годината. Щом с дъждовете се покаже тревата, насекомите се излюпват от яйцата и се хранят с нея. А когато изядат всичката трева,

биват принудени да дирят нови пасища. Тази е причината за техните „придвижвания“.

Това обяснение се видя на слушателите достатъчно ясно.

— Чувал съм — рече Хендрик, — че фермерите палят огънове около нивите си, за да не допуснат там скакалците. Не разбирам как огънят може да ги спре, дори и да направят „плътни огнени прегради“! Насекомите си имат крила и могат лесно да прелетят над огъня, нали?

— Огньовете се кладат — отговори Ханс, — за да ги пропъди димът. Но и тази мярка дава резултат против насекомите, докато не са им порасли крилата, докато скакалците, както казват, са още „пешни“. В такова състояние, тоест още без крила, те също така извършват придвижванията си, които често биват още по-опустошителни, отколкото придвижванията на напълно развитите, крилати насекоми. Като пълзят и скачат по земята, пешите скакалци се движат винаги в една посока, като че напътствани от инстинкта. Нищо освен морето или много голяма и бърза река не може да ги спре или да ги накара да изменят посоката си. Малките реки, а дори и по-големи, ако текат бавно, биват преплувани; през стени и къщи те прелазват и, като прескачат препятствията, продължават пътя си в същата посока.

При преминаването на широки и бързи реки безброй милиарди от тях потъват и биват отнесени в морето. Ако скакалците не са в особено голямо количество, фермерите понякога успяват да защитят нивите си от тях с огънове, както чухте. Но когато те са в такова безбройно количество, както днес, дори и огънят не може да ги спре.

— Но как така, братко? — попита Хендрик. — Струва ми се, че докато те нямат още криле, огънят във всеки случай ще ги спре, защото как ще преминат през него? Ще го прескочат, а?

— О, не! — възрази Ханс. — Могат да се накладат много широки и големи клади, през които е невъзможно да прескочат.

— Обясни по-точно — каза Хендрик. — Това ме интересува, кажи, защото не мога да го разбера.

— И аз също — обади се малкият Ян.

— И аз! — извика Гертруда.

— Добре — отговори Ханс, — ще ви обясня: милиони от тези насекоми навлизат в огъня и го угасяват.

— Какво? — учудено извикаха всички. — Как така? И не изгарят ли?

— Разбира се, че изгарят — възрази Ханс. — Милиарди изгарят или се овъгляват. Но останките им покриват огъня с дебел слой и го угасяват. По този начин предните редици от тези пълчища стават жертва; но следващите преминават невредими по трупове на загиналите.

И тъй, виждате, че дори огънят не може да спре движението на скакалците, когато са в особено голямо количество. На много места в Африка, където туземците обработват земята, появата на скакалци хвърля в панически ужас населението, особено ако те се движат по посока на техните ниви и градини. Те знаят, че ще останат без никаква жетва и затова появата на скакалците ги плаши така, както земетресение или някакво друго голямо нещастие.

— Ужасът им е напълно понятен в такъв случай — забеляза Хендрик.

— Крилатите скакалци — продължи Ханс, — не спазват така неотклонно веднъж взетата посока, както пешите. Тяхното движение, види се, се определя от вятъра. Често те попадат в морето, където безброй много от тях загиват. На някои места мъртви скакалци са били изхвърлени на брега в невероятни количества. Така на едно място изхвърлените по този начин трупове на скакалци образували на морския бряг насип петдесет мили дълъг и повече от четири фута висок. Мнозина, заслужаващи пълно доверие, пътешественици уверяват, че зловонието, разпространявано от тази грамадна, разлагаща се маса, се усеща на разстояние сто и петдесет мили от брега.

— Е — извика малкият Ян, — никога няма да повярвам, че е възможно да има човек толкова тънко обоняние!

Това заключение разсмя всички. Само Фон Блум не взе участие в общата веселост. Той беше в този момент много сериозно загрижен.

— Татко — попита малката Гертруда, като видя, че баща ѝ не се смее и като искаше да го привлече в общия разговор, — татко, тези скакалци от онези ли са, с които се е хранил Йоан Кръстител, когато е живял в пустинята? Нали в Библията е казано, че той се е хранил със скакалци и див мед.

— Да, мисля, че са същите — отговори бащата.

— А на мене ми се струва, татко, че не са точно такива, а подобен вид — скромно забеляза Ханс, — библейските скакалци са били истински, които доста се различават от скакалците на Южна

Африка, макар и да си приличат с тях по привички. Впрочем, този въпрос е още спорен според учените. Абисинците казват, че Йоан Кръстител се е хранил не със скакалци, а с плодовете на едно особено дърво, което те наричат дърво-скакалец.

— А ти, Ханс, как мислиш? — попита Хендрик, който много вярваше на научните познания на брат си.

— Според мене — отговори Ханс, — не може да има никакъв спор тук. Само като се изопачава смисълът на думата, може да се предполага, че свети Йоан се е хранил с плодове от дървото-скакалец, а не със самите скакалци. Аз решително съм на мнение, че светото Писание говори за скакалци: още повече, че ези два вида храна — скакалците и дивият мед често вървят заедно, тъй като и понастоящем са главната храна на много племена, които скитат из пустините. Освен това, ние имаме много доказателства, че скакалците и дивият мед са служили в библейските времена за храна на обитателите на пустинята. Затова е съвсем естествено да се допусне, че свети Йоан, живеейки в пустинята, е трябвало да употребява тази храна, също както и мнозина пътешественици от новото време, които са се спасявали с нея при преминаване през заобикалящата ни тук пустиня. Аз съм чел много книги за скакалци, но щом споменахте за Библията, трябва да си призная, че нийде не съм срещал такова вярно и прекрасно описание на това насекомо, както в нея. Искаш ли, татко, да го чуеш?

— Разбира се, прочети го, момчето ми, разбира се — отговори Фон Блум, доволен от предложението на сина си и от обрата, който взе разговорът.

Малката Гертруда изтича в стаята и веднага се върна с грамадна книга в кожена подвързия, с две здрави медни закопчалки. Това беше семейната Библия. Трябва да забележа, че подобна книга ще намерите в дома на всеки бур, защото тези холандци-колонисти са протестанти и така обичат Библията, че без да им тежи, четири пъти в годината пътуват сто мили, за да присъстват при нейното тържествено четене.

Ханс отвори книгата и веднага намери мястото на пророк Йоил.

Ако се съди по бързината, с която намери нужното му място, личеше, че той добре познава тази книга.

Всички замлъкнаха и Ханс запозна да чете:

„Ден на тъма и мрак, ден облачен и мъглив; като утринна заря се разпростира по планините народ многоброен и силен, какъвто не е имало от време оно и няма да има докрай света. Пред него гълта огън, а зад него пали пламък, пред него земя като райска градина, а зад него опустошена степ и за никого няма спасение от него. Видът му е като вид на коне и препускат те като ездачи. Препускат по върховете на скалите с тракане сякаш от колесници, с трясък, сякаш от пламък, който опустошава слама, като силен народ, строен за битка... Пред тях ще се разтресе земята, ще се заклати небето, слънцето и луната ще помръкнат, и звездите ще загубят светлината си... Как стене добитъкът, печално ходят стада волове, защото няма за тях пасище; мъчат се стада овце“.

Дори грубият Свартбой почувства поетическата красота на това описание.

Но Свартбой можеше и сам много нещо да разкаже за скакалците и също така хубаво, както вдъхновеният Йоил.

И той започна:

— Бушменът не се бои от скакалци. Бушменът няма ни градина, ни царица, ни ориз, нищо, което биха могли да изядат скакалците. Бушменът сам яде скакалци, той става дебел от тях. Всички ядат скакалци. И всички стават дебели, когато се движат скакалците. Ха! Да живеят скакалците!

Тези забележки на Свартбой бяха доста верни. Почти всички известни животни в южна Африка ядат скакалци. Не само месоядните ги ядат с удоволствие, но и други животни — антилопи, чакали, лъвовете, яребици, дропли и — странно е да се каже, дори гигантът слон: всички те изминават цели мили подир скакалците. С не по-малка наслада ги ядат и домашните животни — овце, коне и кучета. Но най-странното от всичко е, че скакалците и сами се ядат. Щом някой от тях се нарани и заболее, така че пречи на общото движение, другите веднага се нахвърлят върху него и го изяждат.

Бушмените и другите туземни племена в Африка приготвят скакалците с известна изтънченост. И Свартбой се занимава цялата

вечер с донесения запас от тези насекоми. Той ги „готвеше“ така:

Най-напред около два часа ги вари в много малко вода в едно гърне. После ги извади, изсуши ги, сложи ги в тиган и известно време ги друса да се отделят всички криле и крачка на насекомите. След това ги остави сами да се изчистят и бушменът духна в тигана с такава сила, че всичките криле и крачка отлетяха и вкусното ястие беше готово; оставаше само малко да се посоли. Опитаха новото ядене и им хареса. Мнозина предпочитат приготвените по този начин скакалци дори и пред морските раци.

Понякога добре изсушените скакалци се стриват и, като се прибави малко вода, от тях става нещо като пюре.

В изсушен вид това насекомо се запазва много добре за дълго и често то е единственият хранителен запас за цялата година у бедните туземни племена. Затова именно туземците в Африка поздравяват появата на скакалците като радостно събитие. Всички се нахвърлят да ги събират с чували, а понякога и с колички, и събират колкото могат повече, после ги приготвят така, както направи Свартбой, и ги скриват за запас.

В подобни разговори времето мина незабелязано. Беше много късно, когато всички се разотидоха да спят. Фон Блум, преди да си легне, още веднъж излезе да види дали не се е променил вятърът. Успокоил се в това отношение, той се върна, затвори вратата на краала и малкото семейство заспа.

V РАЗОРЕНИЕ

Не спа дълго Фон Блум. Тревогата скоро го събуди. Той се обръщаше от една страна на друга, кашляше и постоянно мислеше за скакалците. От време на време задрямваше и тогава му се присънваха скакалци и най-различни видове други насекоми с дълги крака. Но ето, през прозорчето проникна първият лъч светлина. Фон Блум се зарадва много и стана бързо. Едва успял да се облече, той хукна навън от стаята. Беше още доста тъмно, но нямаше защо да се взира, за да разбере откъде духа вятърът. Действителността, уви, беше твърде очевидна: имаше силен западен вятър.

Той тичешком отиде по-далече от къщата, за да определи точно посоката на вятъра. Отиде извън оградата, обиколи къщата и градината.

Уви! Първото му впечатление беше вярно: вятърът духаше откъм запад, точно от тази страна, където бяха скакалците. Чувстваше дори вонята, която идваше от тези отвратителни насекоми. Не можеше да има никакво съмнение.

Върна се отчаян вкъщи. Нямаше надежда да се спасят от ужасното нашествие.

Веднага се разпореди да съберат всичкото бельо, както и дрехите, и да ги затворят в сандъци. Но нима можеше да се опасява, че скакалците ще ги изядат?

Фон Блум беше слушал за това, че тези лакоми създания изяждат всичко, каквото им попадне. Затова онова, което можеше да бъде унищожено, скоро бе затворено. Закуската мина в пълно мълчание.

По всичките лица беше легнала сянка, защото главата на семейството беше мълчалива и тъжна. Каква промяна за няколко часа! До предната вечер все още бурът и цялото му семейство се чувстваха съвсем щастливи!

Наистина, оставаше все още една надежда, но слаба: ако завали дъжд или изведнъж стане студено, според думите на Свартбой, скакалците няма да могат да се движат, защото при влага или студ

крилата им отслабват. Те ще останат там, където са сега, а в това време вятърът би могъл да промени посоката си. О, дано завали дъжд или денят бъде студен и мрачен!

Напразни желаня! Напразна надежда! Слънцето изгря с всичкото си африканско великолепие и не мина и половин час, когато горещите лъчи огряха спящите гости и ги пробудиха за живот и дейност. Насекомите се задвижиха, няколко минути пълзяха и подскачаха, а после по сигнал изведнъж се вдигнаха във въздуха. Вятърът ги накара да вземат посоката, по която духаше — право към царевичните ниви на бура.

За по-малко от пет минути черният облак беше вече над краала и милиарди слязоха над околните поля. Полетът им беше бавен, те слизаха тихо и приличаха на черен сняг, който пада на едри парцали. За няколко минути земята бе съвсем покрита: всяко храстче, всяко клонче, стъбълце бяха отрупани със стотици от тези насекоми: пасището в откритата равнина, доколкото можеше да обхване погледът, беше цяло покрито. А тъй като главната маса летеше на изток от къщата, слънчевият диск беше изчезнал като във време на затъмнение.

Скакалците се движеха сякаш на ешалони: една част летяха напред и слизаха да пасат; в това време друга част ги изпреварваше и на свой ред слизаше надолу, като пускаше пред себе си нова група.

Шумът, който правеха крилете им, приличаше на шумоленето на листата в гората при силен вятър и на шума от колелата на водна мелница.

Два часа продължи шествието на скакалците. Почти през всичкото това време Фон Блум и семейството му останаха вътре в краала, с плътно затворени врати и прозорци. Това беше необходимо, за да не влязат в къщи неканените гости, които, гонени от вятъра, понякога удрят силно по лицето. При това, неприятно би било да настъпват и мачкат с крака тези насекоми, които бяха покрили цялата земя около къщата.

Но въпреки предпазливостта, много насекоми проникнаха вътре през пукнатините на прозорците и вратите.

След два часа Фон Блум надзърна през прозореца. Главната маса на скакалците бе отминала. Слънцето грееше наново ясно. Но каква картина осветяваха сега лъчите му? Нямахше и следа от зелените ниви, нито от цъфтящите градини. Не. На всички страни около къщата — на

север, юг, изток и запад — догдето погледът стигаше, се простираше гола, черна пустиня. Нито едно стръкче тревичка, нито едно листче от дърветата не бе останало — изядена беше дори кората на дърветата, които стояха сега като поразени от Божията ръка. Най-силният пожар не би могъл до такава степен да опустоши местността. Нямаше ги вече нито градината, нито нивите с ориз и царевица, с една дума нямаше вече никаква ферма — краалът стоеше сред пустиня.

Защо? Защо? Защо?

Нямаше думи, които можеха да изразят чувствата на Фон Блум в тази минута. Перото не може да ги опише.

Такава промяна само за два часа! Той едва можеше да вярва на очите си. Разбира се, той знаеше, че скакалците ще изядат неговата царевица, ориза, зеленчука и плодовете в градината; но и на ум не беше му идвало, че всичко ще бъде до такава степен унищожено.

С хладнокръвие, свойствено на племето му, Фон Блум седна и дълго седя мълчалив и неподвижен.

Децата му го наобиколиха и го гледаха в лицето; смелите им сърчица се свиваха болно. Те не можеха да разберат всички тези последствия, които щеше да повлече подире си този печален случай, а и сам баща им на първо време не разбираше това. Той мислеше само за загубата, която бе понесъл, сама по себе си достатъчна, за да му причини голяма мъка.

— Загубено! Всичко е загубено! — извика той най-после развълнувано. — О, съдба, съдба, ти отново си жестока към мен!

— Татко, не скърбете! — чу се до него нежно гласче. — Ние всички сме живи и сме до вас — И с тези думи една бяла ръчичка се положи върху рамото му. Ръчичката на хубавичката Гертруда.

На Фон Блум се стори, че ангел от небето бе слязъл при него. Той прегърна детето и го притисна нежно до себе си, и с това почувства облекчение.

— Донеси Библията — рече той на едно от момчетата.

Библията бе донесена, тежките закопчалки — отворени, псалмът — избран и хвалебна песен се възнесе към небето из дълбините на пустинята.

Когато химнът бе свършен, книгата бе наново затворена и няколко минути всички се молеха коленичили.

Когато Фон Блум стана след молитвата и наново се огледа наоколо си, пустинята му се видя отново цъфтяща.

VI ПРЕСЕЛЕНИЕ

Макар че Фон Блум напълно вярваше в помощта на Бога, съвсем нямаше намерение на седи със скръстени ръце в очакване Господ сам да му нареди всичко. Религията не го учеше на това; и той тутакси се залови да вземе мерки да излезе от печалното положение, в което се бе намерил.

Очевидно беше, че е невъзможно да останат повече в краала си. Добитъкът, конете и овцете не можеха да останат без храна; а ако загинат стадата, от какво щяха да съществуват той и семейството му? Трябваше да напусне краала. Нещо повече, трябваше да го напусне веднага, тутакси, и да тръгне да дири пасища. Ето, животните, затворени в оборите, скоро ще почувстват глада и кой знае кога ще може да се намери храна за тях!

Не биваше да се губи време. Всяка минута беше много скъпа.

И наистина колонистът не мисли дълго. Но какво да прави: дали да яхне сам най-добрия кон и да тръгне Да дири пасища? Или да впрегне фургона, да прибере в него цялото си имущество и да тръгнат всички заедно?

Реши последното. Във всеки случай трябваше да напуснат тази местност и краала. Най-добре — веднага.

— Впрягай фургона! — извика той и Свартбой, горд със званието си „колар“, бързо се залови за работа. Като грабна камшика си с бамбукова дръжка и дълъг кожен ремък, той го удари силно и извика:

— Да, баас, ей сега ще го впрегна!

Бушменът още по-силно удари бича. Като се убеди, че бичът действа добре, тръгна към обора с воловете.

Грамадният фургон, от онези, които са гордост за всеки фермер от Капската колония, беше недалече от къщата, направен в най-добрите дни на Фон Блум; с него той бе возил някога жена си и децата си на религиозните празненства. В ония дни този фургон се впрягаше с осем прекрасни коня, които го караха в тръс... сега — уви! Вместо

коне във фургона впрягаха волове, защото Фон Блум имаше всичко пет коня, които трябваша за езда.

Но самият фургон беше в пълна изправност; той изглеждаше почти така, както в онези щастливи времена, когато беше предмет на завист за всички съседни скватери на Грааф-Райнет. Нищо не беше счупено. Всичко беше на мястото си, сандъците отпред, отзад и отстрани, грамадни джобове вътре; а покривът му белееше като сняг. Колелата бяха в пълна изправност и скелетът му съвсем здрав. С една дума, този фургон беше най-хубавото нещо от останалото имущество на Фон Блум. Струваше не по-малко от всичките му волове, овце и добитъка заедно.

Докато Свартбой и Хендрик впрягаха във фургона воловете, самият „баас“ с Ханс, Тоти, малката Гертруда и Ян прибираха в него цялото имущество. Това не беше трудно, защото имуществото на скватера не беше голямо и много скоро се събра отчасти вътре, отчасти вън от фургона.

Не мина и час и всичко бе събрано, воловете впрегнати, конете оседлани; с една дума всичко беше готово за тръгване.

Сега се явяваше въпросът накъде да вървят.

До този момент Фон Блум бе мислил само как да напуснат по-скоро опустошената местност и да намерят пасище. Но сега трябваше да се реши в каква посока да вървят. Този въпрос беше във висша степен важен.

Ако тръгнат в същата посока, по която бяха минали скакалците или откъдето бяха дошли, може би ще изминат стотици мили и няма да срещнат и стръкче трева за гладния добитък, който в такъв случай непременно ще погине.

А ако тръгнат в друга посока, може би след повече или по-малко време ще намерят трева — но дали ще има вода? Без вода е невъзможен животът не само на добитъка, но и техният собствен. Ето защо беше във висша степен важно да се избере посоката.

Отначало Фон Блум реши да тръгне към селищата. Той знаеше, че най-близкият извор в една посока е на разстояние петдесет мили. Но пътят нататък беше на изток от краала и именно натам бяха отишли скакалците и сигурно бяха унищожили всичко. Така че беше крайно рисковано да тръгнат в тази посока.

Откъм север заплашваше пустинята Калахари и беше невъзможно да отидат нататък. Фон Блум не беше чувал за никакъв оазис в тази пустиня. При това, оттам се бяха появили скакалците. Те отиваха на юг, когато ги видяха първия път, и само внезапната промяна на вятъра ги бе накарала да променят посоката си.

Оставаше да тръгнат само на запад и Фон Блум мислеше, че в тази посока най-скоро ще се измъкне извън пределите на опустошената област.

Той знаеше нещо за западните равнини, малко наистина, но все пак знаеше, че на четиридесет мили от краала има прекрасни, добре оросени пасища. Веднъж бе дори ходил там сам, когато добитъкът му беше отишъл много надалече и той бе тръгнал да го търси. Местността тогава му се бе видяла по-удобна дори и от тази, в която живееше, и известно време бе мислил да се пресели там и ако не изпълни тази си мисъл, то беше защото местността бе много отдалечена от населените области. Макар че живееше далеч от селища, все пак той поддържаше връзки с градовете; ако отидеше по-надалече, трябваше да се откаже от тези връзки.

Но сега мислите за връзки с колонистите трябваше да останат накрая и той реши да отиде там.

Свартбой получи заповед да кара на запад. Бушменът бърже се покатери на капрата, удари с грамадния си бич и фургонът потегли към равнината.

Ханс и Хендрик бяха вече на конете; те бяха изкарали от оборите всичкия добитък и с помощта на кучетата го подгониха пред себе си.

Малката Гертруда и Ян седяха вътре във фургона зад Свартбой и редом с тях се виждаше прелестната глава на антилопата, големите очи на която с любопитство се озъртаха наоколо.

Като хвърли последен поглед към напуснатия краал, Фон Блум смуши коня си и тръгна подир фургона.

VII

ВОДА! ВОДА!

Малкият керван потегли, но не мълчаливо. Гласът и подсвиркването на Свартбой се чуваха почти непрестанно. Плющенето на бича му, сякаш изстрели от пистолет, се носеше из долината и навярно цяла миля наоколо. Хендрик от своя страна доста увеличаваше този шум и дори спокойният Ханс трябваше сега да крещи, за да накара стадото да върви напред в желаната посока.

От време на време двете момчета трябваше да помагат на Свартбой да се справи с упоритите бикове, които понякога не слушаха и кривваха настрана от правия път. В такива случаи Хендрик или Ханс излизаха напред и като ги обсипваха щедро с удари с ужасния „ямбок“, ги караха да вървят където трябва.

Този „ямбок“ укротяваше бързо и най-упоритите бикове. Това е еластичен бич, направен от ремъци от кожа на носорог или бегемот, дълъг е около шест фута и към края постепенно се стеснява.

Щом биковете започнеха да се опъват, а Свартбой не можеше да ги достигне с дългия си бич, Хендрик тутакси ги накарваше с гъвкавия си ямбок да се подчинят. Принудиха се едно от момчетата почти постоянно да е при тях.

В Южна Африка биковете за впрягане ги кара обикновено говедар. Но биковете на Фон Блум бяха научени без такъв, откак освободените роби-хотентоти го бяха напуснали. И Свартбой бе изминал с тях вече много мили, без каквато и да било друга помощ, само с бича си. Но странният вид на равнината след скакалците плашеше биковете. При това скакалците бяха унищожили всяка следа от прокараните пътеки или пътища, по които биковете можеха да вървят. Цялата равнина имаше съвсем еднакъв вид — никъде и следа от пътека. Фон Блум с мъка можеше да различава местността и беше принуден да се ръководи от положението на слънцето.

Хендрик почти през всичкото време се занимаваше с упоритите бикове, а със стадото се справяше Ханс; и това не беше трудно, защото

изплашените животни се трупаха на едно място, а и при това наблизено нямаше трева, която би могла да ги примами настрана.

Фон Блум яздеше отпред като водач на керван. По обичая на повечето бури той беше облечен с широки кожени гащи, дълга и широка светлозелена куртка с множество джобове отстрани и тъмна кожена жилетка. На главата си имаше бяла, плъстена шапка с много широки поли, а на краката — селски обувки от груба кожа. Над седлото бе метната леопардова кожа, а през рамото му висеше голяма около шест фута, дълга, тежка старомодна кремъклийка. Подобни пушки са на голяма почит у бурите. Американският ловец би се изсмял, като я види, но ако се запознае по-отблизо с Капската колония, той ще промени мнението си за това оръжие. Малката американска пушка с голям колкото грахово зърно куршум би била безполезна срещу дивите зверове, които населяват горите на скватерите. Във всеки случай, каквото и да е оръжието, в Африка има също такива прекрасни ловци, както в прериите на Америка.

На левия хълбок на скватера висеше грамаден крив барутник, толкова голям, колкото може да бъде рогът на американски бик. Този рог беше от бушменски бик, макар че изобщо всички капски бикове се отличават с грамадни рога. Този барутник събираше не по-малко от шест фунта барут. На десния хълбок висеше ловна чанта, ловджийският нож бе мушнат в пояса, а голяма лула от морска пяна — в лентата на шапката му.

Ханс и Хендрик бяха облечени и въоръжени по същия начин — със също такива кожени панталони, бели шапки с широки поли и селски обувки.

Ханс беше с лека ловджийска пушка, а Хендрик с прекрасен йегер — дълга карабина за едър дивеч. Хендрик с гордост смяташе, че е прекрасен стрелец и, наистина, избиваше гвоздей с куршум от сто крачки. Всяко момче имаше също голяма барутница и чанти с куршуми. На техните седла също бяха метнати наметки, с тази разлика, че вместо от леопардови кожи, те бяха от по-обикновени — на единия от антилопа, а на другия от чакал. Малкият Ян, макар че беше малко по-висок от един метър, също така бе облечен като истински бур в миниатюр — същите кожени панталони, куртка, бяла широкопола шапка. Гертруда беше със синя вълнена пола и светло елече, по обичая на холандците, избродирано, а прекрасните ѝ къдрици бяха прикрити с

лека сламена шапка, украсена с лента. Тоти беше с много проста дреха от грубо домашно платно, с гола глава. Колкото, до Свартбой, целият му костюм се състоеше от блуза на ленти и стари кожени панталони, ако не се смяташе овчата кожа до него.

Пътешествениците изминаха двадесет мили, но никъде не видяха нито вода, нито пасища. Цялата равнина беше опустошена, нито едно стъбълце, нито капка вода не можеше да намери добитъкът. Между това слънцето цял ден безмилостно гореше. Пътешествениците щяха да изнемогнат съвсем, ако не беше лекият ветрец, който духаше в лицата им и вдигаше гъсти стълбове прах. И стълбове от този прах съвършено обвиваха малкия керван и правеха движението напред трудно и неприятно. Дрехите им много скоро се покриха с дебел слой прах, който изпълни устите им и досаждаше на очите им.

Всичко това все още бе твърде малка неприятност, дълго преди мръкване те почувстваха друго, много по-голямо нещастие — недостига на вода.

В бързината да напусне опустошената си ферма, Фон Блум не помисли да си вземе запас вода. Това беше непростима немарливост в страна като Южна Африка, където изворите са много редки, а бързите поточета често пресъхват. И скоро всички се убедиха, че тази немарливост беше наистина фатална. Дълго преди да се мръкне, всички се измъчваха от жажда.

Фон Блум страдаше не по-малко от другите, но той не мислеше за себе си. Виждаше мъчението на децата и съзнаваше, че бе станал причина за това, понеже не бе взел запас вода. И тези угризения на съвестта го мъчеха много по-силно, отколкото жаждата.

Сега той не можеше с нищо да облекчи страданията на децата, с нищо, докато не срещнеха на пътя извор. Но той знаеше, че наблизко няма такъв. Знаеше, че е невъзможно да намерят извор до вечерта, че ще трябва да се измъчват цялата нощ, защото бяха тръгнали късно, биковете вървяха бавно и беше невъзможно да разчитат да изминат повече от половината път до залез слънце.

За да стигнат до извор, трябваше да не спират цялата нощ, но това беше невъзможно по много причини. От една страна биковете имаха нужда от почивка, още повече, че бяха много гладни. И тогава Фон Блум си спомни, и пак много късно — за друго свое нехайство:

трябваше да насъберат голям запас скакалци за изхранване на добитъка в първите дни, докато стигнат до пасище.

При подобни обстоятелства винаги се прави така. Но Фон Блум и за това не беше помислил; и освен малкото количество скакалци, които се бяха промъкнали в оборите, добитъкът не беше ял от предния ден. Воловете явно отслабваха и бавно влачеха фургона; виковете и ударите с бича на Свартбой се чуваха непрестанно, но не помагаша много.

Освен това имаше още една причина, поради която трябваше да спрат, щом настанеше нощ. Фон Блум не беше сигурен, че няма да сбърка пътя, защото всъщност нямаше дори и най-малка следа от пътека. През деня той вървеше, като наблюдаваше положението на слънцето, а по какво можеше да се ръководи през нощта? Най-последното пътешествието през нощта беше опасно и за това, защото излизаха за плячка ужасните лъвове, тези същински разбойници на Африка.

И тъй, необходимо беше да спрат да нощуват, независимо от това дали ще намерят вода или не.

Оставаше още половин час до залез слънце, когато Фон Блум взе решението и след това изминаха само малко разстояние с надежда да намерят някъде поне трева. Вече повече от двадесет мили бяха изминали от краала си и местността все още беше съвсем оголена от скакалците, земята — черна, ни стръкче трева, а по храстите — нито листенце!

На Фон Блум дори му мина през ума, че върви в посоката, откъдето бяха дошли скакалците. Че беше пътувал на запад, в това той беше напълно уверен. Но наистина ли скакалците бяха дошли от север, както мислеше той? Дали не бяха дошли от запад? Ако бе така, те можеха да вървят още много дни и да не намерят и стръкче тревица.

Тези мисли то смуцаваха и той с мъка и тревога се взираше в далечината — напред, надясно и наляво.

Изведнъж далекогледият бушмен извика радостно: беше видял далече напред зеленина! Бе видял трева, няколко храста с листа! Наистина, трябваше да изминат още около миля, но воловете, сякаш разбрали вика на бушмена, се ободриха и тръгнаха по-бърже.

Наистина, след известно време пътниците намериха трева. Но какво пасище беше това! Само няколко мизерни тревни храстчета, разхвърляни по червеникавата неплодна почва. Тревата беше точно толкова, колкото да измъчи бедните животни, в никакъв случай — да

ги нахрани. Но Фон Блум се радваше много, щом имаше поне няколко стръкчета трева, значи те вече се бяха измъкнали от местността, опустошена от скакалците. И той отиде малко по-нататък, надявайки се да намери по-добро място.

Напразна надежда. Местността, където бяха, представляваше дива, неплодна равнина, почти също толкова оголена, както и онази, по която бяха пътували досега. Разликата беше само тази, че тук причината за липса на растителност бе липсата на вода.

Вече нямаше време да дирят друго пасище. Слънцето се беше скрило зад хоризонта; трябваше да се разположат за нощуване.

Лесно можеха да направят „краал“ и за себе си и за добитъка. Наблизо имаше много храсти за тази цел, но всички бяха измъчвани от жегата и от жаждата и никой нямаше сили да сече клони и да ги носи.

Тежко им беше дори да заколят овен, да приготвят вечерята и да съберат клони за огън. Краал не направиха. Конете завързаха за фургона. Воловете, овците, козите и кравите бяха оставени свободни — можеха да вървят, където щат. Тъй като наблизо нямаше пасище, което да ги съблазни, можеха да се надяват, че след такова уморително дълго пътешествие няма да отидат надалече от лагерния огън, който щеше да гори цялата нощ.

VIII

УЧАСТТА НА СТАДОТО

Но животните избягаха.

Когато се съмна и пътешествениците се събудиха, никъде наоколо не се виждаше нито едно от животните — не, едно бе останало — дойна крава, една от цялото стадо. Предната вечер Тоти я бе издоила и я бе вързала за един храст, затова тя не бе могла да избяга. А всичкия останал добитък, всичките овце и кози бяха избягали.

Но къде бяха отишли?

Тутакси оседлаха конете и тръгнаха да ги дирят. Овцете и козите бяха намерени скоро между храстите. Но останалите животни, както стана ясно, бяха отишли надалеч.

Следите им бяха намерени на две мили от мястото на нощуването и личеше, че животните се бяха отправили назад към краала по същия път, по който бяха дошли тук.

Да ги настигнат преди краала беше вече много трудно, ако не съвсем невъзможно. Следите показваха, че бяха тръгнали рано през нощта и бяха препускали бързо, така че по всяка вероятност сега бяха вече при краала.

Това откритие беше много печално. Да отидат подир тях с конете, измъчени от глад и жажда, беше невъзможно. Но от друга страна невъзможно бе и да стигнат до извора без биковете. Кой щеше да влачи тежкия фургон?

Тази задача изглеждаше трудна за разрешение, но находчивият Ханс след кратко мислене намери изход.

— Не можем ли да впрегнем конете във фургона? — попита той. — Пет добри коня по всяка вероятност ще го дотеглят до извора.

— Как! Да оставим всичкия добитък там? — извика Хендрик. — Ако не отидем незабавно, всичкият ще изгине.

— Ще отидем за него, но после — възрази Ханс. — Не е ли по-добре най-напред да стигнем до водата, да напоим конете, да ги оставим малко да си отпочинат и тогава да тръгнем да гоним

добитъка? Животните сега са стигнали вече до краала; там ще намерят вода и с водата ще могат лесно да издържат до нашето пристигане.

Предложението на Ханс изглеждаше доста практично. Във всеки случай този план беше най-добрият, който можеше да се измисли; затова веднага започнаха да го привеждат в изпълнение. Конете бяха впрегнати във фургона; за щастие Свартбой беше взел старите конски хамути, които сега послужиха.

Впрегнаха конете по два, а петия отпред. Когато всичко бе готово, Свартбой се покачи на капрата, събра поводите, плесна с бича и фургонът потегли. За общо удоволствие такъв грамаден и наглед тежък фургон, при това натоварен с багаж, се плъзна така леко, като че ли го караха пълен брой коне.

Фон Блум, Хендрик и Ханс гледаха Как потегля и бързо тръгнаха подир него, като подгониха пред себе си кравата и овцете. Малкият Ян и Гертруда пак седяха във фургона, но останалите сега вървяха пеш, за да не увеличават теглото на фургона и главно, за да карат стадото.

Всички се измъчваха страшно от жажда, но мъченията им биха били още по-силни, ако не беше скъпоценното животно, което вървеше зад фургона — кравата „баба Грааф“ — както ѝ викаха. Много кани мляко даде тя и то значително облекчаваше страданията на пътниците.

Конете вървяха прекрасно. Макар че хамутите съвсем не бяха в ред и много нещо липсваше, те мъкнеха фургона така, като че всичко беше в изправност. Умните животни сякаш разбираха, че добрият им господар е в бедствено положение и сякаш бяха решили да го спасят. Така или иначе, след няколко часа фургонът стоеше вече сред прекрасна зелена долина край брега на един извор с чиста, студена вода.

Всички жадно утолиха жаждата си, след което се почувстваха много по-бодри. Пуснаха животните да пасат на свобода. На брега на потока накладоха огън и опекоха останалата от сутринта част от овена, а после всички спокойно се разположиха да отпочинат.

Фон Блум седна на един от сандъците и с наслада запуши голямата си лула. Той би се чувствал напълно щастлив, ако не липсваше добитъкът му.

Намираха се в чудесно пасище, сякаш оазис сред дивата равнина. Тук имаше изобилно вода, дървета, трева, с една дума всичко, което можеше да пожелае душата на скитника-бур. Разбира се, тази долина

не изглеждаше особено голяма, но във всеки случай беше достатъчна за изхранването на няколкостотин глави добитък, т.е. за уреждането на прекрасна ферма, за каквато мечтаеше Фон Блум. И ако успееше да си върне добитъка и воловете, той можеше да бъде щастлив. Но ако останеше без добитък, какъв смисъл щеше да има за него това чудно пасище? Какво можеше да направи той без добитък? Стадата бяха цялото му богатство, с тях поне би могъл да разчита, че ще стане богат в бъдеще, защото, макар че сега имаше малко добитък, той бе от прекрасна порода. Освен дванадесетте впрегатни волове, имаше два дългогоги разплодни бика, бечуанска порода, и много породисти млади крави, така че можеше да се надява, че при добри условия стадото му скоро силно ще се размножи.

Естествено, безпокойството за изчезналия добитък му пречеше да се наслади на почивката си: с нетърпение очакваше времето, когато ще може да отиде да го дири. Но необходимо беше да оставят конете да си починат и да се подкрепят с храна. За да убие някак това тежко време, той запуши лулата. Но щом конете си починеха, той щеше да вземе трите най-добри от тях и да отиде с Хендрик и Свартбой назад, към стария краал.

И наистина, щом конете се подкрепиха толкова, че можеха да тръгнат на път, три от тях бяха оседлани и Фон Блум, бушменът и Хендрик препуснаха, като оставиха лагера на грижите на Ханс.

Тръгнаха в едър тръс, решили да не спират да ноцуват, за да стигнат, ако е възможно, в краала преди настъпването на утрото. На края на долината, където започваше вече пустинята, те слязоха от конете и ги пуснаха още малко да попасат и да си отпочинат, а в това време сами изядоха по къс овнешко, което бяха взели със себе си. Не бяха забравили този път да напълнят манерките с вода, за да не се измъчват пак от жажда. След един час почивка продължиха понататък.

Мръкваше се вече, когато приближиха мястото, където бяха прекарали последната нощ. Но на небето грееше пълната луна и те лесно намираха следите от колелата на фургона. За по-голяма сигурност Фон Блум от време на време караше Свартбой да разгледа следите, за да се увери дали добитъкът беше минал в тази посока. Бушменът лесно можеше да отговори на тези въпроси. Той слизаше от коня и, приведен до земята, отговаряше след кратко мислене. И всеки

път отговорът му беше утвърдителен. Животните очевидно бяха избягали назад в старото си жилище.

Фон Блум беше сигурен, че ще намери в краала добитъка си. Но дали жив — този въпрос го безпокоеше силно.

Вода, разбира се, щяха да имат там. Но храна? Нямаше ли да загинат от глад?

На разсъмване конниците приближиха вече напуснатото си жилище. Каква печална гледка представляваше то сега! Нито един от тримата конници не би го познал. След посещението на скакалците видът на краала се беше изменил, но сега имаше и нещо, което му придаваше още по-странен вид. Цял ред някакви черни предмети бяха разположени по покрива на краала и по стените му. Какви бяха тези предмети? Те, явно, не бяха части от постройката.

— Какво е това? — попита най-после Фон Блум.

— Ястреби! — печално отвърна Свартбой.

И наистина това беше грамадно ято ястреби, разположили се на покрива.

Присъствието на тези птици не предвещаваше нищо добро. Тревогата да Фон Блум се засили.

Какво можеха да правят тези зловещи птици тук? Навярно някъде наблизо имаше мърша.

Конниците приближиха. Беше вече съвсем съмнало и ястребите се раздвижиха. Те размахаха тъмните си криле, вдигнаха се от стените и се спуснаха на разни места около краала.

— Навярно има труп там — измърмори Фон Блум. Да, в краала имаше труп и дори не един, а много. Когато конниците приближиха, ястребите се вдигнаха във въздуха и на земята можеха да се видят цяла редица изядени трупове. Дългите, силни рога, които се търкаляха наоколо, показваха чии бяха тези трупове. В тези оглозгани скелети Фон Блум позна остатъците от своето изгубено стадо.

Нито едно животно не беше останало живо. Тук се виждаха скелетите на всички волове и крави, до обора или на съседната равнина.

Но как бяха умрели те? Това беше загадка. Нямаше съмнение, че те не бяха загинали от глад. Не можеха за загинат и от жажда, защото до краала имаше чудесен извор. Ястребите също така не биха могли да ги убият. Какво в такъв случай се беше случило?

Фон Блум не остана дълго в недоумение. Щом конниците слязоха от конете, тайната лесно стана ясна: по земята навсякъде се виждаха следи от лъвове, хиени, чакали и тези следи правеха всичко понятно. Много такива животни се бяха насъбрали около краала. Очевидно, след опустошението, извършено от скакалците, всичкият дивеч бе избягал от тази местност и хищниците се бяха обрекли, благодарение на това, да гладуват. Ето защо те се бяха нахвърлили върху добитъка с ярост.

Къде бяха тези хищни зверове сега? По всяка вероятност настъпването на деня и видът на постройките ги бяха накарали да бягат. Но следите им бяха още съвсем пресни. Явно, те се намираха някъде наблизо и навярно щяха да пристигнат наново тук следната нощ.

Фон Блум почувства силно желание да отмъсти на тези мръсни хищници. При други обстоятелства той би останал да се разправи с тях. Но сега това би било и неблагоприятно, и безполезно. Конете им имаха сили, колкото да се върнат назад в лагера за тази нощ. Така, без да влизат дори в стария си дом, пътниците напоиха конете, запасиха се с вода и печално тръгнаха назад.

IX ЛЪВ

Не бяха успели да изминат и сто крачки, когато се натъкнаха на нещо, което ги накара изведнъж да дръпнат поводите и да спрат. Видяха пред себе си лъв!

Как се беше случило, че не бяха го забелязали по-рано? Той лежеше под един храст; но храстът, благодарение на скакалците, беше без листа, а тънките голи вейки не можеха да скрият такова животно като лъва. Блестящата му козина се виждаше ясно.

Впрочем пътниците не го бяха видели, когато минаваха оттук по-рано, защото тогава го нямаше. Той току-що бе дотърчал откъм трупове; разтревожен от приближаването на хората, се беше примъкнал край стената и зад постройките, за да избегне срещата с тях; защото лъвът разсъждаваше като човека, макар и не в такава степен. Видял, че конниците идат по този път, той съвсем основателно бе разсъдил, че те по всяка вероятност няма да се върнат пак по същия път, а много по-за-вярване е, че ще продължат по-нататък. На негово място и човек, който не познава обстоятелствата, свързани с пътешествието на тези конници, би разсъдил точно така. Ако сте наблюдавали животни — кучета, сърни, зайци, дори птици — бихте се убедили, че всички те биха постъпили като лъва при подобни обстоятелства.

Няма съмнение, че лъвът бе съобразил именно така, както казваме. Той се бе промъкнал незабелязано покрай стената, за да избегне срещата с тримата конници.

Разбира се, лъвът не винаги постъпва по този начин. Обикновено за храбростта му мислят много погрешно. Някои естественици, движени от чувство за гняв, обвиняват лъва в страхливост, като отричат така единственото му благородно качество от всички, които са му приписвани от най-отдавнашни времена.

Други, напротив, твърдят, че лъв не знае страх ни от хора, ни от животни и освен храброст, му приписват още много добродетели. И двете страни основават схващанията си не на голи уверения, а на цяла

маса факти, които не подлежат на съмнение. Но как да се обяснят такива противоречиви мнения? Не може и двете страни да са прави! И все пак, колкото и да е странно, наистина и двете страни са прави в известен смисъл.

Работата е там, че има лъвове страхливи, а има и много храбри.

Това може да се потвърди и от множество факти, които не можем да приведем тук по липса на място. Но то може да се докаже, както ми се струва, по аналогия.

Кажете ми, знаете ли поне един вид животно, при който отделни индивиди да са еднакви помежду си по характер? Спомнете си кучетата, които, навярно, познавате добре. Едни от тях са благородни, великодушни, храбри, а други са подли и страхливи. Същото може да се каже и за лъвовете.

Сега, навярно, ще се съгласите, че моето мнение за лъвовете е убедително.

Много причини влияят върху храбростта и свирепостта на лъва: възрастта му, годишното време, времето през деня, състоянието на стомаха му, но най-много качествата на ловците, които посещават местностите, където живее той.

Последното обстоятелство ще ви се види напълно естествено, ако като мен признавате наличието на ум у животните, способността им да разсъждават. Съвсем естествено е, че лъвът, като всяко друго животно, скоро узнава характера на врага си и в зависимост от това се бои от него или не. Разправял съм вече за това, в друг разказ; казвал съм, че алигаторът от Мисисипи сега вече не се нахвърля върху хора, макар че не винаги е било така. Карабината на ловците го е научила да се страхува от тях и да ги избягва. Но същите тези алигатори в Южна Америка изяждат десетки индианци всяка година. И крокодилът на Африка всява същия ужас у туземците, както и лъвът, дори и по-голям.

Известно е вече, че лъвовете в Капската колония в едни окръзи са по-свирепи, отколкото в други. Те са по-малко храбри там, където ги преследват силните и храбри скватери със своите дълги, страшни пушки.

Извън границите на колонията, където единствените им врагове са бушмените с тънките си стрели, които не могат да ги убият, или бечуаните с копията, лъвовете са много храбри.

Дали лъвът, който срещнаха нашите пътешественици, беше по природа храбър или не, още не се знаеше. Той имаше дълга черна грива, което се смята за признак на особено свирепа и опасна порода. Жълтогривите лъвове — в Южна Африка има значително разнообразие в цвета на тези зверове — се смятат обикновено за по-малко опасни. Макар че, впрочем, правилността на тази забележка е съмнителна; още повече, че гривата на лъва потъмнява едва с годините, а у младите лъвове е винаги светложълта.

Фон Блум нямаше намерение да решава въпроса дали срещнатият лъв е храбър или страхлив. Очевидно беше, че той бе сит и нямаше намерение да напада. Този лъв бе умъртвил няколко глави. При мисълта за това кръвта на холандеца кипна и ако ще това животно да беше най-силното и храброто от целия си род, бурът трябваше да му отмъсти.

Като накара спътниците си да останат по местата си, Фон Блум се приближи до храста, където беше лъвът, и се спря едва на петдесетина крачки от него. Там той спокойно слезе от коня, праметна поводите през ръката си, заби статива на пушката в земята и коленичи до него.

Навярно ще си кажете: „Но защо той ще слиза от коня, за да бъде в безопасност, след като лъвът не може да настигне конник!“

Вярно е, но скватерът на кон едва ли би могъл да убие лъв. Изобщо трудно е да се цели човек от кон, когато целта е лъв, това става съвсем невъзможно, защото колкото и прекрасно да е дресиран конят, той не може да стои спокоен пред лъва и ще трябва да се стреля наслука. Фон Блум не искаше така. Като постави цевта на пушката на края на статива, той започна спокойно да се прицелва.

През цялото това време лъвът не се помръдна. Между него и ловеца имаше храсталак, но едва ли звярът можеше да мисли, че този храст го скрива. Съвсем не. Жълтите му хълбоци и голямата глава, изцапана с кръв от разкъсаните волове, ясно се виждаха през безлистните тънки вейки.

Не, животното съвсем не се смяташе за прикрито.

Глухото ръмжене и два-три удара с опашката доказваха противното. Но, както правят обикновено лъвовете, той все още лежеше в очакване да приближи врагът. Ловецът, както вече казахме, се намираше на петдесетина крачки от него.

Животното стоя неподвижно — ако не се смятаха ударите с опашката — през всичкото време, докато Фон Блум се прицелваше. Но ето, чу се изстрел и лъвът с рев подскочи няколко фута нагоре. Куршумът бе попаднал право в хълбока му, но само го бе ранил и то не смъртно.

С грамадни скокове разяреният звяр започна да се приближава, открил уста със страшни зъби. Гривата му бе настръхнала, поради което той изглеждаше двойно по-голям — колкото бик.

За няколко секунди беше вече на мястото, откъдето бе стрелял Фон Блум. Но ловецът се бе вече отдалечил. Щом гръмна, в същата секунда скочи на коня и се отпрати към спътниците си.

Хендрик държеше готова пушката си. Свартбой — лъка и стрелите. Но лъвът беше почти до тях и не им даде възможност да стрелят. И тримата трябваше да се спасяват по-бързо.

Свартбой препусна на една страна, Фон Блум и синът му — на друга. Лъвът се намери сега между двете групи, всяка от които, отдалечила се на известно разстояние, запрати по един куршум в него.

Лъвът спря и постоя около секунда, като че размисляше кого да преследва.

Видът му в този момент беше във висша степен ужасен. Гривата му — изправена съвсем, устата — широко отворена, зъбите — ярко бели иззад окървавените устни.

Опашката се удряше силно и ревът нарастваше все по-заканителен.

Но не уплаши никого от враговете си. Хендрик гръмна спокойно с пушката. Свартбой му изпрати светкавично една от многото си стрели. Двамата се бяха прицелили точно. И куршумът, и стрелата се забиха в звяра.

Разяреното животно, което до сега бе проявявало най-решително мъжество, изглежда бе обзето от страх. Със спусната опашка се извърна, изтича в ситен тръс към краала и се вмъкна през вратата на къщата.

X ЛЪВЪТ В КАПАН

Може да ви се види странно, че лъвът бе намислил да търси убежище в такова необикновено за него място. Но това показваше само колко бе умен той. На значително разстояние наоколо не се виждаше никакво друго убежище, а да се намери такъв храст, който да може да го скрие, беше много трудно след преминаването на скакалците. Ако речеше да бяга, конните ловци лесно биха го настигнали. Между това, той знаеше, че къщата е необитаема. Цяла нощ бе скитал наоколо, може би бе влизал вътре и затова знаеше, че там няма никого.

Инстинктът му се бе оказал верен. Стените на къщата щяха да го защитят от куршумите на враговете, които нямаше да рискуват да приближат ѝ да влязат вътре.

Но когато лъвът влезе в краала, стана нещо странно. От едната страна на къщата имаше голям прозорец без стъкла, но със здрави капаци, които между впрочем не бяха затворени. Вратата също беше полуотворена. Щом лъвът влезе в къщата, цяла сган малки животни, прилични на лисици, отчасти на вълци, едно след друго изскочиха през прозореца и с всички сили хукнаха по равнината. Бяха чакали.

Както се оказа впоследствие, един от воловете беше разкъсан от лъвовете или хиени в самата къща. Трупът му бе останал незабелязан от едрите хищници; от това се бяха възползвали чакалите и си бяха устроили тук угощение, което скочилият вътре лъв така неочаквано бе прекъснал.

Появата на ужасния цар, при това в такова разярено състояние, през вратата, накара чакалите по-скоро да се измъкнат през единственият останал свободен изход — прозореца. Но тук видът на конниците още повече ги уплаши и те търтиха да бягат, без да спират нито за секунда, докато изчезнаха съвсем.

Тримата ловци не можаха да сдържат смеха си, но веселото им настроение изведнъж се промени поради друго произшествие, което се случи в почти същия момент.

Фон Блум бе довел тук две прекрасни кучета, мислейки си, че те ще помогнат при събирането и подкарването на добитъка. Възползвали се от късото спиране на конниците до краала, тези гладни кучета се бяха нахвърлили върху един от труповите и спокойно го бяха заръфали, без да обръщат внимание на това, което ставаше наоколо. Но дочулите се изстрели, ревът на лъва, шумът на крилете на изплашените ястреби привлякоха вниманието им, те оставиха труповите и скочиха на стената да видят какво се е случило.

Тъкмо в този момент лъвът се втурна през отворената врата. Благородните храбри животни, без да се колебаят нито секунда, се спуснаха подире му в къщата.

Няколко минути се чуваше смесен шум — лаят и скимтенето на кучетата и ревът на лъва. После се чу глух звук, падане на нещо тежко, после жален вой — пак, пак — най-после пращане на строшени кости, после високият груб бас на големия звяр и... дълбока тишина. Борбата бе свършена, Това беше ясно, защото кучетата не издаваха глас. По всяка вероятност бяха мъртви.

Самотните конници гледаха с дълбока печал към вратата на краала. Смехът замръзна на устните им, когато с ужас се вслушваха в страшните звуци на борбата. Викаха кучетата по имена, надявайки се, че макар и ранени, ще излязат. Напразно. Те не излязоха и никога нямаше да излязат.

Конниците чакаха дълго, но нито един звук не нарушаваше тишината в краала. Фон Блум не се съмняваше вече, че любимите му и единствени кучета са мъртви.

Това ново нещастие засили още повече възбуденото състояние на скватера. Той съвсем изгуби всяко благоразумие и бе готов да се втурне през вратата, за да застреля отблизо врага си. Но в този миг на Свартбой му мина през ума блестяща мисъл.

— Баас! Баас! Да затворим лъва вътре!

Тази мисъл се хареса на Фон Блум и той се отказа от предишното си намерение.

Но как да я изпълнят?

Вратата още висеше на резетата си, също както и капациите на прозорците. Ако успееха да ги затворят, лъвът щеше да бъде в клопката!

Но как можеха да затворят вратата или капаците? Едва сега виждаха, че това щеше да бъде много трудно.

Ако се приближеха, лъвът непременно щеше да ги види отвътре, а тъй като сега той бе страшно разярен, сигурно щеше да се нахвърли върху тях. Дори и да приближеха, яхнали конете, опасността щеше да бъде много голяма. Конете нямаше да могат да стоят спокойно, докато те затваряха. И трите се теглеха страхливо настрана. Знаеха, че в къщата има лъв — от време на време оттам се чуваше грозният му рев — невъзможно щеше да бъде да ги накарат спокойно да приближат до вратата или прозореца. А тяхното цвилене и подскачане щеше да изкара страшния звяр навън.

Явно стана по този начин, че е много мъчно да затворят лъва и че тази работа е сериозна и опасна. Докато конниците бяха на открито място и на доста значително разстояние от лъва, нямаше от какво да се боят. Но ако вземеха решение да приближат и навлязат в ограденото пространство, един от тях сигурно щеше да стане жертва на кръвожадния звяр.

Бушмените изобщо са на много ниска степен на умствено развитие; но в известни случаи те проявяват голяма предвидливост, която особено се проявява във време на лов; тук те и най-малко не отстъпват на най-високо развитите европейци. Това се обяснява, разбира се, с факта, че те постоянно имат нужда да упражняват тази си способност в подобни случаи и самият им живот често се запазва само благодарение на тяхната изобретателност.

Колкото и безобразна да беше главата върху раменете на Свартбой, тя съдържаше добър мозък, и животът, пълен с приключения и разни случайности, го беше научил добре да си служи с него. Така и в дадения случай находчивостта на Свартбой изведе от затруднението всички.

— Баас! — рече той, като се мъчеше да усмири нетърпението на господаря си. — Отдръпнете се малко, Баас! Позволете на стария бушмен да затвори вратата. Той ще направи това.

— Как? — попита Фон Блум.

— Отдръпнете се, мой баас. Няма да чакате дълго, ще видите.

И тримата се отдалечиха на стотина крачки от краала. Фон Блум и Хендрик спряха мълчаливо там и наблюдаваха действията на бушмена.

Старият Свартбой измъкна от джоба си снопче тънко въже и го размота грижливо, привърза единия край за една стрела. След това приближи на десетина крачки от краала и слезе от коня, като спря не право срещу входа, а малко отстрани, така че дървената врата, която, за щастие, беше отворена на три четвърти, се падаше точно срещу него. Уловил свободния край на въженцето, той опъна лъка и пусна стрелата така, че тя се заби над бравата. След това бушменът скочи от коня, за да бъде готов за бягство, ако лъвът излезеше от къщата. А въженцето, единият край на което бе вързан за стрелата, продължаваше да държи в ръка.

Ударът на забилата се във вратата стрела привлече вниманието на лъва — сърдитото му ръмжене показваше това. Но той не излезе и пак млъкна.

Свартбой опита здрава ли е връвта, и, като се убеди, че е добра, силно дръпна края, който държеше в ръката си — вратата изведнъж се затвори и бравата й щракна така, че дори и да изтеглеше връвта, вратата щеше да остане все затворена. За да я отвори, лъвът трябваше да е сети да налегне бравата или да прегризе здравите, дебели дъски; нямаше защо да се опасяват нито от едното, нито от другото.

Но прозорецът беше още отворен и лъвът лесно можеше да изскочи през него. Свартбой, разбира се, се бе сетил и него да затвори по същия начин, както и вратата.

Ала имаше нова опасност. Той разполагаше само с едно въженце и то бе завързано за стрелата, която здраво се бе забила във вратата. Как да го отвърже, за да послужи наново с него? Изглежда нямаше друг начин, освен на отиде до вратата и да го отреже от стрелата. Но това беше опасно — лъвът можеше да го забележи, да се хвърли през прозореца — и тогава край на бушмена.

Свартбой, както и повечето хора от неговото племе, беше по-пресметлив, отколкото храбър, макар че в никакъв случай не би могъл да го нарече човек страхлив. Но все пак той нямаше и най-малкото желание да приближи до вратата на краала.

Сърдитото ръмжене, което се чуваше от време на време вътре, би накарало да затрепери и по-смел човек от нашия бушмен.

Тук на помощ се притече Хендрик. Той измисли начин да приберат въженцето, без да приближават вратата.

Като подвикна на Свартбой: „пази се!“, той се приближи на тридесетина крачки от краала, но не от онази страна, където беше Свартбой, а от другата, и спря точно до стълба с напречните греди; този стълб служеше за завързване на конете. Тогава той слезе, праметна походите на една от гредите; после взе пушката, грижливо се прицели и гръмна. Куршумът му свали стрелата, която беше забита във вратата; тя падна, бушменът веднага я издърпа и отвърза нужното му въженце.

Като чу гърмеж, лъвът наново зарева, но не се показва.

Тогава Свартбой завърза края на въжето за нова стрела и я пусна към капака. Стрелата наново се заби дълбоко в дървото и капакът беше затворен.

След това и тримата слязоха от конете, предпазливо, но бързо затърчаха към къщата и завързаха вратата и капака с яки ремъци. По този начин лъвът беше в капан.

XI СМЪРТТА НА ЛЪВА

Да, страшното животно беше в капан. Тримата ловци въздъхнаха свободно.

Но как можеше да свърши това? И вратата, и капациите бяха здраво затворени, и макар че ловците се мъчеха да надзърнат вътре през цепнатините, не можаха да различат нищо, защото сега там беше съвсем тъмно.

Но дори и да видеха лъва, никъде нямаше такова отворстие, през което да можеше да влезе дулото на пушка, за да се убие звяра. Той беше също така в безопасност, както и ловците: и докато вратата бе затворена, те можаха да му причинят също толкова малко вреда, колкото и той на тях.

Разбира се, можаха да го оставят да умре от глад. Известно време той можеше да преживее, като се храни с остатъците от трупа, недоизяден от чакалите, и с двете разкъсани кучета. Но това не можеше да му стигне за дълго и в края на краищата той щеше за загине от глад и жажда. Но Фон Блум и спътниците му не бяха спокойни. Той каза: „Когато звярът разбере, че е в клопка, с ярост ще се нахвърли върху вратата и със силните си нокти и зъби ще успее да си пробие път!“ А Фон Блум в никакъв случай не искаше да му даде възможност да се спаси. Той твърдо бе решил да унищожи този лъв, причинил му такива загуби. И сега седеше замислен над въпроса: по какъв начин по-скоро и по-сигурно ще го убие.

Отначало той реши да изреже с нож на вратата толкова голяма дупка, че да може през нея да вижда вътрешността на къщата и да вкара дулото на пушката. Ако една дупка се окажеше малка и нямаше да има достатъчно светлина, можеше да изреже и друга, на капака. Тогава цялата вътрешност на къщата щеше да се вижда добре, защото краалът се състоеше само от една стая. Когато скватерът живееше тук, тази стая се разделяше на две със закачени кожи от зебра. Но сега тази преградка беше махната и жилището бе само една стая.

Този план не се харесваше особено на Фон Блум, но той не можа да измисли нищо друго. Така поне възможността да бъде убит звяра, бе голяма.

Отворите, направени на вратата и на капаците, биха им дали възможност да изпатят в звяра, колкото си искат куршуми, при което самите те през всичкото време щяха да бъдат в пълна безопасност. Но за да се изрежеха два отвора, трябваше много време. А конниците не можеха да стоят тук дълго: конете им вече бяха отслабнали от глад, а преди да имаха възможност да ги нахранят, трябваше да извършат още дълго пътешествие. Не, не биваше да губят време да изрязват отвори. Трябваше да измислят някакъв друг, по-бърз начин да унищожат врага.

— Татко — изведнъж запита Хендрик, — а какво ще кажеш, ако запалим краала?

— Това е прекрасно! Твоят план е много лесно изпълним.

... Фон Блум погледна към покрива: той беше направен от големи сухи греди, преплетени с тънки летви и покрити със слой тръстика, един фут дебел. Всичко това щеше да пламне много бързо и да даде такова количество дим, което по всяка вероятност да задуши лъва, преди пламъкът да го докосне.

Предложението на Хендрик бе прието и зримата започнаха да се готвят да подпалят къщата.

До нея имаше запас сухи клони, които скакалците не бяха унищожили. Тези клони щяха да помогнат да направят пожара. И тримата се заловиха да ги пренасят към вратите на краала и скоро натрупаха грамаден куп.

Но лъвът сякаш разбра намерението им; защото макар че досега бе мълчал през цялото време, започна странно да реве. Може би го бе разтревожил шумът, който правеха клоните, като удряха по вратата. Във всеки случай той разбра, че мястото, което, както бе мислил, можеше да му послужи за убежище, се оказа капан и сега нетърпеливо искаше да излезе. Чуваше се как се блъскаше от прозореца към вратата, като ги дращеше така силно със страшните си нокти, че те се тресяха, а ревът му ставаше по-страшен.

Но ловците, макар и не без страх, все пак продължаваха работата си. Конете бяха под ръка, та ако лъвът успееше да се измъкне, веднага да избягат. Решиха, щом пламне къщата, веднага да се качат на конете и да наблюдават пожара отдалече.

Най-последно всички сухи клони бяха пренесени и стоварени пред вратата на къщата. Свартбой извади огниво да ги подпали, когато изведнъж от къщата се чу Някакво силно, особено драцене, съвсем различно от звуковете, които се чуваха досега. Лъвът, види се, дращеше с нокти по стената, но звуците бяха странни, като че звярът действаше със страшни усилия, а и самият рев изглеждаше някак глух, като че идеше отдалече.

Какво ли правеше разяреният звяр?

Ловците постояха малко, като се гледаха мълчаливо. Драценето продължаваше, а от време на време се чуваше още по-глухо ръмжене, сякаш излизаше изпод земята. Най-последно всичко утихна. А след това изведнъж се чу пак рев, но този път толкова силен и остър, че и тримата потрепериха от ужас.

Този ужасен рев! Велики Боже! Идеше вече не отвътре, от къщата, а някъде отгоре, чуваше се над главите им!

Нима лъвът се бе покатерил на покрива?

И тримата отстъпиха три крачки назад и погледнаха нагоре. Зрелището, което видяха, ги накара да онемееят от учудване и ужас.

От отвора на комина се бе подала главата на лъва. Блестящите му жълти очи и бели зъби изглеждаха още по-страшни от острия контраст, който представляваха с черната му от сажди муцуна. Той се мъчеше да се измъкне от комина, едната му лапа беше вече навън и с тази лапа и със зъби той се силеше да разшири отвора около себе си.

Ловците го гледаха с ужас, те бяха вече готови да се хвърлят на конете и да избягат, но забелязаха, че тялото на животното се беше заклецило и нещо го запираше. Това беше очевидно, но също така очевидно бе и това, че след няколко минути той щеше да се освободи и да се измъкне от комина. Зъбите и ноктите му действаха с такава сила, че летяха камъни на разни страни. Отворът щеше да бъде скоро разширен и тогава...

Но Фон Блум не се замисли дълго какво щеше да стане тогава.

С пушки в ръце той и Хендрик се втурнаха към стената. Коминът се издигаше само на няколко фута над тях, така че дългата пушка с края си можеше да стигне почти до половината на това разстояние. Чуха се два изстрела. Лъвът изведнъж затвори очи; главата му се загърчи и заклати, лапата тежко падна на края на комина. Устата беше

отворена и от нея рухна кръв. След няколко минути той изглеждаше мъртъв.

Това беше съвсем ясно за всички. Но Свартбой не можа да се успокои, докато не пусна двадесет стрели, които се забиха в главата на лъва и му придадоха вид на таралеж.

Грамадното животно беше така стиснато в комина, че дори и след смъртта остана в странното си положение.

При други обстоятелства ловците биха го измъкнали заради хубавата му кожа. Но сега нямаха време да се разправят с него. Скватерите веднага се качиха на конете и препуснаха назад.

XII РАЗГОВОР ЗА ЛЪВОВЕ

По пътя пътниците, за да съкратят времето, заговориха за лъвовете. Всеки от тях знаеше нещо за тези животни; но Свартбой, който се беше родил и израсъл в горите, така да се каже, в самия център на лъвските леговища, разбира се, прекрасно познаваше техния начин на живот.

Ще бъде съвсем излишно хабене на думи да описваме външността на лъва. Всеки от нашите читатели навярно я познава, всеки е виждал или живо животно в зоологическата градина или натъпкана лъвска кожа в зоологическия музей. Всеки знае външния му вид, голямата му грива; знае също така, че лъвицата няма това украшение и по размери и общ вид значително се различава от мъжкия.

Макар че съществува само един вид лъвовете, те се различават по някои нюанси, разбира се, много по-малко, отколкото това става при другите животни.

Съществуват седем известни имена: берберски лъв, сенегалски, индийски, персийски, жълт капски, черен капски и безгрив лъв.

Разликата между тези животни не е толкова голяма, та, като ги види човек, да не познае отведнъж, че всички те са от един животински вид. Персийският лъв е малко по-малък от другите. Берберският е по-тъмен и има гъста грива. Сенегалският, напротив, има светложълта лъскава козина и малка грива. Безгривият лъв, както показва името му, съвсем няма това украшение... Някои естественици се съмняват дори в съществуването на този лъв. Казват, че той се срещал в Сирия.

Двата вида капски лъвовете се различават помежду си главно по цвета на гривата. Единият вид е с черна или тъмнокафява грива; другият е със светложълта, както и цялата козина.

От всички тези видове, южноафриканските лъвовете са най-големите, а черните се смятат за най-свирепи и опасни.

Лъвовете се срещат в цяла Африка и в южните части на Азия. Някога те са живели и в някои местности на Европа, но сега там ги няма. В Америка също няма лъвове. Животното, известно в Испанска Америка под името лъв, е в същност пума и прилича на царя на зверовете само по цвета на козината. Пума напомня по вид половингодишно лъвче.

Африка главно може да бъде наречена „страна на лъвовете“. Те се срещат тук из целия континент, като се изключат, разбира се, онези малко гъсто населени местности, от които са били пропъдени от човека.

Наричат лъва „цар на гората“. Но това название изглежда погрешно, защото всъщност лъвът не е горски звяр.

Той не може да се катери по дърветата и затова не си намира храна в горите така лесно, както из откритите равнини. Пантери, леопарди, ягуари — всички прекрасно се катерят по дърветата: те могат да преследват птиците и гнездата на маймуните по самите върхове на Дърветата. Те се чувстват в леса напълно у дома си и са наистина горски животни. А лъвът — не. Лъвът повече обича откритите равнини, където пасат грамадни преживни животни и където той лесно може да се крие зад гъстите ниски храсталаци.

Той се храни с месо — месо на най-различни животни — макар че има видове, които особено обича. Той сам умъртвява плячката си. Разказите, че уж чакалите го снабдявали с храна, като умъртвявали животните, не са верни. Напротив, много по-често той сам снабдява с храна чакалите; ето защо те се срещат обикновено около лъвовете, за да се възползват от техните огризки.

Лъвът сам си лови плячката, но при случай не се отказва да я отнеме от другите зверове — вълци, чакали, хиени.

Лъвът не може да тича много бързо. Почти всички преживни животни го изпреварват лесно. Как може да ги хваща той в такъв случай?... С помощта на своята хитрост, с внезапните си нападения и ловкост и със силните си скокове. Той обикновено дебне плячката си, легнал в засада или незабелязано се промъква до нея и после неочаквано, с няколко грамадни скока, се нахвърля отгоре ѝ. Особеният анатомически строеж на тялото му позволява да прави грамадни, просто невероятни скокове. Пътешественици разправят, че

той скачал на разстояние шестнадесет стъпки: те уверяват, че сами били свидетели на това и грижливо измервали разстоянието.

Ако първият скок излезе несполучлив, ако лъвът не улови плячката си изведнъж, обикновено не се втурва да я преследва, а се обръща и избягва в противната страна.

Понякога наистина се случва плячката да му се види много съблазнителна и тогава той прави втори и дори трети скок.

Но ако и така не сполучи, решително се отказва от преследването.

Лъвовете живеят обикновено усамотени, макар че доста често се случва да се срещнат по десет и дори по дванадесет. Заедно отиват на лов и действат като си помагат един на друг.

Те нападат и умъртвяват всички видове животни, които се срещат в местността, където живеят; нападат дори грамадния носорог, макар че това чудовище често побеждава лъва. Младите слонове също така стават понякога плячка на лъва: жирафи, бизони, орикси, гну — всички трябва да отстъпят пред неговата сила.

Но не винаги лъвовете са победители в борбата с тези животни. Случва се понякога едно или друго от тях да го надвива и той на свой ред бива умъртвен.

Ловът на лъвове не е професия. Кожата им има малка стойност, месото им не е годно за храна. А тъй като ловът е придружен с голяма опасност и ловецът, както вече казахме, лесно може да избяга с кон, не биха ги и закачали, ако не унищожават добитъка и конете на фермите. Но тези нападения върху стадата озлобяват извънредно много пострадалите скватери и те горят от желание да отмъстят. Ето защо в някои местности ловът на лъвове става с особено ожесточение, което е с ужасни последици изобщо за природата.

Но там, където няма скватери-скотовъдци и тази причина не съществува, там лъвовете почти не се преследват. Дори нещо повече: колкото и да е странно, бушмените и другите скитнишки африкански туземни племена не убиват лъвовете, дори и в случаите, когато лесно могат да направят това, защото те гледат на лъва не като на враг, той е за тях доставчик на храна — те се хранят с остатъците от неговата плячка.

Хендрик, който беше чувал това по-рано, попита сега Свартбой дали е вярно.

Бушменът веднага отговори утвърдително.

— Бушмените — рече той, — обикновено дебнат лъва: те го намират или по следите, или по някакви други белези: често в този случай им помагат ястребите, които им посочват пътя. По едни или други знаци те намират леговището на лъва. Ако „тао“ си е вкъщи или яде, те чакат скрити наблизко, докато звярът излезе. Тогава се промъкват и задигат остатъците, недоизядени от него. Често намират по този начин по половин или дори три четвърти от някое голямо животно, което сами едва ли биха могли да убият.

Като знаят, че лъвът рядко се нахвърля върху хора, бушмените не се боят много от него. Напротив, те дори се радват, когато в техните места се появят много лъвове, защото се надяват, че тези прекрасни ловци ще снабдяват с храна и тях.

XIII

ЗАМРЪКНАЛИТЕ ПЪТНИЦИ

Пътниците биха говорили много по-дълго за лъвовете, ако не беше печалното състояние на конете им; трябваше да се погрижат за нещастните животни. С изключение на малкото часове, които бяха прекарвали на пасището в новия лагер, тези бедни животни не бяха яли нищо още от появата на скакалците. А междувременно, макар че пътешествениците ги силеха, колкото можеше, все пак по-рано от късна нощ не можеха да разчитат да стигнат до лагера.

Беше вече съвсем тъмно, когато приближиха мястото, където бяха почивали през нощта. Беше много тъмно. На небето не се виждаше нито луна, нито дори звезди. Целият небесен свод бе покрит от гъсти, тъмни облаци. Сякаш се готвеше силна буря, но дъжд още нямаше.

Пътешествениците решиха да спрат тук, за да дадат на конете възможност да се подкрепят с трева. С тази цел те слязоха от конете, но трева не намериха. Гледаха почвата на едно, на друго място — навсякъде гола земя, ни стръкче трева.

Това беше много странно. Защото до вчера тук беше добро пасище, нали бяха спирали тук. А днес — пустиня.

Конете наведоха глави към земята, но тутакси се изправиха, като пръхтяха, явно разочаровани. Те с наслада бяха яли и най-твърдата трева, защото бяха така гладни, че жадно се нахвърляха върху листата на храстите, които срещаха по пътя.

Но какво се беше случило? Нима скакалците бяха дохождали и тук? Не. Растящите тук мимози бяха запазили нежните си листа, което не можеше да бъде, ако скакалците бяха дохождали.

Пътешествениците съвсем не можеха да разберат защо беше изчезнала тревата. До вчера с положителност имаше трева тук. Впрочем така ли бе? Дали наистина вчера бяха тук? Може би бяха сбъркали пътя?

Мракът им пречеше да видят повърхността на земята. Но Фон Блум не можеше да сбърка, той вече трети път минаваше отгук. Макар че тъмнината не му позволяваше да вижда, все пак от време на време

различаваше познати форми на някои дървета и храсти, които по една или друга причина бяха обърнали вниманието му при предишните му пътувания.

Учудени от това странно изчезване на тревата там, където я беше имало до снощи, те бяха готови да спрат временно, за да разгледат по-добре почвата. Но настоятелната необходимост по-скоро да стигнат до водата, ги накара да се откажат от това намерение. Запасът вода, който бяха взели, отдавна се беше свършил и сега, както самите те, така и конете им, се измъчваха от жажда.

При това Фон Блум все се безпокоеше за децата, оставени при фургона. Той отсъстваше вече ден и половина, а в това време биха могли да станат много промени, да се появят много опасности. Той дори съжеляваше и се упрекваше, задето ги беше оставил сами. „По-добре да се бях отказал от добитъка“, мислеше си сега. Започна да го измъчва предчувствие, че в лагера не всичко е в ред и колкото повече мислеше, толкова по-силно ставаше безпокойството му.

Конниците яздеха мълчаливо. Най-послед Хендрик изказа предположение, че са сбъркали пътя. Свартбой също мислеше, че вървят в лъжлива посока.

Фон Блум отначало решително уверяваше, че са на правия път. Но като изминаха още една миля и самият той започна да се съмнява, а след още половин час направо заяви, че е сбъркал пътя.

Най-доброто, което можеха да направят при подобни обстоятелства, беше да оставят конете сами да дирят пътя: и тримата бяха единодушни в това. Но животните се измъчваха от глад и щом ги оставеха свободно да вървят накъдето искат, те не отиваха напред, а се нахвърляха върху храстите „мимози“ и жадно започваха да обират листата им.

Ставаше нужда да ги подгонват с шпорите или камшика: а при такива условия не можеха да разчитат на техния инстинкт.

Минаха още няколко часа. Нашите самотни конници през всичкото време яздеха в същата посока, но не виждаха и най-малка следа от фургона или лагерния огън. Решиха най-послед да спрат. Безполезно беше да вървят нататък. Че лагерът е някъде наблизо, не се съмнявах, но дали беше напред или вече зад тях, в това никой не беше сигурен. Затова решиха, че е най-добре да спрат и дочакат зората.

И тримата слязоха от конете и ги завързаха за мимозовите храсти, за да могат да се наслаждават, на листата им до съмване, което щеше да стане скоро. А сами те се увиха в плащовете си и легнаха на земята.

Хендрик и Свартбой заспаха скоро. Фон Блум беше много уморен, но тревогата за оставените деца го измъчваше силно и той не можеше да заспи. Лежеше с отворени очи и с нетърпение очакваше да се съмне.

Най-после започна да просветва. Бурът веднага скочи и с бърз поглед огледа равнината във всички посоки. Случайно пътниците бяха спрели на едно малко възвишение, от което се откриваше гледка на няколко мили наоколо. Но Фон Блум не успя да огледа и половината кръг на хоризонта и радостен вик се изтръгна от гърдите му: той видя бялата палатка на фургона си.

Викът на Фон Блум разбуди спътниците му. Двамата веднага скочиха на крака и учудено гледаха познатата местност.

И колкото се вглеждаха, радостта им се заменяше от други чувства. Наистина ли техният фургон бе това?

Разбира се, приличаше на него. Но на разстояние половин миля, на каквото беше той, всички фургони изглеждат еднакви.

Всъщност какво ги бе накарало да се съмняват, че този е техният собствен? Видът на местността, сред която стоеше той?

Не, това не можеше да бъде мястото, където бяха направили лагера си.

Долината, в която се бяха разположили те, беше продълговата, от двете страни оградена от ниски хълмове и се напояваше от прекрасен извор, който образуваше голямо езеро. И тази долина беше продълговата, оградена от двете страни с ниски хълмове, и се напояваше от извор, който образуваше езеро. Но онази долина, в която бяха оставили фургона, беше покрита като с килим от чудна трева: докато тази беше съвсем гола — нийде ни стръкче тревичка. Единствената зеленина бяха дърветата, покрити с листа; дори храстите, които изглеждаха по-ниски, бяха оголени. И поради това общият вид на долината съвсем не приличаше на този, където бяха разположили лагера. Очевидно, фургонът не бе техният, някой друг си беше направил тук лагер.

Така решиха те. Но изведнъж погледът на Свартбой, който през всичкото това време внимателно се озърташе наоколо, се спря на почвата под нозете. Като се вгледа по-внимателно — което сега беше явно възможно, тъй като беше достатъчно светло — той се обърна бързо към господаря си:

— Баас, гледайте тук!

Фон Блум и Хендрик се наведоха и учудени видяха, че земята е покрита от множество следи, сякаш хиляди животни бяха минали току-що. И докъдето погледът стигаше, навсякъде се виждаха следи от копита.

— Какво би могло да означава това? — попита Хендрик баща си.

— Не разбирам — с недоумение отвърна Фон Блум.

Но Свартбой тутакси се досети. Не за пръв път виждаше той тия следи.

— Не се безпокойте, баас! Всичко е чудесно. Старият фургон е нашият, това е същата долина, където го оставихме, само че отгук са минали шпрингбоки!

— Шпрингбоки! — в един глас извикаха Фон Блум и Хендрик.

— Да, да, баас, шпрингбоки и то много, извънредно много. Ето следите на тези антилопи. Гледайте!

Сега всичко стана ясно за Фон Блум: и оголената местност, и липсата на листа по ниските храсти, и следите от безбройните копита по земята. Всичко се обясняваше. Антилопи-преселници бяха минали през долината и поради това придвижване тя съвсем бе изменила вида си. Сега нямаше съмнение, че фургонът беше техният.

Без да губят време, те туриха юздите на конете, яхнаха ги и препуснаха бързо към фургона.

Тревогата на Фон Блум, макар и да намаля, все пак не беше съвсем изчезнала.

Ето, те се бяха вече толкова приближили, че ясно различаваха двата останали коня: стояха до фургона, завързани за колелата му. И старата крава бе тук. Но къде бяха овцете и козите? Не се виждаше нито една.

Зад задните колела гореше огън, под фургона лежеше някаква черна маса, но нито една човешка фигура!

Сърцата на конниците биеха силно. Очите им внимателно следяха фургона. Всички бяха страшно разтревожени.

Ето, бяха на не повече от триста крачки от фургона и все още никой не се показваше, не се виждаше никаква човешка фигура.

Тревогата на Фон Блум и Хендрик започна да преминава в ужас.

В това време конете до фургона зацвилиха високо. Тъмната маса под фургона се задвижи, изпълзя оттам, вдигна се и се изправи. Всички познаха в нея Тоти.

Бързо след това се отдръпна задната завеска на фургона и през отвора се подадоха три млади, усмихващи се личица.

Нашите конници високо и радостно извикаха. След миг малкият Ян и Гертруда се хвърлиха в прегръдките на баща си, докато Хендрик прегръщаше Ханс, а Свартбой поздравяваше Тоти. Общата радост не се поддаваше на описание.

XIV

ПРИДВИЖВАНЕТО НА АНТИЛОПИТЕ

След първите радостни поздрави членовете на семейството започнаха да си разправят едни на други какво им се беше случило по време на раздялата. Оказа се, че останалите в лагера също бяха имали свои приключения. Но разказът им не беше весел, те съобщиха, че овцете и козите бяха загубени. Цялото стадо бе отведено по много странен начин.

Ето какво разправи Ханс:

— Този ден, когато заминахте вие, не се случи нищо особено. Аз през всичкото време сякох бодливи храсти, за да направя кошара. Тоти ми помагаше, а Ян и Гертруда наглеждаха стадото. Животните пасяха спокойно до фургона, без да се отдалечават, защото бяха уморени от дългото пътуване, а тревата тук беше прекрасна. Скоро ние с Тоти завършихме постройката на краала за животните. Ето я, вижте. Когато настана нощ, прибрахме стадото вътре. После Тоти издои кравата, вечеряхме и си легнахме да спим. Понеже всички бяха много уморени, скоро заспахме и не се събудихме до сутринта. Чакали и хиени скитаха наоколо, но ние знаехме, че не могат да се промъкнат в краала.

При това Ханс посочи кръглия, добре направен краал от бодливи клони и после продължи:

— На сутринта станахме и намерихме всичко в ред. Тоти пак издои кравата и закусихме, а после пуснахме всички животни, конете и кравата — да пасат. Към пладне замислих за обяд. Не ми се щеше да убивам втория овен и реших да намеря някакъв дивеч. Като казах на Ян и Гертруда да не се отдалечават от фургона, взех пушката и отидох да търся дивеч. Стадото оставих на грижите на Тоти.

Кон не взех, защото се надявах да срещна антилопа, а с нея най-добре може да се справи човек пеша.

Бях сигурен, че наоколо има антилопи. Но когато излязох от долината и погледнах наоколо, бях просто поразен.

Трудно можех да вярвам на собствените си очи. Цялата долина към запад беше гъсто покрита от животни. По блестящите им жълти

хълбоци лесно познах, че са шпрингбоки. Всички се движеха; едни късаха трева на минаване, а стотици други подскачаха по на десетина фута нагоре и после падаха върху гърбовете на другите. Уверявам ви, това беше едно от най-страшните зрелища, каквито съм виждал в живота си и в същото време едно от най-приятните, защото знаех, че всички те не са свирепи, диви животни, а прекрасни, грациозни малки газели.

Първата ми мисъл беше да приближа до тях и да стрелям, и вече се готвех да навляза в равнината, когато забелязах, че антилопите идат право към мене. Те приближиха много бързо и ако останех на мястото си, скоро щяха да бъдат до мене.

Прилегнах зад храстите и зачаках. Не чаках дълго. Не мина и четвърт час и първите животни бяха вече наблизо, а след още пет минути всички бяха на един изстрел разстояние. Известно време не стрелях, защото знаех, че те ще приближат още повече. Легнал зад храста, аз се любувах на тези хубави създания. Забелязах прекрасните им форми, кафявите им гърбове и бели коремчета с тъмни ивици от двете страни. Радвах се на красиво извитите рога на мъжките: особено внимание обърнах на странните бели петна на туловището от дълга копринена козина, която при всеки скок красиво се развяваше във въздуха. Дълго се любувах на грациозните животни, но най-после си спомних за обедата и понеже знаех, че месото на женската е по-вкусно, набелязах една от тях и гръмнах. Животното падна, но за голямо мое учудване, другите не се разбягаха. Само най-близките до нея малко отстъпиха, а други подскачиха, най-после започнаха спокойно да пасат. Пак напълних пушката и този път убих един мъжкар. И все пак стадото не се изплаши. Напълних пушката и се готвех да стрелям трети път. Но в това време стадото приближи до храста, зад който се бях скрил, и го заобиколи от двете страни, така че аз се намерих в центъра на стадото. Вече нямаше защо да се крия, изправих се на колене и гръмнах в най-близкото до мен животно. То падна, останалите хиляди минаха през неговия труп. Пак напълних пушката и вече се изправих в цял ръст. Едва сега ме порази странното поведение на шпрингбоките. Вместо да бягат, като ме видяха, те само малко отскачаха настрана, а после продължаваха пътя си като заслепени. Тогава си спомних, че те постъпват по този начин във време на своите масови придвижвания. И тъй, това беше преселение! Скоро се убедих

в това, защото стадото все по-тясно и по-тясно ме ограждаше, най-после се струпа около мене така плътно, че започнах да се чувствам много странно, не че се уплаших — кротките животни не се опитваха дори да ме ударят с рогата си, напротив, доколкото можеха, ме избягваха, но само онези, които бяха по-близо до мене, а останалите и най-малко не се смущаваха от моето присъствие и затова нямаха и най-малко желание да променят посоката си. Така че най-близките до мене можеха да се отдалечават само на няколко крачки, като се притискаха до другите или прескачаха през тях. Не мога да изразя странното чувство, което изпитвах при това необикновено положение. Можех свободно да пълня пушката и да стрелям, но изведнъж си спомних за овцете ни: те ще бъдат повлечени от това стадо, помислих си. Бях чувал, че не веднъж са се случвали подобни неща. Антилопите отиваха към долината. Първите от тях бяха вече там и скоро щяха да отидат нататък, където пасеше нашето малко стадо. С надежда да изпреваря шпрингбоките и да прибера овцете в краала, преди те да го заобиколят, тръгнах към долината. Но за съжаление съвсем не можех да се освободя от оградилите ме животни. Когато приближих до тях, за да си пробия път, те скачаха една върху друга, но не ми даваха път. Сега бях така близо до тях, че свободно можех да ги удрям с приклада на пушката си. За да ги изплаша, започнах да крещя високо и да размахвам пушката; това подейства малко и сега можех да вървя по-бързо. Напред се виждаше значително свободно пространство. Спуснах се към него, но колкото повече приближавах, толкова повече се затваряха животните около мене. Неизвестно защо те заобикаляха това пространство.

Наистина не знаех, а и не ме интересуваше. Аз трябваше само по-скоро да мина напред, за да спася овцете. Като си пробивах път с всички сили, най-после стигнах до свободното място, което бях зърнал отдалече и бях готов вече да тичам през него, когато изведнъж видях по средата му, точно пред себе си, грамаден жълт лъв! Ето защо антилопите заобикаляха това място! Ако знаех тази причина по-рано, щях да бягам в противната страна. Но сега се бях озовал на открито, на не повече от десет крачки от лъва, а тясно сбитата маса на шпрингбоките ограждаше и мене, и лъва от всички страни...

Ханс си пое дъх и продължи:

— Няма защо да се говори, че бях страшно уплашен и няколко минути не знаех какво да правя. Пушката ми беше още пълна, защото като си спомних за овцете, цял бях погълнат от мисълта да ги спася и вече не стрелях в антилопите; можех да убия колкото искам. Дали да се прицеля в главата на лъва и да стрелям? — мина ми през ума. И бях готов да направя това, но после се спрях — би било неблагоприятно. Лъвът лежеше с гръб към мене и още не ме беше забелязал или не ми обръщаше внимание. Но ако го раня, казах си, при това положение, в което е той, едва ли бих могъл да направя повече — какво ще правя? По всяка вероятност, той ще ме разкъса на парчета — Тези мисли ми отнеха не повече от минута. Бях готов вече да бягам назад или настрана, към центъра на антилопите, и да си пробивам път към къщи, когато изведнъж се обърнах и видях, че лъвът бе станал и също така се бе обърнал. Веднага се спрях, понеже знаех, че само това бе най-доброто в дадения случай и погледнах звяра в очите.

За голямо мое утешение очите му бяха отпращени не към мене. Изглежда, той обмисляше нещо. Може би беше огладнял, защото в следния миг той изтича няколко крачки, после направи ужасен скок и падна далече в средата на антилопите, право на гърба на една от тях. Другите тутакси отскочиха, коя надясно, коя наляво и около него пак се образува празно пространство.

Сега лъвът беше още по-близо до мене отпреди и аз ясно можех да виждам как той разкъсваше жертвата си. Ноктите му здраво стиснаха трептящото тяло на антилопата, а дългите му зъби се бяха впили в шията ѝ. Но с изключение на опашката му, нито един негов член не помръдваше, само тя правеше леки движения от една страна на друга, точно както правят котките, които дебнат мишка. При това забелязах още, че очите му бяха здраво затворени, като че беше заспал.

Ханс помълча малко, сетне продължи все така задъхан:

— Чувал бях по-рано, че при такива обстоятелства човек може спокойно да се доближи до лъва, без да се излага на голяма опасност. Нямах никакво желание да приближавам до него — той и без това беше твърде близко, но си спомних за пълната си пушка и почувствах силно желание да стрелям. Предчувствието ми говореше, че няма да пропусна и не можах да се сдържа. Широката муцуна със затворени очи беше обърната точно към мене. Прицелих се, гръмнах и без да чакам резултата от изстрела, веднага хукнах в противоположната на

лъва страна. И едва когато между мене и звяра останаха няколкостотин антилопи, се спрях за секунда, а след това започнах да се промъквам към фургона. Още отдалече видях Ян, Гертруда и Тоти в пълна безопасност във фургона. Разбира се, това беше много приятно, но в същото време забелязах, че овцете и козите вече се бяха смесили с антилопите и вървяха заедно, като че бяха един вид с тях. Страхувам се, че те вече няма да се върнат!

— А лъвът? — попита Хендрик.

— Ето го къде лежи — скромно отвърна Ханс, като посочи жълтата маса сред равнината. Няколко ястреба вече се виеха над него.

— Ето го — повтори Ханс — Дори и ти нямаше да улучиш, братко Хендрик.

С тези думи Ханс се усмихна и се виждаше, че той и най-малко не се гордее с постъпката си. Хендрик горещо поздрави брат си и съжаляваше много, че не бе могъл да види преселението на шпрингбоките.

Но не биваше да губят време в празни разговори. Положението на семейството беше сега крайно затруднено. Всичките им стада бяха погинали. Останали бяха само конете и една стара крава: но и за тези животни в долината нямаше и стрък трева след антилопите. С какво щяха да ги хранят?

— Да вървим по-бързо след шпрингбоките и да си върнем овцете и козите! — извика Хендрик.

— Не, баас, не си струва, безполезно ще е — възрази Свартбой. — Горките животни са останали сред стадата и ще изминат стотици мили, преди да могат да се отделят от тях и да завършат неволното си пътешествие.

Конете бяха така гладни, че не можеше да се мисли за пътуване с тях на далечен път. Необходимо беше да им дадат да похапнат поне листа от мимози, макар че това беше много недостатъчна храна за изгладнелите животни. Щеше да бъде щастие да издържат, поне докато намерят друго пасище. Но къде да го дирят сега? Скакалците и антилопите сякаш бяха превърнали цяла Африка в пустиня!

Фон Блум взе накрая решение: ще нощуват тук, а рано сутринта на другия ден той ще тръгне да дири друг извор.

За щастие Ханс домъкна два убити шпрингбока. Тлъстото печено и прясната вода от извора скоро подкрепиха тримата уморени

пътешественици.

Оставиха конете на свобода да си дирят храна. При обикновени условия те не биха погледнали листата на мимозите, но сега нямаше друг избор и се заловиха да скубят храстите, не по-зле от жирафите.

Някои естественици от школата на Бюфон твърдят, че нито лисицата, нито вълкът, нито дори чакалите ядат трупа на лъва, че страхът пред деспота-цар се запазва у тях и след смъртта му. Но Фон Блум и неговото семейство имаха случай да се убедят в противното. Не бяха минали и два-три часа и хиените и чакалите се нахвърлиха върху трупа на царя на зверовете и в съвсем кратко време от него не остана нищо, освен голи кости. Дори кожата му беше изядена, а костите — разтрошени от здравите зъби на хиените. Уважението, което хранят тези животни към лъва, изчезва заедно с живота му и трупът му се изяжда със същата дързост, както и трупа на най-презряното животно.

XV

ТЪРСЕНЕ НА ИЗВОР

Едва се пукна зората и Фон Блум беше вече на коня. Свартбой отиваше с него, а всички останали щяха да чакат връщането им. Те отидоха с конете, които бяха останали при фургона и затова бяха пободри от другите.

След не повече от час намериха прекрасно пасище, макар и без вода. Фон Блум веднага изпрати Свартбой да се върне за останалите коне и кравата, като му посочи мястото, където да ги пасе, а сам продължи да дири вода.

Няколко мили по-нататък скватерът забеляза на север дълга редица високи хълмове, които се издигаха стръмно в края на равнината и се простираха на запад. Като смяташе, че в подножието на тези планини най-сигурно ще намери вода, Фон Блум се отправи към тях. Стигнал в полите им, той бе очарован от чудната картина, която се разкри пред погледа му.

Цялата местност наоколо имаше вид на прекрасен парк, изящно очертан от планините, които се издигаха зад него; тези планини се възвишаваха почти като отвесна стена на няколкостотин фута нагоре.

Тази чудна местност изглеждаше още по-прекрасна в сравнение с голата пустиня, която я заобикаляше. Фон Блум знаеше, че по-нататък, на север, зад тези хълмове лежи страшната Калахари и че хълмовете, в подножието на които беше той, бяха южната граница на тази известна пустиня.

Колко би се зарадвал нашият скватер, ако беше намерил тази чудна местност при други обстоятелства! Но сега за какво му бяха тези разкошни пасища, когато нямаше стада? Ето защо той с тъга гледаше чудната картина пред себе си.

Трябваше вода. Ако не намереше тук вода, целият чудесен парк щеше да има в неговите очи също толкова малка стойност, колкото и самата пустиня.

Но, разбира се, такава чудна растителност не би могла да съществува без вода. Така мислеше скватерът и внимателно се

вглеждаше наоколо си.

— О! — радостно извика той изведнъж. — Какъв хубав знак, сигурно водата е наблизно!

Скоро след това той видя ято прекрасни токачки, които тичаха към хрсталака. Това беше още едно доказателство, че водата беше наблизно. На всичко отгоре, най-сигурното от всички беше, че на върха на една акация забеляза великолепното оперение на един папагал.

— Сега — измърмори той, — водата навярно е някъде много близо.

Ободрен от надежда, той отиде към една височинка и започна да следи оттам полета на птиците.

Най-напред прелетяха ято яребици; те се насочиха към запад. Почти веднага след тях дойде друго ято и също отмина на запад. Двете ята се спуснаха до едно грамадно дърво, което растеше на петдесетина крачки от подножието на планинската верига. Това дърво беше отделно от другите и беше много по-голямо от всички, виждани досега от Фон Блум.

Докато той се учудваше на необикновените размери на дървото, прелетяха ято папагали и накаца по клоните му. Няколко минути те побъбриха там, после се спуснаха също наблизно до дънера му.

— Сигурно там е водата — помисли Фон Блум. — Трябва да отида да видя.

Но конят му вече сам се стремеше нататък и щом скватерът отслаби поводите, той препусна напред, като пръхтеше и изтягаше шия.

Ездачът с отпуснати поводи се остави на неговия инстинкт и след не повече от пет минути и той, и конят пиеха прекрасната вода от прозрачен като кристал извор, който протичаше на двадесетина крачки от грамадното дърво.

Фон Блум можеше сега да се върне назад при семейството си. Но тъй като беше още рано, той реши да позволи на коня си да попасе някой и друг час и, като му свали юздата, той го пусна на свобода, а сам се изтегна под сянката на дървото.

Докато лежеше, той не можеше да не се възхити на удивителния продукт на природата, който се извисяваше величествено над него. Това беше едно от най-огромните дървета, които някога беше съзирал. То беше от вид, познат като „нвана“, разновидност на фикуса, с големи

листа с формата на тези на сикамората, които растяха нагъсто на величествената глава. Стволът му беше цели двадесет фута в диаметър, като се извисяваше също на такава височина до началото на многобройните клоните, разпростиращи се хоризонтално. През гъстата шума фон Блум можеше да забележи лъскавите яйцевидни плодове, приличащи на кокосови орехи, които изглежда изхранваха папагалите и някои други видове птици.

Наслаждавайки се на прохладата в сянката на исполина, Фон Блум неволно си помисли колко хубаво би било да си направят тук краал. В съседство с приятелския покрив на това нямаше защо да се страхува от палещите лъчи на слънцето, дори дъжд едва ли би могъл да проникне през гъстата му шума, която беше почти готов покрив.

Ако добитъкът на бура не беше загинал, без съмнение той веднага би се решил да се засели именно тук. Но сега, колкото и да беше съблазнително това място, то не можеше да има цена в неговите очи. Какво ще прави тук? С какво ще се занимава в тази отдалечена местност? Да речем, че лесно би могъл да си набави храна с лов — виждаше много различни животни наоколо. Но съществуването му би било много жалко, без никаква надежда за бъдещето. Какво можеха да очакват тук децата му? Нима ще ги остави да станат жалки ловци като нещастните бушмени? Не, не! Не може и да мисли да се настани тук. Нека уморените коне си отпочинат няколко дена, да се подкрепят с хубавата трева, а после той ще положи всички усилия да се върне в града!

Но какво ще прави в града? Защо да се върне там? Сам не знаеше. Бъдещето му се виждаше мрачно и неопределено.

Между това бе изминал повече от час, конят си беше отпочинал, време беше да се връща в лагера. И Фон Блум сложи юздата на коня. И тръгна.

Ситият кон се понесе бързо и за по-малко от два часа беше вече там, където Свартбой и Хендрик пасяха останалите коне. Веднага ги прибраха всички и ги върнаха в лагера, където ги впрегнаха във фургона — и грамадният екипаж наново се понесе по равнината. Още преди залез слънце бялата му палатка вече се виждаше под исполинската нвана.

XVI

МУХАТА ЦЕЦЕ

Зеленият килим, постлан наоколо, зелените листа на дърветата, цветята около извора, чистата като кристал вода, черните голи скали, издигнали се в далечината — всичко това представляваше прекрасна картина. И погледите на нашите пътешественици с удоволствие спираха на нея. Докато разпрягаха фургона, високо изказваха възхищението си.

Местността се хареса много на всички. Ханс се възхищаваше от тишината и красотата на мястото; то беше точно такава, където би било приятно да поскита с книга в ръце, да помечтае. Хендрик с радост забеляза следите на много от най-големите диви животни на Африка и мечтаеше за интересен лов. Малката Гертруда с възторг се любуваше на прелестните цветя. Тук имаше и големи, яркочервени гераниуми, и звездовидни жасмини, които издаваха чудесен аромат, и бяла, и розова беладона. И не само цветята, не, и храстите, и дори дърветата бяха покрити с ароматни цветове; тук растеше прекрасен захарен храст — с големи цветове, бели, зелени и розови. Тук се виждаше и сребърно дърво, листата на което, полюшвани от лекия ветрец, приличаха отдалече на грамадни букети копринени цветове. Имаше и мимози, златистожълтите цветове на които издаваха силна и приятна миризма.

Цялата младеж се чувстваше щастлива; но всички се мъчеха да съдържат радостта си, понеже забелязваха скръбта по лицето на баща си. Фон Блум седеше сам под грамадното дърво, потънал в тежки размисли. Това беше явно за всички.

И наистина, не можеше да не бъде загрижен! Оставаше му само един изход — да се върне в града и да започне живота отново. Но как да започне? С какво да се залови? Цялото му имущество бе загинало, оставаше само да се пазари да слугува при някой богат съсед. А за човек, който цял живот бе живял самостоятелно, независимо, това беше, разбира се, много тежко.

Той погледна конете си — и петте жадно пасяха разкошната трева, която растеше в сянката на скалите.

Кога ли щяха да заякнат толкова, че да откарат грамадния фургон назад в града? След три-четири дена навярно щяха да успеят да тръгнат. Всички бяха прекрасни, силни животни и тогава биха подкарвали фургона леко.

Такива бяха мислите на Фон Блум. Можеше ли той да мисли в този момент, че конете му никога няма да понесат нито фургона, нито какъвто и да било друг екипаж? И на ум не му минаваше, че тези пет силни животни са вече обречени на смърт.

И все пак, така беше. В този именно момент, когато господарят им ги гледаше замислен, те получаваха смъртни рани и отровата проникваше в кръвта им.

Уви! Още един удар очакваше Фон Блум!

Той забелязваше от време на време, че конете му бяха неспокойни. Те внезапно потрепваха, махаха дългите си опашки, триеха глави о храстите.

„Безпокоят ги мухите“ — помисли си скватерът, без да обръща внимание.

И предположението му беше съвсем право — наистина ги безпокояха мухите. Но ако Фон Блум знаеше какви бяха тези мухи, той съвсем нямаше да бъде спокоен, а щеше да улови конете и да ги отведе колкото може по-надалеч от мрачните скали. Но той не познаваше мухата цеце.

Слънцето вече залязваше. Оставиха конете да пасат свободни, макар че Фон Блум забелязваше, че те стават все по-неспокойни — удряха с копита земята, ту изведнъж хукваха да тичат, ту сърдито пръхтяха.

Най-после странното им поведение принуди Блум да отиде при тях. Ханс и Хендрик тръгнаха заедно с него.

Като доближиха животните, бяха учудени от това, което видяха: всеки кон беше покрит като с калъф от маса пчели.

Но скоро видяха, че това не са пчели: тези насекоми бяха по-малки от пчелите, тъмни и с необикновено бързи движения. Хиляди се виеха над животните и стотици се бяха полепили вече по главите, шиите, хълбоците и краката им — с една дума по цялото тяло.

Очевидно, те силно жилеха конете, нищо чудно, че нещастните животни бяха раздразнени.

Той мислеше, че мухите само безпокоят животните. Хендрик също не подозираше нищо, само Ханс отгатна истината. Той бе чел за ужасното насекомо, което се среща в някои местности на Южна Африка, и при първия поглед върху тези мухи, заподозря, че може би са същите.

Той съобщи подозренията си на другите.

— По-бързо извикайте тук Свартбой! — силно обезпокоен, викна Фон Блум.

Бушменът беше зает при фургона, вадеше от него някои нужни вещи и не обръщаше внимание на конете. Като чу вика, той тутакси изтърча при господаря си. Щом видя рояците насекоми, които се виеха над конете, малките му очи се разшириха и на лицето му се изписа мъка и смущение.

— Какво е това, Свартбой? — попита господарят му.

— О, баас! Мой баас! Това е цеце!

— И защо толкова се уплаши от тези цеце?

— О, баас! Всички ще измрат, всички, нито един кон няма да остане жив!

И Свартбой с високи, горчиви възклицания обясни, че ухапването на тези мухи е смъртоносно, че конете сега сигурно ще умрат, по-рано или по-късно в зависимост от това дали са получили много рани. Бушменът и най-малко не се съмняваше, че тази рояци мухи са наистина цеце и че за не повече от една седмица и петте коня ще измрат.

— Ще видите, баас! Още утре ще проличи!

И наистина още на другия ден до обяд целите тела на животните, дори главите им подпухнаха страшно, така че очите им съвсем не се виждаха. Те не искаха да ядат и скитаха из чудното пасище, и с тихо и тъжно цвилене изразяваха силната си болка, която чувстваха. На всички беше ясно, че те ще измрат.

Фон Блум се опита да им пусне кръв, употреби и други средства. Нищо не помагаше. Ухапването на мухата цеце бе неизлечимо.

XVII НОСОРОГ

Голяма беше скръбта на Фон Блум. Съдбата сякаш го преследваше на всяка стъпка от няколко години. Всяка година прекрасните му стада постоянно намаляваха и ето, той бе стигнал най-после до последното стъпало, до пълната бедност.

Нямаше вече абсолютно нищо. Конете нямаше защо да се броят вече. Те умираха. Конниците щяха да останат съвсем самотни. Само с кравата. За щастие, тя не бе ходила към скалите, а пасеше в долината и затова се беше спасила и съставяше сега цялото имуществото на скватера, цялото му стадо. Наистина, той имаше още прекрасния фургон, но каква полза от него без волове и кон? По-добре щеше да бъде да бяха конете без фургона.

— Боже милостиви! — той отпусна глава върху ръцете си. — Какво ще стане с мене и с децата ми?

Горкият Фон Блум! Нещастията му бяха достигнали крайна степен. Но именно същия този ден, същия час се случи друго нещо, което не само успокои сърцето му, но и положи основите на неговото бъдещо богатство и благосъстояние. Не мина и час и настроението на Фон Блум се промени съвсем, след не повече от час и всичките му деца се чувстваха щастливи.

Как бе станала тази промяна? Нима добрата малка фея бе излязла от извора или бе слязла от скалите да успокои и утеши добрия човек в тази минута на отчаяние? Слушайте.

Слънцето току-що бе залязло. Всички седяха под голямото дърво около огъня, на който се готвеше вечерята. Не се чуваха ни разговори, ни весела детска глъч, защото децата виждаха, че баща им е скръбен и седяха тихо. Никой не издаваше никакъв звук.

В този именно миг се изтръгна горчив възглас от гърдите на нещастния Фон Блум. Сякаш дирейки отговор на него, той издигна очи към небето, а после обгърна с поглед цялата долина. Изведнъж забеляза странен предмет, появил се в това време на известно разстояние иззад храстите.

Беше някакво животно и по грамадните му размери Блум и другите веднага познаха слон.

Никой от тях, освен Свартбой, не беше виждал още слон в диво състояние, защото макар че някога тези животни бяха се срещали в най-южните части на Африка, отдавна вече ги бяха напуснали и сега живееха само далече извън границите на колонията.

Но Хендрик и по-рано бе забелязал следи от слон около извора, така че цялото семейство знаеше, че ги има тук.

Ето защо, като видяха грамадното животно, всички се досетиха, че е слон.

Впрочем не, не всички. Свартбой правеше изключение. Щом видя гиганта, той веднага извика:

— Чукуроо! Баас, чукуроо!

— Носорог? — попита Фон Блум, който знаеше, че на езика на туземците така викат на носорога.

— Да, баас, да! И какъв грамаден! Това е „чукуроо-кобаоба“, бял носорог.

В Южна Африка добре познават четири вида носорози. Туземците наричат тези четири вида със следните ймена: борело, кейтлоа, мухохо и кобаоба. Двата първи вида са черни, т.е. общият цвят на кожата им е тъмен, докато мухохо и кобаоба са белезникави. Черните носорози са значително, почти двойно по-малки от белите и освен това се различават и по положението и дължината на роговете си, а също така и по някои други дребни особености.

По дължина и форма на шията, положение на ушите и много други особености, черните носорози значително се отличават от белите, и навиците им са много различни. Първите се хранят главно с листа и клони от бодливи храсти като акации, докато вторите ядат само трева.

Първите са по-зли: като видят човек или друго животно, те веднага се нахвърлят върху него. Често дори се нахвърлят върху храсти и ги трошат, като ги правят на трески.

Белите носорози също биват много зли, когато са ранени или засегнати от нещо; но те обикновено са миролюбиви и не закачат човека, не го нападат. Те са много тлъсти и месото им е забележително вкусно. Нито едно африканско животно не дава толкова вкусно месо

като младия бял носорог; докато черните никога не стават тлъсти и месото им е твърдо и неприятно на вкус.

Черните носорози достигат почти шест фута височина и цели тринадесет дължина, а белите много повече. Кобаоба е не по-малко от седем фута висок, смятано от плешката, и четиринадесет — дълъг.

Не бе чудно, че това грамадно животно бе взето за слон. По големина кобаоба иде веднага след слона. Грамадната муцуна — осемнадесет дюйма широка, дългата, масивна глава, грамадното тежко туловище на това животно правят впечатление на сила и масивност, равна на слона, а някои твърдят, че дори и по-голяма. По-точно е да кажем, че той изглежда като карикатура на слона.

Ето защо нямаше нищо чудно, че семейството, насядало край фургона, бе взело кобаоба за грамаден слон.

Но Свартбой тутакси позна кобаоба и разпръсна заблудението, като обясни, че това е бял носорог.

XVIII

СТРАШНАТА БОРБА

Когато Фон Блум и семейството познаха кобаоба, това животно, както бе вече казано, тъкмо излизаше от гъстите храсти. Без да се спира, то се отправи най-напред към езерото, за което вече споменахме, очевидно с намерение на стигне до водата.

Това малко езеро, разбира се, бе образувано от извора, макар че се намираще на триста сажена от него и от дървото-великан формата му беше почти кръгла и то имаше около сто сажена в диаметър, така че повърхността му заемаше пространство приблизително от два декара, затова наистина можеше да бъде наречено „езеро“, както го нарекоха децата.

Кобаоба се запъти към една ниска част от брега, види се, негово любимо място, откъдето наистина много лесно можеше да стигне до водата. До каналчето, по което се вливаше в езерото извора, се образуваше заливче с пясъчни брегове. До него водеше от долината малък проход, отъпкан без съмнение от животните, които постоянно идеха тук на водопой. В този проход животни с по-големи размери можеха да пият, без да се навеждат особено, и без затруднения. Кобаоба се запъти право нагоре и когато приближи, всички видяха как той влезе в пролива към заливчето. Явно, често бе дохождал тук.

В следната минута беше вече до колене във водата.

Дълго пи, тежко дишайки, със свиркане и хъркане, после потопа цялата си глава и рогата във водата, разпени я наоколо, легна и започна да се валя в тинята ката свиня.

Първата мисъл на Фон Блум и Хендрик беше как да оградят и убият животното, не за това, че искаха да го лишат от живот, но защото Свартбой им беше съобщил вече колко е вкусно месото му, а хранителният им запас бе на, свършване. Хендрик имаше още една причина, поради която желаше да убие това животно: той отдавна вече трябваше да промени статива на пушката си и затова със завист гледаше дългия рог на кобаоба.

Но как да уловят великана?

Дали да отидат по-наблизо до него и да стрелят иззад някой храст? Понякога се случва гигантът да падне от един сполучлив изстрел. За това трябва да се улучи право в сърцето или на друго чувствително място.

Фон Блум и синът му вече станаха от местата си да отидат към езерото, когато изведнъж Свартбой изпадна сякаш в пристъп на безумие. Той започна да скача на едно място, като си мърмореше тихичко под носа:

— Ето клон! Ето клон! Ах, какъв клон!

Човек, ако не го познаваше, разбира се, би го взел за безумен, но Фон Блум знаеше, че „клон“ бушмените наричат слона и затова погледна в същата посока, накъдето сочеше той. Наистина, върху жълтия фон на залеза се бе очертала грамадна тъмна маса, в която Фон Блум като се вгледа, позна слон. Кръглият му гръб ясно се издаваше над ниските храсти, а грамадните широки уши се подмятаха, като ходеше. Всички изведнъж разбраха, че той иде към езерото и почти в същата посока, в която беше минал носорогът.

Разбира се, появата на слона съвсем развали плановете на нашите ловци. При вида на този могъщ великан всички съвсем престанаха да се интересуват от кобаоба. Те не можеха да се надяват, че ще убият гиганта, но все пак тази мисъл им мина през ума. Във всеки случай решиха да опитат.

Но преди ловците да си съставят план на действие, слонът наближи езерото. Макар че стъпваше бавно, стъпките му бяха така широки, че той се движеше много по-бързо, отколкото можеше да се мисли. Ловците едва бяха успели да разменят мисли и грамадното животно беше вече не няколко крачки от водата.

Тук слонът спря, извъртя хобота си от една страна на друга и няколко секунди стоя съвсем тихо, сякаш се заслушваше.

Не се чуваше нищо, което би могло да го разтревожи, защото дори кобаоба бе притихнал в този момент. Като постоя една или две минути, гигантът продължи по-нататък и навлезе в описания по-горе проход.

Сега той прекрасно се виждаше от лагера, тъй като се намираще на не повече от триста крачки. Беше огромен. Туловището му съвсем бе запълнило с ширината си прохода, а грамадните жълти зъби се издаваха напред на повече от сажени и красиво се извиваха нагоре.

— Това е стар мъжкар — прошепна Свартбой.

До този момент носорогът съвсем не подозираше приближаването на гиганта, защото колкото и да бе грамаден слонът, стъпките му бяха тихи като на котка. Наистина, някакъв силен звук излизаше от гърдите му, — когато вървеше, звук, напомнящ далечни гръмотевични тътнежи: но кобаоба през всичкото това време беше много зает с банята си и съвсем не обръщаше внимание на каквито и да било звуци, близки или далечни.

Но ето, грамадната тъмна сянка на слона падна върху езерото и покри почти цялата му повърхност. Тогава кобаоба с бързина, каквато бе трудно да се очаква у такава тромава грамада, се изправи и застана на крака, като с шум и свирене изпускаше из ноздрите си струи вода.

Слонът на свой ред нададе своеобразен поздрав, който подобно на тръбен звук се разнесе из долината, повтарян от ехото на скалите. Той също видя носорога и веднага се спря.

Нямаше съмнение, че двата великана бяха учудени от срещата, защото и двата постояха няколко секунди, като се гледаха един друг с явно учудване. Но това учудване бързо се смени с други чувства. Появиха се признаци на раздразнение и беше явно, че те нямат намерение да се разминат миролюбиво.

И наистина положението беше затруднително. Слонът не можеше да влезе във водата, докато носорогът беше в заливчето; а носорогът на свой ред не можеше да излезе от заливчето, докато слонът заграждаше с грамадното си туловище целия проход.

Наистина кобаоба би могъл да преплува езерото и да излезе някъде на отсрещния бряг или да се промъкне между краката на слона и по един или друг начин да освободи мястото. Но от всички животни на света носорогът изглежда най-малко отстъпчивото. В същото време той е едно от най-храбрите животни, не се бои ни от хора, ни от зверове и напада дори и страшния лъв. Поради това старият кобаоба нямаше и най-малкото намерение да отстъпи мястото си на слона и по позата му се виждаше, че той не желае да мине между нозете му, нито да преплува на другия бряг. Не, той нямаше да се помръдне нито крачка! Нито една крачка! Това би било страхливост!

Оставаше да се чака как ще се разреши този деликатен въпрос на чест. Положението ставаше толкова интересно, че всички в лагера стояха неподвижни, вперили поглед в двата противника.

Няколко секунди великаните стояха и се гледаха. Слонът, макар и да беше много по-голям, очевидно добре познаваше противника си. Той, види се, беше се срещал вече с този вид, бе изпитал силата му и беше далеч от мисълта да го презира. Може би му се бе случвало вече да изпитва ударите от дългия рог на кобаоба.

Във всеки случай той не се нахвърли върху противника си отведнъж, както би направил, ако му беше препречила пътя някоя жалка антилопа.

Но най-после търпението му се изчерпи. Достойнството му беше оскърбено, оспорваше му се властта. Той искаше да се изкъпе и да утоли жаждата си. С една дума, не беше в състояние повече да понася нахалството на носорога.

С висок крясък, който ехото на скалите повтори, той се нахвърли върху врага, насочи зъбите си срещу него и с един силен удар го вдигна и преметна във водата.

За минута носорогът потъна, но веднага наново се показва, като пръхтеше, изправи се на крака и на свой ред нападна. Зрителите видяха, че той целеше с рога си хълбока на слона, но слонът полагаше всички усилия да противопостави на врага главата си със зъбите.

И пак зъбите преметнаха кобаоба, и той пак стана, и като безумен се нахвърли върху противника. Водата се разпени около тях, докато се бореха по този начин.

Досега борбата се водеше във водата. Но ето, слонът разбра, че противникът му има предимство там. Той се изтегли назад в прохода и се спря в очакване на врага, издал напред грамадните си зъби. Навярно мислеше, че стените на прохода ще му служат за защита. Но в този случай той се лъжеше — тези стени бяха много ниски и съвсем не прикриваха широките му хълбоците дори не му позволяваха да се обръща и изобщо много пречеха на движението му.

Трудно беше да се очаква от носорога такава съобразителност, каквато прояви сега, поне така се струваше на тези, които следяха хода на борбата. Щом слонът отстъпи в прохода, кобаоба в същия миг излезе на брега, веднага се обърна и като приведе ниско главата и издаде рога си в хоризонтална посока, изведнъж се нахвърли върху противника си и му нанесе удар между ребрата. Зрителите видяха как рогът се заби в хълбока на слона; а силният му вик и бързите движения на хобота и опашката доказваха, че той бе получил тежка рана. Слонът

се спусна към езерото и се спря, едва когато се намери до колене във водата. Като събра вода в хобота, той го вдигна нагоре, обърна го назад и се поля с широка струя вода, като я отправи главно към раната и хълбока.

След това избяга от езерото и хукна да преследва носорога. Но дългородият бе изчезнал.

Кобаоба бе излязъл от водата, бе запазил достойнството си и може би дори се смяташе за победител. Нанесъл удара, бе хукнал да бяга. И бе изчезнал из храстите.

XIX

СМЪРТТА НА СЛОНА

Борбата между двете грамадни четириноги трая не повече от десет минути. През всичкото това време ловците и не помислиха да нападнат едното или другото, толкова бяха погълнати от това зрелище. И едва когато носорогът изчезна, а слонът наново навлезе във водата, те пак започнаха да разсъждават как да уловят това грамадно животно. Ханс също взе пушката си и се присъедини към тях.

Като не намери врага си, слонът се върна при езерото и навлезе до колене във водата. Той беше явно страшно раздразнен, непрекъснато махаше опашка и от време на време издаваше остър жален вик, който съвсем не приличаше на обикновените му звуци. Пляскаше се във водата, обливаше гърба и плешките си със струи от хобота. Но беше явно, че всичко това не го успокоява.

Животното беше много раздразнено, всички виждаха ясно. Свартбой говореше, че би било във висша степен опасно да му се показват пред очите, тъй като нямат кон — да избягат. Всички бяха съгласни с бушмена и в това отношение се постараха да се скрият зад дебелото стебло на грамадната нвана; Фон Блум от едната страна, а Хендрик от другата, така че да могат да следят движенията на великана.

Най-после, въпреки опасността, те решиха да го нападнат, понеже се бояха, че ако не направят това бързо, той ще си отиде и ще останат без вечеря; а те разчитаха да вечерят с част от хобота. Така че времето бе скъпо и решиха да нападнат, без да отлагат повече.

Планът им беше да пропълзят колкото може по-близо до него и после и тримата наведнъж да стрелят, а след това да се скрият в храстите, докато се изясни резултатът от изстрелите.

Като се уговориха така, Фон Блум, Хендрик и Ханс оставиха дървото и пропълзяха, криейки се зад храстите, до западния край на езерото. Но тъй като храстите не растяха нагъсто, а на разстояние, трябваше да се промъкват много предпазливо един до друг. Първ вървеше Фон Блум, а синовете му го следваха.

След пет минути бяха вече до езерото, скрити зад малък храст и достатъчно близо до гиганта. Тук те запълзяха на четири крака сред храстите и най-после, като разтвориха клоните, видяха точно пред себе си грамадното животно, на не повече от двадесетина крачки!

Слонът все още се къпеше — ту се потапяше във водата, ту се обливаше с хобота. Виждаше се, че съвсем не подозира присъствието на ловците. По този начин те имаха време да изберат което щат място от грамадното му тяло, за да се прицелят.

Но той стоеше с гръб към тях и Фон Блум не се решаваше да стреля, понеже мислеше, че в такова положение не може да нанесе смъртна рана. Трябваше да чакат, докато той се обърне странично, за да разчитат, че ще го убият. И ловците чакаха, внимателно впили очи в звяра.

Най-после слонът престана да блъска водата с крака и да се облива с хобота си. И тогава забелязаха, че водата в езерото беше червена на известно разстояние около него. Кръвта му бе оцветила водата.

Сега ловците не се съмняваха вече, че носорогът го бе наранил; но дали раната е смъртна — това не можеха да знаят, защото тя беше в хълбока, а от мястото, където се криеха, виждаха само грамадната задница на животното. Продължаваха да чакат търпеливо, понеже знаеха, че щом слонът се обърне, за да излезе от водата, ще застане със страната си към тях.

Минаха няколко минути, а слонът не променяше положението си; но той видимо отслабваше: опашката му увисна и не се държеше здраво на краката си, от време на време обръщаше хобота към мястото, където беше получил удара с рог. Раната очевидно го безпокоеше, дишането му ставаше пресекливо, шумно.

Ловците започнаха да губят търпение: Хендрик шепнешком предложи на баща си да пропълзи до отсрещния бряг и оттам да стреля в животното, което тогава сигурно щеше да се обърне. Но тъкмо в този миг то направи движение, като че се готвеше да излезе от водата.

Ето, то вече се обърна с главата и гърдите към брега и трите дула на пушките се насочиха към него, ловците започнаха да се прицелват, когато изведнъж то се олюля и падна. Със силен плясък тежката маса се отпусна във водата.

Ловците скочиха и хукнаха към брега. Слонът беше очевидно вече мъртъв. На хълбока му се виждаше раната, нанесена от носорога. Тя не беше голяма, но страшният рог бе проникнал много дълбоко и бе засегнал вътрешни органи. Нищо чудно, че грамадното животно не бе издържало.

Щом се разбра, че слонът е мъртъв, всички веднага хукнаха към езерото. Повикаха дори малката Гертруда и Ян от тяхното убежище, защото двамата седяха скрити във фургона. Дойде дори и Тоти. Свартбой дотърча прав с голям нож и секира, защото смяташе да изреже част от трупа за храна. Хендрик и Ханс бяха свалили вече куртките си да му помагат.

А какво правеше в това време Фон Блум? — Беше много важна минута — минута на цяла криза в неговия живот.

Фон Блум стоеше на брега на езерото със сгънати на гърдите ръце, точно на мястото, където бе паднал слонът. Бе потънал в дълбоки размишления, навел очи към грамадния труп на животното. Не, не към трупа. Наблюдателят би забелязал, че вниманието му бе привлечено не от грамадната маса месо и кожа, а само от една част от трупа.

Може би гледаше раната в хълбока на животното? Дали не мислеше как такава малка рана бе погубила толкова грамадно животно?

Слонът бе паднал така, че главата му се намираще извън водата и почиваше на пясъчния бряг на заливчето, по което в цялата си дължина бе прострян неговият нежен дълъг хобот. А от двете страни на този хобот стърчаха грамадните зъби, извити като турски ятагани: зъби, с които той десетки години бе изтръгвал с корени дърветата в гората и бе поразявал противниците си в толкова кървави боеве. Това бяха скъпоценни и прекрасни трофеи, но уви! — тяхната световна известност бе струвала живота на много хиляди негови събратя.

— А сега тези красиво извити и закръглени зъби лежах безсилни. Към тях именно бе отправен замисленият поглед на Фон Блум. Устните му бяха свити, гърдите му се вълнуваха. О! Цял свят от мисли се роеше в главата му в тази минута.

Но тези мисли вече не бяха тежки. Поне изразът на лицето му говореше друго. Облакът, помрачавал лицето му целия този ден, сега се бе разнесъл, не бе останала и следа, и вместо него се бе появил израз на надежда и радост.

— Това е пръст Божи! — извика той най-после, като даде воля на вълнуващите го мисли. Това е щастие! Богатство!

— Какво има, татко? — попита малката Гертруда, която стоеше до него. — За какво говорите, скъпи татко?

И всички останали, забелязали възбудата му и доволни, че лицето му изразяваше радост, се насъбраха около него.

— Какво има? — попитаха в един глас.

Свартбой и Тоти не по-малко от другите се интересуваха от отговора.

Щастливият баща не можеше да скрие от любимите си деца причината да се чувства така щастлив.

— Виждате ли, деца, това? — попита той, като посочи дългите зъби на животното.

— Да, разбира се, виждаме.

— Добре, а знаете ли цената им?

Не. Те знаеха, че зъбите имат някаква цена. Знаеха, че от тях се получава така наречената „слонова кост“, или по-право, че тези зъби са самата слонова кост, която се употребява за стотици изделия. Малката Гертруда имаше дори прекрасно ветрило от слонова кост, останало от майка ѝ; а малкият Ян имаше нож с дръжка от слонова кост. Всички, с една дума, знаеха, че слоновата кост е много красива и се цени скъпо; но никой не можеше да познае колко можеха да струват два зъба. Това беше и техният отговор.

— Добре, деца — отговори Фон Блум. — Аз ще ви кажа. За тези зъби, доколкото ми е известно, могат да се получат не по-малко от двеста лири за всеки.

— О! — извикаха всички в един глас. Нима толкова много?

— Да — продължаваше Фон Блум, — мисля, че всеки зъб тежи не по-малко от сто фунта; тъй като всеки фунт слонова кост струва сега повече от две лири, двата зъба ще струват от четиристотин до петстотин лири.

— О! — извика Ханс. — Та с тези пари ще могат да се купят най-хубавите волове за пълно впрягане!

— Или четворка чудни коне! — извика на свой ред Хендрик.

— Или цяло стадо овце — добави малкият Ян.

— Но на кого можем да ги продадем? — попита Хендрик след известно мълчание. — Ние сме толкова далече от града. Кой ще ни

даде в замяна срещу тях волове или коне, или дори овце? Струва ли си да се влекат два зъба толкова надалече?

— Не, Хендрик, не два — прекъсна го бащата, — цели двадесет, два, три пъти по двадесет парчета. Сега разбирате ли защо съм толкова доволен?

— А! — извика Хендрик заедно с другите, започнали да разбират причината за радостта на баща си. — Вие мислите, че по тези места можем да намерим много такива зъби?

— Точно така. Струва ми се, че тук се въдят много слонове. Това се вижда от следите, които забелязах. Ние имаме пушки и за щастие достатъчно куршуми. Всички сме добри стрелци — защо да не съберем много, цяла планина от тези прекрасни зъби?

Всички слушаха с нарастващо внимание.

— И ще ги съберем, сигурен съм — продължаваше Фон Блум. — Знам, че ще съберем, защото виждам Божи пръст, който ни изпраща това богатство сред нещастията ни, след като изгубихме всичко. И той ще ни изпрати това богатство. И тъй, бъдете спокойни, деца мои, ние няма да се нуждаем, ще живеем в доволство, пак ще бъдем богати!

Разбира се, никое от децата не се грижеше за богатството; но тъй като виждаха, че баща им е щастлив, изразиха възторга си с високи викове. Свартбой и Тотти също взеха живо участие в общата радост. Тези високи викове се разнесоха из околностите на езерото и навярно зачудиха птичките, които живееха наблизо. И в цяла Африка навярно в този момент нямаше по-щастливи хора от тези ловци на брега на самотното езеро.

XX ЛОВЦИ

И тъй, Фон Блум реши да стане професионален ловец на слонове. И той с удоволствие мислеше, че това занятие ще му достави не само силни усещания, но и голяма печалба. Той знаеше, че не е така лесно да се убие такова грамадно животно като слон; знаеше, че много месеци ще са нужни да се съберат голямо количество скъпоценни зъби. Но той реши да изгуби ако ще цели години за това, но да постигне успех. Нека води няколко години живот на скитник-бушмен, нека децата му през тези години да бъдат „горски деца“; но той се надяваше, че с време търпението и трудът му ще бъдат щедро възнаградени. Тази нощ около лагерния огън всички бяха весели и щастливи. Слона оставиха там, където беше, като мислеха да се занимаят с него на следващия ден. Отрязаха само хобота, част от който се печеше сега на огъня.

Цялото месо на слона е добро за ядене, но хоботът се смята за най-вкусния къс. Вкусът му малко прилича на вкуса на волски език и се хареса много на всички. А за Свартбой, който особено го обичаше, тази вечер беше истински празник.

При това, семейството имаше в изобилие мляко. Благодарение на прекрасното пасище, кравата даваше двойно повече от преди.

Докато всички се наслаждаваха на печения хобот на слона, разговорът, разбира се, мина върху тези животни.

Външният вид на този гигант е известен на всекиго, така че е съвсем излишно да го описваме тук. Но може би не всички знаят, че съществуват два напълно различни вида от тези грамадни четириноги — африкански и азиатски.

Вече се знаеше, че те се отличават едни от други в много отношения. Азиатският, или както го наричат по-често индийският слон, е по-голям на ръст; но много е възможно размерите му да са станали по-големи вследствие опитомяването, както се наблюдава у много домашни животни. А африканските слонове съществуват само в

диво състояние и в сравнение с азиатския „див“ слон размерите им са по-големи.

Тези два вида се различават помежду си главно по ушите и зъбите.

Ушите на африканския слон са по-големи, съединяват се едно с друго над плешките и висят до долния край на гърдите. Азиатският е с три пъти по-малки уши. Зъбите на африканския също са много по-големи; у някои животни всеки зъб тежи до двеста фунта, докато зъбите на азиатския рядко надминават сто фунта, макар че се срещат и изключения. Но, разбира се, зъби, тежки двеста фунта, се смятат вече за особено големи и тази цифра значително надминава средното тегло дори и у африканския слон. Женските на африканския слон също имат зъби, макар не така грамадни както мъжките; между това азиатските женски или съвсем нямат, или ако имат, те са с такава незначителна големина че едва се забелязват отвън.

Има и друга разлика между тези два вида. Челото на азиатския слон е вдлъбнато, а на африканския — изпъкнало; на задните крака на първия вид има четири копита, а на втория — само три. Има разлика и във формата на зъбите.

В Африка слонът се среща само в диво състояние. Нито едно от племената на тази малко изследвана част на света не се е опитало да го опитоми. Те ценят в него само зъбите и вкусното месо. Някои твърдят, че африканските слонове са по-зли от индийските и не могат да бъдат опитомени. Но това е заблуждение. Причината за това, че африканският слон не е превърнат в домашно животно, е само тази, че нито едно от тукашните племена не е достигнало още такава степен на цивилизация, че да се ползва от услугите на това ценно животно.

Африканският слон може да стане питомно домашно животно също така лесно, както индийският му събрат. Били са вече направени опити да се натовари на гърдите му „хоудах“ или кула. Но най-доброто доказателство е това, че в древни времена той е бивал опитомяван, дори масово. Слоновете на картагенската армия са били от тази порода.

Понастоящем слонът в Африка се среща в централната и южната ѝ части. Абисиния на изток и Сенегал на запад са северната граница, отвъд която вече го няма. На юг доскоро той се е срещал до най-крайните части; имало го е дори на нос Добра Надежда; но

холандските войски с грамадните си пушки са го изгонили оттам и сега той не се среща по на юг от Оранжевата река.

Ето за какво разговаряха тази нощ около огъня. Много от тези сведения им даде Ханс, който ги беше почерпил, то се знае, от книгите. Но разказите на бушмена заслужаваха може би повече доверие.

Впрочем на Фон Блум и синовете му предстоеше скоро със собствен опит да се запознаят с нравите и привичките на тези грамадни четириноги, които бяха станали сега за тях най-интересните от всички животни на света.

XXI

РАЗСИЧАНЕ НА СЛОН

На другия ден на семейството предстоеше тежка, но интересна работа. Трябваше да се разсече трупа на слона и да се изберат от него частите, годни за храна.

Най-напред трябваше да се отделят зъбите. Това отне повече от два часа. Добре поне, че имаха секира. Ако не беше тя и изкуството и опитността на Свартбой, щяха да се занимават с това два по-дълго.

Като свършиха със зъбите, се заловиха да разсекат трупа на части. Тъй като той беше наполовина потопен във водата, беше много трудно да достигнат долните му части. Но Фон Блум реши да не губи много време за тях. Горната част на гигантския труп можеше да им даде запаси за дълго. И тъй, заловиха се да снемат кожата от тази част, която беше горе.

Кожата беше дебела, груба и не можеше да послужи на семейството, затова я захвърлиха настрана и започнаха на изрязват месото. Отделяха го на дълги ленти от ребрата, а после разсичаха със секирата и самите ребра едно по едно, не защото можеха да послужат за нещо, а защото пречеха да се достигне до тлъстината, която в дебел слой покриваше вътрешностите. Тази тлъстина прекрасно заменяше маслото, каквото те нямаха и за това бе много ценна за тях.

Да се отдели тлъстината от вътрешностите на слона също не бе лесна работа. Но Свартбой прекрасно се справи с това затруднение; той влезе вътре, в грамадния труп, и там много усърдно сечеше и ровеше с ножа, като предаваше грамадни късове тлъстина на другите, които ги отнасяха на определеното място.

Дълго се разправя той, но най-после тлъстината бе избрана и скрита, предварително увита в късове кожа.

Разбира се, четирите крака на животното, които наравно с хобота се смятат за най-вкусни късове, бяха отсечени. Но ги оставиха засега на брега и се заловиха да приготвят добитите провизии за запас.

Те имаха сол във фургона, но малко. Тя не можеше да им стигне да насолят всичкото месо, получено от слона. Месото, да речем, би

могло да се запази и без сол, и не само Свартбой, но и Фон Блум знаеха как да направят това. Във всички страни, където се чувства липса на сол, месото запазват по следния начин: разрязват го на тънки ленти и го окачват на слънце. След няколко дена то така изсъхва под лъчите на африканското слънце, че може след това да се пази цели месеци. Ако времето е дъждовно, слънчевите лъчи могат да бъдат заменени с малък огън и това се прави често.

Няколко часа минаха, докато разрежат месото на ленти. Когато тази работа бе най-после свършена, бъдещите ловци набиха в земята редица вилообразни колове на известно разстояние един от друг. Отгоре им поставиха хоризонтални греди и накачиха на тях лентите месо на безбройни фестони.

Преди да залезе слънцето, местността около лагера представляваше много странна гледка, която напомняше пералня, с тази разлика само, че прострениите неща не бяха бели, а яркочервени.

Но работата не беше още свършена. Трябваше да приготвят задълго и краката, а това ставаше по съвсем друг начин, известен само на Свартбой, който ръководеше приготовленията.

Най-напред той изрови в земята яма около два фута дълбока и малко по-голяма в диаметър, точно толкова голяма, че да събере в нея един крак. От изхвърлената пръст той направи нещо като вал около ямата.

Между това, под негово ръководство момчетата набраха множество сухи клони. Свартбой ги сложи над ямата във вид на пирамида, десет фута висока, и ги подпали. След това бяха изровени още три също такива ями и за останалите крака и над всяка бе нареден и запален грамаден огън.

Когато от първия огън остана само пепел, започна най-трудната работа. Бушменът изгреба всичко от ямата, така че тя остана празна.

Когато бе очистена от пепелта, Свартбой, с помощта на Фон Блум вдигна единия грамаден крак на слона, поднесе го, доколкото позволяваше силната жега, до ямата и го пусна там, а отгоре го покри с изровената по-рано пясъчна пръст. Този пясък беше нажежен като стопено олово. Отгоре натрупаха гореща пепел и накладоха наново грамаден огън.

Същото бе направено после и с останалите три крака. По този начин те се оказаха в пещи, в които ги оставиха, докато изстинат

съвсем; тогава печеното щеше на бъде съвсем готово. А тъй като пещите не можеха да изстинат по-рано от сутринта, семейството, уморено много от работата през целия ден, вечеря с остатъците от хобота и се отпусна за почивка в сянката на грамадната нвана.

XXII ХИЕНИ

Колкото и много да бяха уморени нашите работници, не успяха да заспят. Тъкмо затвориха очи и започнаха да дремят, когато около лагера се чува някакви странни гласове. Те приличаха на силни избухвания на човешки смях и то смях на някакъв луд негър. Като че тълпа безумни негри бяха избягали от лудницата и идеха към лагера.

Всяка минута тези звукове ставаха по-ясни и по-силни и беше очевидно, че съществата, които ги издаваха, приближаваха.

Очевидно беше също така, че тези същества не бяха един вид, защото звуковете бяха много разнообразни и смесени. Чуваше се и вой, и свирене, и лай, и ръмжене и тихи проточени стонове, сякаш от страдание, и откъслечни остри викове. За минута или две всичко това утихваше, а после наново започваше адски хор, в който смехът звучеше най-ужасно. Но този див концерт и най-малко не уплаши нашите ловци. Никой не се уплаши, нито дори малката Гертруда и малкият Ян.

Разбира се, ако те не познаваха тези звукове, без съмнения щяха да бъдат повече уплашени; щяха да бъдат в ужас. Но Фон Блум и семейството му бяха живели твърде много в степите на Африка, за да могат да познават тези гласове. В този вой, лай и ръмжене всички веднага познаха чакалите, а безумният смях, приличен на човешки, беше на хиени. Затова никой не сметна за нужно дори да стане, всички спокойно си останаха на местата и легнали, слушаха без да се опасяват, че тези шумни животни могат да ги нападнат.

Фон Блум и децата спяха във фургона. Свартбой и Тотти направо на земята, но до кладите и затова не се страхуваха от никакви диви зверове.

Но в дадения случай чакалите и хиените бяха, изглежда, в много по-голям брой, отколкото обикновено, и при това изглеждаха много смели. Не минаха и няколко минути и виковете им се чуваха вече от всички страни около лагера, така близо, така силно, че беше много неприятно да ги слуша човек.

Най-после те така тясно заобиколиха лагера, че накъдето и да се погледнеше, се виждаха чифт зелени или червени очи, святкащи при светлината на огньовете. Виждаха се и белите зъби на хиените, когато отваряха уста да издадат ужасния си смях.

При вида на това зрелище и под звуците на отвратителния концерт, разбира се, нито Фон Блум, нито който и да е друг от тях можа да заспи, въпреки всичката умора. Дори нещо повече — всички, включително самият Блум, започнаха да изпитват някакво безпокойство. Никога не бяха виждали толкова много хиени и при това толкова нахални. Те бяха тук не по-малко от две дузини, а чакалите — най-малко два пъти повече.

Фон Блум знаеше, че макар при обикновени обстоятелства хиените да не са опасни, има случаи, когато нападат човека. Свартбой знаеше това добре, а Ханс бе чел. Нищо чудно в това, че всички започнаха да чувствуват тревога.

Хиените този път бяха толкова дръзки и хищни, че беше необходимо да ги подплашат, за да ги прогонят от лагера.

И ето, Фон Блум, Хендрик и Ханс взеха пушките, излязоха от фургона и застанаха, облежнати на ствола на нвана, от противната страна на тази, която беше срещу огньовете. Към тях веднага се присъедини и Свартбой с лъка и стрелите.

Мястото беше избрано много сполучливо. В сянката на дървото четиримата прекрасно можеха да виждат всичко, което ставаше около огньовете, докато самите те оставаха незабелязани.

Едва погледнаха и тутакси разбраха каква е работата, какво бе привлякло тук толкова много хищници. Оказа се, че те самите бяха виновни за това: месото на слона, което бяха накачили да съхне, бе послужило за примамка, за него бяха пристигнали всички тези животни.

Ведно с това Фон Блум разбра, че бе направил грешка, като бе окачил месото доста ниско — хиените лесно можеха да го стигнат.

Наистина, дори в момента, когато всички те, готови да стрелят, бяха застанали, осветени от огньовете, една от хиените подскочи с настръхнала козина, изправи се на задните си крака, грабна един къс, смъкна го от гредата и бързо изчезна с него в тъмнината.

След това се чу как другите хукнаха подир нея да вземат участие в пляката. И няма съмнение, че късът бе унищожен за не повече от

половин минута, защото блестящите очи и святкащите бели зъби показваха, че цялата глутница наново се бе върнала, готова за ново нападение.

Никой от ловците не стреля; хиените се движеха около огньовете с такава бързина, че беше невъзможно да се прицелят точно. А барутът и куршумите бяха много скъпи, за да ги хабят напразно.

Ободрени от успеха, хиените приближиха и след малко биха направили общо нападение върху вкусните късове и без съмнение биха грабнали по-голямата част от тях. Но именно в този момент Фон Блум реши да остави пушката и да поправи грешката си, като вдигне месото по-нависоко, така че хиените да не могат да го достигнат.

Но как можеше да направи това? Трябваше да имат нови, високи клонове, а в тъмното къде щяха да ги намерят?

Най-после Ханс намисли. Измъкнаха някои от прътите и ги навързаха един за друг; по този начин получиха високи колове, на които поставиха напречните греди. Когато накачиха месото на тези нови сушилни, то се оказа на дванадесет фута от земята и можеше да бъдат уверени, че нито хиени, нито чакали ще го достигнат.

Като свършиха тази работа, ловците наново застанаха в сянката на дървото, за да видят какво ще правят хищниците сега.

Не стана нужда да чакат дълго. Не минаха и пет минути и цялата глутница приближи към месото с предишния вой, лай и смях. Но сега към тези звуци се прибавиха и викове на яд и отчаяние, защото те веднага разбраха, че съблазнителните късове са вече недостижими за тях.

Но те не си отидоха преди да се убедят в това. Няколко по-едри и смели хиени приближиха и започнаха да подскачат като се мъчеха да достигнат месото. Едва след няколко опита се убедиха, че е безполезно и разочаровани се наканиха да си вървят. Тогава Фон Блум, възмутен, че го бяха накарали да става, реши да си отмъсти.

Направи знак на другарите си и изведнъж се чува три изстрела.

Този неочакван залп накара хиените и чакалите бързо да си отидат и в тъмнината ясно се чуваше тропотът на краката им. Но три хиени и един чакал останаха на мястото си; чакалът бе убит от отровна стрела на Свартбой, който я бе пуснал в същото време, когато другите стреляха с пушките.

Ловците наново напълниха пушките и почакаха около половин час, за да видят няма ли да се върнат животните. Но нито хиените, нито чакалите се видяха вече.

Разбира се, не бяха отишли далеч, защото техният див концерт се чуваше нейде наблизко. Наистина, бяха намерили другата половина от трупа на слона, потопена в езерото и пируваха там.

В лагера се чуваше ясно пляскането на водата, в която се нахвърляха за плячката и техният лай, ръмжене, смях и вой ставаше все по-силен.

Но нито Фон Блум, нито синовете му обръщаха внимание на тези крясъци. Щом се убедиха, че животните няма да се върнат, всички наново си легнаха и бързо заспаха.

XXIII УРЕБИ

На другата сутрин хиените и чакалите изчезнаха, и за учудване на ловците, не беше оставено нито късче месо по костите на слона. Грамадният скелет лежеше съвсем оглозган. Дори нещо повече, лакомите животни бяха изяли и два коня, които завършваха наблизно своето жалко съществуване; техните скелети бяха също така изглозгани тази нощ.

Това показваше, че тук имаше много хищни животни. А в същото време непременно и много различен дивеч, защото без такъв и хищниците не биха могли да съществуват.

Наистина многобройни следи по брега, където се бе разливала реката, показваха, че през нощта при водата бяха дохождали най-различни животни. Имаше следи от кръглите стъпки на квага и близкия ѝ дов; малката следа на хемсбок и по-широката на елен. Най-после Фон Блум намери и следи от страшния лъв. Макар че ръмженето му не се чуваше тази нощ, никой не се съмняваше, че ги е имало тук. Присъствието на любимата му плячка — кваги, антилопи и елени — беше сигурен признак, че царят на горите бе наблизно.

Този ден семейството малко работи. Тежката работа по трупа на слона и нощните занимания бяха уморили много всички; и нито Фон Блум, нито другите имаха желание да се заловят за работа.

Свартбой измъкна краката на слона от пещите и ги очисти, поправи късовете, окачени за сушене, така че слънчевите лъчи да ги огряват по-добре. Фон Блум застреля трите останали коня, за да не се измъчват повече, нещастниците, тъй като на всички беше ясно, че те не могат да се оправят и смъртта беше само избавление за тях.

По този начин от всички стада, които имаше Фон Блум, бе останала само една крава: за нея се грижеха сега особено усърдно, тъй като без прекрасното мляко, което даваше, храната на нашите преселници щеше да е много груба. И всички ценяха услугите и усърдно се грижеха за нея: всеки ден я водеха на по-хубаво пасище, а

през нощта я прибираха в безопасния краал, построен за нея от бодливи клони недалече от грамадната нвана.

Освен кравата, единственото животно, останало в лагера, беше и любимката на Гертруда, малката антилопа.

Но същия ден към нея се присъедини още едно прелестно малко животно, което по красота не отстъпваше на шпрингбока, но беше още по-малко. Това беше уреби, представител на един вид антилопи, който се въди по равнините и горите на Южна Африка.

Зверчето бе уловено от Хендрик. В същото време той достави за обяд и много вкусен дивеч, който се хареса на всички, освен на Свартбой, повече от месото на слона.

Всичко това Хендрик доби по следния начин: Към пладне излезе от лагера с пушка. Стори му се, че по обширната прекрасна ливада, която се разстилаше наоколо, скита някакво животно.

Като измина около половин миля, криейки са зад храстите, видя, че не се бе лъгал: наистина пред него на ливадата пасяха две животни, прилични на антилопи, но много малки — не повече от два фута.

Хендрик се досети, че са уреби. И излезе прав.

Постоянно криейки се зад храстите, младият ловец приближи още повече до животните. Но все пак те бяха на повече от триста стъпки от него и малката му пушка не можеше да ги достигне.

А между това не беше възможно да приближи повече, защото по-нататък нямаше нито един храст, зад който да може да се скрие. А животните бяха очевидно плашливи. Мъжкото постоянно опъваше красивата си шия и подозрително озъртайки се, леко поблейваше. Разбира се, нямаха намерение да позволят на ловеца да ги наближи.

Известно време Хендрик помисли какво да направи. Той приближаваше към животните в посоката на вятъра, но с досада забеляза, че пасат, движейки се срещу вятъра и по този начин все повече и повече се отдалечават от него.

Той беше готов вече да стане и да си върви, когато изведнъж му дойде на ум, че може би ще успее да ги улови с хитрост.

Той знаеше, че у много видове антилопи любопитството надминава дори страха. Неведнъж бе успявал да привлече шпрингбока на близко разстояние. Защо да не опита и сега?

Без да губи време, той бръкна в джоба си да вземе голямата червена кърпа, която неведнъж му беше служила в подобни случаи. За

съжаление не я намери там.

Бързо претърси всички джобове. Не, кърпата я нямаше. Колко неприятно! Беше я забравил във фургона.

Дойде му на ум щастлива мисъл. Бе чувал, че любопитството на антилопите се привлича също така и от странни движения и форми, както и от ярките цветове. Той си спомни една проста хватка, която ловците често прилагаша в подобни случаи: трябваше само да застане с главата надолу, подпрян на ръце, и да размахва крака нагоре.

Веднага остави пушката на земята до себе си, изправи се върху ръцете си, а краката вдигна нагоре и започна да прави с тях най-фантастични движения във въздуха.

Хитростта сполучи. Мъжкият пръв забеляза странния предмет. Той веднага се спря за миг, после издаде остър звук и с бързината на птица хукна да бяга — уреби се смятат за най-бързите африкански антилопи. Женската го последва, макар и не толкова бързо, и изостана от него.

Като забеляза това, мъжкият сякаш се засрами от страхливостта си и спря и той, после се обърна и с всички сили хукна назад към другарката си. След малко стоеше вече между нея и странния предмет, който го бе уплашил.

„Какво може да е това? — като че се питаше той. — Не лъв, не леопард, не хиена, не чакал, не вълк, не лисица — с една дума никой от известните ми врагове. Не е и бушмен, защото той е с една глава, а този е с две. Какво може да е това? Стои на едно място, не ме преследва. Може пък съвсем да не е опасно?“

Така навярно разсъждаваше уреби. Любопитството му надмина страха. Любопитното животно отиде по-наблизо, после в зигзаги приближи още повече, най-после се намери на по-малко от сто крачки от странния предмет, който така го бе уплашил отначало.

Другарката му не изоставаше, тя очевидно също така се интересуваше от невиждания предмет, както и той; големите ѝ, блестящи очи бяха широко разтворени и от време на време тя дори спираше, за да разгледа по-добре.

Изведнъж странният предмет изчезна в тревата; след малко пак се показа, но вече в друг вид. Нещо до него силно светна на слънцето и този блясък като че омая мъжкия, той не можеше да се помръдне от мястото си, а все стоеше и гледаше.

Но това беше последният му поглед. Показа се светлинка, нещо го удари в сърцето и той престана да вижда!

Женската веднага с блеене изтича при него. Тя не разбираше причината за смъртта му, но знаеше, че той е мъртъв. На страната му имаше рана, от нея течеше струя червена кръв. Тя никога не бе виждала подобна смърт, но знаеше, че той е мъртъв. Неговото мълчание, неподвижно изопнатите му членове, стъкловидните очи — всичко това ѝ говореше за неговата смърт. Тя би избягала, но не можеше да го изостави, дори мъртъв. Между това, се чу нов изстрел и тя самата легна до него.

Младият ловец стана и изтича при труповете. В бързината си, противно на обичая на всички ловци, той дори не напълни пушката си след изстрела. Това му се видя излишно, равнината беше съвсем открита и нито едно животно не се виждаше по нея. Но какво беше учудването му, когато, дотърчал до труповете на антилопите, видя там трета, жива!

Да, това беше малко животинче, не по-голямо от нашенски заек. То тичаше, подскачайки, около трупа на майка си и блееше с жално гласче.

Хендрик бе учуден, защото по-рано не бе забелязал това дребосъче: високата трева го бе скривала. А сега, при Вида на осиротялото малко, му стана много жалко, че бе убил майката. И само съзнанието, че бе направил това не за празно удоволствие, малко успокои съвестта му.

Малкият уреби щеше да бъде прекрасен подарък за Ян, който отдавна мечтаеше да има също такава антилопа като Гертруда. Щяха да го хранят с краве мляко и тъй като Хендрик го бе лишил от баща и майка, сега трябваше да се погрижи за него. Лесно беше да го улови, защото то не се отдалечаваше от трупа на майка си; и наистина хубавичкото създание скоро беше в ръцете на ловеца.

След това той върза двата трупа заедно, закачи края на въжето за рога на мъжкия и повлече плячката към лагера.

Всички се зарадваха много при вида на прекрасния лов. Но най-много се радваше малкият Ян! Сега той вече нямаше защо да завижда на сестра си; самият той имаше също такава хубава антилопа!

XXIV

ПРИКЛЮЧЕНИЕТО НА МАЛКИЯ ЯН

По-добре щеше да е Ян никога да не беше виждал малкото уреби; по-добре и за него и за животното, защото още на другата нощ невинното създаване стана причина за ужас в лагера.

Всички легнаха да спят, както и предната нощ, Фон Блум с децата във фургона, а бушменът накладе малко настрана огън и се изтегна пред него, като се покри с овнешки кожи.

Хиените не ги безпокояха, защото вниманието на тези хищници бе обърнато към труповите на трите коня, които Блум застреля предната вечер, след като предварително ги откара по-надалече от фургона. При тази разкошна вечеря отворотителните животни нямаше да рискуват да отидат към лагера, където бяха така недружелюбно приети предната нощ. Така мислеше Блум, като заспиваше.

Изведнъж го разбуди остър крясък, сякаш в предсмъртна агония. След това се чу друг, като че бързо заглушен вик.

Скватерът и останалите, тъй като всички се събудиха, познаха в тези викове блеенето на уреби.

— Хиените го душат — помислиха си те. Но не успяха да изкажат това си мнение, защото чува нов, съвсем друг вик, при който всички скочиха така бързо, сякаш бе избухнала бомба под фургона. Викаше малкият Ян й викът му идеше от същата страна, откъдето се чуваше и заглушеният вик на уреби.

— О, Боже! — извикаха всички. — Какво може да значи това?

След острия кратък вик се чу някакъв неопределен шум като борба, после пак крясъците на Ян, който викаше за помощ. Тези викове няколко пъти се прекъсваха и всеки път се чуваха по-надалече.

Види се, някой го беше грабнал!

Тази мисъл изведнъж порази Фон Блум, Хендрик и Ханс. Разбира се, всички бяха в ужас; но тъй като не бяха още успели съвсем да се опомнят от съня, те не знаеха какво да правят. Нов вик на Ян обаче ги накара да се опомнят и всички се втурнаха нататък, откъдето

се чуваха виковете на момчето. Те така бързаха, че не взеха дори пушките.

Тоти също скочи; тя не можеше да обясни нищо и високо плачеше от страх. Да я разпитват — значеше само да губят напразно времето си. Свартбой не се виждаше нийде; но високите му ругатни и проклетия се чуваха отдалече. В същото време всички видяха и една пламтяща главня, която се движеше бързо в тъмното, очевидно в ръцете на верния слуга.

Всички хукнаха подир тази главня, колкото можеше по-бързо. Гласът на бушмена се чуваше далеч, но викът на Ян — уви! — още по-далече.

Те не можеха да разберат нищо и с всички сили бързаха, измъчвани от зловещи предчувствия.

Когато най-последно бяха вече само на петдесетина крачки от горящата главня, тя изведнъж се свали долу, после също така бързо се издигна, пак се свали, при което ругатните и проклетията на бушмена се чуваха по-силно отпреди. Очевидно, той жестоко биеше някого. Но гласът на Ян вече не се чуваше. Дали не бе умрял той?

Ужасното съмнение накара бащата и братята да затичат още по-бързо напред.

Когато стигнаха бушмена, страшна картина се представи пред очите им. Ян лежеше на земята под един храст, за корените на който се бе здраво заловил с ръце. Около едната му ръка бе омотан край на дълъг ремък, за другия край на който бе вързан малкият уреби, страшно обезобразен и вече мъртъв. До него стоеше Свартбой с пламтящата главня, която сега светеше особено силно, понеже той току-що бе гощавал с нея една хищна хиена. Звярът вече го нямаше, той отдавна бе изчезнал, но никой не мислеше да го преследва, всички бяха твърде много заети с малкия Ян.

Веднага вдигнаха детето и започнаха грижливо да го разглеждат, да видят как е ранено. Но за обща радост се оказа, че няма никаква рана, ако не се смятаха драскотините от храста и белезите от стегнатия ремък на ръката. Той скоро дойде на себе си и увери всички, че не чувства никаква болка. Бащата и братята пожелаха по-скоро да узнаят подробностите по тайнственото приключение.

Момчето им обясни. Оказа се, че той бил легнал да спи заедно с другите във фургона; но не можал да заспи, защото все мислил за своя

уреби, който, по липса на място във фургона, бе нощувал с Тоти на земята, завързан за колелото.

На момчето много му се дощяло, преди да заспи, още веднъж да погледне своя любимец. Без да казва никому ни дума, то внимателно излязло от екипажа, отишло при животното, отвързало го и го отвелo при огъня да го вижда по-добре.

Като му се любувало известно време, детето помислило, че Свартбой сигурно също с удоволствие ще му се порадва. И без да мисли много, разбудило бушмена.

Свартбой наистина нямал ни най-малко желание да става да се любува на животно, каквото бе ял навремето неведнъж. Но малкият Ян бе негов любимец и той не се разсърдил, а изпълнил прищявката му.

Известно време приятелите седели и хвалели красотата на уреби; но на бушмена скоро му омръзнало и предложил на Ян да си лягат. Момчето се съгласило, но с условие, че Свартбой ще му позволи да легне при него. Той ще си донесе от фургона одеялото и няма да му пречи никак.

Свартбой отначало не се съгласявал. Но Ян заявил, че във фургона му е студено и затова бил излязъл оттам при огъня. Хитрецът, разбира се, измислил всичко това. Но Свартбой никога не можеше да откаже каквото и да било на детето и в края на краищата се съгласил и сега. Струвало му се, че в това не може да има нищо опасно, тъй като дъжд не можело да се очаква. Като получил позволение, Ян отишъл във фургона, тихичко се вмъкнал, взел одеялото си, върнал се с него назад при огъня и легнал до бушмена. Уреби бил също там и за да не избяга през нощта, Ян го завързал с ремък, а свободният му край намотал на ръката си.

Няколко минути момчето все още се любувало на Прекрасното животно. Но после сънят започнал да го оборва и образът на уреби придобил в очите му неопределени форми.

За случилото се по-нататък Ян не можеше вече да даде ясна сметка. Той се събудил от жалкия вик на уреби; в същото време нещо го дръпнало за ръката и той не успял дори да отвори очи, когато почувствал, че някой със сила го влече по земята.

Отначало му минало през ума, че Свартбой иска да го уплаши. Но когато го влекли край огъня, той видял, че не е Свартбой, а някакво голямо черно животно било грабнало уреби и влачело и двамата.

Разбира се, започнал да вика за помощ, като се мъчел в същото време да се залови за всичко, което му попадало под ръка, за да се задържи и да не остави да го отвлекат. Но не можал да направи нищо, докато се намерил сред гъсти храсти. Там успял да се залови с ръце за клоните и се задържал, макар че знаел, че не би могъл дълго да противодейства на силното животно, което го влачело. Но тъкмо в това време дотърчал Свартбой с пламтящата главня и започнал с всички сили да бие мръсното животно.

Като се върнаха във фургона, бащата още веднъж огледа момчето при светлината на огъня; рана нямаше нийде. Но нещастният уреби беше така обезобразен, че не можеше да представлява вече никакъв интерес.

XXV

ДОМЪТ НА ВЪРХА НА ДЪРВОТО

Фон Блум разбра, че хиените по всяка вероятност ще го безпокоят. Нито провизиите, нито дори децата му ще бъдат в безопасност, когато стане нужда да останат в лагера сами. А между това той без съмнение често ще бъде принуден да ги оставя, понеже по-големите ще го придружават на лов.

Освен хиени, на това място имаше и други, още по-опасни животни. Същата нощ той чу лъвски рев край езерото; и на сутринта по следите можеше да се види, че няколко пъти царят на зверовете бе дохождал към водата.

Синовеите си мислеха:

Как ще може той при такива условия да оставя малката си Гертруда, която толкова обича, или Ян, който почти не е по-голям от нея? Как ще ги оставя сред подето, когато такива чудовища скитат наоколо? Не може и да се мисли за това.

Но какво да прави? Да си построи къща? Но за това Ще е нужно много време. А няма и подходящ материал. За каменна къща ще трябва много труд, защото е необходимо да се носят камъни от доста далече, и то на ръце.

Това бе невъзможно, понеже Фон Блум нямаше намерение да остане дълго тук. Още повече, че може би нямаше да има тук много слонове и щеше да стане нужда да Отидат другаде.

„Защо да не си построи дървена къщурка?“ — ще речете вие. Разбира се, това би било много лесно, ако тук растяха дървета и ако имаше секира.

Наистина, дървета имаше, но с изключение на няколко нвани, разхвърляни сякаш в известен ред на доста значително разстояние една от друга, всички бяха мимози, евфорбии, алое, замий — с една дума все храсти, много красиви наглед, но съвсем негодни за строеж на къща.

Нваните бяха много дебели и големи; за да отсекаат една от тях, би трябвало да загубят почти толкова време, колкото щеше да заеме

постройката на цялата къща; а за да се нареже на дъски и греди, бе нужен дъскорезен завод.

Проста ограда от колове и клони щеше да бъде съвсем недостатъчна. Един разярен носорог или слон за няколко минути можеше да я унищожи.

При това Свартбой уверяваше, че по тези места скитат няколко човекоядни племена. И той сигурно знаеше това, понеже сам бе израсъл наблизо. А нима една нетрайна ограда от клони можеше да ги защити от тях?

Фон Блум беше в голямо затруднение: как да се отдалечи, без да е направил безопасно помещение, където може да оставя децата, докато отсъства?

Като обмисляше този въпрос, Фон Блум случайно погледна нагоре към клоните на нвана. Видът на тези дебели, грамадни клони събуди у него странни спомени. Той бе чувал, че туземците в някои места на Африка живеят по дърветата, че понякога цяло племе от петдесет и дори повече души се събират на едно дърво. И те правят това, за да се спасят от набезите на хищни животни, а понякога и от други диви племена. Отначало те правят платформа и я поставят върху клоните в хоризонтално положение. А върху платформата поставят и къщата. Качват се в жилището по стълба, която нощем прибират.

Всичко това Фон Блум бе чувал не веднъж и знаеше, че е истина. А защо да не си направи също такава жилище на гигантска нвана. Тогава той ще може спокойно да излиза на лов, като знае, че ще намери децата си живи, щом се върне. Прекрасна мисъл!

Но възможно ли бе да я осъществи?

И той започна да обмисля въпроса. Само да има дъски за платформата, останалото ще е вече лесно. Покрив може да направи съвсем лек, в краен случай дори може и без него — листата на дървото ще бъдат защита. Но под — ето кое е необходимо. Ала къде ще намерят дъски за него? Наблизо няма нищо подходящо.

И като разглеждаше околните предмети, той случайно погледна фургона си.

А! Ето и дъски! Но как да строши този прекрасен фургон! Не, не! За това не може и да се мисли!

Но защо да троши! Може и без това, фургонът се разглобява на части и може по желание да бъде разглобен и после наново сглобен. А

дъното му ще бъде прекрасен под!

Във възторг от тази мисъл Фон Блум я сподели с останалите. Всички признаха, че тя е великолепна и понеже беше още рано, без да отлагат, се заловиха веднага за изпълнението ѝ.

Най-напред направиха груба стълба — тридесет фута дълга. Това отне доста време, но най-после тя беше готова и достигаше първите ниски клони на нвана; а оттам вече беше лесно да направят преходи до всичките други клони.

Фон Блум се изкачи по тази стълба и като разгледа внимателно дървото, избра здрави хоризонтални клони, на които трябваше да се постави платформата.

След това фургонът беше разглобен за няколко минути и всички работници започнаха да го изкачват на дървото. Това беше трудна работа. За единия му край завързаха края на дълго въже, другия праметнаха през дебел клон, по-нависоко от тези, на които трябваше на легне платформата. Фон Блум се покатери горе, за да управлява оттам издигането, а всички останали с всички сили дърпаха въжето отдолу. Дори малкият Ян взе участие в общия труд.

Най-после дъното бе закрепено прекрасно на клоните; дружен радостен вик се чу долу и Фон Блум му отговори отгоре.

По този начин най-трудната част от работата бе свършена. Стените на фургона бяха пренесени на части на дървото и там бяха поставени на местата им. За да турят покрива, стана нужда да отсекаат някои клони горе — към залез слънце всичко беше готово и семейството ноцува още същата нощ в новото жилище.

Но то не беше още съвсем готово. Работиха върху него и на другия ден. С помощта на дълги прътове пред къщата бе направена и широка тераса. Прътовете бяха свързани с пръчки от плачеща върба, която растеше в изобилие по брега на езерото, понеже тази местност можеше да бъде наречена родина на това дърво. На терасата поставиха дебел слой глина, изкопана край езерото; така че в случай на нужда да могат да накладат на нея огън и да си приготвят вечеря.

Когато къщата бе съвсем готова, Свартбой направи две платформи за себе си и за Тоти на същата нвана, но малко по-настрана. И над всяка платформа издигнаха покрив за защита от дъжд и роса. Видът на тези покриви, големи колкото чадър за дъжд, беше много

странен, но това не бе чудно, защото бяха направени от ушите на слона.

XXVI

БИТКА МЕЖДУ ДРОПЛИ

Сега вече нищо не възпираше Фон Блум и той можеше да посвети всичкото си време на главната работа, заради която се бе заселил тук — лов на слонове. И той реши да я започне незабавно, защото не можеше да се чувства добре, докато не убие няколко от тези грамадни животни. И трябваше да се убеди дали ще може да убие поне едно от тях. Иначе какво щеше да стане с всичките му велики надежди и сметки? Несполуката в този случай щеше да ги постави в положение по-лошо от всеки друг път. Наистина по-лошо, защото този неуспех щеше да отнеме не само време, но и енергия.

Фон Блум не беше сигурен, че предприятието му е осъществимо. Но той нямаше избор; не виждаше никакво друго средство за живот и бе решил да опита това.

Рано сутринта всички бяха вече на крак. Фон Блум тръгна само с Хендрик и Свартбой, защото още не можеше да се реши да остави децата само на грижите на Тоти, която беше още почти дете. Ето защо той оставяше в лагера Ханс.

Най-напред ловците тръгнаха по течението на поточето, което изтичаше от езерото. Избраха този път, защото в тази посока растяха много храсти; а известно бе, че слоновете предпочитат залесените места пред откритите равнини. Бреговете на потока бяха покрити с широк пояс от храсти; по-нататък се виждаха на места групи големи дървета, а още по-нататък се простираше открита, почти незалесена равнина, покрита с чуден килим от трева и цветя. Оттатък тези ливади започваше пустинята, която се простираше до края на хоризонта на запад и изток. В северния ѝ край се виждаше верига хълмове, а зад тях имаше безводна, суха степ. На юг се срещаха малки гори, макар че те не можеха да се нарекат изобщо гори, все пак можеха да служат за убежище на слонове.

Ловците забелязаха, че коритото на потока с разширяваше и че в дъждовното годишно време той сигурно се превръщаше в грамадна река. Но сега, с разширяването на коритото количеството на течащата

вода в него постоянно намаляваше и на края, приблизително на една миля от лагера, потокът изчезваше съвсем.

Около половин миля по-нататък, Блум отново намери вода, но не течаша, а застояли локви. Но широкото сухо корито продължаваше както и по-рано; от двете му страни растяха такива гъсти храсти, че ловците можеха да се движат само по сухото.

По пътя те срещнаха различен дребен дивеч. Хендрик много искаше да даде няколко изстрела по него, но баща му забрани да стреля сега. На връщане можеше да прави каквото си ще; баща му сам щеше да помогне да убие някоя антилопа, за да имат прясно месо за вечеря. Но най-напред трябваше да се сдобият поне с няколко зъба.

Впрочем на Свартбой не забраняваха да си служи с лъка, защото това оръжие не издаваше никакъв шум. Свартбой бе взет не толкова за лова, колкото за да носи секирата и другите необходими за лова неща. Разбира се, той не забрави да си вземе лъка и стрелите. През всичкото време се взираше по кого да пусне малка отровна стрела.

Най-после срещна дивеч, достоен за вниманието му. На едно място коритото на реката правеше много голям завой; за да го избегнат, ловците излязоха в една доста голяма открита равнина. Насред тази равнина стоеше грамадна птица.

— Щраус! — извика Хендрик.

— Не — възрази бушменът, — това е паун.

— Да — потвърди Фон Блум, — той има право: това е паун.

Но и тримата се лъжеха. В Южна Африка няма пауни. В диво състояние тези птици се срещат само в Южна Азия и по островите на Индийския архипелаг. Затова птицата, която видяха, не можеше да бъде паун.

И тя наистина не беше паун, макар че имаше известна прилика с него по дългата, тежка опашка, петнистите криле на очи и мраморните пера на гърба. Но тя имаше онези ярки цветове, с които се отличава най-гордата от всички птици, макар че беше също така величествена и значително по-голяма по ръст. Именно благодарение на височината ѝ Хендрик се заблуди, като я взе за щраус.

Тази птица не беше нито щраус, нито паун, а съвсем друг вид — дропла. Именно това беше дропла — кори, голяма южноафриканска дропла; холандските колонисти я наричат паун заради перата ѝ като очи и някои други сходни признаци.

И Свартбой, и Фон Блум знаеха, че кори е много вкусна. Но в същото време знаеха, че тя е една от най-страхливите птици и че е много трудно да се приближи човек до нея на разстояние един изстрел. А как щеше да я настигне стрелата на бушмена?

Ловците бяха на триста крачки от птицата и ако ги забележеше, тя веднага щеше за избяга най-малко на двойно по-голямо разстояние. Казвам „щеше да избяга“, защото птиците от семейството на дроплите рядко летят, а повечето си служат с дългите си крака, за да се скрият от враговете. Ето защо обикновено ги преследват с кучета, които с голяма мъка могат да ги настигнат. Дроплата още не беше забелязала ловците, защото те я видяха, преди да бяха излезли от храстите и веднага се притаиха.

Как можеха да се приближат към нея? Местността беше съвсем открита като току-що окосена ливада. Наистина, равнината не беше много голяма, а Свартбой дори се учуди като видя тук дропла, понеже те обикновено се срещаха по големите равнини, където можеха да видят врага на далечно разстояние. Долината не беше широка и птицата стоеше по средата ѝ, без да приближава до краищата, обрасли с храсти.

Всеки друг би се отказал от мисълта да убие дроплата; но Свартбой не се отчайваше. Като помоли останалите да седят мирно, той се промъкна към края на гората, приседна зад гъстия храсталак и започна забележително добре да подражава на вика на кори, с който той вика противника си на бой.

Дроплата, както и глухарят, през известно време на годината е много раздразнителна. Свартбой знаеше, че именно сега настъпва за кори това време на битки и се надяваше с предизвикателния си вик да накара птицата да приближи повече, на разстояние изстрел със стрела.

Щом кори чу вика, тя в миг се изправи цяла, разпери грамадната си опашка, отпусна крила така, че долните пера допираха до земята, и отговори на вика със също такъв вик.

Но Свартбой бе учуден от това, че в отговор на неговия вик не се чу един, както очакваше той, а два едновременно.

Най-напред бушменът си помисли, че така му се е сторило. Но не. Ето, кори извика още веднъж и в отговор веднага се чу също такъв вик от отсрещната страна.

Свартбой погледа нататък и видя втора кори, която сякаш беше паднала от небето. Навярно се бе крила в храстите и сега, чула виковете, бе излязла оттам.

Както и да е, той приближаваше вече към средата на равнината.

Двете кори сега се виждаха една друга и по позите им личеше, че боят е неизбежен.

Като видя това, Свартбой мълчаливо се скри в храстите.

Известно време птиците ходеха гордо една около друга в кръг, вземаха най-застрашаващите пози, издаваха най-закачливи виковете и най-после толкова се раздразниха, че започнаха боя. Хвърлиха се една върху друга, като пуснаха в ход трите вида оръжие — нокти, клюнове и криле. Те ту се биеха с криле, ту се кълвяха с клюнове, а когато имаха възможност, нанасяха удари със силните си мускулести нозе.

След не повече от пет минути птиците бяха само на около тридесет крачки от бушмена, а след още една секунда, едната лежеше вече мъртва, пронизана от отровната стрела.

Противничката ѝ, малко учудена от такава бърза победа, започна да обикаля падналия враг с най-тържествен вид — беше уверена, че тя го е убила. Но ето че погледът ѝ спря на стрелата, забила се в главата на противника. Какво бе това?

Може би в следната минута мнимата победителка щеше да хукне да бяга, но във въздуха наново изсвири стрела и втората кори легна до първата.

Тогава Свартбой изскочи из храстите и взе двете птици. Те бяха две млади мъжки птици, които обещаваха много вкусно печено.

Бушменът ги окачи на много висок клон, за да ги запази от чакали и хиени, а после ловците продължиха пътя си.

XXVII

ПО СЛЕДИТЕ

След около сто и петдесет крачки нашите ловци приближиха до една от локвите, за които споменахме по-рано. Тя беше доста широка и тинята по бреговете ѝ бе запазила следите от копитата на много животни.

Свартбой се наведе, за да го разгледа по-добре, но след малко се изправи бързо; очите му се бяха разширили, устните му трепереха.

— Баас, мой баас! — завика той, като се обърна към Фон Блум. — Тук е дохождал слон! Ето следи от грамаден слон!

Невъзможно е да се смесят следите на слона с други — тези грамадни кръгли следи, поради страшната тежест на животното, дълбоко се бяха отпечатали по брега. Всяка от тях беше сякаш грамадна яма, достатъчно голяма, за да може да се постави в нея стълб.

Ловците разглеждаха тези следи с още по-голямо удоволствие, защото те бяха скорошни. Това беше очевидно, тъй като калта в тях още не беше изсъхнала. Слонът беше дохождал тук преди не повече от час.

На брега се виждаха много стари следи от тези великани; но тази нощ само един беше идвал тук и този слон беше вече стар и грамаден. За това говореха следите: следа от шейсет сантиметра можеше да остави само особено голям слон.

Разбира се, колкото по-стар е той, толкова е по-голям, само зъбите му да са цели; защото ако те случайно се строшат, вече не порастват. Те изпадат още в детинството на слона, когато са не по-дебели от клещите на омар. Но вторите, които ги заменят, остават вече за цял живот, за цели столетия — защото никой не знае колко време може да живее слонът.

Ако слонът строши зъбите си, което се случва често, остава за цял живот без тях. Макар че животното може би смята тази загуба за голямо нещастие за себе си, ако е по-умно, нарочно би ги трошило в първото попаднало дърво. Това, по всяка вероятност, би спомогнало за

запазването на живота му, защото тогава хората не биха го преследвали така неуморно.

Като се посъветваха, ловците продължиха пътя по следите; Свартбой напред, Фон Блум и Хендрик подир него. Вървяха из храсталаците.

Обикновеният знак, че има слон, са храстите, които той изпояжда на минаване. Този път слонът не бе ял, но бушменът и без това различаваше лесно следите му.

Те изминаха няколко малки поляни и най-после излязоха на една широка, сред която се издигаше голям мравуняк. Слонът бе минал до самия него, спирал бе тук, бе дори лежал.

Фон Блум не знаеше, че слоновете имат навик да лягат. Той бе чувал, че те спят прави. Но Свартбой по-добре знаеше това. Той казваше, че понякога те спят прави, но по-често лягат, особено в местности, където не ги преследват. Бушменът смяташе за добър знак това, че слонът бе лягал, понеже според него, това доказваше, че наблизо никой не бе разтревожил тези животни и за това щеше да бъде по-лесно да се доближат до тях и да убият някой.

— Докато се разбягат — завърши бушменът, — ще убием достатъчно от тях.

Тази бележка на бушмена беше много важна. В местности, където ги изстребват, слоновете разбират значението на изстрелите и след няколко изстрела избягват много далече. Бягат не само тези, по които са стреляли, а всички; очевидно, те се предупреждават едни други; и в много късо време в местността не остава нито един слон.

И това преселване на животните е една от главните трудности за ловците.

Но ако слоновете не биват преследвани, изстрелът не ги плаши и само продължителният и упорит лов ги кара да напуснат местността.

И тъй, Свартбой остана много доволен, че слонът бе лежал и извади от този факт цял ред заключения.

Че слонът е лежал — това бе очевидно. Конусовидният мравуняк беше сплескан на мястото, където беше лежал гърбът му, формите на тялото му много ясно се бяха обрисували в праха, а дълбоката впадина в тревата бе направена от грамадения му зъб. Да, грамаден трябваше да бъде един зъб, за да оставеше такава следа!

Всички тези подробности Свартбой забеляза и съобщи на другарите си. При това, той им разказа твърде много неща за живота и нравите на това грамадно четириногло.

— Слонът никога не ляга — каза той, — ако няма скала или мравуняк, или дърво, на което да може да се облегне. Иначе може да се преобърне на гръб, тогава му е много мъчно да стане и той става безпомощен като костенурка. Ето защо често спи дори прав, просто облегат на стъблото на някое дърво, под сянката на което се крие с часове на жега.

— Той има любими дървета — продължаваше бушменът, — при които постоянно се връща по пладне — обикновеното му време за почивка. През нощта той не спи, през нощта си дири храна, ходи често много далече на водопой. Но в отдалечените местности, където не го преследват, слонът пасе и през деня, така че много е възможно нощната му дейност да се обяснява със страха да не срещне през деня човек. Между това ловците продължаваха да вървят по следите на открито отгатык мравуняка имаха друг характер. След почивката слонът изглежда бе добил апетит, защото бодливите храсти бяха изгризани. На едни места се търкаляха строшени клони, а на други дори големи дървета бяха изкоренени от неговия могъщ хобот. Слоновете често правят това, понякога за да достигнат по-удобно листата, а понякога за да опитат сладките и сочни корени на дървото, които много обичат. За да изтръгне дървото, най-напред слонът разравя земята около него, после със зъби, като с лост повдига дървото, обхваща го с хобот и го обръща. Особено обича той едрите видове мимози. Понякога великанът бива капризен: изтръгне дървото с корен, поноси го няколко крачки и го хвърли, почти без да го под бутне.

Когато стадото слонове минава през гората, то силно я опустошава.

Малките дървета слонът изтръгва само с хобот, но ако дървото е голямо, той пуска в работа и зъбите.

Докато вървяха по следите, ловците видяха много доказателства за необикновената сила на слона, така че неволно почувстваха известен страх пред нея. Щом той прави такива опустошения в спокойно състояние, какво ли ще бъде ако се разсърди? Нищо чудно, че ловците почувстваха страх.

Имаше още едно обстоятелство, което още повече засили безпокойството на ловците и особено на опитния Свартбой. По известни признаци бушменът забеляза, че слонът, когото преследваха, е бил скитник, както казваха индийските ловци.

Скитниците са много опасни. При обикновени обстоятелства слоновете не са опасни и човек може да навлезе в стадото им също така спокойно, както в стадо на питомни волове. Само когато са ранени, или преследвани, тогава стават опасни.

Но скитникът в това отношение е изключение. Той винаги е сърдит, винаги се нахвърля върху всяко животно, което срещне и дори върху човека, без каквато и да било повод. Като че ли намира удоволствие в опустошенията и тежко на всяко създание, което му попадне на пътя, ако не е по-бързо от него!

Скитникът живее винаги сам, мъкне се из горите и никога не се присъединява към други слонове. Той е сякаш изгнаник, отстранен от обществото на себеподобните за злия си нрав и това изгнание като че още повече го е ожесточило.

По известни признаци бушменът се досещаше, че преследваният от тях слон е скитник.

— Подозрително е най-напред това — рече той, — че ходи сам. Обикновено слоновете живеят на стада по дванадесет, дори петнадесет заедно и рядко по два. А този е все сам. При това, тези опустошения, които е направил, грамадните следи, всичко говори, че е скитник. А че го има тук, вече видяхме: този, който носорогът уби, беше също скитник, иначе боят нямаше да започне.

Тези обяснения още повече увеличиха тревогата на нашите ловци.

Между това следите ставаха все по-пресни. Срещаха се изкоренени дървета, по корените на които се виждаха следи от зъбите на слона и корените бяха още влажни от обилната слюнка на животното. Срещаха се изпоядени клони на мимози, които още издаваха аромат. Виждаше се, че гигантът е вече наблизо.

Ето че наближиха група дървета и започнаха да ги заобикалят. Свартбой вървеше напред, останалите зад него.

Изведнъж бушменът спря и отстъпи назад, като се обърна към спътниците си. Очите му бяха по-разширени от всеки друг път,

вълнението му беше така силно, че той не можеше да произнесе нито дума, а издаваше някакво странно хъркане или свирене.

Но спътниците му и без думи разбраха каква е работата, сетиха се, че бушменът бе видял слона, веднага се скриха в храстите и оттам мълчаливо загледаха грамадното животно.

XXVIII СЛОНЪТ-СКИТНИК

Той стоеше сред група мохали. Тези дървета не приличат на мимозата. Стъблото им е много високо и на върха е с гъсти листа, образуващи сякаш чадър. Тези перести листа са любимата храна на жирафите, поради което това дърво е известно на ботаниците под името „жирафова акация“.

Високата жирафа, благодарение на дългата си шия може лесно да достигне тези листа. Но хоботът на слона не ги достига и, за да похапне от тях, гигантът трябва да изтръгне дървото с корен, което и прави, ако само дървото не му се противопостави с особено грамадните си размери.

Ловците видяха слона тъкмо в момента, когато той, строшил грамадната акация до самия ѝ корен, обираше сочните листа.

— Пазете се! — бързо прошепна Свартбой, като дойде малко на себе си. — Пазете се, мой баас! Не доближавайте, баас Блум. Това е стар слон. Стар скитник и зъл като самия дявол!

Как бе могъл бушменът да узнае това, спътниците му не разбираха; на тях слонът им се виждаше най-обикновен. Но те познаваха опитността на бушмена и напълно му се доверяваха.

А и те самите като се вгледаха, забелязаха, че погледът на животното е някак особено зъл. Затова останаха в храстите и гледаха оттам грамадата. И колкото повече гледаха, толкова повече се разгаряше в тях желанието да го завладеят. Видът на грамадните му зъби беше много съблазнителен и Фон Блум нито за момент не допускаше мисълта да се откаже от тях без борба. Поне няколко куршума ще изпрати в него, за всеки случай. А ако се удаде възможност и много повече, в случай че те се окажеха недостатъчни.

Не, решително невъзможно бе за него да се откаже без борба от такива прекрасни зъби!

И той се залови да обмисля най-малко опасния план за нападение. Но не успя да направи това. Слонът беше неспокоен и

личеше, че се готвеше да продължи пътя си; след малко той можеше да тръгне и изчезне в гъсталака, като отнесе чудните си зъби.

Тези опасения накараха Фон Блум да се реши да действа незабавно — да се промъкне колкото е възможно по-близо до животното и да стреля. Той бе чувал, че е достатъчен и един куршум в челото, за да бъде убит слонът; и ако можеше само да застане така, че да се прицели добре, слонът щеше да бъде убит; защото скватерът се смяташе за добър стрелец.

Но сведението, че един куршум убива слона, за нещастие не беше вярно. Фон Блум го бе почерпил от учени, които бяха ходили на лов за слонове, без да излизат от кабинетите си. Ако те знаеха строежа на черепа на слона и положението на мозъка му, биха разбрали, че това е невъзможно.

Фон Блум вярваше на разказите им и направи голяма грешка. Вместо да стреля отстрана, което беше много лесно, той заобиколи храстите и скоро се намери на пътечката, по която щеше да мине животното. И наистина, едва избра мястото на засадата, когато видя, че слонът бавно иде насреща му. Още някакви десет, дванадесет грамадни крачки и гигантът щеше да бъде до мястото, където беше ловецът. Животното вървеше тихо, чуваше се само как водата се плискаше в стомаха му.

Фон Блум седеше зад едно голямо дърво. Слонът още не го виждаше и може би щеше да си отmine, ако ловецът бе допуснал това. За момент дори подобна мисъл мина през ума на Фон Блум; защото макар че той беше безусловно много смел, видът на гиганта не можеше да не му подейства.

Но ето, погледът му попадна върху прекрасните зъби. Той си спомни какво го бе принудило да стане ловец, помисли за изгубеното имущество, за решението си пак да стане богат, за съдбата на децата си.

И тези мисли го накараха да се реши. Той се прицели точно в челото на приближаващото животно; блесна светлинка, чу се изстрел и кълбета дим за миг скриха всичко от погледа му.

Но той чу високия вик на слона, трясък на трошеци се клони и когато димът се разпръсна, със съжаление видя, че животното беше изправено и куршумът очевидно бе попаднал право в челото, но

вместо да убие животното, се бе сплескал и отскочил като бе накарал звяра да побеснее.

Той се мятеше от една страна на друга, поваляше дървета, трошеше клоните им и ги подхвърляше с хобота си нагоре, но, очевидно, не разбираше какво го бе ударило в челото.

За щастие, голямото дебело дърво скриваше Фон Блум, защото ако разяреното животно го бе видяло в този момент, фермерът нямаше да съществува вече. Ловецът разбираше и затова седеше без да помръдне, притиснат до дебелия стъбло.

Но Свартбой не излезе така благоразумен. Когато слонът тръгна напред, Хендрик го последва към храстите, където се бе скрил Фон Блум. Като чу изстрела и видя, че слонът остана невредим, бушменът изгуби мъжеството си, остави Хендрик и с вик хукна назад към групата акации.

Слонът чу виковете му, бързо се обърна, след малко беше вече на поляната, видя тичащия по нея бушмен и с ярост го подгони. Хендрик беше на старото си място, прикрит от храстите и благодарение на това остана незабелязан. Когато слонът тичаше край него, той гръмна и го нарани в плешката, което още повече усили яростта на животното. Без да спира, то тичаше подир Свартбой, като без съмнение смяташе, че нещастният бушмен му бе причинил болката, която чувстваше, без да разбира причината ѝ.

Всичко това стана за не повече от две-три минути; Свартбой беше вече на десет крачки напред. Той искаше да дотърчи до горичката и да се покатери на върха на някое грамадно дърво. Това беше единственото средство да се спаси.

Но сега нещастникът разбра, че няма да успее: той едва бе достигнал до половината от поляната, гората бе още далеч, а слонът вече го настигаше. Той чуваше тежките стъпки на разярения гигант, чуваше глухото му ръмжене и сякаш чувстваше горещото му дишане. Не, не можеше да се мисли за спасение сред клоните на дърво — нямаше никаква надежда!

Всичко това мина бързо през ума на бушмена и той изведнъж се спря, обърна се и застана лице срещу лице със слона.

Направи това не защото беше намислил някакъв план за спасение и не от храброст. Не, това беше отчаяние. Той знаеше, че бягството няма да го спаси, слонът сигурно щеше да го настигне. Ако

той се обърнесе, нямаше да бъде по-лошо, а може би и някоя ловка маневра можеше да го спаси.

Бушменът се намираше тъкмо сред поляната. Слонът се носеше право срещу него.

Бушменът нямаше никакво оръжие, което да може да противопостави на гигантския си враг. За да тича по-леко, той бе хвърлил и лъка и секирата си. Нима те биха могли да помогнат? Беше само със своя карос; тази дреха забавяше тичането му, нарочно си я беше оставил.

Но ето че слонът наближи, грамадният хобот беше вече на не повече от три фута от лицето му. Тогава бушменът в миг хвърли отгоре му кароса си, а сам с всички сили хукна в противната посока.

Много бе възможно хитростта да сполучеше. Но занещастие слонът улови кароса с хобота си и като замете с него земята, като с четка, улучи през нозете бушмена и го повали.

Същата секунда бушменът беше наново на крака и хукна да бяга. Но слонът разбра, че е измамен с кароса, захвърли го и забърза към бушмена. Свартбой не бе успял да направи и три крачки, когато грамадните зъби минаха между краката му и той полетя високо във въздуха.

В този момент Фон Блум и Хендрик изтичаха към края на поляната. Видяха как верният им слуга полетя във въздуха, но за тяхно учудване — не падна обратно на земята. Може би бе паднал върху зъбите на слона или той го държеше с хобота си? Не. Главата на животното се виждаше ясно. Бушменът го нямаше там; нито на главата, нито на гърба, а и нийде по тялото на животното. И самият слон изглеждаше не по-малко учуден от изчезването на жертвата си. Той се озърташе на всички страни да я дири.

И наистина, къде бе могъл да се загуби Свартбой? Но ето, слонът с яростен рев се нахвърли към едно от дърветата, обгърна го с хобота си и с невероятна сила започна да го тресе.

Фон Блум и Хендрик погледнаха към върха му и наистина там, сред листата и клоните, видяха нещастния бушмен, който бе увиснал. На лицето му се четеше ужас, защото той съзнаваше, че положението му не е безопасно. Но нямаше време да изрази страха си: следният миг грамадното дърво с трясък се пречупи и падна ведно със седящия сред него Свартбой.

Падна върху туловището на слона. Клоните значително отслабиха силата на падането, така че Свартбой не бе ранен. Но той се намираще сега напълно във властта на врага. Нямахше никаква надежда за бягство! Очевидно беше загубен.

Но навярно отчаянието му внуши нова мисъл. Той бързо скочи на единия от задните крака на слона и като го обгърна с ръце, с всички сили се държеше за него, опрял в същото време босите си крака върху издатината на копитото.

Слонът, който нямаше възможност нито да го хвърли, нито да го достигне с хобота си и съвсем учуден и уплашен от този нов и странен начин на нападение, наддаде остър вик и като вдигна хобота и опашката си нагоре, хукна към храстите.

Свартбой здраво се държеше за крака му, докато му се удаде удобен момент да се скрие. Щом слонът дотърча до храстите, той се пусна предпазливо на земята, тутакси скочи и хукна да бяга на противната страна.

Разбира се, беше излишно да се бяга, защото слонът, силно уплашен, бързаше с всички сили, като разчистваше настрана клони и дървета и спря едва когато се намери на няколко мили от мястото на своето неприятно приключение.

Между това Фон Блум и синът му напълниха пушките, побързаха да отидат на помощ на Свартбой и почти се сблъскаха с него, когато той се връщаше след чудесното си спасение.

Ловците искаха да преследват слона, но Свартбой нямаше никакво желание пак да се срещне с него.

— Не — възрази той. — От това няма да излезе нищо, защото без коне и кучета е невъзможно да го настигнем. А тъй като нямаме нито едното, нито другото, няма защо да го преследваме!

Фон Блум разбра, че тази забележка е справедлива и повече от всеки друг път съжали за загубата на конете. С конете бе лесно да се настигне слон, но пеша това бе невъзможно и всеки опит щеше да бъде напусто губене на време.

Денят преваляше, беше вече късно да дирят други слонове и нашите ловци с чувство на разочарование се отправиха към къщи.

XXIX

ГНУ

Мъдрата пословица казва: „*Нещастieto никога не идва само.*“

Приближавайки към къщата си, ловците още отдалече забелязаха, че там не всичко е наред. Тоти, малката Гертруда и Ян стояха най-горе на стълбата, която водеше към къщата; но нещо в техните пози говореше, че не всичко е благополучно. Ханс не се виждаше. Къде беше той?

Когато ловците приближиха повече, децата се втурнаха насреща им. В погледите им личеше тревога.

— Ханс го няма! — завикаха те, като се прекъсваха едно друго. — Той излезе отдавна, преди няколко часа.

— И къде отиде? — попита разтревожен бащата.

— Не знаем — отговориха децата. — Навярно му се е случило нещо, страхуваме се да не е загинал.

— Но защо е излязъл от лагера? — учуден попита Фон Блум.

— Дойдоха някакви странни наглед животни, много странни и много на брой — обясняваха децата. — Те Дойдоха на езерото да пият вода. Ханс, щом ги видя, грабна пушката и бързо изтича подир тях, като ни поръча да не слизаме от дървото, каза да не се боим, защото скоро щял да се върне.

— И в каква посока отиде? — продължаваше да разпитва бащата.

— Най-напред към долния край на езерото. Но после храстите го скриха и вече не го видяхме.

— А кога беше това?

— А, отдавна, преди много време, още сутринта, скоро след като вие излязохте. Като мина час и повече, а него все го нямаше, започнахме да се безпокоим; но после помислихме, че той навярно ви е срещнал и сте отишли заедно на лов.

— А не чухте ли пушечни изстрели?

— Не. Ослушахме се, но не чухме нищо. Животните избягаха, преди Ханс да напълни пушката си. Навярно той ги е гонил надалече,

затова и не чухме изстрели.

— А какви бяха животните, за които говорите? Разгледахте ли ги?

— О, да, добре ги разгледахме, докато пиеха вода. Но какви са те, не знаем; никога не сме виждали такива животни. Те бяха много големи, тъмножълти на цвят, с гъста грива и дълги снопчета вълна на гърдите. Тези снопчета падаха ниско между предните крака.

— Много приличаха на пони — додаде Ян. — И толкова големи, и се ритяха също като пони.

— А на мене ми се струва, че те повече приличаха на лъвове — прекъсна брат си малката Гертруда.

— Лъвове! — уплашено извикаха Фон Блум и Хендрик.

— Да, те много приличаха на лъвове — потвърди Гертруда.

— И на мене така ми се стори — прибави Тоти. — А много ли бяха?

— О, много! Не по-малко от петдесет, макар че не можехме да ги преброим, защото през всичкото време се движеха, тичаха от едно място на друго и се биеха едни други с рога.

— А! — извика Фон Блум, успокоен от тези думи. — Значи те имаха рога?

— Разбира се, имаха — в един глас отговориха и тримата.

— Да, ние добре забелязахме рогата им; те са остри на краищата; най-напред вървят право, а после извиват нагоре. Освен рога имаха грива и дебелите им вратове са извити като на коне. На носа си имат голям сноп косми като четка. Дългите им бели опашки достигат до земята като на пони. Изобщо тялото им много прилича на пони. И наистина — продължаваше малкият Ян, — ако не бяха рогата и дългите снопчета вълна на носа и гърдите, щях да ги взема за пони. Те препускаха в галоп като пони, когато играят, ритяха се, развяваха грива, пръхтяха — също като пони на ливада. Но понякога ревяха като волове. И наистина, главите им приличаха повече на волски. При това забелязах, че и копитата им са раздвоени, като на рогатия добитък. О! Аз добре ги разгледах, докато Ханс пълнеше пушката си; те стояха при водата, почти докато Ханс се приготви. А когато хукнаха да бягат, бягаха едни зад други по едно; при това отпред и отзад тичаха най-големите.

— О! — извика Хендрик. — Та това са били гну!

— Да — потвърди Свартбой, — сигурно гну.

— Разбира се — на свой ред издума съвсем успокоен Фон Блум — Описанието на Ян не може да се отнася за никое друго животно.

Наистина, малкият Ян съвсем правилно описа всички характерни особености на това най-оригинално от всички преживни животни: дълга вълна между предните крака, рога, които отначало слизат надолу, а после изведнъж извиват нагоре, тяло, което напомня кон, дълга белезникава опашка и гъста, развяваща се грива — всичко това характеризира гну.

Но и Гертруда не направи грешка като ги бе сметнала за лъвове. Гну, особено старите, много приличат на лъвове; така че дори опитни ловци отдалече понякога се излъгват.

Но определението на Ян беше по-право. Ако животните се бяха оказали по-наблизо, той щеше да забележи, че червеникавите им очи имат свиреп израз и че главата и рогата им напомнят африкански бизон, краката им са тънки като на елен, а по всичко друго те наистина приличат на пони. Освен това той щеше да види, че женските са по-малки и по-тъмни от мъжките. А ако в стадото има „телета“, той щеше да види, че техният цвят е много по-светъл, кремав, дори почти бял.

Гну, които бяха дошли на езерото, бяха най-обикновеният вид. Холандците ги наричат „диви бикове“, а хотентотите — „гну“, защото тези животни издават глухи звукове като „гнууу“.

Те скитат на големи стада из пустинните равнини на Южна Африка. В спокойно състояние те са съвсем безобидни; но когато са ранени, стават много опасни, особено старите мъжки, които се нахвърлят тогава върху ловеца и го удрят с рога и копита.

Те тичат забележително бързо; макар че при вида на неприятеля рядко избягват съвсем, а остават на известно разстояние, ритат, описват кръгове около него, с наведена глава почти до земята, застрашават го с рога и вдигат с крака цели облаци прах. Викът им прилича и на мучене на вол, и на лъвски рев. Когато стадото пасе, старите мъжкарци стоят на стража отпред и отзад. Когато бягат, те вървят в една линия, както бе описал Ян. При опасност старите гну остават зад стадото, между него и ловеца. При това те обикновено се ритат и сякаш сериозно се бодат едни други с рога. Но щом ловецът започне да приближава, прекратяват свадата и побягват в галоп.

Ловът на гну е любимото занятие на младите скватери. Те подгонват грамадни стада от тези животни в долините, ограждат ги там и после избиват най-добрите от тях по избор. Понякога ги примамват и с къс червена материя; този цвят им е омразен и те с настървяване се нахвърлят върху него.

Гну лесно стават питомни домашни животни. Но фермерите от Капската колония не обичат да ги държат, защото те боледуват от една особена кожна болест и заразяват с нея и останалия добитък. Хиляди глави добитък всяка година загиват от тази заразителна болест. Но, разбира се, Фон Блум и другарите му не разсъждаваха върху тези животни. Те бяха твърде обезпокоени от отсъствието на Ханс. Готвеха се вече да тръгват да го дирят, когато той сам се зададе до езерото, превит под тежестта на някакъв товар.

Чуха се радостни викове и след малко Ханс беше при тях.

XXX

АФРИКАНСКИ МРАВОЯД

— Къде беше?

— Какво се е случило?

— Какво те задържа?

— Не се ли е случило някакво нещастие?

— Не си ли ранен?

Всички тези и други подобни въпроси се чува почти едновременно.

— Съвсем здрав съм и се чувствам добре като никога. Колкото за другите въпроси, разбира се, ще ви отговоря с всички подробности, нека само най-напред Свартбой и Тоти ни приготвят вечеря от тази земна свиня. А сега съм така гладен, че наистина нямам сили да говоря. Затова ще ме извините.

С тези думи Ханс хвърли от раменете си донесеното животно, голямо колкото овен. То беше покрито с дълга червеникавосива вълна и имаше дълга опашка, която към края ставаше все по-тънка. Муцуната му около един фут дълга, беше съвсем гола, устата извънредно малка, ушите стърчаха нагоре като рогове, тялото плоско, краката къси и мускулести; ноктите, особено на предните крака, бяха много дълги и сякаш свити в юмрук като ръка на маймуна. Изобщо животното, наречено от Ханс „земна свиня“, имаше много странен вид.

— Добре, момчето ми — отговори Фон Блум, — ние те извиняваме на драго сърце, защото сме гладни навярно не по-малко от теб. Но аз мисля, че е най-добре да оставим тази земна свиня за утре. Защото за вечеря имаме две дропли, с които Тоти ще се справи по-скоро.

— О, все ми е едно. Аз съм така гладен, че с удоволствие ще ям всичко, каквото ми дадат, дори и къс стара квага. Но ето какво искам да кажа. Ако нашият Свартбой не е много уморен, навярно няма да откаже да одере кожата на това животно.

Ханс показва донесената плячка.

— Нали, старче, е по-добре това да стане веднага, за да не се развали месото му до утре при тази жега? Ти знаеш, от него ще стане чудесно ядене! Още повече, че не се среща всеки ден такова животно!

— Право, минхер Ханс, право — отговори бушменът. — Свартбой знае това. Не за пръв път вижда гуп.

С тези думи Свартбой извади ножа и се залови с трупа.

Странното животно, което Ханс нарече земна свиня, а Свартбой — гуп, беше африкански мравояд.

Макар че колонистите му казват земна свиня, то няма много общо с рода на свинете. Навярно формата на зурлата му, дългата четина и навикът му да рие земята са дали повод за това погрешно име. От всички животни, които рият земята, мравоядът е безспорно най-пъргавото. По своята големина, привички, и по формите на някои части на тялото си той напомня своя южноамерикански събрат тамануара, който се смята за разновидност на мравояда. Но и африканският мравояд не по-зле от него руши дебелите стени на мравуняците и изяжда безброй термити. Опашката и зурлата му са също така дълги, както на тамануара, устата са малки, езикът лепкав и силно се изплезва. Както тамануара той лесно затлъстява и дава също такова вкусно месо. Наистина, това месо има лек дъх на мравчена киселина, но гастрономите се възхищават именно от това. Колкото за приготвената от него шунка тя е по-вкусна от испанската и вестфалската.

Между това Тоти скоро опече дроплата. Макар че, може би, печеното не беше още съвсем готово, всички бяха така гладни, че им се видя великолепно. Когато гладът бе утолен, Ханс започна разказа си.

XXXI

ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА ХАНС

— Мина около половин час, след като тръгнахте вие — започна той. — Изведнъж забелязах, че към езерото приближава стадо „диви волове“. Вървяха един след друг в една линия, но като наближиха водата, се смесиха в безпорядък и се нахвърлиха да пият. Знаех, разбира се, че този дивеч си струва куршума. Но лутаницата им във водата така ме залиса, че си помислих за пушката, едва когато стадото започна да се готви да си върви. Тогава си помислих, че освен сушеното месо нямаме нищо за обяд и изтичах по-бързо по стълбата нагоре за пушката. За съжаление тя се оказа празна. Това беше непроситим пропуск при условията, в които живеем сега; защото какво ли не може да се случи тук всяка минута!... Докато се разправях с пушката, животните се отдалечиха от водата. През глава се втурнах по стълбата и изведнъж си спомних, че забравих барутника си горе. Вече нямах време да се връщам за него, защото последните животни си тръгнаха и се страхувах, че ще закъснея, а при това и през ума не ми минаваше да ги гоня надалече; исках да убия само едно теленце за обяд, а за това беше достатъчен пълнежът в пушката. Прикривайки се колкото можех зад храстите, тичах подир лова; но скоро видях, че всички предпазни мерки са съвсем излишни. Тези гну съвсем не се бояха от мене и в това отношение никак не приличаха на онези диви бикове, които бях видял близо до по-раншното ни жилище. Тези приближиха до мене на стотина крачки, без да ми обръщат внимание. Очевидно никога тук не ги бяха преследвали. Два стари гну, които бяха изглежда авангардът на стадото, няколко пъти минаха така близо до мен, че можех много лесно да ги убия. Но не исках, тяхното месо, както знаех, щеше да е доста твърдо. А искаше ми се да си похапна нежно месце от младо животно. Но колкото и малко да беше плашливо стадото, никак не успях да доближа до младите телета на разстояние един изстрел. Щом започнах да приближавам, старите животни, които бяха отпред и зад стадото, ги отвеждаха по-надалече.

Така стъпка по стъпка незабелязано се отдалечих на цяла миля от лагера и съвсем забравих, че нямам право да оставя поверените на грижите ми деца.

Но ето, стадото, а с него и аз, се намерихме в една равнина, където нямаше нито едно храстче; но за мене и тук имаше отлично прикритие: наоколо като грамадни палатки се виждаха мравуняци, разположени в правилни редици на еднакво разстояние един от друг. Някои от тях се издигаха на двадесет фута. Изобщо тези мравуняци не приличаха на обикновените куполообразни жилища на мравките. Те имаха вид на грамадни конуси или закръглени пирамиди, около основата на които се издигаха като купички малки конуси. Тутакси познах, че тези конуси са построени от един особен вид бели мравки, наричани от естествениците „войнствени“.

Там имаше и друг вид мравуняци, с цилиндрична форма и закръглен връх; те се издигаха на не повече от два фута. Коничните и цилиндрични възвишения покриваха долината много нагъсто, така че, както ми се струваше, под тяхното прикритие лесно можех да се доближа до стадото на разстояние един изстрел.

Наистина скоро успях да се промъкна до един голям мравуняк, около който пасеше средата на стадото. Но когато надзърнах през куличките, с досада видях, че женските и телетата са вече надалече и между мене и тях пак сякаш се бореха два стари гну.

Повторих маневрата и се промъкнах към онзи голям конус, накъдето бяха отвели малките. Но като се изправих да стрелям, видях, че те пак са далече и двете стари гну, както по-рано бяха между мене и тях.

Започнах да се дразня: струваше ми се, че старите животни се гаврят с мене. Наистина те се държаха във висша степен странно: ту приближаваха, ту започваха сякаш борба помежду си. И трябва да призная, че видът им с косматите им черни чела, грамадни остри рокове и червени, блестящи очи, беше така див, че близкото съседство с тях не бе особено приятно.

Най-после се разсърдих и реших да не позволя повече да се подиграват с мене. Ако не ми позволят да убия едно теленце, сами ще заплатят за нахалството си; реших да убия единия от тях.

Между това гну започнаха нов вид борба. Те заставаха на колене и протягаха глави един към друг, докато сблъскваха чела. След това

скачаха, правеха скок напред, сякаш с намерение да се нахвърлят едни към други и да се стъпчат. Като не се улучеха, те не можеха веднага да се спрат и изтичваха няколко крачки по-нататък; после се връщаха и падаха на колене като започваха борбата отначало.

Като видях, че са толкова заети с борбата, помислих, че сега ще мога незабелязано да доближа и да гръмна. И наистина, излязох иззад мравуняка и се насочих към тях. Но те не ме забелязаха: единият трябваше да се защитава от ужасните удари, другият — да ги нанася.

Като наближих на двадесетина крачки до тях, вдигнах пушката и започнах да се целя. За жертва избрах победителя, отчасти за да го накажа за безсърдечието, с което удряше лежащия си противник, но главно защото той беше странично към мене и беше много удобно да се целя в него.

Прицелих се и гръмнах.

В първия момент не можеше да се различи нищо от дима. Но когато той се разпръсна, видях, че победеният стоеше на колене, а онзи, в когото се бях целил, за голямо мое учудване, също беше на крака и явно невредим. Куршумът беше попаднал в него, знаех това, защото чух особен звук, когато той се удари в кожата му; но очевидно беше, че и да е ранен, не е смъртно.

Впрочем, нямах време дълго да размислям. В същия миг, когато се разпръсна димът, гну подскочи, вдигна опашка, ниско наведе глава и се нахвърли право върху мене.

Дивият му поглед блестеше с такава отмъстителност, ревът му беше така ужасен, че и по-храбър от мене човек можеше да се уплаши. Уверявам ви, че да бях срещнал лъв, Нямаше да се уплаша толкова. Няколко секунди не знаех какво да правя. Как да се спася? Неволно обърнах пушката, за да действам с нея като с тояга, но тутакси разбрах, че моите слаби удари няма да могат да спрат разяреното животно, което сигурно щеше да ме повали на земята и да ме стъпче.

Как да избягам? Като се озърнах, за щастие видях наблизко грамаден мравуняк. Само да успея да изтичам и да се покатеря на него, бих се спасил.

И аз изтърчах като лисица, преследвана от кучета. Ти, Хендрик, обикновено ме надтичваш. Но се съмнявам, че този път би дотърчал по-бързо от мене.

И успех тъкмо на време. В секундата, когато опирайки се на куличките, се катерех към върха на главния конус, до мене достигна парата, излизаща от ноздрите на гну.

Следната секунда бях в безопасност. Озърнах се и видях, че врагът не може да ме настигне; колкото и да бяха остри рогата му, те вече не ме плашеха.

XXXII ОБСАДЕН

— Да — продължи Ханс след кратко мълчание, — да, аз се поздравявах вече с щастливото си избавление, защото бях уверен, че ако не беше мравунякът, гну щеше да ме смачка. Този гну беше забележително голям и свиреп и ако се съди по тъмната му вълна и лъскави рога, които почти се допираха, беше вече стар. Сега можех да разгледам всичко това, защото бях сигурен, че той няма да ме достигне и седнал на върха на мравуняка, хладнокръвно следях неговите движения.

Побеснялото животно полагаше всички усилия да се изкачи при мене. Дванадесет пъти се втурна към мравуняка, няколко пъти успя дори да се покатери до куличките; но главният връх беше недостижим за него. И нищо чудно! Аз сам с големи усилия се бях изкачил на него.

В отчаяните си усилия той понякога подскачаше така близко до мене, че с края на пушката можех да допра рогата му. Никога не бях виждал такова разярено животно. Сега се виждаше, че той е ранен в челюстта. Кръв течеше оттам на струя и болката го дразнеше силно. Впрочем, не само това; имаше и друга причина, която възбуждаше яростта му, както видях по-късно.

След много неуспешни опити да се изкатери на конуса, гну измени тактиката и започна да го бодне с рога, сякаш искаше да го срине. Няколко пъти той се отдалечаваше и с всички сили се нахвърли върху него. И да си кажа правото, понякога ми се струваше, че ще сполучи.

Вече няколко малки конусчета се сринаха под неговите ужасни удари. Твърдата глина отстъпваше на рогата му, с които той действаше като с кирки. На някои места направи вече отвори, през които можех да разглеждам стаите и галериите, построени от мравките.

И все пак аз не се страхувах, понеже се надявах, че яростта му скоро ще утихне и той ще си отиде; а тогава ще мога да слезна, без да се излагам на опасност.

Но като го наблюдавах известно време, с учудване забелязах, че яростта му не само не намаляваше, но напротив, все повече се усилваше.

Между това беше невъзможна жегата. Слънчевите лъчи падаха съвсем отвесно и бяха нажежили белите стени на мравуняка като пещ. И най-малък ветреца, не освежаваше въздуха. Пот течеше от мене и аз всяка минута трябваше да я бърша с кърпата, и забелязах, че след това яростта на гну се удвояваше. Той преставаше в това време да рови и с ужасен рев се нахвърляше върху стената.

Скоро разбрах каква бе работата. Дразнеше го видът на моята кърпа, която, както знаете, е ярко червена. Наистина, спомних си, че червеният цвят страшно възбужда дивите бикове и ги докарва почти до побесняване.

След това, разбира се, веднага скрих кърпата си, защото нямаше и най-малко желание да дразня животното. Но то не можа скоро да се успокои, яростта му бе твърде много възбудена. Дори напротив, то се хвърляше, биеше с рога и ровеше сякаш по-силно, макар че пред очите му нямаше вече нищо червено.

Започнах да се тревожа. Никога не бях помислял, че гну може да бъде така неукротим в мъстта си. Раната очевидно го болеше много; той знаеше, че аз съм му я нанесъл и, изглежда, твърдо бе решил да си отмъсти и с всички сили работеше с рога и копита.

Положението започваше да ми досажда. Разбира се, животното не можеше да ме достигне, но аз толкова отдавна бях излязъл от лагера, оставил децата сами, и съвестта ме мъчеше. Може би там се беше случило някакво нещастие — и тези мисли все повече ме измъчваха.

За себе си не се безпокоях, защото бях уверен, че животното скоро ще се умири и ще си отиде. Само два или три пъти; когато подскачаше особено високо, се промъкваше страх в сърцето ми, но и то за не повече от минута.

Но ето, появи се нов враг, толкова ужасен, че в първия момент почти бях готов от ужас да скоча право върху рогата на гну.

Казах вече, че животното бе сринало няколко кулички на мравуняка и бе открило дупки към вътрешността на жилището на насекомите, тоест не към главното помещение, а към външните галерии, които го ограждаха.

Щом се отвореше дупка, от нея тутакси изпълзяваха множество мравки. При това, когато още първия път приближих към този край, забелязах, че много мравки сновяха отвън; още тогава това ме учуди, защото те обикновено се крият под земята. Но тогава не придадох на това особено значение. После цялото ми внимание бе погълнато от действията на гну и съвсем не обръщах внимание на насекомите.

Но ето, случайно погледнах надолу и в ужас скочих на крака, и както си признах вече, бях готов да се хвърля право върху рогата на разяреното животно!

Неизброими пълчища мравки изпълзяваха от всеки отвор, пробит от животното и всички се изкачиха по конуса нагоре, идеха право към мен! Предните вече почти бяха стигнали краката ми.

Колкото и да са малки тези създания, струваше ми се, че разбирах намеренията им: всичките бяха въодушевени от едно чувство, една твърда решимост — да ме атакуват! В това не можеше да има съмнение. Те се движеха в правилни редици, отмерено, като че някакво разумно същество ги водеше, и вървяха право към мястото, където стоях аз.

По вида им познах, че са воители; за това говореха широките им глави и грамадните, силни челюсти. Знаех, че те хапят страшно.

Тази мисъл ме ужаси. Признавам, никога в живота си не съм чувствал такъв страх. Неотдавнашната ми среща с лъва беше нищо в сравнение със сегашното положение.

„Сигурно ще бъда изяден от термитите!“ — такава беше първата ми мисъл като ги видях. Такива случаи е имало; да, помня, че съм чувал такова нещо, чувал съм, че белите мравки нападат дори заспали хора и ги изгризват до костите. Подобни разкази един след друг възкръсваха в паметта ми и най-после ме доведоха до убеждението, че ако не избягам веднага, мравките ще ме изхапят до смърт и ще ме изядат...

XXXIII

БЕЗПОМОЩНОТО ЖИВОТНО

— Какво можех да направя? Как да избягам от тези два ужасни врага? Ако слезех долу, гну навярно щеше да ме убие. Той все още беше тук, свирепият му поглед все още бе отправен към мене. Но ако останех на мястото, където бях, тези безброй отвратителни насекоми щяха да ме изхапят и изядат.

Чувствах вече техните ужасни зъби. Тези, които бяха най-напред, вече започваха да изпълзват по краката ми. Старателно ги отърсвах, но все някои успяха да ме ухапят през дебелията сукнена дреха.

Изкачих се на самия връх на конуса. Той беше така тесен, че едва можех да се задържа на него; но аз танцувах като акробат — така силно ме хапеха постепенно изкачващите се мравки.

Какво щеше да стане като ме нападнеха всички тези пълчища? Ето — те се изкачиха на последната тераса! Скоро щяха да бъдат вече на върха, където бях аз. Милиарди от тях щяха да ме покрият...

Казах си: не, не съм в състояние да мисля какво ще правят те. По-добре да имам работа с гну. Ще скоча долу. Може би някой щастлив случай ще ми помогне. Ще се боря с гну, ще пусна в ход пушката си. Може би ще успея да се покатеря на друг мравуняк. Може би...

Готвех се вече да скоча, когато нова мисъл ми дойде на ум. Как не можах да се сетя по-рано: „Тези мравки нямат криле, значи могат само да пълзят по конуса. Но какво може да ми попречи да ги хвърлям, както се изкачват? Мога са си послужи с куртката вместо с четка и да ги смятам с нея. Разбира се, мога. Прекрасна мисъл!“

И още същата минута куртката бе свалена и като действах с нея като с парцал, за няколко минути изчистих конуса от страшните насекоми, хиляди от които полетяха с глава надолу към земята.

И колко просто бе всичко това! И защо не ми беше дошло по-рано на ум? С един размах можех да отхвърля от себе си милиарди от тях.

Наистина няколко все пак бяха успели да се примъкнат в дрехите ми и ме хапеха; но това бе дребна работа.

Така стоях аз на върха на конуса, като ту се навеждах да помета тълпите воители, които идеха отдолу, ту се мъчех да се избавя от онези, които вече бяха успели да се покатерят по мене.

Насекомите не ме плашеха повече. Животното долу също явно започваше да се уморява. Навярно то скоро щеше да си отиде. Тази надежда ме ободряваше.

Но изведнъж нова беда! Пак затреперих от ужас. Докато тъпчех на върха на конуса, сухата глина се продъни и започнах да потъвам в мравуняка. Невъзможно беше да се удържа, все повече се спусках; най-после краката ми достигаха дъното, като смачкаха навярно кралицата в покоите ѝ. Учуден и малко уплашен от падането, стоях в мравуняка до шия. Разбира се, скоро щях да дойда на себе си. Но изведнъж дъното, на което стоях, започна да се движи, издигна се и после бързо се измъкна изпод краката ми, а аз паднах още по-надълбоко.

Какво можеше да е това? Нима под краката ми беше грамаден куп мравки, които бях смачкал? Не, не можеше да бъде. Чувствах, че стоя на нещо дебело, яко, което би могло за няколко секунди да издържи тежестта на тялото ми преди да се измъкне изпод краката ми.

Но каквото и да беше това, във всеки случай аз бях поразен от ужас и нито за секунда не исках да оставя краката си в съседство с него. Не, за нищо на света! С такава бързина ги издърпах, че ако бяха върху нажежена пещ, едва ли биха успели да се опарят. Не минаха и пет секунди и бях пак на стената, на върха на продънения конус, и спрях учуден.

Сега беше вече невъзможно да се пъдят мравките. Като надзърнах в тъмния отвор, видях гъстите им тълпи, които излизаха от там.

Преместих поглед към гну. Той стоеше на три или четири крачки от основата на мравуняка и го гледаше с безпокойство. Цялата му поза и дори, както ми се стори, и изразът на очите му съвсем се бяха променили — той явно също бе ужасен.

Да, без съмнение нещо страшно го беше изплашило, защото не мина и минута и той издаде остър вик, отскочи, избяга, скачайки няколко крачки, после се спря, обърна се и пак започна да гледа в предишната посока.

Какво можеше да означава всичко това? Нима моето изчезване през покрива на мравуняка го беше толкова уплашило?

— Отначало си помислих така, но скоро забелязах, че той вече съвсем не гледа нагоре, към върха; погледът му беше отправен към нещо, което се намираше в основата на конуса. Но от мястото, където бях, не виждах какво беше то.

Аз нямах време да мисля какво е, защото гну наново страшно зарева, а после с вдигната нагоре опашка препусна из долината.

Зарадван от отстъплението му, съвсем не се грижех какво го бе накарало да си отиде. Вероятно причина за това беше моето внезапно падане, реших аз, и като си взех пушката, се приготвих да сляза от височината, където ми бе вече омръзнало да стоя.

Насред пътя случайно погледнах надолу и видях предмета, който така много бе изплашил стария гну. И нищо чудно: такова странно наглед създание ще ужаси всекиго! От отвора на мравуняка се подаваше дълга цилиндрична гола муцуна с почти толкова дълги уши, щръкнали право нагоре като рога на антилопа, което придаваше на животното във висша степен див и странен вид. То, разбира се, щеше да уплаши доста и мене, ако не бях познал в него веднага най-безобидното същество на света — земната свиня.

Нейното присъствие обясни бягството на гну и бързината, с която мравките бягаха от жилището си.

Без да издам нито звук, съвсем тихо улових пушката за цевта, наведох се и ударих с нея подадената муцуна. Това беше голяма неблагодарност от моя страна, като се вземе под внимание услугата, която току-що ми бе направило това животно, като бе пропъдило разярения гну. Но аз не се владеех в тази минута, помнех само, че месото на животното е много вкусно и нанесох удара.

Горкото създание! Без да издаде нито звук, то падна мъртво в отвора, изрит от собствените му нокти.

Но моите приключения не се свършиха с това. Струваше ми, че те никога няма да свършат.

Като нарамах мравояда, се приготвих да се връщам, когато изведнъж с учудване забелязах, че старият гну — не този, който ме държа обсаден, а другият, победеният от него, все още е на поляната и все в същото положение, с превити колене и навел глава до самата земя.

Особено странни бяха движенията му. Помислих, че той е ранен тежко от другаря си и не може да стане.

Отначало се боях да се приближа до него; макар и ранен, той можеше да е още достатъчно силен, за да се нахвърли върху мене, а празната ми пушка щеше да е лоша защита; затова реших да го оставя намира и да си тръгна.

Но странните му движения възбуждаха любопитството ми до такава степен, че забравих предпазливостта, приближих се до него на петдесетина крачки.

Представете си учудването ми, когато разбрах причината за странните му движения. Той нямаше никаква рана, нито дори драскотина, а беше съвсем осакатен, като че бе изгубил двата си крака. И това бе станало по много странен начин: по време на борбата с другия гну, единият от предните му крака се бе някак заклещил за рогата му и поради това той не само не можеше да си служи с него, но трябваше да държи и главата си, превита до самата земя.

Най-напред ми се поиска да му помогна като му освободя крака. Но следната минута си спомних разказа за селянина, който размразил замръзналата змия и измених намерението си.

После ми дойде на ум да го убия заради месото. Но нямах куршуми, а с приклада не бих могъл да направя нищо. А й да го убиех, трябваше да го оставя засега на мястото му, защото не можех да го домъкна до тук. А докато дойда да ви извикам, чакалите щяха да го изядат преди да успеем да се върнем.

Най-добре, помислих си, да го оставя както си е — като го видят жив, чакалите няма да смеят да се приближат до него. И така, оставих го с надеждата, че утре ще го намерим — завърши Ханс разказа си.

XXXIV

СПАЛНЯТА НА СЛОНА

Фон Блум съвсем не беше доволен от деня си; първият му опит за лов на слонове се оказа неуспешен. Какво ли щеше да бъде, ако вървеше така и нататък!

Макар че разказът на Ханс го интересуваше много, все пак той не можеше да не мисли за собствените си приключения.

Слонът се бе отървал толкова леко. Куршумите изглежда съвсем не му бяха навредили, а само го бяха раздразнили. Макар че двата куршума бяха попаднали на такива места, че трябваше да го повалят мъртъв — нищо подобно не се случи. Слонът си отиде явно така здрав, сякаш бяха стреляли по него с грах.

Нима щеше да бъде все така?

Наистина в него бяха изпратени само два куршума. Два добре отправени изстрела могат да повалят женски слон и понякога и млад мъжкар. По-често са нужни дванадесет изстрела, за да бъде убит стар мъжкар. Но кой слон ще седне да го чака да пълнят пушките си и да стрелят по него? А да го гонят пеша — не си струва и да започват. Бидейки ранен, слонът обикновено хуква да бяга и не се спира, преди да измине няколко мили от мястото, където са стреляли по него. И може да бъде настигнат само с кон.

Как жалеше сега Фон Блум за нещастните си кончета! Повече от всеки друг път почувства нужда от тях и повече от всякога съжаляваше за загубата им.

Но той бе чувал, че слонът не винаги бяга, когато го нападнат. Старият скитник не бе проявил намерение да избяга, когато бе ранен. Само странният фокус на Свартбой го бе накарал да избяга; но ако не беше това, той сигурно щеше да остане и може би втори изстрел щеше да го убие.

Тези мисли успокоиха Фон Блум. Може би следния път ловът щеше да бъде по-сполучлив, може би чифт хубави зъби щяха да го възнаградят.

Надеждата, че това може да стане и странното му желание, накараха Фон Блум да се реши, без да губи време, да направи нов опит. Ето защо още на другия ден, преди изгрев слънце, нашите ловци тръгнаха по следите на своя гигантски лов и този път взеха предпазните мерки, които бяха пропуснали миналия път.

Всички те бяха чували, че обикновеният оловен куршум не пробива дебелината на кожата на слона. Може би именно заради това първият опит излезе неуспешен. Сега те решиха да поправят грешката си и да приготвят нов запас куршуми от по-твърд материал, за да не се сплескват. Но от какво да ги направят? За щастие, Фон Блум бе запазил едни съдове, които бяха украсявали масата му в по-щастливите времена от живота му в Грааф-Райнет — съдинки, блюда, свещници, щипци и други неща, направени от твърд холандски метал.

Някои от тях бяха стопени веднага заедно с олово и от тази смес излязоха толкова твърди куршуми, че биха станали и за носорог. С този нов запас ловците същия ден тръгнаха по същата посока, която бяха държали и предния ден — към гората.

Не бяха изминали и една миля и видяха съвсем пресни следи от гиганта. Следите минаваха през най-гъстия бодлив храсталак; никой, освен слон, носорог или човек със секира, не би могъл да мине оттам. По всяка вероятност беше минало цяло семейство мъжки, една или две женски и няколко рожби, различно големи. Те бяха вървели един след друг, както обикновено ходят слоновете. Старият мъжкар, по думите на Свартбой, бе вървял напред, разчиствайки пътя си с хобот и зъби. Наистина, от двете страни се търкаляха грамадни, строшени клони.

Такива пътища водят обикновено към вода, при което те се прокарват винаги по най-късата права посока, което доказва забележителния инстинкт или ум на тези животни.

Като изминаха още четвърт миля, ловците стигнаха друг също такъв път, който пресичаше първия. Той беше прокаран също така от цяло семейство и следите бяха съвсем пресни.

За малко те се спряха, като размисляха по кой път да вървят и решиха да тръгнат направо. Но за голяма тяхна досада скоро този път ги изведе на по-открито място, където следите се разотиваха на различни страни. Те тръгнаха на една страна по едни следи, после на друга — все без успех и най-после съвсем ги изгубиха.

Като диреше изчезналите следи, Свартбой отиде настрана, където растяха редки храсталаци, и изведнъж изтича оттам и започна да вика другите. Фон Блум и Хендрик веднага отидоха нататък, като помислиха, че той е видял слон, а може би два.

Но никакъв слон нямаше там. Свартбой стоеше под едно голямо дърво и сочеше почвата в основата му. Ловците погледнаха нататък. Земята от едната страна беше така силно изтъпкана, като че много коне или други животни дълго я бяха тъпкали и бяха смачкали с копита всичката трева. Кората на дървото беше до известна височина обелена също, както става, когато добитъкът се трие о стъблото.

— Кой е направил това? — в един глас попитаха Фон Блум и Хендрик.

— Това е спалнята на слона — отвърна Свартбой.

От по-нататъшни обяснения нямаше нужда. Ловите си спомняха слушани по-рано разкази за странния навик на слона да спи прав, опрян на някое дърво.

Очевидно, тук бе спал великанът. Но каква полза за тях от това — сега животното го нямаше.

— О, старият слон ще се върне — рече Свартбой.

— Мислиш ли? — попита Фон Блум.

— Да, баас, непременно ще се върне! Гледайте, следите са още съвсем пресни. Грамадният слон е спал тук тази нощ.

— Какво да правим сега? Да се скрием някъде наблизко и да стреляме когато дойде пак?

— Не, не, не бива да стреляме, баас. Ще направим по-добре да му постелим леглото и да видим как ще си легне — със смях възрази бушменът.

— Да постелим легло! Какво искаш да кажеш с това? — попита го Фон Блум.

— О, баас, оставете стария Свартбой да действа и ще видите, че слонът ще бъде наш. Наистина. Ще ви кажа как ще го завладеем, без да хабим ни куршум, ни барут.

Бушменът обясни плана си и Фон Блум, помнейки неуспеха си от снощи, охотно го възприе.

За щастие, те имаха подръка всички инструменти, необходими за привеждането му в изпълнение — остра секира, здрави ремъци, ножове — така че можеха незабавно да пристъпят към работа.

XXXV

ПРИГОТВЯНЕ ЛЕГЛО НА СЛОНА

Времето беше много скъпо за ловците. Ако слонът се върнеше днес, то щеше да бъде не по друго време, а в знойните часове по пладне. Така че те имаха не повече от час да му приготвят, по шеговития израз на Свартбой, леглото. Затова усърдно се заловиха за работа, като послушно изпълняваха разпорежданията на Свартбой.

Преди всичко бушменът накара да отсекат три греди, дълги по три фута и дебели колкото ръка, и да заострят краищата им.

Коловете скоро бяха готови, защото наблизко растяха удобни за целта дървета.

Но и сам Свартбой не стоеше без работа. Той обели къс кора от дървото, на което се бе облягал слонът на височина три фута от земята. После на мястото, където бе свалена кората, подсече дървото така дълбоко, че то би паднало, ако Свартбой по-рано не бе взел мерки против това: бе привързал горните му клони с ремъци за друго дърво, което растеше до него.

По този начин дървото се държеше само на тези ремъци и един слаб тласък в тази посока би била достатъчна, за да падне.

След това той постави изрязаната кора на предишното ѝ място, като грижливо се помъчи за скрие следите от рязането.

Оставаше още да забият в земята коловете, приготвени от Фон Блум и Хендрик. За да ги забият здраво, трябваше да изкопаят дълбоки ями. Но Свартбой за по-малко от десет минути направи това, като копаяше земята с една заострена пръчка вместо лопата.

Коловете бяха забити с остриетата нагоре и разположени в триъгълник под дървото, а за да не се виждат, бушменът засипа краищата им с пръст.

С това свършиха всичките приготовления и се отдръпнаха малко настрана, изкачиха се на високо дърво и, скрити сред клоните му, изчакаха слона.

И Фон Блум, и Хендрик държаха пушките си готови, за да стрелят, ако хитростта на бушмена не сполучеше.

Беше тъкмо пладне и жегата стана нетърпима, но Свартбой се радваше на това:

— Тази жега навярно ще прогони слона от любимото му място за почивка, в прохладната сянка на голямото дърво. Сега е вече пладне; той ей сега ще дойде!

И наистина, слонът дойде много скоро.

Не минаха и двадесет минути и те чува онзи странен шум, който прави водата в стомаха на слона. След минута гигантът излезе от гъсталака и с бавни стъпки се отправи към дървото. Без да подозира никаква опасност, той спря до дървото точно от тази страна, както бе предричал Свартбой.

След това се обърна настрана от ловците, но така, че те все пак можеха да виждат двата му прелестни зъба, най-малко поне шест фута дълги.

Докато те се любуваха на тези бъдещи трофеи, слонът вдигна хобота си и пусна към върха на дървото голяма струя вода, капките на която падаха после от листата по тялото му. Свартбой уверяваше, че той черпи вода от стомаха си. Кабинетните учени отричат това: но по всяка вероятност е истина, защото след известно време слонът пак изпусна струя вода, после още веднъж, и всеки път количеството вода беше все още толкова голямо, колкото и преди. Очевидно хоботът, колкото и да бе голям, не можеше да събере такова количество вода.

Гигантът явно се наслаждаваше на тези душеве. И нищо чудно — нашите ловци сами изнемогваха от жегата и с удоволствие бяха готови да си направят такава баня.

Когато чистите капки падаха от листата върху грамадното тяло на слона, той издаваше особено мъркане, изразяващо удоволствие. Ловците мислеха, че банята е предвестник на съня и внимателно наблюдаваха.

Наистина, главата на слона скоро започна да се отпуска, ушите и опашката увиснаха неподвижни и хоботът, обвил се около зъбите, също се успокои.

Ловците с напрежение следяха животното. Ето, грамадното тяло малко се наклони настрана; ето — то се докосна до дървото... Изведнъж се чу силен трясък и гигантът падна на една страна.

Същата секунда се чу ужасен вик, който заглуши всички други звукове и се разнесе из цялата гора, високо повтарян от ехото. После

трясъкът на клоните се смеси с глухите стонове на умиращото животно.

— Ловците стояха на дървото. Те видяха, че няма нужда да стрелят — слонът, паднал върху остриите колове, бе получил смъртни рани. Агонията не трая дълго. Чу се тежко, прекъснато дишане, предшествуващо смъртта, после настана дълбока, зловеща тишина.

Тогава ловците слязоха от дървото и приближиха. Слонът беше мъртъв.

Около час употребиха те да отделят прекрасните зъби. После ги натовариха на раменете си, Фон Блум — единия, Свартбой — другия. Хендрик взе оръжието и инструментите и тримата тържествено се върнаха в лагера, като оставиха трупа на мястото му.

XXXVI КВАГИ

Въпреки сполучливия лов, скватерът не беше спокоен. Наистина, те имат зъби, но как ги бяха добили? Благодарение на проста случайност, която съвсем не можеше да бъде гаранция за по-нататъшен успех.

Колко време можеше да мине, преди да успеят да намерят друга „спалня“ на слон, за да го уловят там?

За това мислеше Фон Блум вечерта след връщането от сполучливия лов.

Минаха две седмици и мислите на Фон Блум станаха още по-мрачни. Колко несполуки изпита той за това време! Цели дни прекарваха те по следи и убиха само един млад слон, и то женски, зъбите на който не бяха по-дълги от два фута и не струваха кой знае колко.

А между това не минаваше ден да не срещнат поне един слон, а често и няколко. Но изстрелите съвсем не повреждаха гигантите, които избягваха лесно още при първия изстрел. Ловците разбраха с тъга, че почти няма надежда за успех, докато ходят на лов пеша.

Пешият ловец не може да убие слон, защото още след първия изстрел раненото животно избягва бързо и се спира, едва след като се отдалечи няколко мили.

Но с кон лесно може да го настигне човек, още повече, че в характера на това животно има една странност: щом забележи, че врагът, какъвто и да е той, го настига, веднага спира и не прави повече нито крачка, колкото и изстрели да дадат по него.

Друго важно предимство на конния ловец е това, че той може сам, в случай на нужда, да избяга от разяреното животно.

Ето защо Фон Блум не преставаше да съжалява за загубата на конете. Колко много би му помогнал добрия другар — кон в този лов! И колкото по-близо опознаваше старият бур местността, толкова по-силно ставаше напрежението му, защото тя беше препълнена със слонове. Случваше му се да срещне стадо от сто глави; при ва те

всички съвсем не бяха плашливи и не бягаха след един и дори два изстрела. По всяка вероятност те не наеха още значението на изстрела.

Фон Блум беше уверен, че ако имаше кон, лесно би е сдобил с множество скъпоценни зъби. Но без кон надеждите му бяха много колебливи. Той ясно разбираше това и розовите му мечти да спечели цяло състояние се помрачиха, безпокойството за бъдещето наново го завладя.

Като размишляваше по този начин, Фон Блум седеше под грамадната нвана на площадката, направена върху клоните откъм езерото. Оттук се откриваше прекрасна гледка към част от долината, на запад от езерото, далече се виждаше гората, а по-близо чудна зелена морава.

Фон Блум обърна замислен поглед към тази страна точно в този момент на ливадата се появи стадо шотни, което отиваше към езерото.

Животните по вид и големина приличаха на малки кончета и вървяха едно зад друго, така че отдалече напомняха движещ се керван. Бяха около петдесет и вървяха с отмерени равни стъпки, сякаш напътствани от разумен водач. Не приличаше това движение на капризните движения на гну.

В общите форми на тялото и цвета на вълната те имаха известна прилика с гну. На бузите, шията и раменете им се виждаха ивици като у тигър или у зебра, само че по-малко ясни. А общият цвят и някои дребни черти напомняха магаре; само главата, плешките и горната част на тялото бяха тъмни и с червеникав оттенък. С една дума, тези животни приличаха и на коне, и на магарета, и на гну, и на зебра; но в същото време те се отличаваха от всички тях.

Най-много приличаха на зебра, защото всъщност бяха от същия вид: вид зебри.

Дотогава Фон Блум съвсем не беше мислил за квагите. Той ги знаеше, често бе виждал стадата им; но нито той, нито някой друг от семейството му им бе причинявал някога вреда, макар че много лесно биха могли да убият, която щат. Месото им — жълто и мазно — не е добро за ядене; само гладните туземци го ядат, когато нямат нещо похубаво; кожата също не е ценна, употребява се само при правене на груби чували. Затова не ги оставяха свободно да идват и да си отиват, понеже от една страна намираха, че не си струва да си хабят барута за

тях, а от друга не желаеха да причиняват вреда на такива кротки създания.

И квагите спокойно пристигаха всяка вечер на езерото на водопой.

Но сега работата се измени. Стадото кваги получи такова голямо значение в очите на ловците, като че беше стадо от същински слонове. При вида им Фон Блум скочи на крака и очите му пламтяха от възторг. Той се разхищаваше от прекрасните им глави, от леките им изящни членове, от цвета и големината им. Никога те не се бяха виждали толкова прекрасни на скитника-скватер.

И той си мислеше: не могат ли да уловят няколко от тези животни? Защо да не могат? Разбира се, могат. И при това, всичко ще може да стане без особени затруднения.

И надеждите наново се съживиха в сърцето на ловеца, лицето му пак засия радостно. Той събщи тези мисли на синовете си и на бушмена, всички ги одобриха и се чудеха как по-рано не им бяха дошли на ум.

XXXVII

КВАГИ И ХИЕНА

Сега стана въпрос как да уловят кваги! И четиримата — Фон Блум, Ханс, Хендрик и бушменът се заловиха да се съвещават. Разбира се, тази вечер не можеше да се направи вече нищо, така че стадото спокойно се върна от водопой. Но утре, по същия час, те пак щяха да дойдат и трябваше да се измисли нещо до тогава.

Хендрик предложи да стрелят: ако изстрелът попадне в горната част на шията, животното няма да умре, а ще могат да го хванат. То скоро ще се оправи и ще могат да го научат да ходи със седло. Макар че след подобна рана квага завинаги остава слаб.

Ханс намери този начин за много жесток. Навярно много кваги ще бъдат убити, преди да успеят да ги улучат където трябва. При това трябваше да изразходват много барут и куршуми.

Защо да не се опитат да ги уловят в капан? Той бе чувал, че големи кваги се улавяли в капан.

— О, не — възрази Хендрик, — примките в капаните не са подходящи! В тях може да попадне едно животно, по всяка вероятност водачът, който върви отпред. А всички други като видят, че той се е уловил, веднага ще избягат и вече няма да се върнат при езерото, Но една квага във всеки случай е малко, а къде тогава ще намерим други? Може би ще мине много време, преди да можем да открием новия им водопой.

Свартбой предложи да изкопаят ров край водопоя, където да изпадат животните.

— Нашите бушмени винаги така ловят кваги. И аз прекрасно знам как да го направя.

— Не — пак възрази Хендрик, — това е все едно като капан. Първото животно ще попадне в него, а всички останали ще се разбягат. Няма да са толкова глупави да влизат в него, след като видят, че водачът им е паднал там и не може да се изкачи. Разбира се, те всички ще избягат и няма да се върнат вече.

— Ако е нощем — потвърди Ханс, — тогава, разбира се, много ще изпаднат в ямата, преди да видят в тъмното опасността. Но квагите идат на водопой винаги през деня, следователно наистина може да се улови само първият, а останалите да се разбягат.

— Да — съгласи се Фон Блум, — така е. Но забелязали ли сте, деца, че квагите идват до водата и си отиват все по един и същи път? Дохождат винаги по онзи проход, където се бориха слонът и носорогът, а след като се напият с вода, си отиват през друга теснина, която се намира на няколко метра по-нататък.

Този факт беше много важен и всички веднага разбраха това. Ако изкопаеха рова по пътя, по който квагите отиваха към езерото, тогава, разбира се, щеше да стане това, което предсказваше Хендрик: предният щеше да падне в него, а останалите щяха да се разбягат. Но ако изкопаеха рова на пътя, по който те си отиваха от езерото, тогава резултатът щеше да бъде съвсем друг.

— Ние ще се крием в засада и ще ги оставим спокойно да се напият — обясни плана си Фон Блум, — а когато те започнат да излизат от водата, веднага ще се нахвърлим върху тях по пътя, по който са влезли във водата. Уплашеното стадо ще хукне да бяга и тогава много животни ще попаднат в рова.

Това мнение беше толкова правдоподобно, че всички в един глас се съгласиха с него. Оставаше само да изкопаят рова и да чакат.

А квагите през всичкото време си пасяха пред очите на ловците. На Хендрик много му се искаше да покаже изкуството си на добър стрелец; но той разбираше, че би било неблагоприятно да стреля в тях сега, понеже те можеха да не се върнат тук след изстрела. И тъй, той се сдържа и заедно с другите наблюдаваше тези животни и интерес, какъвто никога не бе проявявал към тях.

Квагите, макар и да бяха много близо до грамадната нвана, не виждаха ловците, защото те седяха на клоните на дървото, накъдето животните не гледаха; а долу нямаше нищо, което би могло да вдъхне опасение. Дори колелата на фургона отдавна вече бяха скрити в храстите, едно, за да ги завардят от слънчевите лъчи, и друго, за да не паднат животните, които често приближаваха до дървото на разстояние един изстрел. Така че на земята нямаше и най-малка следа от съществуването на хората на дървото.

Можеше да се мине до самата нвана, без да се подозира, че на клоните ѝ е построено въздушното жилище на семейството на ловеца.

Фон Блум се грижеше много за това, защото още не познаваше добре местността и се страхуваше да не би в нея да се окажат и врагове, по-лоши от хиени и лъвовете.

Изведнъж вниманието на семейството бе привлечено от странните движения на едно от животните. Квагата спокойно пасеше по равнината и приближи до малък храсталак. Като отиде до самия него, животното направи скок и почти в същия момент от храстите изтърча отвратителна ивичеста хиена. Вместо да се нахвърли върху квага, както би могло да се очаква от толкова силно и свирепо животно, хиената с жален вой се хвърли да бяга с всички сили.

Но не избяга надалече; очевидно, тя бе искала да се скрие в гъстата горичка, която се виждаше в далечината. Но преди да бе успяла да измине и половината разстояние до нея, квагата със силен вик „куааг“ се хвърли подире ѝ, настигна я, и като скочи с предните си нозе на гърба ѝ, я залови със зъби за шията.

Всички гледаха с интерес, уверени, че хиената веднага ще се освободи и наново ще избяга. Ала напразно. Хиената никога вече нямаше да тича, квагата ѝ бе прогризала шията с острите си зъби.

Квагата не изпускаше трептящата си жертва, тъпчеше я с краката и я гризеше с ужасните си зъби, докато виковете на хиената затихнаха. Тогава квагата остави обезобразения ѝ труп на поляната.

Този случай даде на ловците да разберат, че трябва да бъдат по-предпазливи с квагите.

Но те знаеха, че тези животни хранят някаква особена омраза към хиените, така че само видът на хиените ги кара да побесняват. А към човека те се държат съвсем другояче. Омразата им към хиените е така голяма, че пограничните фермери често я използват и държат в стадата си по няколко кваги като пазачи от набезите на хиените. И наистина те изпълняват тази длъжност прекрасно.

XXXVIII КАПАНЪТ

Докато всички наблюдаваха квагите, изведнъж Фон Блум се изправи. Всички се обърнаха към него, защото по държането му се досетиха, че иска да им предложи нещо. Но какво именно?

Той обясни, че е необходимо веднага да започнат да правят капана.

— Но до залез слънце остава не повече от половин час — възрази Хендрик — Не е ли по-добре да отложим работата за утре?

— Не — отговори бащата. — Не може, защото тогава няма да успеем да свършим работата навреме. Една част трябва да бъде извършена през нощта.

И наистина, трябваше да изкопаят ров, в който да могат да се съберат пет или шест кваги, следователно не малък. А това не бе така лесно да се направи, още повече, че изхвърлената земя трябваше да се отнася далеч, за да не личи работата. Най-последно, необходимо беше да насекат още клони, за да прикрият с тях рова отгоре.

Всичко това щеше да отнеме много време, а трябваше да бъде завършено преди идването на квагите, иначе нямаше да излезе нищо. Ако животните дойдеха, преди да бъде свършено всичко и всички следи от работата да бъдат скрити, те щяха да си вървят, без да пият вода и може би вече никога нямаше да се върнат.

Ловците разбраха това и безропотно станаха да се заловят веднага за работа.

— За щастие между инструментите на скватера се намираха два хубави бела и лопати, така че всички можеха да работят едновременно. Освен това, те имаха кошници, с които можеха да отнасят изкопаната земя. Добре беше, че наблизо бе и коритото на реката, където можеха да изсипват пръстта, иначе щеше да бъде трудно на направят всичко.

Като очертаха границите на рова, всички се заловиха за работа. Почвата се оказа рохкава, така че се копаеше лесно. Фон Блум и Хендрик работеха с беловите, Свартбой с лопата пълнеше кошниците с изхвърлената пръст, а Ханс и Тоти я отнасяха в рекичката. Малкият Ян

и Гертруда помагаха с всички сили. Дадоха им малки кошници и те бързо тичаха с тях до рекичката и назад.

Така, весело бърборейки, работиха при светлината на месеца до полунощ и дори по-късно. Най-после се умориха, оставаше вече не много работа, така че на другия ден да я свършат навреме и затова всички се измиха с чиста вода от рекичката и отидоха да спят на дървото.

На съмване бяха пак на работа, която вървеше така бързо, че още до закуската Фон Блум, застанал на пръсти в рова, едва можеше да вижда какво става наоколо, а главата на Свартбой беше едва ли не два фута по-ниско от повърхността на земята. Още малко и ровът щеше да бъде свършен.

След закуската всички отново се заловиха усърдно за работа и най-после ровът се оказа достатъчно дълбок, никоя квага нямаше да се измъкне, щом попаднеше в него. Тогава ловците насякоха клони, прикриха с тях ямата, засипаха отгоре с пръст и трева, и капанът беше готов. И най-умното животно, дори лисицата не би забелязало тук нищо подозрително. Сега оставаше само да чакат вечерта и всички отидоха да обядват.

След обяда започнаха да се готвят за посрещането на очакваните гости: обядваха този ден късно. Скоро след обяд наближи времето, когато квагите обикновено идваха да пият вода.

Всички заеха местата си. Ханс, Хендрик и Свартбой се настаниха в храстите около езерото, на известно разстояние един от друг. А долният край, където обикновено пристигаха животните, оставаше свободен. Фон Блум остана на площадката на нвана, за да забележи приближаването на стадото и да предупреди с условия сигнал останалите. И тримата се скриха на такива места, че беше достатъчно да излязат оттам всички заедно и да насочат уплашените кваги право към рова. Фон Блум щеше да даде сигнал с изстрел. Хендрик и Ханс щяха да излезнат от засадата, също да дадат по един халосен изстрел, за да наплашат по-силно животните.

Целият този план сполучи прекрасно. В обикновеното време стадото приближи в редица един зад друг към водата. Фон Блум предупреди останалите за приближаването на животните, като сдържано викна:

— Квагите идат!

Нищо неподозиращите животни навлязоха едно след друго в прохода, слязоха до водата, напиха се и започнаха да отиват към теснината, където беше капанът.

Водачът, като излезе от водата на брега, видя прясна трева, насипана по пътеката, спря и се готвеше вече да извие назад. Но в този момент се чу високият изстрел на Фон Блум, а след него като леко ехо се чува от дясно и от ляво изстрели от малките пушки на Ханс и Хендрик, докато Свартбой със силен крясък изскочи от третата страна.

Квагите се обърнаха и се видяха заобиколени от страшни врагове, но един път още оставаше свободен — пътят, по който те обикновено си отиваха: извън себе си от ужас, стадото в безредие хукна към брега и се отправи точно към капана.

После се чу смесен шум, трясък от чупещи се клони, тропот от много копита, глухи звукове от падането на тежки тела и диво цвилене на попадналите в капана. Някои скачаха много нависоко, като се мъчеха да прескочат рова: други, изправили се на задните си крака, се обърнаха и хукнаха назад към езерото, някои избягаха в храстите и се спасиха, но по-голямата част от стадото се върна назад във водата, а после се върна към пътя, по който беше дошла.

След няколко минути не се виждаше вече нито едно животно.

Момчетата помислиха, че всички са се спасили. Но Фон Блум от своето издигнато място виждаше глави, които се поддаваха над краищата на рова. Когато приближиха до мястото, ловците с удоволствие видяха в рова осем големи животни, точно двойно повече, отколкото им трябваша.

След по-малко от две седмици четири квага бяха съвсем укротени и прекрасно ходеха оседлани. Разбира се, много пъти те хвърляха ловците, блъскаха крака, упорстваха, но бушменът и Хендрик неведнъж бяха обяздвали коне и скоро се справиха и с квагите.

Още първия път, когато ги употребиха за лов, квагите направиха услугите, които очакваха от тях. Слонът, след първия изстрел, хукна както обикновено да бяга. Но този път ловците, яхнали квагите, не оставаха назад.

Щом слонът забеляза, че ловците не изостават, се спря; като даваше възможност на враговете да пускат в него куршум след куршум, докато една смъртна рана го повали.

Фон Блум беше във възторг. Надеждите му с съживиха, щастливата му звезда отново засия на небосклона.

Сметките му се оправдаха. Той щеше да бъде богат. Не бяха нужни много години, за да натрупа цяла пирамида зъби — да създаде богатството си.

XXXIX КААНА

Кааната е най-едрият вид антилопа. Тя не отстъпва по големина на голям кон. Животното е тежко и тича не бързо, така че конен ловец лесно го настига.

Общите размери на тялото ѝ напомнят размерите на коня: но рогата ѝ са по-прави, издигат се от челото почти вертикално и едва забележимо се отдалечават един от друг. Мъжкият има два фута дълги рога, женската по-дълги.

Очите на каана, както на повечето антилопи, са по-големи, влажни и много кротки. И наистина, при всичката си сила и големина това животно е във висша степен миролюбиво и влиза в борба само в краен случай. Цветът му е обикновено тъмноръждив, понякога сивопепеляв, леко жълтеникав.

Месото на каана е много вкусно, ни най-малко не отстъпва на месото на сърната. То има вкус на говеждо, при което малко напомня дивеч. Поради това е понятно защо усърдно ходят на лов за нея.

А тъй като този лов не е труден — тя тича много бавно — броят на тези животни е намалял много и сега стадата им се срещат много нарядко и то главно в отдалечени местности.

Нашите ловци нито веднъж не бяха срещали тая антилопа, макар че бяха виждали следи. Хендрик много искаше да убие поне една каана. Той никога не беше стрелял по това животно и при това искаше да похапне от месото му.

И ето, веднъж той с радост чу от Свартбой, че в долината, недалече от езерото, се е появило стадо каани. Без да губи време, младият ловец скочи на квага и препусна нататък.

Недалече от езерото имаше възвишение; по него именно слизаха във водата квагите, зебрите и другите животни, които предпочитат пустинните местности; а от другата страна на тази височина се простираше пустинна степ.

Като се изкачи на тази височина, Хендрик видя на не повече от една миля стадо антилопи — седем стари мъжкари. Равнината там

беше открита, дори лисица нямаше къде да се скрие. Единствените растения, които се срещаха там, бяха алое, евфорбий и стръкчета суха трева, разхвърляни тук-таме, както обикновено в пустините. Нямаше нито един храст, зад който да може да се скрие ловецът, и Хендрик тутакси съобрази, че не бе възможно да се доближи незабелязано до антилопите.

Но макар че Хендрик никога не бе ходил на лов за тези красиви животни, той познаваше техните навици и знаеше как да ги лови. Той знаеше колко лошо тичат те, знаеше, че дори стар кон лесно ги настигна; а неговата квага, най-бързата от четириногите опитомени, разбира се, лесно ще направи това.

Цялата работа беше там — да ги накара да тичат в известна посока и да не ги разтревожи отдалече, да не им даде много да го изпреварят.

Като опитен ловец Хендрик не тръгна направо към антилопите, а направи голям кръг, за да не попаднат те между него и скалите, после бързо подкара своята квага напред.

Самият той съвсем се приведе на седлото, така че докосваше с гърди гривата на квага. Разчиташе, че в това положение ще успее да измами кааните, които иначе веднага щяха да видят в него враг. А сега те нямаше да познаят оседланата квага и докато я разглеждат учудени, той щеше да успее да се приближи към тях значително.

Наистина, антилопите го допуснаха на петстотин крачки и едва тогава препуснаха със своя тежък, тромав галоп.

Хендрик се изправи бързо, пришпори квагата и полетя след тях. Стана така, както бе разчитал той. Кааните хукнаха към скалите, право към мястото, където нямаше проход. Като дотърчаха към тази преграда, те трябваше да кривнат на друга страна. Хендрик пусна квага да им пресече пътя и скоро ги догони. Той възнамеряваше да отдели от стадото само един мъжкар и да остави другите да бягат накъдето си щат.

И това му се удаде много скоро: най-тлъстият се отдели от останалите и хукна на друга страна. Хендрик тутакси изви подир него и около миля препуснаха из равнината. Вълната на животното от червеникава стана оловна, от устата му течеше обилна слюнка, по широките му гърди летяха парцали пяна, от очите му се лееха едри

сълзи. Малко по малко галопът му премина в тежък тръс. Той явно изнемогваше.

Още една минута и квагата щеше да го настигне. Тогава животното, като видя, че бягството нямаше да му помогне вече, спря отчаяно и се обърна към преследвача си.

Разбира се, вие вече сте сигурни, че Хендрик веднага ще насочи към него пушката си, ще стреля и ще го е повали.

Лъжете се. Той не направи нищо подобно.

Беше истински ловец и жалеше куршумите си. Той знаеше друг начин да убие каана на място. Знаеше, че сега животното е напълно в неговата власт и можеше да го подкара пред себе си като питомен вол. За да го убие, трябваше първо да изхаби голям заряд барут и второ; трябваше после да мъкне трупа му до лагера. Сам той не би имал сили да направи това: трябваше значи да се върне за помощ, а в това време хиените можеха да го изядат. Много по-просто щеше да бъде да го подкара живо към лагера.

И той принуди животното да се обърне и го подкара към прохода в скалите.

XL

ДИВО ПРЕПУСКАНЕ С КВАГА

Хендрик беше във възторг. Той предварително си представяше колко щяха да се учудят всичките му домашни, когато докараше жива каана! Нямахше и най-малко съмнение в успеха си.

Животното навлезе вече в прохода и започна да слиза към долината. Хендрик го следваше с квага на късо разстояние. Той беше вече на няколко метра от върха, когато изведнъж чу силен тропот, сякаш голямо стадо едри животни се изкачваше по противоположната страна.

Пришпори квагата, за да се изкачи по-скоро на върха и да види какво става там. Но преди да стигне, антилопата изгърча назад покрай него, към равнината. Очевидно, нещо я бе подплашило в прохода и тя бе предпочела да има работа с по-раншния си враг, отколкото с новия.

Хендрик не обърна внимание на каана — той всеки момент можеше да я накара да се върне. Искеше по-скоро да разбере какво я бе накарало да се върне назад: затова избърза напред към прохода.

Може би там имаше лъвове и трябваше да бъде предпазлив. Но не. До слуха му ясно достигаше чаткането на копита; значи не бяха лъвове. Най-после той се изкачи на върха на височината и видя стадо кваги, които се връщаха от водопой.

Хендрик се ядоса много. Не си струваше да стреля по тях, а между това те му бяха попречили. Не малко труд щеше да му струва да догони наново животното и да го накара да се върне. Нищо чудно, че беше недоволен. Но все пак той не стреля, а като обърна квагата си, тръгна към антилопата. Щом се отдалечи, квагите тръгнаха през прохода един след друг, както обикновено. Бяха четиридесет или петдесет.

Хендрик често бе виждал стада от тези животни и никак не се интересуваше от тях. Но това стадо привлече вниманието му с това, че четири от животните бяха с отрязани опашки, по което позна, че бяха същите, които бяха попаднали в рова, но после, като излишни, бяха

пуснати на свобода. Опашките тогава им бе отрязал кой знае защо Свартбой.

Хендрик беше уверен, че квагите са същите, а и цялото стадо, което по-рано бе дохождало при езерото на водопой. След устроения капан те бяха изчезнали и сега за пръв път наново се появяваха по тези места.

Като го видяха, животните явно силно се изплашиха и с високи викове „куааг“ препуснаха бързо по равнината. Тази им уплаха и комичният вид на четирите с отрязаните опашки обърнаха внимание на Хендрик и той със смях препусна подир тях, понеже те тичаха в същата посока, в която бягаше и каана. При това през ума му мина въпросът: може ли неговата квага да надмине старите си другари? Но не стана нужда да я насилва. Тя летеше като вятър и бързо настигаше стадото, сякаш чувстваше, че е въпрос за поддържане на репутацията ѝ.

Квагата скоро настигна тежката каана: тя кривна малко настрана и стадото профуча край нея. И не само стадото. Хенриховата квага също. Така че не минаха и пет минути и те бяха вече на не повече от миля от гората и продължаваха да препускат напред.

Щом каана спря, Хендрик поиска също да спре и затова силно дръпна поводите, но за негово учудване квагата му съвсем нямаше намерение да изпълни желанието му. Напротив, тя прехапа юздата, притисна уши и полетя още по-бързо напред подир стадото.

За да я накара да се обърне назад, Хендрик силно опъна десния повод: но халката се строши, юздите се плъзнаха по челюстите на животното и паднаха, квагата се почувства съвсем без юзди и можеше да лети свободно, накъдето си ще. А тя явно искаше да се присъедини към бившите си другари, които, разбира се, бе познала, ако се съдеше по цвиленето ѝ.

Хендрик отначало не придаваше особено значение на това, че юздата се бе скъсала. Той беше един от най-добрите ездачи на Южна Африка и можеше свободно да се държи на седлото и без юзда. „Квагата скоро ще спре, мислеше си той, и тогава ще поправя юздата.“

Но скоро настроението му започна да се променя. Той забеляза, че квагата не само не забавя, но все повече ускорява своя бяг, като се стреми да се присъедини към стадото, което от своя страна се носеше напред, без да проявява и най-малко намерение да спре.

То бягаше от страх: виждаше, че го гони конен ловец.

Разбира се, неговата стара другарка, квагата, която Хендрик яздеше, добре разбираше всичко, но можеше ли тя да му разправи коя е! Нима другите животни щяха да ѝ повярват, като виждаха на гърба ѝ „нещо такова високо“?

А какво правеше Хендрик през всичкото това време? Нищо. Той нямаше възможност да спре своята квага. Не се решаваше да скочи от седлото, защото при падането лесно можеше да си строши главата в острите скали. Какво му оставаше да прави?

Какво мислеше той? Отначало не придаваше значение на това приключение. Но след три мили препускане започна да гледа по-сериозно, а след още две разбра, че положението му бе крайно опасно.

Ето, мина вече шестата, седмата миля. Квагите, страхувайки се да не изгубят свободата си, препускаха без да забавят стъпките си, а оседланата квага, желаейки да си възвърне изгубената свобода, не оставаше назад.

Хендрик започна силно да се тревожи. Как ли щеше да завърши това безумно надпрепускане? Къде ли щеше да ги отведе? Може би в пустинята, където лесно можеше да загине от глад и жажда. И сега вече бе много далече от лагера, не знаеше в каква посока се намира. Дори и да спреше сега квага, той не би знаел в каква посока трябва да се обърне. Трябваше изглежда да загине.

И той започна да избира удобно място, където да може да скочи от седлото, когато изведнъж му мина една мисъл. Свали куртката си и я хвърли на шията на квагата, като завърза ръкавите ѝ. А после прехвърли полите на куртката върху главата.

Щом куртката покри очите на квагата, тя моментално спря, разтреперана от ужас. Хендрик насмалко не падна през главата ѝ, но се задържа. После скочи от седлото, оправя юздата, сложи я на квагата, скочи отново от седлото и свали куртката от главата ѝ.

Квагата се почувства победена. Старите ѝ другари бяха вече изчезнали, а с тях и мечтата за свобода. Тя послушно се обърна и бавно тръгна назад.

Хендрик не знаеше пътя за дома. Най-напред тръгна по следите на квагите и скоро стигна до мястото, където бе оставил пушката си.

Слънцето бе залязло и не можеше да му показва пътя, нямаше храсти, нито хълмове, които биха могли да го ориентират, и ловецът

реши да продължава пътя по следите. И макар че се въртя още дълго, вечерта беше вкъщи и разказваше приключението си.

XLІ КАПАНЪТ С ИЗСТРЕЛА

По това време обитателите на нвана започнаха да се безпокоят от голямото количество хищни зверове, които се бяха появили в съседство. Миризмата на печено месо, която всеки ден се носеше от лагера и остатъците от убитите антилопи привлякоха много хиени и чакали. Те скитаха наоколо, а тази нощ се бяха насъбрали под самата нвана и в продължение на няколко часа досаждаха с ужасния си хор. Разбира се, никой не се страхуваше от тях, защото всички бяха в пълна безопасност във въздушното си жилище, където не можеха да ги достигнат нито хиени, нито чакали. Но все пак близкото съседство на тези животни беше много пакостно: не можеше да се остави нищо долу, което да не го унищожат; да не говорим за месото, дори онова, което бе направено от кожа, биваше унищожавано. Неотдавна хиените изядоха наполовина седлото на Свартбой, така че стана негодно за нищо. С една дума, те бяха станали такъв бич, че трябваше някак да се отърват от тях.

Не можеха да стрелят по тях. Денем те бяха предпазливи и не се показваха, криеха се из пукнатините на скалите или в дупките на мравоядите. Ала нощем ставаха много смели и дохождаха в самия лагер; но в тъмното бе трудно да се прицелят, а барутът беше много скъп и не можеха да го хабят напразно.

Необходимо беше да измислят нещо, за да се избавят от тях. В това всички бяха съгласни.

Те правиха вече различни капани, но всичко напразно: хиените изскачаха от рова и прогризваха примките с ужасните си зъби.

Най-после Фон Блум реши да прибегне до един начин, който се прилага често от бурите в Южна Африка, за да запазят фермите си от подобни хищници; реши да направи капан с изстрел. Той се прави по разни начини, но същността му винаги е една пушка, спусъкът на която се дърпа с едно въженце. Понякога на това въженце връзват някаква стръв; животното повлича стръвта и с това дърпа въженцето и спусъкът пада. Но този начин не е сигурен — животното може да не

застане точно срещу дулото и тогава куршумът или съвсем не го улучва, или го наранява много леко.

Но в Южна Африка употребяват друг начин, много по-сигурен. Животното в такъв случай или остава на място, или получава такава тежка рана, че пада мъртво на няколко крачки.

Такъв именно капан реши да направи Фон Блум.

Той избра място недалече от лагера, където растяха три млади дървета в една линия, на разстояние метър и половина едно от друго. Ако не бяха тези дървета, трябваше да забиват в земята колове. После нарязаха бодливи клони и направиха обикновен краал — с върховете навън. Големината в дадения случай не играеше никаква роля, затова за спестяване на труда, разбира се, го направиха малък. Важно беше само входът да се намира между две дървета, така че животното да не може да влезе в краала освен покрай тях.

Третото дърво оставаше отвън и към него се прикрепваше приклада на пушката в хоризонтална посока, а стволът — към най-близкото дърво до входа. По такъв начин дулото се падаше срещу третото дърво, което оставаше от другата страна на входа. Височината бе пресметната така, че дулото да се падне срещу сърцето на хиената.

После той взе пръчка, дълга няколко сантиметра, и я постави зад спусъка така, че да действа като лост. За единия край на пръчката завързаха въже и я прикрепиха за спусъка: а на другия край прикрепиха ново въженце, което, минавайки под пушката, преграждаше вратата и с другия си край бе вързано за стеблото на отсрещното дърво.

Това въженце вървеше хоризонтално и беше почти изопнато, така че при най-малкото сътресение трябваше да се дръпне спусъка и да даде изстрел.

Като приготви и напълни пушката, Фон Блум довърши устройството на капана. Оставаше само да хвърлят в краала стръв, къс месо или мърша, за да привлекат животните. Свартбой употреби за това вътрешностите на антилопата, убита тоя ден.

След това спокойно се разотидоха да спят. Не мина и четвърт час и се чу силен изстрел, и ведно с това остър вик — капанът бе свършил работата си. Тутакси запалиха факел и четиримата ловци отидоха там и намериха трупа на грамадна петниста хиена. Тя лежеше точно срещу

дулото, очевидно животното не бе могло да направи и крачка след изстрела. Куршумът бе попаднал право в сърцето му.

Като напълниха отново пушката, ловците се върнаха да спят. Трупата на убитата хиена щяха да оставят на същото място където лежеше, като мислеха, че той ще послужи като предупреждение за другите хиени. Но Свартбой добре познаваше нравите на тези животни: той знаеше, че те ще изядат трупа и затова го хвърли вътре в краала като нова примамка.

На разсъмване ловците наново чуха изстрел: но този път те не станаха, а на сутринта намериха на входа на капана още един труп на хиена.

Тази война с хиените продължаваха всяка нощ, като местеха капана от едно място на друго около лагера. И скоро тези животни бяха почти унищожени: във всеки случай те се показваха много нарядко и бяха станали нерешителни, така че престанаха вече да ги безпокоят.

Но вместо хиени скоро се появиха други врагове, много по-опасни, които трябваше да унищожат — цяло семейство лъвовете. Следите им ловците бяха виждали и по-рано в околностите, но сега те започнаха да посещават и лагера. Откак изчезнаха хиените, лъвовете всяка нощ дохождаха в лагера и със страшния си рев всяваха ужас у всички.

Впрочем, колкото и ужасен да беше този рев, семейството на Фон Блум не се плашеше особено, тъй като всички знаеха, че лъвовете не можеха да се покатерят на дървото.

Но макар че Фон Блум не се боеше от лъвовете, все пак съседството с тях беше крайно неприятно. Първо, досадно беше вече и това, че след залез слънце никой не можеше да слезе от дървото, защото всяка нощ от залез слънце до съмване те бяха в обсада. Второ, те се страхуваха много за кравата и квагите да не ги разкъсат лъвовете.

Ето защо скватерът реши да се опита да направи и за лъвовете също такъв капан, както и за хиените. Цялата разлика беше там, че трябваше да се прикрепят пушката малко по-нависоко, според ръста на лъва и че за примамка трябваше да се постави не труп, а прясно месо. За тази цел бе убита една антилопа.

Резултатът беше прекрасен. Старият лъв беше убит още същата нощ, следваше женската, а след още няколко дни — и голям млад мъжки лъв.

Няколко дни след това капанът бездействува, но след една седмица през нощта наново се чу изстрел и на сутринта намериха трупа на убито лъвче, по всяка вероятност последното от семейството, понеже други лъвове вече не се появиха.

XLII ДИВИ КУЧЕТА

С опитомяването на квагите ловът на слонове тръгна доста успешно за самотните конници. Всяка седмица към запаса се прибавяше най-малко чифт хубави зъби, а понякога и два, и дори три. Те се трупаха под голямата нвана и бяха образували вече малка пирамида. Но Фон Блум не беше съвсем доволен.

— Ако имах кучета, ловът щеше да върви много по-добре — казваше той неведнъж — Разбира се, квагите са много полезни и ние често настигахме слоновете: но често ги и изпускаме. А ако имахме кучета, това не би могло да се случи.

— Нима кучетата биха могли да уловят слон? — попита Хендрик.

— Не, не да го уловят, не и да го наранят дори. Но те ще го следват по петите накъдето и да тръгне и с лая си в края на краищата ще го накарат да спре.

— При това кучетата ще отвлекат вниманието на слона от ловците — додаде Ханс — Разсвирепелият слон е много опасен. Той ще сметне, че кучетата го нападат и ще обърне към тях яростта си. Благодарение на това ловецът може да избере най-удобната минута за изстрел.

И наистина, ловците често се излагаха на голяма опасност. Квагите не бяха нито толкова послушни, нито толкова бързи като конете, а това усилваше опасността в значителна степен. И Фон Блум беше в постоянен страх, че някоя случайност може да се окаже фатална за някого от тях. Ето защо той на драго сърце би дал един голям зъб за няколко кучета, макар и най-прости дворни. Защото породата нямаше никакво значение — трябваше само да тичат подир слона и да лаят.

През ума на Фон Блум минаваше дори мисълта да опитоми за тая цел хиени. В това нямаше нищо невъзможно. Хиените често се опитомяват за лов и действат понякога по-добре от кучетата.

Веднъж Фон Блум седеше в стаята си за пушене. Така наричаше той на шега малката площадка, която си бе направил почти на върха на нвана. Оттам се виждаше цялата равнина на много далечно разстояние и старият скватер обичаше да си почива тук вечер с лула в устата.

Той спокойно пушеше и мислеше за работите си, когато изведнъж в равнината се показаха няколко животни, блестящият цвят на които му обърна внимание. Гърбът и хълбоците им бяха с цвета на сиенска пръст, коремът — бял, горните части на краката бяха оградени с черни ивици, а на муцуните също имаха черни ивици, сякаш ги бе нарисувал изкусен художник. Главите им бяха необикновено дълги и тесни и от върха им се издигаха право нагоре груби, възлести рога, извиващи се после като сърп. Предната част на тялото беше значително по-висока от задната като на жирафа, само че не толкова много: изобщо не можеше да ги нарече човек красиви. Те бяха високи от копитата до плешките пет фута, а дълги не по-малко от девет. Това бяха антилопи каами. Около петдесет.

Известно време пасяха спокойно, но изведнъж се засуетиха, затичаха насам-натам, като разтревожени от някакъв враг. След това хукнаха да бягат.

Тогавя Фон Блум забеляза, че ги преследва стадо кучета! Фон Блум тутакси позна, че бяха диви кучета, които естествениците съвсем неправилно наричат хиени-ловци, а понякога кучета-ловци.

И двете названия могат да се смятат съвсем нелепи: тези животни съвсем не приличат на хиени, а куче-ловец може да бъде наречен всеки вид куче. Много по-добро е названието „диви кучета“, дадено им от бурите.

Да се нарекат хиени, значи да се клеветят тези прекрасни животни. Те нямат щръкнала козина, нито тромави форми, нито отвратителните навици на хиените. Те приличат най-много на ловджийски кучета. Козината им е светложълта, на тъмни петна. Ушите дълги като на ловджийските кучета, но не висят надолу, а стърчат нагоре, както изобщо у всички диви животни от кучешкия род.

Когато дирят плячка, дивите кучета винаги се събират на големи глутници и действат така ловко и хитро, сякаш ги ръководят най-изкусни ловци.

Фон Блум с най-голямо удоволствие следеше техните действия.

Кучетата нападнаха антилопите неочаквано и почти веднага отбиха една от стадото: тя хукна на друга страна. Това беше всичко, което искаха умните кучета, и цялата глутница тутакси заряза стадото и полетя подир нея.

Но каамите, въпреки тромавата си външност, минават за един от най-бързите видове антилопи и кучетата с голяма мъка можеха да я настигнат. Собствено, те съвсем не биха могли да я стигнат, ако беше въпрос само за бързо бягане. Но кучетата притежават забележителна пресметливост и именно благодарение на това си качество побеждават каамата.

Каамата, когато я преследват, тича не винаги по права линия, а от време на време завива ту на една, ту на друга страна. Този навик е нейната слабост и кучетата веднага я използват, благодарение на една особена хватка, която доказва тяхната съобразителност. Фон Блум има случай да се убеди в това, понеже от своя висок пост можеше да следи всичките движения, както на каамата, така и на нейните преследвачи.

Отначало каамата хукна по права линия и цялата глутница тръгна подир нея. Но те не тичаха дълго. Скоро Фон Блум забеляза, че едно от кучетата изпревари другите. Значеше ли това, че то е по-бързо от другите? Не, фермерът скоро се убеди, че то бе определено от глутницата сякаш да преследва каамата, докато другите си пазеха силите.

Наистина, с извънредни усилия, след известно време то почти настигна антилопата и я принуди да извие настрана от правия път. Като забеляза това, цялата глутница също измени посоката си и се спусна да ѝ пресече пътя. След това от глутницата се отдели друго куче и се втурна с всички сили подир антилопата, докато първото се върна при другарите си и тичаше сега с тях.

Второто куче също преследваше каамата дотогава, докато я отклони от правия път. И щом измени посоката си, глутницата наново се втурна по диагонал. След това и второто куче се присъедини към глутницата, а за да го смени излезе трето.

Тази маневра се повтори много пъти и в края на краищата кучетата постигнаха своето — каамата бе докарана до пълно изтощение. Тогава, сякаш съзнавайки, че тя е в пълна тяхна власт и че предишната тактика е вече ненужна, цялата глутница вкупом се втурна подир жертвата.

Антилопата направи отчаяно усилие да избяга, но като видя скоро, че това бе невъзможно, изведнъж спря и се обърна към преследвачите си, като зае отбранително положение. Очите ѝ пламтяха като разгорени въглени, от устата ѝ течеше пяна.

Кучетата в миг я заобиколиха.

— Каква великолепна глутница! — извика Фон Блум. — О, да имах такава!

И след малко, осенен от нова мисъл, прибави:

— А че защо не? Именно такава! Защо не? Дивите кучета много лесно могат да се опитомят. Още по-лесно ще бъде да се дресират за лов на слонове. Разбира се, това е много възможно. Колко пъти съм го виждал у бурите. Трябва само да се вземат малки кучета. Но къде да ги намеря? Ето въпросът. Пазят ги много внимателно. Майките им ги раждат в пещери сред скали, почти недостъпни за човека; докато не се научат да тичат добре, не им позволяват да излизат от къщи. Как можем да се снабдим с кученца? За това трябва да се помисли.

И Фон Блум реши непременно да намери няколко кученца за лов. Но как можеше да разбере къде ги държат?

Тук мислите на ловеца бяха прекъснати от странното поведение на дивите кучета, което беше ново доказателство за ума на тези животни.

Когато каамата спря и те я наобиколиха, Фон Блум бе уверен, че веднага ще я повалят и ще я разкъсат на късове. Така постъпваха те обикновено. Но какво бе учудването му, когато видя, че цялата глутница се отдръпва настрана от нея, сякаш искаше да остави антилопата сама. Някои кучета дори си легнаха да си отпочинат, а останалите стояха, изплезили дългите си езици, без да проявяват и най-малкото намерение да причинят зло на настигнатата каама.

Фон Блум можеше прекрасно да наблюдава всичко, което ставаше, защото антилопата беше по-близо до него, в посока към скалите, а кучетата — по-далече в равнината. Като видя, че те се отстраниха от каамата ловецът се учуди.

— Какво би могло да означава това? Нима се уплашиха от страшните рокове на антилопата? Или искат да си отпочинат, преди да пристъпят към кървавия пир?

Ловецът не свалеше напрегнатия си поглед от интересуващите го животни.

След известно време антилопата си почина малко и като видя, че кучетата се бяха отстранили, хукна наново да бяга. Но този път тя отърча в друга посока, към един от хълмовете. Очевидно тя разчиташе, че там ще се защитава по-удобно. Но едва тръгна от мястото си, кучетата я погнаха и пак я настигнаха, и накараха да спре, след което пак се отстраниха и я оставиха сама.

Минаха няколко минути и каамата отново се опита да бяга, хукна с последни сили. Цялата глутница тутакси я последва. Този път антилопата се отпрати към скалите и понеже сега пътят ѝ беше покрай нваната, ловците прекрасно можеха да виждат всичко, което ставаше.

Каамата тичаше по-бързо от всеки друг път и кучетата като че не можеха сега да я настигнат. Фон Блум и синовете му мислеха, че нещастното създание този път ще се спаси от неуморните си преследвачи. Дълго наблюдаваха тази гонитба: ето, голямата антилопа изглеждаше вече като малко жълто петънце на склоновете на скалите. А кучетата съвсем не се виждаха. После и жълтото петънце изведнъж изчезна и ловците не можеха вече да виждат нищо.

Нямаше съмнение, беше паднала и каамата!

Тогава в ума на Фон Блум се зароди странно подозрение. Той стана бързо, заповяда да оседлаят квагите, и, придружен от Хендрик и Ханс, препусна към мястото, където за последен път бяха видели каамата.

Наближиха мястото предпазливо и под прикритието на храстите можах да доближат на двеста крачки и да видят всичко.

На двадесет и пет метра от скалата лежеше каамата, вече наполовина изядена, но не от тия кучета, които бяха я докарали тук, а от техните малки, на различна възраст.

Няколкостотин кученца бяха наобиколили трупа, караха се помежду си и късаха от месото. Някои от кучетата, взели участие в лова, лежаха наблизо и дишаха тежко. Но повечето от тях бяха изчезнали, пръснали се без съмнение из многобройните пещери, които се виждаха в скалите.

Излизаше, че дивите кучета всеки ден докарваха тук антилопи, за да хранят малките си и че те не ги умъртвяваха по-рано, за да не става нужда после да влачат труповете на такова разстояние.

Че те правеха това постоянно, доказваше голямата купчина кости и рокове от различни видове големи антилопи наоколо.

Като видяха малките кученца, Фон Блум и синовете му се втурнаха бързо напред да уловят няколко. Но напразно. Умни като бащите и майките си, кученцата, щом видяха ловците, в миг оставиха яденето и изчезнаха из пещерите си.

Но те не бяха толкова хитри, че да избегнат клопките, които ловците всеки ден им устройваха. И не мина и седмица и около дузина бяха вече уловени и поставени в яма, изровена в сянката на старата нвана нарочно за тях.

След шест месеца някои от тях придружаваха вече господарите си на лов за слонове и проявяваха толкова ум и смелост, колкото може да се очаква от кучетата от най-добра порода.

XLIII

ПЛОДОВЕТЕ НА БОРБАТА

Няколко години Фон Блум води живот на ловец на слонове. Всички тази години старата нвана му служеше за жилище. Децата и слугите му бяха единствените другари. Те бяха самотни конници. Но това време не може да бъде наречено най-нешастното в живота им, защото се ползваха през всичките тези години от най-висшето благо на земята — здравето.

Впрочем, Фон Блум не остави децата си да израснат без възпитание. Той не им позволи да си останат просто „горски деца“. Научи ги да четат книгата на природата, нещо, което училището не може да научи никого. Той ги възпита да обичат Бога и да се обичат един друг. Пося в сърцата им семената на добродетелите — чест и нравственост, без което никое образование няма стойност. Научи ги да се трудят и във всичко да разчитат сами на себе си, внуши им задълженията, налагани от живота и Цивилизованото общество, за да могат, като се върнат в обществото, да бъдат като връстниците си. С една дума годините, прекарани в пустинята, сред дивите животни, не бяха изгубено време в техния живот. Впоследствие те можеха да си спомнят за тях със задоволство.

Но човекът е създаден за живот в обществото. Човешкото сърце дири общуване с други хора, а умът, особено ако е развит от образованието, го влече да вземе участие в обществения живот и страда, ако някакви причини го лишават от това участие.

Така беше и с минхер Хендрик фон Блум, самотния скватер. Той страстно желаше наново да се върне в кръга на цивилизованото общество. На него така му се искаше още веднъж да види местата, където животът му беше текъл така спокойно и щастливо, искаше му се пак да се засели сред приятелите и познатите от старите дни в живописният окръг Грааф-Райнет. А и наистина, не беше необходимо да стои повече в пустинята. Вярно е, че се бе пристрастил към дивия живот на ловеца, но той повече не му носеше полза. Слоновете бяха напуснали тази местност и на двадесет мили наоколо не можеха вече

да се срещнат. Те прекрасно бяха разбрал значението на пушечния изстрел, цялата му опасност бяха разбрали, че от всички врагове най-страшният човекът. И те така старателно го избягваха, че ловците по цели седмици не виждаха нито един слон.

Но това вече не тревожеше Фон Блум. Умът му сега беше зает със съвсем друго нещо; единственото му страстно желание беше да се върне в Грааф-Райнет и да се засели сред старите си приятели.

Най-после настана време, когато той можеше да изпълни това си желание. Изгнанието, на което бе осъден, беше вече отдавна отменено от всеобща амнистия, дадена от правителството. Наистина, имотът не му бе върнат: но това не беше беда, той беше спечелил ново богатство, цяла пирамида от слонова кост, която бе струпана под старата нвана.

Достатъчно беше да пренесе тази кост на пазара й щеше да бъде много богат.

И Хендрик фон Блум намери възможност да я пренесе на пазара. Наново бе изкопан грамаден ров край прохода през скалите и в него попаднаха много кваги. Макар и с голям труд, но все пак тези диви животни бяха скоро приучени да ходят впрегнати.

Най-после настана денят, когато старият фургон бе наново сглобен и поставен върху колелата. Сложиха в него слоновата кост, впрегнаха квагите. Свартбой с грамадния си бич пак се качи на капрата и колелата, добре смазани със слонска мас, се затъркаляха леко из равнината.

Колко учудени бяха една сутрин добрите жители на Грааф-Райнет, когато по улиците на техния малък град се появи грамаден фургон, впрегнат в дванадесет кваги, докато четирима ездаци, яхнали също кваги, язدهа отстрани. Още повече се учудиха те, когато видяха, че целият фургон е пълен със слонова кост, с изключение на едно ъгълче, където седеше прелестна девойка с розови бузи и златисти къдрици. И колко се зарадваха всички те, когато узнаха, че и слоновата кост, и прелестната девойка бяха на техния стар приятел, на техния уважаван от всички съгражданин Хендрик фон Блум.

На площада на Грааф-Райнет Фон Блум намери най-радушен прием от страна на по-раншните си приятели и, което е също много важно, добър пазар за слоновата кост.

Случи се така, че точно по това време слоновата кост беше много скъпа. Предметите, направени от нея, бяха на мода и затова диренето й

в Европа се бе засилило много и ловецът можа да продаде наведнъж своя запас срещу налични пари, почти двойно по-скъпо, отколкото бе разчитал.

По този начин Фон Блум стана много богат. За по-нататъшния му живот ще кажем сега само няколко думи. Парите, които взе срещу слоновата кост, му дадоха възможност да откупи старото си имение и да развъди по неговите прекрасни поляни грамадни стада коне, рогат добитък и овце.

Той увеличаваше богатството си бързо и в също време добиваше все по-голямо уважение сред съгражданите си. Самото правителство сега гледаше на него доверие и скоро го назначи за ландстрот, което ще рече — главен съдия в окръга.

Ханс постъпи в колежа, да продължи образованието си, Хендрик си избра професия съответно наклонностите си — постъпи на военна служба и скоро бе произведен лейтенант в полка на конните капски стрелци.

Малкият Ян дадоха на училище, докато прекрасната Гертруда остана при баща си, водеше домакинството му и беше украшение на дома му.

Тоти като преди царуваше в кухнята. Свартбой, разбира се, беше важен член на семейството и още много, много години пляскаше бича и джамбока, държеше с тях в подчинение виторогите волове на богатия ландстрот.

ЧАСТ II

I

ЛАГЕРЪТ НА МЛАДИТЕ СКВАТЕРИ

Близо до мястото, където се сливат Жълтата и Оранжевата река, тези два големи водни пътя на Южна Африка, се е настанила група млади скватери. Те са направили лагер под сянката на плачещи върби, чиито сребристи листа се спускат грациозно надолу, от двете страни на реката, и образуват нещо като ресници.

Плачещата върба е извънредно красиво дърво. Палмите, тези принцове на горите, едва ли са по-хубави от нея. Когато виждаме това дърво в Европа, без да искаме, ставаме тъжни. Свикнали сме още от детинство да свързваме с това дърво чувство на скръб. Нарекли сме го плачеща върба и сме обградили гробовете с нейния посърнал листак като със саван, общит със сребро.

Съвсем друго впечатление ни прави това дърво сред пустинните равнини на Южна Африка. Плачещата върба е сигурен признак, че в този край има вода, макар че земята е толкова бедна откъм реки и извори; вместо скръб, напротив, върбата предизвиква чувство на радост.

И наистина, весело оживление царуваше в лагера, разположен под върбите, с които от край до край са покрити бреговете на Оранжевата река. Чуваше се непрекъснат буен смях, повтарян от ехото на двата бряга на реката.

Кой се веселеше толкова шумно? Нашите млади ловци. Кои ловци?

Да отидем по-близо до лагера им и ще ги видим. Макар че е нощ, лесно ще разпознаем лицата им и ще опишем външността им, благодарение на светлината на огъня, около който са се настанили.

Те се шестима. Между тях има двама или трима, а може би и повече, които искат да приличат напълно на възрастни хора.

Измежду тях тукатси ще познаете нашите стари приятели Ханс, Хендрик и Ян.

Изминаха няколко години от последната ни среща с тях. Те пораснаха, макар че още не бяха възмъжали напълно. Последният от

тях, когото наричахме едно време Мъничкия Ян, и сега носеше същото име. Той трябваше да застане много изправен, за да стане висок един метър и десет сантиметра. Струва ми се дори, че той достига тази височина само когато се изправи на пръсти.

Ханс порасна, откакто се разделихме с тях. Той може би беше поотслабнал. Във всеки случай, беше станал по-бледен. Прекара две години в училище, занимаваше се усърдно и получи всички първи награди.

Що се отнася до Хендрик, той се беше променил съвсем. Повисок на ръст и с по-здрaво телосложение от по-големия си брат, той сега беше истински младеж, който прехвърляше осемнадесетте си години. Вървеше изправен и човек тутакси забелязваше военната стойка в цялата му външност и в израза на лицето му, което не бе никак чудно, защото от миналата година беше станал знаменосец на капските стрелци. В това вие можете да се уверите и по униформената му фуражка, чиято лента беше обточена със злато.

Такива бяха сега горските деца, нашите стари познайници.

Но кои бяха другите трима, седнали с тях около огъня? Очевидно техни другари, ако се съди по най-добрите им приятелски отношения. Това бяха тримата синове на Дитрих фон Дик.

А кой беше Фон Дик? Един заможен скватер. В неговите краали се събираха всяка вечер повече от три хиляди глави едър добитък, в това число и конете, и пет пъти повече кози и овце. Дитрих фон Дик се смяташе за най-състоятелния скотовъдец в селището Грааф-Райнет. Фермата, или по-скоро имението на Дитрих, беше съседно на имението на нашия стар познайник Хендрик фон Блум. Топла дружба свързваше съседите. Не минаваше ден без те да се видят поне веднъж. Всяка вечер Хендрик яхваше коня си и се запътваше към Дитрих или Дитрих навестяваше Хендрик, за да изпуши с него лула тютюн или да изпие чаша домашно питие от праскови. Те бяха стари приятели в пълния смисъл на тази дума. На младини и двамата бяха военни и като всички бивши военни обичаха да си спомнят за миналите походи и сражения, в които и двамата бяха участвали. При тези условия беше напълно естествена сърдечната дружба и между децата на двамата съседи. Освен приятелството между бащите имаше още една връзка между двете семейства: жените в семействата Фон Дик и Фон Блу бяха роднини. Майките им бяха родни сестри. Следователно децата им се

оказваха братовчеди и братовчедки. Вероятно беше в бъдеще да се постигне още и по-тясно сближаване между двете роднински линии. Хендрик имаше прелестна, светлоруса дъщеря Гертруда, а Дитрих — дъщеря Вилхелмина, миловидна брюнетка. Във всяко семейство имаше и по трима синове. Тези младежи не бяха още за женене. Все пак обаче става дума за брачни връзки в едно по-близко или по-далечно бъдеще между семействата Фон Блум и Фон Дик за голямо удоволствие на двамата стари приятели.

И тъй, във всяко семейство имаше по трима синове. Вие вече познавате синовете на семейство Фон Блум: Ханс, Хендрик и Ян. Запознайте се сега с тези на Фон Дик: Вилхелм, Аренд и Клаас. Вилхелм Дебелия макар да не беше навършил още деветнадесет години, вече се чувстваше мъж. Наричаха го заради снажната му фигура Дебелия Вилхелм. Физическата сила отговаряше на ръста му. Той не се отличаваше с изтънченост в облеклото си. Куртката му беше от дебел домашен плат, ризата му беше на квадратчета, широките му кожени панталони го правеха още по-голям, отколкото беше; широкополата му шапка от агнешка кожа беше нахлупена до очите му; носеше обувки, много по-широки от краката му. Характерът му беше твърде сговорчив. Той беше силен като бик, осъзнаваше това и все пак и на мравката правеше път. Доброжелателен и способен на вярна дружба, той предразполагаше към себе си всички, които имаха работа с него.

Вилхелм беше първокласен ловец, въоръжен с пушка, грамаден калибър, същинска холандска пушка. Носеше също грамаден барутник и торбичка с куршуми. За един обикновен човек тази тежест би била непосилен товар, но за Дебелия Вилхелм беше нищо.

Не трябва да се забравя, че Хендрик фон Блум беше изпитан ловец. Искрената дружба между него и Фон Дик не допускаше съществуването на завист, но все пак не може да не се спомене за едно малко съперничество — Хендрик предпочиташе карабината, Вилхелм — обикновената пушка. Често възникваха спорове, понякога твърде горещи, между двамата ловци за достойнствата на тяхното оръжие. Но тези спорове не минаваха границите на благоприличието, защото Дебелия Вилхелм, въпреки привидната си разпуснатост, беше напълно възпитан младеж.

Аренд, вторият син на Фон Дик, по външност и държание беше много по-изискан от Вилхелм. Неговата мъжествена хубост, изведнъж се набиваше в очи и можеше да се сравни успешно с красотата на Хендрик, макар че нямаше никаква прилика между тях. Хендрик беше светлорус, Аренд — черноок, с мургаво лице. Всичките Фон Дик бяха чернооки, родом от онази част на Холандия, където наричат жителите „черните холандци“. Мургавият цвят на кожата подхождаше на нежните черти на лицето на Аренд и едва ли имаше по-красив младеж от него в цялата колония.

Мълвеше се, че така мисли и Гертруда Фон Блум. Това може би бяха клюки, защото красивата блондинка беше само на тринадесет години и всички знаеха, че е невъзможно тя да има вече определено мнение по този въпрос.

Аренд се обличаше изящно: костюмът му се състоеше от куртка от кожата на антилопа, добре скроена и много красива. Беше обточена с леопардова кожа. Той носеше широки панталони също от кожа на антилопа с лампази от леопардова кожа. Впечатлението беше, че костюмът е богат и изящен. Както и Хендрик Аренд носеше униформена шапка на полка на капските стрелци и мога да ви уверя, че беше изящен офицер.

Клаас, последният Фон Дик, беше връстник на Ян, висок колкото него. Но докато Ян беше пъргав и нервен юноша, то приятелят му Клаас беше нисък на ръст и толкова дебел, че бяха нужни два колана на Ян, за да опашат кръста на Клаас. И двамата носеха къси куртки, широки панталони и широкополи шапки. И двамата посещаваха едно и също училище и макар че никак не си приличаха, бяха твърде изкусни птицеловци. Тъй като бяха въоръжени с едноцевки малък калибър, те не мечтаеха да ходят на лов за антилопи. Но беше жалко за яребиците и дивите петли, които им разрешаваха да се приближат до тях.

По-горе споменахме за едно ловно съревнование между най-големите братя от двете семейства. Също такова съревнование с мъничко завист съществуваше отдавна и между най-младите ловци и понякога то преминаваше в неочаквани, но краткотрайни свади. Ханс и Аренд не изпитваха чувства на завист към братовчедите си. Ханс беше твърде голям философ и не завиждаше на никого. По специалност беше ботаник и в тази област нямаше съперници. Всичките му приятели се прекланяха пред неговата ученост и приемаха мнението

му без никакви възражения. Що се отнася до Аренд, той също нямаше възражения. Едва ли можеше да се намери по-скромен младеж, макар че бе красив, изящен, храбър и благороден.

II БУШМЕНЪТ И ЗУЛУСЪТ

Както вече казахме, нашите приятели се бяха разположили край брега на Оранжевата река. Какво ли ги беше довело тук?

Бивакът беше твърде далече от бащините им имения. Наблизо нямаше нито една ферма, нито един скватер не беше идвал тук преди тях, освен може би някой случаен търговец, проникнал навътре в Африка за разменна търговия, или пък някой скитник пастир със стадата си се беше появявал в тази почти непозната местност, която въпреки тези случайни посещения беше необитаема и продължава да си бъде, както е била пустиня.

С каква цел нашите приятели бяха дошли в тази пустиня?

Само за лов.

Това пътуване беше решено отдавна. Не бяха ходили на лов откакто беше завършил големият лов на слонове. Хендрик и Аренд се върнаха при знамената си, Ханс и Ян, както и Клаас ходеха на училище. Само на Вилхелм Дебелия му се случваше понякога да отиде на лов за антилопи или други животни наблизо до именията. Сега младите ловци бяха решили да се отдалечат от границите на Капската колония. Без да се придържат в определени граници, те се насочиха накъдето им хареса. За това бяха получили съгласието и на семействата си, които им бяха осигурили и нужните средства. Всеки скватер имаше добър кон, а две грамадни коли превозваха лагерните принадлежности и служеха за нощуване. Всяка кола се водеше от колар и от десет вола. Воловете пасяха наблизо, пазени от малка група кучета, сърдити и с остра козина, предназначени специално за лов на антилопи. Воловете и конете бяха привързани за колите и околните дървета, а кучетата лежаха около огъня.

Трябва да не забравяме и други две важни личности, без които щеше да е трудно движението на колите. Това бяха коларите, които седяха на капрата с не по-малка важност от тази на кочияшите от каляските с гербове. Единият от тях беше с голяма глава, с изпъкнали скули, сплескан нос, полегати очи, типични за монголоидната раса, с

къси кичури коса, които растяха тук-там по огромния му череп, с жълтеникав цвят на лицето, нисък на ръст — най-много метър и десетина сантиметра. Тялото му беше покрито едва-едва от платнена червена риза и панталони от тъмна кожа. Това беше старият слуга на Фон Блумови — Фацетане.

Верен слуга, ловък колар, остроумен мъжага, той караше колата на Фон Блум.

Коларят на Фон Дик се различаваше от Фацетане толкова, колкото се отличава еленът от мечето. Първо, той беше с около една трета по-висок от него и носеше не обувки, а сандали. Лицето му беше по-тъмно, макар че беше по-скоро бронзово, отколкото черно. Косите му, също къдрици, бяха по-дълги от тези на бушмена, а носът му беше почти орлов. Очите му изглеждаха красиви, зъбите — бели и правилно подредени, устните — средно дебели, телосложението — пропорционално, с благородна и горда походка. Всичко това правеше този човек пълна противоположност на ниския и уродлив бушмен. Облеклото му не беше лишено от изящество. То се състоеше от блуза, пристегната в кръста и стигаща до коленете, която беше направена от нещо като бели ресни — истинско дивашко облекло. Това бяха опашки от антилопи гну. На раменете си имаше също такава наметало. На ръцете и краката му бяха нанизани медни гривни. Върху главата му се развяваха щраусови пера, а на шията си носеше огърлица от стъклени мъниста. Този човек се казваше Конго, бе кафър и колар на Фондикови.

„Кафър — колар? Това не е възможно!, ще помислите вие, недопустимо е един воин с толкова възвишена душа да изпълнява такава нищожна длъжност“. Но такава бе истината. И днес хиляди кафри са на служба у капските колонисти и понякога заемат длъжности, много по-лоши от тази на колар, която за колонистите пък съвсем не е проста работа. Човек може често да срещне синове на най-заможни скватери, седнали на капрата на някоя кола, ловко да я управляват с бамбуков камшик. Затова никак не е чудно, че коларят на Фон Дик беше кафър. Конго беше потърсил убежище на английска територия, където беше приет и защитен от колонистите. От този момент той беше станал полезен член на цивилизованото общество, макар че споменът за родината му беше толкова силен, че той не можеше да се раздели с родната си носия.

Кой можеше да го упрекне за това? Загърнат в широкото каросо (наметка на туземците от Южна Африка) от леопардова кожа, която лежеше на раменете му като тога, с блуза от свободно развяващи се сребристи опашки, с металните гривни, бляскащи от светлината на огъня, той наистина имаше див, но и чудно величествен вид. Несъмнено никой нямаше да упрекне зулуса Конго, че желае да покаже прекрасната си фигура след като е в такова неподходящо за това облекло. Всички млади скватери се възхищаваха от него и едва не му завиждаха.

Но не, между спътниците на великолепия зулус имаше един, чиито чувства не бяха никак приятелски и който не беше в състояние да слуша похвали за Конго. Това беше хотентотът Фацетане. Споменахме вече за съперничеството между Вилхелм Дебелия и Хендрик по отношение на лова, между Клаас и Малкия Ян заради лова на птици; всички тези чувства, многократно умножени, не могат да се сравняват с постоянната завист и съперничество между бушмена и зулуса.

Конго и Фацетане бяха единствените слуги, които тръгнаха с младите скватери, не защото богатият Фон Блум, който сега беше старши съдия в окръга, или приятелят му Фон Вик, който беше още по-богат, нямаха достатъчно средства, за да осигурят на синовете си дори много повече слуги. Просто двамата стари войници не искаха да създават излишен разкош за синовете си. „Щом момчетата искат до отидат на лов — говореха помежду си двамата приятели, — нека изпитат не само радостите, но и неволите. И като им пожелаха успех, двамата бащи снабдиха синовете си с по един добър кон за езда и коли за превозване на провизиите и убитите животни в случай на сполучлив лов.“

Всъщност нашите млади скватери не се нуждаеха от прислуга. Те можеха сами да вършат всичко. Дори най-младият от тях можеше да одере антилопа и да я опече на огън, който е стъкмил сам. Тези скромни готварски умения задоволяваха напълно здравите им стомаси и благодарение на апетита, който се поражда от лова, такава храна им беше по-вкусна дори и от тези, приготвени от най-добрите готвачи.

Младежите бяха напуснали Грааф-Райнет преди няколко седмици. Макар че ходеха често на лов, все още не бяха попаднали на едър дивеч и досега не се беше случило нищо интересно. През

последните няколко дни бяха започнали спор дали да минат отгатык реката и запътили се на север, да търсят жирафи и слонове, или пък да останат на южния бряг и да се задоволят с лов на антилопи. Най-сетне след дълги разногласия беше решено да преминат Оранжевата река и да тръгнат на север.

Вилхелм Дебелия горещо настояваше за това решение, поддържан от Ханс. Вилхелм се привличаше от лова на слонове и биволи, в какъвто не беше участвал до сега. Младият ботаник Ханс също беше привлечен от възможността да посети непознати места и да открие неизвестна растителност.

Макар и изненадващо, Аренд изрази мнението да се върнат в Грааф-Райнет, а също така мислеше и Хендрик, въпреки страстта си към лова. Ханс изказа предположение, че брюнетката Вилхелмина е причината за това желание на брат му, а Вилхелм Дебелия твърдеше, че хубавецът Аренд иска да се върне в къщи заради братовчедка си Гертруда.

Тези думи засрашиха Хендрик и Аренд и те повече не се противопоставяха на плана за по-нататъшния маршрут.

— И тъй, напред на север! — викнаха ловците. — Натам, където има леопарди, слонове и биволи!

Ние намерихме младите скватери точно в момента на взимане на това решение на левия бряг на Оранжевата река, срещу брода, който трябваше да преминат. За съжаление, равнището на водата неочаквано се беше повишило и ловците трябваше да изчакат спадането ѝ.

III

НАЧИН ЗА ПРЕМИНАВАНЕ НА РЕКАТА ПРЕЗ БРОД

Ловците се събудиха на другата сутрин в тъмни зори и веднага погледнаха към реката. Водата беше спаднала за голямо тяхно задоволство и това можеше да се види по мокрите следи върху крайбрежните дървета.

Всички реки в Южна Африка, а и всички потоци в тропическите страни, особено в гористите места, излизат много по-лесно от бреговете си, отколкото реките в умерените географски пояси. Това е заради огромното количество влага, което се получава след тропическите поройни дъждове, по нищо не приличащи на нашите. У нас дъждовете падат на отделни капки, а тропическите дъждове са порои, които се изливат в продължение на часове, и след тях реките преливат. Също както у нас лятно време след силен дъжд долчинките се превръщат в потоци, а потоците — в реки. Разбира се, поройните дъждове в нашия географски пояс не са продължителни, най-много половин час. Но представете си пороен дъжд, който вали седем-осем денонощия без спиране и ще разберете какви страшни наводнения може да има в тропиците.

Не е трудно да се обясни и бързото спадане на водата в африканските реки. Тъй като наводненията стават след дъжд, а не поради топене на ледници и снегове, както е у нас, то след спирането на дъжда, веднага настъпва и спадане на водата в реката. Като се вземе предвид и бързото ѝ изпаряване под лъчите на тропическото слънце и грамадното количество вода, попило в изсъхналата почва, става ясна причината за бързото спадане на водите до естественото им равнище. Затова не е чудно, че нашите ловци дочакаха спадането на водата още на сутринта.

Но те все още не знаеха дали ще могат да преминат реката през тукашния брод. Знаеха само, че хотентотите, бечуаните, търговците и скитниците бури използват този брод. Но сега трябваше да измерят дълбочината на реката, защото равнището ѝ бе по-високо от обикновено.

Нямаше никакъв признак, по който да се съди за дълбочината на водата. Дъното не се виждаше през мътната и жълта вода, която беше обикновено явление след прииждането на водата. Дълбочината можеше да бъде метър и половина, но можеше да бъде и два метра и половина. Течението беше бързо и можеше да ги отнесе.

Какво да правят? Искаха час по-скоро да минат на отвъдния бряг, но как да преминат, без да се изложат на опасност?

Хендрик предлагаше да минат, яздейки конете, защото беше уверен, че неговият кон ще успее да преплува през брода. Дебелия Вилхелм, който не искаше да остане по-назад, също поддържаше това предложение.

Ханс обаче, който беше най-възрастен от всички и чиито благоразумни съвети се приемаха винаги на драго сърце, се противопостави на това предложение. Силното течение можеше да отнесе плуващите коне към такова място, от което да не могат да излязат, и тогава и конниците и конете, щеше да ги очаква неминуема гибел. Пък дори и конете да преминеха с плуване до срещния бряг, как щяха да минат воловете и колите? Така че за предпочитане беше да се чака спадането на водата до обикновеното ѝ равнище. А това нямаше да ги задържи повече от едно денонощие на същото място в бивака.

Решението беше добро. И Хендрик, и Дебелия Вилхелм признаха това. Но последният гореше от толкова голямо желание да се окаже по-скоро между слоновете и жирафите, че му се искаше на всяка цена на мине на другия бряг. Хендрик споделяше това негово желание не толкова от страст към лова, колкото от стремеж към приключения. Той имаше само един недостатък: беше прекалено смел.

Тъй като очевидно воловете, запрегнати в колите, не можеха да преминат с плуване през реката, Хендрик макар и с неохота се подчини на общото решение да се чака още едно денонощие.

Но не се наложи да чакат дълго. Само след един час не само конете и конниците, но и колите с воловете успяха да минат през реката и да стигнат до отвъдния бряг.

Но защо ловците толкова скоро решиха да тръгнат? Как успяха да се убедят, че воловете ще могат да минат през брода? За това им помогна Конго.

Докато правеха предположения за дълбочината на реката, зулусът стоеше на брега и хвърляше камъни в реката. Като мислеха, че той само се забавлява с това или изпълнява някакъв обред, нашите приятели не му обърнаха внимание и продължиха да спорят. Хотентотът обаче го следеше с очи и очевидно проявяваше голям интерес към неговите занимания.

Вниманието на младежите се насочи към слугите след неочаквано избухналия презрителен смях на хотентота и присмехулните му думи.

— Конго — викаше Фацетане, — нещастен безумецо! Ти си мислиш, че по този начин ще разбереш колко е дълбока реката? Имаш ли ум, глупак такъв?

Но зулусът продължаваше да хвърля камъни, без да обръща внимание на това оскърбително отношение.

Ловците също започнаха да го следят и забелязаха, че при хвърлянето той също така следи за нещо. Щом хвърлеше камък, той веднага се навеждаше към повърхността на водата и се вслушваше внимателно. След затихването на звука от потъването той се изправяше, хвърляше друг камък, малко по-далеч от преди, и пак се вслушваше в звука.

— Какво прави твоят зулус? — се обърна Хендрик към Вилхелм, който беше господарят на Конго.

— Нищо не разбирам — отговори младият Фон Дик.

— Може би това е хитър зулуски трик. Той знае много такива, за всички случаи, които животът може да поднесе.

— Но аз наистина не разбирам към какво се стреми. Слушай, Конго — викна Вилхелм, — какво правиш?

— Проверявам колко е дълбока реката — важно отговори зулусът.

— По такъв начин ли ще разбереш? Негърът утвърдително кимна с глава.

— Това е глупост! Той нищо не знае, старият глупак! — провикна се Фацетане, който от завист не можеше да понесе и най-малкото внимание, оказано на съперника му.

Макар и малко раздразнен от тези думи на бушмена, кафърът и сега не възрази нищо и продължи да хвърля камъни, докато последният от тях не достигна на около два метра от срещуположния

бряг, по-точно на около стотина метра далеч. Тогава зулусът се изправи в цял ръст, обърна се към бушмена и каза с уверен и учтив тон:

— Господине, вие ще можете да минете през брода. Всички го изгледаха с недоверие.

— Колко е дълбоко според теб? — попита най-възрастният Фон Блум.

Кафърът допря ръка до бедрото си, с което показваше, че водата в реката е до пояс.

— Какво говори старият глупак! — завика Фацетане. — Водата е два пъти по-дълбока! Заради него всички ще се издавим!

— Ти може и да се удавиш — спокойно отговори зулусът, като измери с поглед ниския хотентот, чийто вид предизвикваше презрение у него.

Ловците се разсмяха силно, а Фацетане, силно засегнат, не беше в състояние да говори цели няколко минути. Най-после той се окопоти и каза:

— Глупости дрънкаш! Хитър си, то се знае. Да пуснем колите, че да потънат и те, и воловете! Не, я се опитай да минеш сам през брода, щом не е толкова дълбок. Хайде де, тръгвай напред, разбойнико!

Като мислеше, че зулусът няма да рискува да тръгне сам през реката въпреки увереността си, Фацетане предварително тържествуваше, без да предвиди очакващото го поражение.

Зулусът слезе до брега на реката. Щом разбраха намерението му, ловците му завикаха да се върне на брега и да не рискува напразно. Но силно засегнат от обидите на бушмена, Конго не се вслуша в тези предупреждения и смело нагази във водата, носейки в ръце над главата си един близо петдесеткилограмов камък. Отначало ловците бяха учудени, но скоро разбраха, че по този начин той увеличаваше теглото си за по-голяма устойчивост спрямо течението на реката. След малко действията на зулуса се увенчаха с пълен успех, не минаха и пет минути и той се изкачи на противоположния бряг на реката здрав и невредим. После се върна обратно и беше възнаграден от ръкопляскания, в които обаче бушменът не участваше.

Веднага пристъпиха към събиране на багажа. Впрегнаха воловете, оседлаха конете, възседнаха ги и след малко конниците, воловете и кучетата преминаха от другата страна на реката и потеглиха на север.

IV

ОТВЪД ОРАНЖЕВАТА РЕКА

Веднага след преминаването на реката започнаха приключенията.

Организираха бивак на брега на едно езерце, сред широка равнина със сочни пасища. Така нуждите им от вода и храна за добитъка бяха задоволени. Наоколо бяха разпръснати храсти и дървета, а между тях имаше мравуняци, издигащи се като кули над земята.

Младите скватери току-що бяха привършили подреждането на бивака, бяха разпрегнали воловете и ги бяха пуснали да пасат край водата, когато до тях стигна викът на бушмена:

— Лъвовете! Лъвовете!

Всички се обърнаха натам, накъдето сочеше хотентотът, и видяха огромен лъв, който се насочваше към воловете. Като излезе от храстите, той приклепна, дебнейки ги, както котката — мишка. В този момент от гъсталака се появи още един лъв — беше лъвица, защото нямаше грива, беше по-дребна от другаря си и външният ѝ вид напомняше по-скоро тигър. Като стигна до лъва, тя легна редом с него и двамата, с глави, обърнати към лагера, следяха животните внимателно.

Те не обръщаха внимание на конете, хората и кучетата, интересуваше ги само вкусната за тях плячка и изчакваха само сгоден случай да се нахвърлят върху нея. Очевидно, бяха твърдо решили да си хапнат волско месо или поне малко конско. Нашите ловци не бяха се срещали с лъвовете, откакто бяха напуснали Граф-Райнет. Много пъти бяха попадали на следите им, бяха чували рева на лъв, обикалящ около бивака им, но за пръв път негово величество се появяваше пред очите им. Това предизвика голямо вълнение в лагера и дори нещо като страх.

Страхуваха се преди всичко за себе си. Фацетане и Конго също се страхуваха. Но след малко осъзнаха, че лъвовете няма да нападнат хората. Такива случаи са твърде редки. Лъвовете бяха избрали животните за своя плячка. Докато имаше друга плячка — волове или

дори коне — хората нямаше защо да се страхуват. Като поразсъждаваха за това, младите ловци се успокоиха и хладнокръвието им се възвърна.

При все това обаче не искаха да позволят някое тяхно животно да стане жертва на хищниците. Би ги затруднила загубата дори само на един вол. Час по-скоро трябваше да се погрижат за животните — да направят нещо като обор, където те да бъдат защитени от нападение. Лъвовете си стояха в същото заплашително положение. Малко вероятно беше да нападнат воловете толкова близо до лагера, тъй като досега те не бяха виждали коли, не знаеха за какво служат и имаше защо да се страхуват от тези големи предмети. Затова нямаше да смеят да се доближат до тях. Двата лъва изчакваха воловете да се отдалечат или поне да настъпи тъмнината и под нейното прикритие да се промъкнат незабелязано до плячката.

Когато стана ясно, че лъвовете няма да нападнат скоро, Вилхелм и Хендрик яхнаха конете, предпазливо тръгнаха към мястото, където пасяха воловете и ги подкараха към водата. Оставиха Клаас и Ян да ги пазят, а останалите с двамата негри се запътиха, въоръжени с брадви, към близката акациева горичка. Акацията има грамадни бодли и шеговито се нарича „почакай малко“. След половин час нашите приятели вече бяха се запасили с голям куп бодливи клони, и направиха голям обор за животните и колите. След това се успокоиха напълно. Запалиха грамадни огънове в ъглите на обора, като разчитаха с това да държат лъвовете далеч от добитъка. Освен това разчитаха и на точната си стрелба в случай на нападение. Като свършиха работата си, ловците се настаниха около огъня и се заловиха да си приготвят вечеря. Имаха в запас само пушено месо. Последното парче еленово месо, добито отвъд Оранжевата река, беше изядено предишната вечер и сега те трябваше да се задоволят с пушеното месо, което си носеха за запас. Имаха и дивеч — антилопа, която живееше в тръстиките покрай бреговете на реките. Но нейното месо не беше добро, тъй като обитаваше и се хранеше из тези бластисти места, и затова го оставиха на негрите, а те предпочетоха пушеното месо.

Хендрик и Вилхелм щяха да потърсят на драго сърце някакъв друг дивеч, но това не беше възможно поради присъствието на лъвовете. Лъвът и лъвицата си стояха, както и преди, на същото място,

и чакаха настъпването на нощта, а младите скватери на шиш над огъня започнаха да приготвят пушеното месо.

Вилхелм Дебелия и съперникът му Хендрик изразиха желание да нападнат първи. Но все пак се съгласиха с ботаника, който им припомни думите на баща им: никога не нападай лъв, щом не си принуден на това, а се старай да запазиш възможно най-голямо разстояние между себе си и него. Много рядко лъв напада човек, без да е предизвикан. Този съвет беше много мъдър.

Вниманието на скватерите беше привлечено от две прелестни животни, които се появиха неочаквано в равнината. Те бяха големи колкото магаре, със силни тела, но бяха и грациозни. Главите им бяха бели, с четири тъмни ивици около муцуната. Първата ивица се спускаше по челото, втората минаваше покрай очите и слизаше към ъглите на устата, третата обграждаше носа, а четвъртата беше от основата на ухото, надолу по гърлото и приличаше на юзда. Гривата, черната ивица на гърба, тъмната опашка, дълга чак до земята, правеха силно впечатление. Но най-интересното нещо бяха чудните им рога — прави, тънки, обърнати почти хоризонтално назад, на правилни пръстени чак до върховете, които бяха остри като игли. Тези рога бяха сякаш от черно дърво, полирани като стомана, дълги най-малко осемдесет сантиметра, а по-малкото от двете животни имаше по-дълги рога, колкото и да беше чудно това. Значи женската беше по-добре въоръжена от мъжката, нещо, което е изключение в сравнение с другите животински видове. Тези животни бяха антилопи. На нашите приятели им беше достатъчен само един поглед, за да ги разпознаят и да определят вида им — орикси — най-красивите животни в Африка и най-съвършените творения в цялата вселена.

V ЛЪВОВЕТЕ И ОРИКСИТЕ

Като видяха антилопите орикси, първата мисъл на скватерите беше да потърсят начин на уловят поне една от тях. Колкото и да бяха красиви, нашите приятели предпочитаха да ги видят на шиш, защото от опит знаеха, че тяхното месо е по-вкусно от това на всички други животни в Африка с изключение, може би, на елените. На нашите ловци се усмихваше възможността да имат къс прясно месо за вечеря вместо пушеното месо, дори и с риск да отложат малко вечерята.

Те оставиха настрана опечените вече късове месо, грабнаха пушките и се отдалечиха от огъня.

Но как да достигнат целта си!

Беше почти невъзможно да се приближат до ориксите. Те са толкова предпазливи, че рядко минават покрай гъсти храсти, където би могъл да се крие някой враг. Ходят винаги по открити места. И няма нищо по-трудно от това да бъдат издебнати. Ловците успяваха да ги настигнат едва след дълго преследване и то с бърз кон. Но се случва и най-добрият кон да не може да догони орикса, защото неговият бяг по бързина може да се сравни само с вятъра. Все пак опитният конник, ако има и издръжлив кон, успява рано или късно да настигне орикса.

Щяха ли нашите приятели да яхнат конете и да се спуснат да преследват двата орикса? Те не биха се поколебали за това, но забелязаха, че всъщност антилопите сами бяха се запътили към тях. И ако се съди по бързината на движението им, те скоро щяха да се приближат, което спестяваше преследването от страна на ловците. И без това нашите приятели умираха от глад, пък и конете бяха изморени от пътуването през деня.

Оборът, който бяха направили за добитъка, беше скрит сред храстите и само димът показваше неговото местоположение. Той не изплаши антилопите. Хендрик и Дебелия Вилхелм предположиха, че те са се запътили към водата, но ботаникът отбеляза, че ориксите никога не пият вода. Те са създадени да живеят в безводна пустиня. Изглежда животните преследваха някаква друга цел, а не водата.

Те бяха вече на разстояние около километър от лагера. Ловците нямаше да успеят дори и да оседлаят конете, когато те щяха да се приближат на един изстрел разстояние. Затова, като промениха плана си, нашите приятели стигнаха пълзешком до най-близката групичка дървета и се скриха зад храстите в очакване на антилопите.

Без да предчувстват опасността, горките животни приближаваха към лагера. Навярно не бяха забелязали обора, защото не проявяваха нито любопитство, нито страх. Те се движеха по посока на вятъра и това им пречеше да надушат врага. Но не им беше съдено да загинат от човешка ръка.

Следейки антилопите, скватерите не обръщаха внимание на лъвовете, които също бяха забелязали ориксите още при самото им появяване, и несъмнено щяха да ги нападнат, щом минеха покрай тях.

Само че от мястото, където лежах, лъвовете не можеха да настигнат антилопите, ако те запазеха първоначалната си посока на движение. Орикът може лесно да избяга от лъва, защото царят на животните не тича много бързо, а хваща плячката си изключително с неочакван скок. Но ако скокът му се окаже несполучлив, той не преследва жертвата си. Ето защо двата лъва трябваше толкоз да се приближат до ориксите, че да могат да ги нападнат внезапно. Всичките им усилия бяха съсредоточени в незабелязаното приближаване. Лъвът запълзя по тревата, по корем, като котка, която дебне яребица, спираше зад храстите и после запълзяваше пак в тревата. Той беше с намерение да залегне между бивака и антилопите, които както преди се движеха към ловците. Най-после той стигна до един огромен мравуняк, който беше точно на пътя на ориксите. Доволен от това свое прикритие, лъвът залегна навътре в мравуняка, като подаде само част от главата си навън. Нашите ловци го виждаха много добре от своето прикритие и не изпускаха от поглед нито едно негово движение. А лъвицата какво правеше през това време? Тя напусна предишното си място, но не последва съпруга си, а се насочи точно в обратна посока.

Заети да наблюдават лъва, младежите съвсем забравиха за другарката му, а когато се сетиха за нея и я потърсиха, видяха, че тя е вече далеч в равнината, промъквайки се както лъва преди малко: ту с пълзене по тревата, ту с притичване от храст до храст, като се оглеждаше дали би могла да пресече пътя за отстъпление на антилопите. Вече стана ясен планът на хищниците — мъжкият пое

атаката срещу ориксите, а лъвицата трябваше да им попречи да се отклонят от този път или да се върнат обратно, ако забележат лъва.

Планът им беше отличен и макар че младите скватери се лишаваха от плячка, те дотолкова се заинтересуваха от тактическите маневри на хищниците, че забравиха всичко и следяха с неотслабващо внимание драмата, разиграваша се пред очите им.

Ориксите приближаваха мравуняка, където ги дебнеше врагът им. Те тичаха бодро и уверено и от време-навреме размахваха пухкавите си опашки да отпъдят мухите. Лъвицата беше стигнала до избраното място и се притаи в тревата, за да пресрещне клетите животни при отстъплението им. Когато антилопите се озоваха близо до лъва, той дръпна главата си назад така, че тя се скри под гъстата му грива. Ориксите не го забелязаха, но и той не ги виждаше и разчиташе единствено на слуха си, за да определи момента за скок. Точно когато животните минаваха на около петнадесет-двадесет крачки от него, лъвът, удряйки хълбоците си с вдигната като струна опашка и с опъната напред глава, скочи и тялото му прелетя във въздуха като с крила. Той преодоля разстоянието до близкия орикс с един скок и се озова на гърба на уплашеното животно. Повали го с един страшен удар на лапата си, ориксът подви крака, а втори удар го повали на земята. Без да обръща внимание на втората антилопа, лъвът прегриза с мощните си челюсти гърлото на жертвата си и почна да пие кръвта ѝ.

Жертвата беше мъжката антилопа, която тичаше първа. А женската, изплашена от нападението, побягна Двойно по-бързо и ловците вече си мислеха, че е успяла да се спаси. Но такова предателство не беше в характера на благородния орикс. След като се съвзе от първоначалната уплаха, женската се насочи към врага, наведе глава към земята така, че рогата ѝ застанаха хоризонтално, и се хвърли към лъва, който беше зает с кървавата си трапеза, без да подозира някаква опасност. Две остри копия се забиха в хълбока му и започна страшна борба.

Движенията на животните бяха толкова бързи, че ловците трудно можеха да следят борбата. Ревът на лъва престана, но се чува други, по-остри звуци. След малко на мястото на боя дотича лъвицата. Тя повали с един удар женския орикс и с това борбата приключи. Но ревет на лъвицата не изразяваше победно тържество. В него имаше нещо странно. А защо не ѝ отговаряше лъвът? Той си седеше върху

трупa на мъжкия орикс и сякаш продължаваше да пие кръвта му. Но не се движеше, нито един мускул не потрепваше по тялото му и като че ли беше престанал да диша. Дали не беше загинал от ударите на антилопата?

VI ПОБЕСНЯЛАТА ЛЪВИЦА

Имаше нещо необяснимо във всичко, което се случи. Неподвижният и безмълвен лъв, тревожният рев на лъвицата, която се мяташе около повалените трупове... В краката на лъвицата лежеше плячката ѝ, но тя дори и не помисляше да утоли глада си. Може би не ѝ позволяваше царственият ѝ съпруг? Дали той не беше решил да остави само за себе си и двата орикса?

Наистина, случва се понякога старият лъв да отпъжда от плячката си всички други членове на семейството си, докато самият той напълно засити глада си, и едва тогава допуска другите до остатъците от плячката. Но сега не беше така. Плячката можеше да стигне и дори да пресити и двете животни. Ловците си мислеха, въпреки примерите, които се срещат сред хората, че такова благородно и великодушно животно като лъва не е способно на груба постъпка и честно ще раздели с Другарката си плячката.

Но как би могло да се обясни поведението на лъвицата? Тя продължаваше да се върти около окървавените трупове; ту се навеждаше към земята, ту докосваше муцуната на лъва, сякаш го целуваше. Но нито нейните милувки, нито жалните ѝ стонове получиха отговор. Ясно беше, че лъвът е мъртъв като двете антилопи. Като се убедиха в това, младежите започнаха да обмислят как биха могли те да вземат двете антилопи.

Не беше възможно обаче да се приближат, докато лъвицата беше там.

Също така не можеха да изгонят лъвицата, която беше изпаднала в ярост: ударите с опашката, бързите стъпки, гневният рев, кръвожадните погледи — всичко това изразяваше скръб. Всяко движение съдържаше заплаха. Ловците дори и не помислиха да я нападнат, а благоразумно се отдръпнаха към колата, където да могат евентуално да се скрият при нападение от нейна страна. Надяваха се все пак, че хищникът скоро ще се отдалечи и тогава ще могат да вземат двете антилопи.

Но времето минаваше, а поведението на лъвицата не се променяше. Тя продължаваше да обикаля трупове, не се докосваше до ориксите, макар че сочното им месо сигурно я привличаше. Тя пазеше храната като вярно куче, без да се докосва до нея, но и без да разрешава на някого да се доближи.

Продължаваше да надава рев, в него имаше ярост и отчаяние и той всяваше страх у младите бури и добитъка им. Дори кучетата трепереха и се криеха под колите. А те биха нападнали смело, ако ловците ги насъскат, макар че щеше да ги чака участта на антилопите. Младите ловци знаеха това и не изпратиха на сигурна смърт верните си слуги.

Като разбраха, че лъвицата няма намерение да се отдалечи, нашите приятели се простиха с надеждата да имат за вечеря прясно месо.

Малко след това се появиха други зверове, пет или шест хиени, които се приближиха до мястото на кървавия бой, но все още стояха настрана от страх пред лъвицата. Все пак техните жадни погледи ясно изразяваха какви са намеренията им.

Тези неприятни животни станаха причина ловците да променят плана си. Ако лъвицата допуснеше хиените да се докопат до антилопите, от животните скоро нямаше да остане нищо. И тъй като младите бури искаха да имат прясно месо, ако не за вечеря, то поне за закуска, трябваше да прогонят хиените. Но как? Хендрик и Вилхелм предложиха да нападнат лъвицата и така да прогонят хиените и всички хищници. Но ботаникът пак им възрази и успя да ги възпре.

Може би той трудно би успял в това, ако не беше направено едно неочаквано предложение от Конго: той сам да се справи с лъвицата.

— Как така, съвсем сам ли? — попитаха момчетата.

— Да, съвсем сам — отговори кафърът.

— Ти си луд, та лъвицата ще те разкъса!

— Не се бойте, Конго ще я убие и ще се върне без драскотина дори...

— Ще вземеш ли пушка?

— Конго не може да стреля — отговори зулусът. — Той моли само младите господари да не му помагат и да не мърдат от местата си.

— Но защо не искаш някой от нас да дойде с теб? Лъвицата е толкова разярена...

— Да, лъвицата е разярена. Толкова по-добре за Конго. Значи тя няма да избяга.

— Какво ще направиш?

— Ей сега ще видите.

Всички бяха уверени, че Конго рискува напразно. Фацетане считаше това предложение за самохвалство и би му се присмял, но все още помнеше последното си поражение, след като се присмя на Конго при преминаването на реката. Въпреки страха, че съперникът му може би щеше да прояви по-голяма смелост от него бушменът се въздържа да изрази на глас завистта си.

Младите скватери, особено Ханс, се постараха да разубедят Конго, но Дебелия Вилхелм мислеше иначе. Той познаваше кафъра по-добре от другите и беше уверен, че намеренията му не са самохвалство.

— Щом е уверен в успеха си, можем да му вярваме — заключи Вилхелм.

Тази увереност, а също и любопитството от един такъв двубой надделяха над последните съмнения и на Конго му беше разрешено да нападне лъвицата.

VII БОРБАТА НА КОНГО С ЛЪВИЦАТА

Напълно обяснимо бе всеобщото внимание към зулуса и вълнението, което обхвана зрителите, докато той се приготвяше за битката. Всички си спомняха как той определи дълбочината на реката и как я премина, но сега нещата бяха много по-различни и по-опасни.

Приготовленията не траяха дълго. Зулуският воин се напъха в колата и излезе оттам в пълно бойно снаряжение, което си заслужава да бъде описано.

В дясната си ръка Конго държеше шест асагая. Асагай, това е копие, по-късо и по-леко от обикновените, и се хвърля срещу противника от доста далеч.

Трудно е човек да си представи колко ловко действат с това копие всички диви племена в Африка, и особено кафрите. Те го хвърлят с една ръка от около сто метра разстояние и улучват целта с такава точност и сила, както и стрелата или куршумът.

И тъй, Конго държеше в дясната си ръка шест такива асагая, а в лявата — някакъв продълговат предмет, дълъг около два метра и широк около един. Той беше направен от кожа и беше огънат така, че напомняте лодка. Това беше зулуски щит, макар и малко по-голям от тези, които кафрите употребяват в бой. Въпреки големината си щитът беше лек и едновременно с това толкова здрав, че не биха го пробили нито куршум нито копие, нито стрела. Посредством два здрави кожени ремъка щитът можеше да бъде придвижван свободно. Зад него можеше да се скрие и най-високият зулус.

Конго се отдалечи мълчаливо от лагера, като държеше в едната си ръка щита и петте копия, а в другата — шестото копие, готово за хвърляне.

През това време не бяха настъпили никакви промени. Лъвицата продължаваше да се върти наоколо с ужасен рев, а хиените се опитваха да се приближат до труповете, без да свалят очи от нея.

Като видяха зулуса, хиените страхливо побягнаха към близките храсталаци. А лъвицата сякаш изобщо не забелязваше ловеца. Тя дори

не обърна глава, а само продължаваше да реве.

Зулусът се приближи и спря на около двадесет стъпки от нея, опря щита на земята и го задържа отвесно, а после хвърли с дясната си ръка асагай толкова силно, че той изсвири във въздуха. Копието се заби между ребрата на лъвицата. Тя приклепна, захвапа копието и го пречупи със зъбите си като сламка. Железният връх обаче остана в раната. Лъвицата повече не се опита да го извади, защото беше забелязала зулуса. Тя изрева и се хвърли към него. С един скок успя да измине три четвърти от разстоянието между тях и със следващия скок сигурно щеше да бъде вече върху раменете му, но кафърът беше готов и когато тя скочи, той като че ли изчезна.

Това негово изчезване беше странно, но ако младите скватери не бяха следили всяко негово движение, нямаше да знаят, че той се бе скрил зад щита, също както костенурка в черупката си, и напрягаше всичките си сили да издържи на силния удар.

Лъвицата беше още по-учудена. Вместо върху плячката, тя се намери върху нещо твърдо, което изкънтя от удара, но не се поддаде на ноктите ѝ. Измамена по този начин, тя се хвърли встрани и започна да оглежда чудния предмет. После изрази недоволството си със странен рев и се отдалечи с големи и бързи крачки.

Като разбра, че лъвицата се е отдалечила, зулусът повдигна единия край на щита и като видя, че звярът е далеч, изправи се в цял ръст и хвърли второто копие.

И този асагай се заби в тялото на лъвицата. Без да губи време да го прегризва, тя бързо се обърна и с още по-голяма ярост се нахвърли върху противника си. Но както и първия път ноктите ѝ срещнаха само една твърда повърхност. Съвсем разярена, лъвицата не тръгна да бяга, а се опитваше със силните си лапи да разкъса странния предмет, който скриваше врага ѝ, или поне да го отмести. Човек лесно можеше да си представи колко голяма беше опасността. Ако лъвицата успееше да отхвърли щита, неизбежна смърт очакваше Конго. Осъзнавайки това, той държеше щита с всичките си сили.

В продължение на няколко минути опитите на лъвицата бяха безуспешни. Тя отново се отдалечи и по ръмженето ѝ зулусът можеше да определи мястото, където тя се намираше. Той отново се надигна и във въздуха изсвири третият асагай, който улучи шията на лъвицата.

Новата рана още повече разяри звяра. За трети път той се хвърли към недостъпния си противник, който едва успя да удържи щита прав пред себе си. Още секунда и той щеше да бъде разкъсан. Но горкият зулус беше спасен от здравината на биволската кожа, от която бе направен щитът. Лъвицата трябваше отново да се откаже от нападението си. Но сега, вместо да се отдалечи, тя започна да заобикаля непроницаемата броня, зад която се криеше врагът й. Горкият Конго, той се озова в обсада!

Макар че не бяха съвсем близо, младите скватери разбраха, че звярът е решил твърдо да не напуска поста си, без да победи, и че Конго е попаднал в собствения си капан.

Какво ли щеше да стане с него, ако лъвицата вземеше решение да продължи обсадата? Ясно беше, че ако Конго повдигне щита, за да се опита да хвърли ново копие, с него ще бъде свършено.

Имаше дори нещо комично в наблюдаваната картина: лъвицата, която яростно ревеше на две крачки от щита и го гледаше втренчено и злобно, и до нея грамадната броня, под която неподвижен и мълчалив лежеше кафърът.

Младите ловци се развикаха да го предупредят, като мислеха, че той не я вижда. Но това не беше вярно — по рева и тежкото дишане Конго много точно усещаше къде се намира противникът му и можеше да разбере, че не бива да се показва извън прикритието си.

Беше изминал вече половин час от началото на обсадата, но страшният звяр не показваше никакво намерение да напусне поста си. Нашите приятели решиха да се намесят и да се опитат, ако не да убият, то поне да прогонят лъвицата.

Слънцето залезе, нощта приближаваше. Какво щеше да се случи в нощната тъмнина? Конго можеше да се умори, да задреме и тогава безжалостната лъвица щеше да победи. Трябваше да нападнат веднага, за да успеят да освободят кафъра, като използваха последната Дневна светлина.

Вече бяха оседлали конете, но ботаникът, който имаше много остър поглед, видя, че разстоянието между щита и разярения звяр се е увеличило. Явно беше, че лъвицата, която най-внимателно пазеше врага си, не се е помръднала от мястото си.

— Я вижте — викна Ханс с поглед, вперен в звяра. — Щитът се отдалечава!

Това беше съвсем вярно. Бронята, макар и наведена към земята както преди, бавно се отместваше също като грамадна костенурка.

Скватерите задържаха конете и със замрели сърца зачакаха понататъшното развитие на драмата, която се разиграваше пред очите им. След няколко минути щитът престана да се движи. Звярът, който или не забелязваше какво става, или не се безпокоеше от това, си стоеше, както и преди, твърдо уверен, че жертвата не може да избяга по никакъв начин. Може би след малко лъвицата би направила нещо, но в този момент щитът се повдигна и отново изсвири нов асагай, хвърлен от ръката на храбрия Конго.

Този път зулусът се прицели по-добре. Лъвицата беше изложила на прицел гърдите си и желязното острие прониза сърцето ѝ. Последва остър, къс рев, могъща въздишка, последно потреперване — и страшният звяр вече лежеше неподвижен на земята...

Победните викове на всички се сляха с последната въздишка на лъвицата. Ловците долетяха на мястото на сражението и горещо поздравиха зулуса с чудесната победа.

Като стигнаха до мястото, където лъвицата пазеше от хиените трите трупа, бяха поразени от нова изненада: начинът, по който бяха преплетени телата на мъртвия лъв и пронизалия го орикс. Антилопата не беше успяла да извади рогата си от тялото на своята жертва и беше посрещнала смъртта си още преди да е нанесла смъртоносния си удар лъвицата.

Както разказаха Конго и Фацетане, такъв край на борбата между лъв и орикс се срещаше често. Случвало се е победителят орикс дори да загине от глад, защото не е успявал да извади рогата си от тялото на победения звяр.

Ловците одраха веднага женския орикс, чието месо беше покрехко. Пренесоха го в лагера нарязано на сочни късове и докато го печеха, весело си припомняха подробностите от току-що преживяното.

VIII

РАЗКАЗИ ЗА ЛЪВОВЕТЕ

Докато стане готова вечерята, ловците пренесоха в лагера трупове на лъва и лъвицата. Зверовете бяха тежки и се наложи да ги влачат по тревата, с помощта на яки кожени ремъци.

Възнамеряваха да одерат кожата им. Лъвската кожа не е много ценна, но е доказателство за голяма ловджийска смелост. Тези трофеи не биваше да бъдат оставяни през нощта в полето, защото хиените щяха да ги разкъсат. Неверни са твърденията, че хиените не се докосват до трупа на лъв. Хиената яде всичко — дори друга мъртва хиена и затова е най-отвратителното животно на света.

От само себе си се разбира, че взеха и мъжкия орикс. Много голям и тежък, той създаде доста работа на ловците. Точно удобен случай за Вилхелм да прояви голямата си физическа сила. Той отстрани тримата приятели, които напразно се мъчеха да помръднат трупа, и само с една ръка затегли ремъка. Влачеше животното толкова леко и без усилия, все едно че беше котенце.

Нарязаха грижливо месото на антилопите на удобни за пренасяне и сушене парчета. Решиха да не остават повече на това място, защото водата не беше добра за пиене.

Рогата на ориксите още повече заслужаваха да бъдат запазени като ловни трофеи, заради красотата им: дълги, лъскавочерни, с чудни пръстени. И те намериха място в колите.

Като привършиха всичко това, младите скватери можеха вече да се настанят удобно около огъня и да се заемат с вечерята. Всички признаха, че печеното месо е превъзходно и, както казахме вече, бяха в отлично настроение. Разговорът, разбира се, се отнасяше до лъвовете и силен, весел смях екваше при припомнянето на военната хитрост на Конго.

Всеки от тримата наши приятели, без малките Клаас и Ян, имаше какво да разкаже. Аренд и Дебелия Вилхелм бяха вече участвали в лов на лъвове в околностите на Грааф-Райнет. Ханс и Хендрик бяха срещали лъвове по време на експедицията си за лов на

слонове, а бушменът беше най-старият ловец измежду всички. По-добър и от него, разбира се, беше зулусът Конго, макар че такова признание би разярило дребния бушмен. Много неща разказаха двамата туземци за ловните си приключения.

Някои от нашите приятели бяха чували за един практикуван от бечуаните и зулусите лов на лъвовете, който се състоеше в следното: Няколко ловци, въоръжени само с копия и снопчета щраусови пера, забодени на пръчка, почти голи, както е обичаят на повечето туземци, нападат лъва — все едно дали в горски гъсталак или в открито поле. Щраусовите пера служат за подмамване на звяра, който се насочва към пръчката с перата, която е забита в земята, а ловецът всъщност стои встрани.

Друг начин е този, който беше приложил Конго. Но той е много опасен и трябва да се използва само от опитни ловци. Представете си, че вместо да хвърли копието отдалеч, както беше направил Конго, ловецът реши да се приближи и да го забие в лъва отблизо. В такива случаи неприятните последствия са неизбежни, дори някои от нападателите можеха да бъдат убити или ранени. Учудвайки се на такова безразсъдство и равнодушие към собствения живот, скватерите помолиха Конго да им разкаже повече за този начин на ловуване. Зулусът потвърди, но добави, че такова нападение не е по волята на ловците, а по заповед на вожд.

Такова нещо е имало и в родината на Конго, откъдето той беше избягал, за да се спаси от местния вожд Шаака. Този кръвожаден тиранин считал всичките си поданици за своя собственост и за свои роби. Само за прищявка или удоволствие той можел да избие наведнъж по няколко хиляди души. А преди това, за още по-голямо свое удоволствие ги подлагал на мъчения. Самият Конго лично беше участвал няколко пъти в нападение на лъв отблизо, по заповед на самия вожд. Веднъж десет души намерили смъртта си, за да изпълнят желанието на безсърдечния вожд — да му доставят жив, дори не ранен лъв. При това, и най-малката драскотина по тялото на лъва щяла да бъде причина за най-строгото наказание. Нещастниците, уплашени от страшните наказания, се хвърлили върху лъва с голи ръце и едва след като разкъсал десет жертви, лъвът бил хванат и вързан.

IX ЕДНОРОГЪТ

Като поговориха доста за лъвовете, нашите приятели преминаха на темата за ориксите. Оказа се, че най-запознат с тях е Фацетане, тъй като ориксите се срещаха много често в неговата родина, страната на кафрите. Орикът живее в безводните пустини и се храни с тревата, която се среща тук-там из тези неплодни пространства. Той е благородно и смело животно, което често обръща в бяг дори и лъвовете със заплашителния си вид и особено с рогата си, както успява да се уверят и нашите скватери. Когато бъде преследван, орикът не се крие в гъстия храсталак; не бяга към водата, както правят другите антилопи, а се насочва към пустинята, като разчита единствено на бързия си бяг и в повечето случаи успява. Може да бъде настигнат само с много бърз и издържлив кон.

Нашите приятели бяха чували за това, че орикът е отъждествяван с митичния еднорог, чието изображение се среща в древните гробници, и помолиха ботаника да им го разясни. Според Ханс това се оказваше резултат на недоразумение. В гробниците еднорогът е нарисуван в профил. Орикът, погледнат от страни, също като че ли има само един рог, а всъщност формата на главата и рогата му нямат нищо общо с животното от гробниците. Например, рогата на орикса са насочени толкова силно назад, че почти докосват гърба му, а рогът на митическия еднорог е насочен напред.

— Ако допуснем, че изображението е на съществуващо животно, и то живее в Африка — добави Ханс, — това несъмнено е обикновената антилопа гну. Учудвам се, че учените не са признали това до сега. Еднорогът и гну имат еднакъв строеж на главата и тялото, една и съща закръгленост на краиниците, еднаква опашка, завършваща със снопче косми. Наистина, антилопата има два рога, но те са разположени така, че от страни изглеждат като един. Краищата им не се издигат по-високо от главата и вторият рог се слива с тъмния цвят на тялото и с гривата на животното. А рогът, който се вижда, е насочен напред също както при еднорога. Съвременните художници рисуват

този рог прав, но по стените на гробниците извивката на рога е както при гну. Съвременните рисунки също могат да се приемат за верни, защото животното гну, докато е младо, има прави рога. Но аз нямам предвид само тази гледна точка. Древните египтяни несъмнено са познавали всички животни и навярно са избрали гну заради интересните му навици и необикновен външен вид. И няма нищо чудно в това, че египтяните са го избрали за рисунките в гробниците. Разпознаването му като животното еднорог е следствие на погрешно възприемане и тълкуване. Аз мисля, че ако е изобразено съществуващо тогава животно, това е била антилопата гну.

— А еднорогът, който се споменава в Библията, също ли е антилопа?

— Не — отговори Ханс, — еднорогът от Библията няма нищо общо с животните от египетските гробници. Когато Йов казва: „Можеш ли да привържеш еднорога с въже, да ти стане пазач? Ще се облегнеш ли на него, защото е много силен и ще му оставиш ли работата си? Ще му повярваш ли, че той ще възвърне семето ти и ще го посади в градината ти?“ — няма съмнение, че той говори за носорог.

Заговаряйки отново за орикса, младият учен каза, че това животно е вид антилопа. Други такива видове са адакс, абу-харб и алгазела. Адаксът се среща в Централна Африка. Той е голям, колкото капския орикс, но рогата му не са прави, а спираловидни, по-малки са у женската, както и при всички други животни с изключение на ориксите. Главата и шията на адакса са тъмночервени, тялото — възсиво, а на муцуната му има бяло петно. Адаксите ходят по двойки, но никога на стада и живеят в пясъчните пустини. Раздвоените им копита им позволяват свободно да се движат по пясъка. Адаксът е бил известен на древните хора, за него още Плиний споменава. Абу-харб е антилопа, висока на ръст, с остри и дълги рога, извити малко назад; с бледожълта козина и с кафяви петна по челото и бузите; шията и гърлото ѝ са с ръждив цвят. По всичко друго този вид антилопа прилича на орикса. Точно с това име са наричали старите гърци и римляните това животно. Изображения на абу-харб се срещат в Египет и Нубия. За разлика от адакса, антилопите абу-харб живеят само на стада.

Колкото се отнася до алгазелата, която живее в Централна Африка, то за нея се знае твърде малко. Някои учени я считат за разновидност на абу-харб.

Когато Ханс завърши разказа си, беше станало време за лягане и всички пътешественици се настаниха в колите. След малко вече бяха заспали дълбоко.

X КАМИЛСКАТА ПТИЦА

След прекосяването на Оранжевата река, младите скватери се отправиха на североизток. Ако бяха тръгнали право на север, скоро щяха да стигнат до границата на пустинята Калахари, тази южноафриканска Сахара, и щеше да им се наложи да я заобиколят откъм запад или изток. Бяха решили отдавна да стигнат до местността, намираща се източно от пустинята, където в изобилие се срещаха слонове, жирафи и биволи, а в реките — носорози и грамадни крокодили.

Водач беше Конго. Той беше обещал да заведе ловците на място, където се срещат грамадни животни, и никой не се съмняваше в това.

На следващия ден, след двубоя на Конго с лъвицата, керванът потегли на път и спря едва надвечер, след дълго дневно пътуване, край една височина. Единствената растителност по изсушената от слънцето равнина беше цъфналото алое, чиито яркочервени цветове бяха пръснати между редките палми и акации с грамадни бодли. Редките растения не можеха да прикрият голата, тъмносива, съвсем равна почва. Преди да стигнат до местата с богат лов, младежите трябваше да прекосят едно пустинно място, дълго повече от сто километра. Сто километра, без капка вода по пътя!

Спряха за почивка около един извор с бистра вода, може би последният в тази част на неплодната пустиня, която трябваше да преминат, и мислеха да останат там поне два дни, за да успеят да изсушат месото на ориксите и да оставят конете и воловете да съберат сили за тежкия преход.

Надвечер успяха да привършат устройването на лагера.

Ханс, който обичаше да се усамотява, беше седнал под едно дърво, малко надалеч от другите. Погледът му обхождаше неплодната равнина и изведнъж той забеляза под лъчите на залязващото слънце, съвсем близо до себе си, три двукраки животни, много приличащи на птици. Това бяха щрауси. Техният ръст и външен вид бяха толкова необикновени, че не можеха да бъдат сбъркани с друго животно.

Бяха един мъжкар и две женски. Мъжкият щраус е по-висок от женската, перата му са по-тъмни и рязко контрастират с белите пера по шията и опашката му. Женската е сивобяла и перата ѝ не са така красиви, като тези на мъжкия, и затова се ценят много по-малко, както от диваците, така и от културните народи.

Щраусите вървяха бавно напред, без каквото и да било безпокойство; очевидно не бяха усетили присъствието на хората. Без да спират, щраусите протягаха шии наляво и надясно и пощипваха листа, кълвяха семена и плодове. Тъй като вървяха все направо, ботаникът реши, че са се запътили нанякъде, за да прекарат нощта. Те минаха близо до него и скоро се отдалечиха.

Първата мисъл на Ханс беше да се обади на приятелите си, които, заети със своя работа, сигурно не бяха забелязали щраусите. Мина му през ума, че може би ще успеят да убият трите птици, които сякаш нарочно се появиха, за да бъде устроен лов за тях.

Но като размисли, той се отказа от това намерение. Щраусите не бяха много интересни за лов, освен може би за птицеловците Клаас и Ян. Но малките бяха много уморени и заспаха още щом слязоха от конете. По-добре беше да не ги събуждат.

А колкото до лова на щрауси, той беше почти невъзможен в тази открита равнина, където птиците не можеха да бъдат изненадани. Ханс знаеше от собствен опит колко бързо тичат те и не можеше да мисли, че ще могат да ги настигнат с изморените коне.

Без да мръдне от мястото си, Ханс само проследи с поглед огромните птици, които бавно се отдалечиха и скоро съвсем изчезнаха. Но бързо след това нещо ново привлече вниманието на Ханс.

XI НАЙ-МАЛКАТА ЛИСИЦА

Ханс видя едно малко животно, колкото домашна котка, но съвсем неприличащо на нея. То имаше продълговата глава, остра муцуна, дълга, пухкава опашка и с крака, по-дълги отколкото на всички котешки представители. Но най-интересното нещо у него бяха ушите му, твърде дълги за тялото му, което беше най-много тридесет сантиметра дълго.

А само ушите бяха около петнадесет сантиметра, прави и широки, заострени към върха.

Гръбчето на малкото животно беше тъмножълто, а гърдите и корема — матовобели. Това не беше котка, но не беше и куче.

Веднага ще кажем, че то всъщност принадлежеше на кучешката порода. Това беше най-малката известна досега лисица, която в Южна Африка носи името каама.

Ту с долепване до земята и с пълзене като лисица, ту с притичване в лек тръс, а после пак със спиране и пълзене, сякаш криейки се, малкото животно продължаваше да се движи напред, очевидно по предварително определен път.

Накъде ли отиваше то? Каква ли плячка дебнеше?

Ханс продължаваше да следи животното и с голямо учудване забеляза, че каамата съобразяваше придвижването си с това на щраусите. Тя вървеше след тях и непрекъснато ги следеше с поглед. Щом щраусите се спираха, каамата се притискаше до земята, за да се скрие от тях, и пак се затичваше, когато птиците тръгнаха напред. Каамата се криеше във всеки срещнат храст, без да сваля очи от трите двукраки пред себе си. Явно каамата ги преследваше. Но с каква цел? Макар че проявяваше голяма предпазливост, не можеше да се мисли, че това малко животно има неприятелски намерения към грамадните щрауси. Сигурно то много добре знаеше, че само един удар с крак на огромната птица ще го запрати надалеч.

Но все пак защо вървеше след тях? Каамата дебнеше щраусите за голямо учудване на Ханс, който не можеше да разбере причините,

които караха мъничката лисица да преследва опасните за нея животни.

Когато щраусите и преследващата ги каама се отдалечиха твърде много, ботаникът извади далекогледа си, с който не се разделяше никога, и успя да забележи, че малкото животно продължаваше преследването си.

Изведнъж трите щрауса се спряха. Сякаш се посъветваха за нещо, а после мъжкият приседна на земята. Дългите му крака се скриха и като че ли той стана по-дебел и по-широк. Сякаш мътеше яйца. Ако се съдеше по местността, можеше да се предположи, че на това място може би има гнездо. Наоколо се виждаха и някакви купчинки, също като краищата на гнездо. На щраусите им е достатъчна само една дупка в пясъка, където да снесат яйцата си, и затова гнездата им трудно можеха да бъдат забелязани. През далекогледа се виждаха и някакви бели предмети наоколо, които много напомняха яйца. Те бяха кръгли и големи, колкото топки за билиард. Ханс съобрази, че всъщност са много по-големи и са именно щраусови яйца.

Като минаха малко по-настрани, женските на свой ред приседнаха, по-точно коленичиха, а мъжкият дори долепи гърдите си до земята. Това окончателно убеди Ханс, че мъжкият мътеше яйцата, а женските се приготвяха да спят.

Ханс не се учуди. Той знаеше, че при тези птици мъжкият участва в мътенето, обикновено нощем, когато ставаше студено и с по-голямото си тяло успяваше да затопли гнездото. Освен това, през нощта той беше и по-добър защитник в случай на нападение. На разсъмване щеше да го смени едната от женските. Често щраусът има повече от една другарка.

От всичко до тук Ханс заключаваше, че на това място се намира гнездото на щраусите, и че мътенето трае вече известно време. През деня птиците изоставяха гнездото и се отдалечаваха, но това не можеше да попречи на мътенето заради горещината. И колкото по-горещ беше климатът, толкова по-бързо се излюпваха яйцата.

Увлечен в наблюдението си, Ханс беше забравил за малката лисица и когато се сети за нея и потърси да я види с далекогледа си, намери я под един храст, сякаш легнала да ношува. Тя обикновено предпочиташе някаква дупка, но явно наоколо нямаше такава.

Беше се стъмнило вече съвсем и Ханс се отказа от наблюдението си. Като прибра далекогледа, той се присъедини към другите скватери.

XII ПТИЦИ БЕЗ КРИЛА

Ханс веднага разказа това, което беше видял. Всички го изслушаха с голямо внимание, особено Клаас и Ян, които съжаляваха много, че не са успели и те да видят щраусите и лисицата. Дори се разсърдиха, че Ханс не ги е повикал. Не можеха да бъдат сигурни, че ще има друг подобен случай и че щрауси ще се осмелят да се приближат толкова много до хората. Те обвиняваха Ханс, че е забравил за приятелите си и е мислил само за собственото си удоволствие.

Ако ставаше дума за биволи, жирафи или дори слонове, двете момчета нямаше да бъдат чак толкова ядосани, защото ловът на такива зверове не ги вълнуваше колкото Хендрик или Вилхелм, но малките признаваха само лов на птици. Нямаше значение, че с дребните си сачми не биха причинили на щраусите дори и драскотина.

Кой знае още колко време щяха да мърморят хлапетата, ако Ханс не беше започнал друг разказ, който също ги заинтересува.

Фацетане също се включи: той беше прекарал по-голямата част от живота си в пустинята, където имаше много щрауси. Бушменът страдаше от липсата на внимание към себе си, особено след подвига на Конго, и сега беше щастлив, че му се удаде случай да повиши авторитета си и да разкаже всичко, което знаеше за щраусите.

И така, като съчетаваха опитността на бушмена и знанията на Ханс, започнаха заедно да разказват за птиците-великани.

Пръв започна Ханс:

— Щраусите живеят главно в Африка, но се срещат и на други места. Същото име са дали на местните птици, много приличащи на щраусите, пътешествениците из Южна Америка, Австралия и островите на Индийския океан. Щраусите обитават пясъчните пустини на Африка, Сирия, Персия, Арабия, но никога горските блатисти и плодородни местности. Щраусите са били известни от незапомнени времена. Знае се, че на римския император Хелиогабал са били поднесени по време на пир шестстотин мозъка от щрауси наведнъж. Това показва, че тогава е имало твърде много щрауси.

— Ама че лаком човек! — възкликна Клаас.

— Страшно лаком! — потвърди и Ян; те двамата с Клаас винаги бяха на едно и също мнение.

— Сигурно след такова ядене той е имал в корема си повече мозък, отколкото в главата — отбеляза Аренд.

— Уверен съм в това! — на свой ред се обади Дебелия Вилхелм.

— Щраусът се нарича още камилска птица, защото напомня камилите — тези кораби на пустинята. И наистина, двата пръста на краката на щрауса са дълги като при камилата, шията и бедрата на щрауса също са голи, а на гърдите си има възглавничка, както и камилата. Плиний и Аристотел описват щрауса като полуживотно, полуптица.

По-нататък след научното описание, с участието и на Фацетане, който познаваше навиците на тези птици, разказът беше допълнен.

Щраусът е кротък, живее на стада до около петдесет птици, и мирно пасе из пясъчните пустини редом със зебри и антилопи. Мъжкият е многоженец — с по две или дори шест женски. Всяка женска снася от дванадесет до шестнадесет яйца. Издълбават гнездото в пясъка — дупка с диаметър около два метра. Мътят се най-много половината от снесените яйца, другите се оставят около гнездото, за да послужат по-късно за храна на новоизлюпените пиленца. Така мислеше бушменът, но Ханс не беше съвсем съгласен. Ученият мислеше, че в гнездото се оставят за мътене само толкова яйца, колкото би могъл мъжкият да покрие с тялото си, а другите просто се оставят наоколо за запас. Обикновено наведнъж се мътят около тридесет яйца. Фацетане разказа, че бил намирал дори и по четиридесет яйца в едно гнездо.

Казахме вече, че мъжкият участва в мътенето на яйцата, главно през нощта, а после го заменя някоя женска. Когато стане горещо, птиците напускат гнездото и оставят на слънцето грижата за топленето на яйцата. В зависимост от горещината, яйцата се излюпват за време от тридесет до четиридесет дни.

Малките се появяват напълно развити и тръгват още на следващия ден заедно с родителите си да търсят храна. Пиленцата са големи колкото малка кокошка.

Родителите полагат много големи грижи за малките. Ако се появи опасност, женските се стараят да привлекат вниманието на

нападателя върху себе си: преструват се на ранени, куцат, падат на земята. А в това време мъжкият се опитва да отведе малките надалеч.

По същия начин постъпват дивата патица, яребицата и много други птици.

Яйцата на щрауса са белезникави. Не са с една и съща големина и затова и излюпените пиленца са различно големи. Обикновено яйцето е около шестнадесет сантиметра голямо и тежи малко повече от килограм и половина. Печените щраусови яйца са много вкусни и дори само едно е достатъчно да задоволи апетита на гладен човек. В сравнение с обикновените кокоши яйца, едно щраусово се равнява по обем на около двадесет и четири кокоши.

Черупката им е много твърда и се използва за домакински съдове от бушмените и някои други африкански племена.

Напълно развитата мъжка птица е висока около три метра и тежи до сто и петдесет килограма. Краката ѝ са дебели и мускулести, а само бедрото е по-голямо от всеки овнешки бут.

Някои казват, че щраусът е най-бързото животно на света. Едно е сигурно — конник не може да го стигне, освен ако не успее да му пресече пътя. Освен това щраусът е и много издръжлив и успява да избяга дори при много дълго преследване.

Когато тича, пръстите му чаткат като копита и изпод тях летят камъни. При по-силен бяг той разперва и крилата си.

Щраусът се защитава, ритайки с крака. Ударът му е толкова силен, че може дори да счупи ръката или крака на човек.

Но главното му средство за защита е неговата бдителност и силното му зрение, което му позволява да забележи отдалеч дори и много малък противник.

Всичко това много затруднява лова на щрауси. Птицата може да бъде издебната и убита само от засада, около нейното място за водопой.

Тъй като щраусите обикновено обитават места, отдалечени от реки и извори, много пътешественици са изказали предположението, че те изобщо не пият вода. Това не е вярно, дори и само поради факта, че разстоянията за тях нямат никакво значение. Други пътешественици, напротив, твърдят че ежедневно щраусите отиват към някое определено място да пият вода. Също така е наблюдавано, че заловените живи щрауси пият твърде много вода.

Но щом засити жаждата си, щраусът вече не може да тича толкова бързо и именно това използват ловците, които ги дебнат при мястото на водопоя.

Щраусите са ценени високо и много ловци са превърнали в професия тяхното преследване. Кожата им, която е много твърда и се отделя трудно, се използва за ушиване на дрехи. Перата им също са много ценни.

Вилхелм Дебелия каза, че тези птици лесно се опитомяват, че самият той е виждал опитомени щрауси в пограничните имения. Но той мислеше още, че това опитомяване не е изгодно, защото голямата птица, вместо да служи само като пазач на по-малките птици, ги мачка с крака и ги изяжда от лакомия. Освен това, щраусът поглъща и всичко, което му попадне пред очите — дреха, парче дърво или метал. Основно щраусите се хранят с клони от дървета и храсти, със семена и плодове, но от лакомия поглъщат и най-несмилаемите неща.

Както и другите птици, щраусите обичат солта, и затова големи стада могат да бъдат срещнати на солените почви в неплодните африкански равнини.

Месото на младите птици е вкусно, но това на възрастните е твърдо и с неприятен мирис. Яйцата са вкусни, особено за любителите. Викът на щраусите напомня звънливо кудкудякане, но понякога прилича и на лъвски рев. Когато е ранен или повален, щраусът съска като разсърдена гъска.

В Южна Америка живеят два вида щрауси: нанду и петизе. Те си приличат по вид, цвят и начин на живот, но не са еднакви на ръст и живеят на различни места. Нанду, който обитава широките равнини на Ла Плата, е по-едър от петизе, който се среща изключително в южната част на Патагония.

По външен вид нанду прилича на африканския щраус, перата му са сивокафяви. Но на ръст е по-малък, не повече от метър и половина. Перата му не се търсят толкова много и от тях се правят само домашни метлички и ветрила. Навиците на нанду са същите като на африканския щраус: живее на стада, изравя гнезда в пясъка, излюпва около тридесет-четиридесет яйца, много е подозрителен и предпазлив, бяга много бързо, рита много силно и остро пищи, когато го нападнат.

Но нанду си има и някои особености. Храни се с трева, корени и малки рибки, които остават на брега след спадането на водата в реките,

с удоволствие гази във водата и плува през реките и бързите потоци. Ловците го залавят с ласо.

Петизе е по-малък от нанду, но по всичко друго прилича на него. Петизе е прекрасен ловец и живее край реките и дори в хладни местности. Яйцата му са светлосини.

В Северна Америка не се среща нито един от тези видове животни, макар че и там има огромни равнини.

В Южна Америка нанду живее в ограничена област, по на север към екватора.

Друг близък роднина на щрауса е птицата ему. По външен вид и навици тя напълно се доближава до щрауса и нанду. Възрастният мъжкар достига два метра височина. Ему живее също на стада, прави гнезда в пясъка, много е подозрителен, бързо тича, защитава се с ритане, отлично плува, издава звуци, напомнящи биене на барабан. Снася яйца, колкото тези на щрауса, но светлозелени на цвят.

В Австралия живеят две породи местни щрауси, а също и две породи нанду. По-дребните се срещат в Северна Австралия.

На полуостров Малака и Зондския архипелаг живее птицата казуар, също от семейството на щраусите, но напомня повече нанду и петизе. Тя има гъсто, тъмно оперение, което по-скоро прилича на косми, отколкото на пера. Шията и главата ѝ са голи, кожата ѝ е синкава, с оттенък на тъмночервено. Казуарът живее не в пустините, а в плодородните равнини и се храни със сочна трева. Навиците му са същите като на другите видове щрауси. И той рита при самозащита, снася яйцата си в пясъка и ги оставя да се мътят под лъчите на слънцето; тича бързо, брани се храбро и може да бъде считан за едно от най-интересните животни.

Накрая, Ханс разказа за птиците, които въобще нямат крила: аптериксите или киви-киви, които живеят в Нова Зеландия и са нощни птици. Но те нямат нищо общо с щраусите.

XIII

ЛИСИЦАТА И ЩРАУСОВИТЕ ЯЙЦА

Преди да заспят, нашите скватери съставиха план за лова на щрауси, който решиха да направят на следващия ден. Решиха да обградят птиците, така че те винаги да се натъкват на някой от ловците, накъдето и да побягнат, а той пък от своя страна да ги подгони към съседа си. Разпределението беше следното: Хендрик и Дебелия Вилхелм трябваше да тръгнат преди другите и като заобиколят много отдалеч, да застанат от противоположната страна на гнездото, при това доста далеч от него. Ханс и Аренд трябваше да застанат отляво и отдясно, а Ян и Клаас — на тръгнат право към гнездото. Този начин на подреждане на ловците беше използван често от туземците в Южна Африка. Щраусът, гонен насам и натам, в края на краищата се обърква и попада под изстрела на някой от ловците. Винаги предпазливият Ханс все пак предупреди приятелите си да бъдат извънредно внимателни, защото в такива случаи е възможно ранената птица да нанесе с крак силни удари на доближилите я ловци.

След това ловците се разделиха до сутринта, мечтаейки си за утрешните трофеи и за стария щраус и прекрасните му пера.

Смущаваше ги само съмнението дали шест души, от които двете — още момчета, ще бъдат достатъчни за залавянето на щрауса. Поради това решиха да вземат и двамата туземци, които макар и без коне, но много пъргави и издръжливи, нямаше да изостанат. Пък и оръжието им можеше спокойно да съперничи на огнестрелното. Като добавеха към тези сили и около половин дузина кучета, можеха да разчитат на успех.

Но този разумен план не можа да бъде осъществен заради едно съвсем непредвидено и досадно обстоятелство. Трябваше да бъдат заменени колана и част от седлото на Ханс, които през нощта бяха изядени от една хиена.

А през това време щраусите успяха да се отдалечат от гнездото си, защото дневната горещина беше започнала да се засилва. Те бяха си

избрали посока, съвсем обратна на ловците, и скоро се загубиха от поглед. Това Ханс успя да види през далекогледа си.

Всеки ловец, който е бил задържан вкъщи от дъжд или сняг, след като вече е бил готов да тръгне, би разбрал много добре чувството на досада и разочарование, което завладя ловците и най-много — Ханс. Той проклинаше неприятната случка със седлото, а същото и хиената. Тя щеше да си изпати, ако в този момент му беше попаднала пред очите. Това чувство се споделяше, в по-голяма или по-малка степен, и от другите ловци.

— Все пак да тръгнем към гнездото, поне яйцата са там — предложи Аренд. — Нямам нищо против хапването на пържени яйца, за разнообразие след нашето пушено месо и дивеча.

— Напълно съм съгласен с тебе — добави Дебелия Вилхелм, — и с удоволствие ще закуся с печено яйце, стига да не е развалено.

Младежите вече се канеха да тръгват.

— Почакайте! — викна Ханс. — Почакайте! Още не всичко е загубено!

— Какво видя? — попитаха го приятелите му. — Може би щраусите се връщат?

Ботаникът мълчеше и продължаваше да гледа през далекогледа към гнездото, макар че птиците не бяха там.

— Тя е, не се заблуждавам! — най-после викна той.

— Коя тя? — заваляха въпросите.

— Лисицата! — отговори Ханс.

— Коя лисица?

— Която видях вчера. А сега я виждам съвсем близо до гнездото. Много е заета с нещо, което не мога да разгледам.

— Обзалагам се, че е там заради яйцата — предположи Дебелия Вилхелм.

— Да тръгваме да ловим лисицата! Към лисицата! — викна Хендрик, светнал от удоволствие.

— Към лисицата! — повториха след него Клаас и Ян.

— Добре, нека ловът да е за лисици! — от своя страна и Ханс се съгласи и четиримата препуснаха с конете, като подсвирнаха и на кучета на тичат след тях.

Тръгнаха право към гнездото, нямаше нужда да обхождат предпазливо. Зверчето не можеше да избяга, би се опитало само да се

скрие в някоя дупка някъде близо до гнездото. То обича много яйцата, особено щраусовите, и Фацетане уверяваше, че този вид лисици постоянно вървят след големите птици, дори и километри наред, да открият гнездата им.

Предишната вечер Ханс беше наблюдавал как лисицата преследваше щраусите, не за да ги напада, а за да открие гнездото им.

Но имаше нещо, което бушменът не можеше да си обясни. Как успяваше малкото животно да счупи яйце с такава твърда черупка? Никой не можеше да отговори на този въпрос. Ханс знаеше много за анатомията на това животно. Например, че в черепа му липсва кухина, в която обикновено се намират слепоочните мускули, и поради това силата на челюстите му е много по-малка от тази на обикновената лисица. Така че не е възможно да успее да прегризе черупката. Не можеше и да я разчупи с лапите си, защото долната част на пръстите на краката му беше покрита, както при птиците, с меки и нежни косми. Това беше много странно за животно, което обитава страни с горещ климат.

Фацетане знаеше само, че пясъчната лисица изсмуква яйцето до капка. Но не му беше ясно само как зверчето счупва черупката. Така беше и при другите. Но скоро щяха да си го изяснят.

Конниците спряха на разстояние около километър от гнездото и започнаха да наблюдават. Въпреки тънкия си слух, лисицата дори не подозираше за присъствието им — до такава степен беше погълната от работата си. Погледите, които от време на време хвърляше в посоката, където се бяха отдалечили щраусите, показваха, че тя се тревожи единствено от тяхното завръщане. Но с какво се занимаваше зверчето?

Не можеше да се отговори веднага, защото то беше с гръб към ловците. След малко видяха, че то търкаляше пред себе си голямото яйце към един камък. Като го наближи, силно блъсна яйцето към камъка. Чу се пращане и яйцето беше счупено.

Закуската на животинчето беше готова. То се готвеше да си похапне сладко, но нашите ловци също бяха гладни. Те пришпориха конете, свирнаха на кучетата и се втурнаха напред. Кучетата настигнаха лисицата много скоро. Трябваше бушменът да се намеси, за да им попречи да разкъсат красивата ѝ кожа.

Почнаха да събират яйцата. Тези, които бяха в гнездото, явно вече бяха негодни за ядене, но наоколо намериха доста пресни яйца и

си устрои́ха чудесна закуска. Бушменът показа най-добрия начин за печене на такива яйца: яйцето се зарива в гореща пепел и през една дупка, пробита в черупката му, с пръчка се разбърква, докато се опече равномерно.

XIV БЛАЙБОКИТЕ

Младежите не бяха доволни само от лисицата като ловен трофей. Но още същия ден им провървя с едно друго, много по-интересно животно.

Отвъд гората, където ловците се бяха разположили, имаше обширна равнина, заобиколена от дървета. Тяхната зеленина ясно се различаваше на фона на започващата след тях пустиня. Далеч на хоризонта се виждаше акациева горичка и тези няколко храста с перести, светлозелени листа оживяваха донякъде пустинната местност. Сигурно имаше живи същества по тези чудесни пасища. Макар че нямаше и следа от присъствието на човек, тук би трябвало да има животни и птици.

Видяха птица-секретар, която се хранеше със змии, тя дебнеше из тревата своята пълзяща и отровна плячка. На нея не ѝ трябваше да си служи с криле, за да избяга от враговете си: дългите ѝ крака успяваха да я отнесат Далеч от хиените, леопардите и чакалите. Тя тичаше бързо, почти колкото щрауса. Редом с нея се виждаше една дропла, също едра птица, която бурите наричаха „Див паун“.

Орляци токачки, които пасяха по поляната между храстите, вдигаха голяма връва, напомняща стържене на желязо. От храст на храст прелитаха пъстри папагали, зелени гълъби, гургулици и колибри. По дървета висяха много птичи гнезда.

Но в това чудно кътче имаше не само птици, зелените поляни се разхождаха грациозни четирикраки или си почиваха под сянката на дърветата. Можеха да срещнат стада газели, които побягваха с огромни скокове, щом усетеха някаква опасност. Чудните антилопи гну, с гъста, белезникава грива, препускаха из равнината, като описваха големи кръгове. Виждаха се стада от кваги и зебри. Из тревата и храстите дебнеха леопарди и, разбира се, също и страшните лъвове, които взимаха кървавия си данък от беззащитните тревопасни.

Цялата местност беше пълна противоположност на пустинята, която започваше в съседство и се губеше далеч зад хоризонта.

Малко разочаровани от това, от бягството на щраусите, недоволни и от лисицата, ловците решиха да подгонят някои от животните наоколо. Бяха сигурни, че ще намерят поне газели. Още предната вечер, като водиха животните на водопой, по многобройните следи бяха се убедили, че в равнината има много и разнообразен дивеч.

Оставиха двамата туземци да пазят лагера, яхнаха конете, повикаха кучетата и се запътиха към равнината.

Не бяха изминали и стотина крачки, когато вървящият отпред даде знак за спиране, Пред тях пасяха няколко толкова красиви животни, каквито не бяха виждали. Познаха само, че са антилопи, по рогата и формата на тялото. Бяха високи малко повече от метър. Рогата им, подобни на саби, бяха насочени назад, и имаха пръстеновидна форма. Тъмната им и лъскава кожа проблясваше през светлосивата козина.

Макар че по-възрастните скватери преди това не бяха виждали такава антилопа, те знаеха как се казва и бяха чували за нея от родителите си. Преди години този вид често бе срещан в Капската колония и бурите го бяха нарекли „блайбок“, което на холандски означава „син козел“.

Тези антилопи са пет вида. Всички те обитават долината на Оранжевата река в Южна Африка. Първият вид — „водният козел“ — има синкавосива козина, живее покрай реките, обича водата и смело се хвърля да плува, затова са го нарекли така. Това силно и храбро животно, когато бъде ранено, толкова се разярява, че става опасно за ловеца.

Другият вид е „тахеце“, която има грива и дълга брада. И тя е също толкова храбра и опасна като водния козел, но живее по високите места, не обича водата и се храни с акациеве листа.

Третият вид е антилопата-кон. Силно, свирепо животно, с рога насочени назад и извити много повече. Живее в планините и в равнините изобщо не слиза.

Най-красивата порода, несъмнено, е черната антилопа. Тя е по-едра от другите, рогата ѝ са извити като ятаган и са дълги близо един метър. Козината ѝ е тъмна, с бели петна по корема, и по шията и главата. Черните антилопи не се събират на стада и затова много рядко могат да бъдат срещнати.

Най-рядко срещан, особено в колонизираните части на Африка, е последният вид — блайбокът.

XV

ЛОВЪТ НА АНТИЛОПИ

Пасящите антилопи бяха седем на брой. Мъжкарят, който силно се различаваше от другите с ръста си, имаше рога, дълги повече от метър, и вървейки начело, се беше запътил към някаква река, за да се спаси стадото с плуване. Ловците започнаха да кроят план за нападението, но в този момент едно младо и неопитно; куче се нахвърли върху животните със силен лай. По сигнала, подаден от водача, антилопите се обърнаха и мигом изчезнаха.

Ловците трябваше да се откажат от всякакви ловджийски хитрости и да се задоволят засега само да; преследват животните.

Преследването беше ожесточено. Веднага след антилопите тичаха кучетата, а след тях — конниците. Но бързината на животните беше толкова голяма, че скоро ловците започнаха да изостават. Най-напред се умориха дребните кончета на Ян и Клаас. После конят на Ханс, който беше кротък и издръжлив при пътуване, но не и при такова препускане. Накрая изостана и Аренд, но не и защото конят му се беше изморил, а защото на самия него не му харесваше това бясно преследване в тази горещина. И той предпочете да спре под сянката на една акация и да си отдъхне.

Страстните ловци обаче, Вилхелм и Хендрик, не изоставаха от кучетата и явно бяха решили да довършат преследването успешно.

Конете и на двамата бяха отлични. Този на Хендрик беше черен, среден на ръст, с малко арабска кръв, с чудесни качества за ловджийски кон, но не и за надбягване. Конят на Вилхелм Дебелия беше съвсем различен: едър, не особено красив, с дълги кокалести крака. Тялото му беше съвсем плоско, главата — ъгловата и с изпъкнала муцуна, с тънка и суха опашка. Трудно можеше да се намери по-некрасив кон, но Вилхелм не би го заменил за никой друг. Самият Вилхелм също не беше особено хубав, но когато трябваше да се действа, надминаваше всякакви очаквания. Също такъв беше и конят му: можеше да настигне и антилопи и кваги, изпреварваше

кучетата и другите ловци, въпреки големия товар на гърба си. За това не беше за учудване привързаността на Вилхелм Дебелия към него.

Хендрик обичаше своя кон също толкова много. Двамата братовчеди често водеха спорове за достойнствата на конете си. Единствено неоспорима беше красотата на Хенриховия кон.

Досега не бяха имали възможност да сравнят двата коня по бързина и издръжливост. Тичащите пред тях антилопи сякаш нямаха намерение да спрат, преди да изминат много километри. Вилхелм беше уверен, че конят му ще издържи.

Също така си мислеше и не по-малко самолюбивият Хендрик, но не смееше много да прищпорва своя кон, защото беше ясно, че щяха на тичат много дълго.

Известно време съперниците препускаха един до Друг, пред тях тичаха кучетата. Антилопите минаха покрай малка горичка, но не направиха опит да се скрият в нея, а продължиха право напред в посока към водата. Някои от кучетата вече ги настигаха и животните се пръснаха в различни посоки. Редът се промени: всяко от кучетата беше подгонило най-близката до него, антилопа и бързината на преследването намаляващото тичаха на различни страни. Това даде възможност на: двамата ловци да си набележат жертва и да се насочат към нея. Все още препускаха редом и не се отказваха от състезателната страст. И конете, усещайки че се оценява тяхната издръжливост, сякаш се поглеждаха един друг недоверчиво. Двамата ловци бяха си избрали една и съща жертва — старият мъжкар, който продължаваше да бяга напред, преследван от две кучета.

XVI

ПРЕСЛЕДВАНЕТО НА БЛАЙБОКА

Ловът ставаше интересен. Кучетата, антилопата и конниците се съревноваваха по бързина. Големият мъжкар тичаше право напред, без да се отклонява встрани. Той не се уплаши от кучетата като женските, а бързаше да стигне до водата. Вече се виждаха дървета, които явно растяха на брега на някаква река. Към тях се беше устремил и мъжкарят. Но все още му оставаше да измине голямо разстояние, преди да има възможност да се скрие между тръстиките.

Двете кучета, които бяха по петите му, също както двата коня, като че ли също се съревноваваха помежду си. Едното от тях беше на Хендрик, другото — на Дебелия Вилхелм. И за кучетата и техните достойнства бяха водени безкрайни спорове.

И тъй, конете, кучетата и ловците напругаха последни сили, да спечелят надпреварата. Но в нея нямаше завист или други лоши чувства. На всеки от двамата ловци му се искаше да победи неговото куче и неговият кон. Всеки от тях искаше да защити ловджийската си чест и да се върне в лагера с разкошните рога на антилопата като доказателство за победата.

От своя страна блайбокът продължаваше на бяга леко и бързо. При всеки скок тялото му се опъваше във въздуха, главата му гордо се изправяше, а рогата почти опираха гърба му. Той беше много красив в летенето си. Понякога успяваше да остави преследвачите си далеч назад. Но скоро кучетата го настигаха отново, а ловците бяха на около стотина метра след тях. Блайбокът се обливаше в пот и от това козината му изглеждаше още по-тъмна. Парцали пяна висяха по шията и хълбоците му; червеният му език беше изплезен и ловците щяха да доловят тежкото му и пресекливо дишане, ако то не беше заглушавано от също толкова тежкото дишане на конете им.

Така изминаха около десетина километра и все повече приближаваха до дърветата. Ако блайбокът успееше да стигне там пръв, несъмнено щеше да се спаси, като преплува реката. Като

прецениха това, ловците буйно пришпориха конете си. Беше настъпил решаващият миг на лова.

Конете напругаха всичките си сили, но след третия си скок конят на Вилхелм се препъна и тежко се повали на земята заедно с тежкия си ездач. Шумът от падането стигна до Хендрик, но той дотолкова се беше увлякъл в преследването, че продължи напред, без да се обръща и без да направи опит да задържи коня си.

Горкият Вилхелм! Не му вървеше! След малко кучетата настигнаха антилопата, но именно кучето на Вилхелм стана жертва на страшните рога. С един удар мъжкарят прободде животното, вдигна го нагоре и го захвърли вече мъртво. Същата участ очакваше и другото куче, това на Хендрик, но самият той беше вече стигнал до антилопата и внезапното му появяване я изплаши. Тя се хвърли в храстите и изчезна от погледа на ловеца. Той долавяше само шума от чупене на клони и лая на кучето, което бягаше по петите на блайбока. Хендрик придържа коня и пристъпи навътре, ориентирайки се за посоката по шума. Но лаят, който би трябвало да означава, че кучето е спряло антилопата и се е нахвърлило върху нея, не се долавяше. Може би Хендрик трябваше да се върне назад също така безславно и да се откаже от лова?

След малко се чу плясък на вода от падането на тежко тяло, а след това втори плясък — явно кучето бе последвало антилопата в реката.

Хендрик знаеше, че блайбокът е много по-добър плувец и ще избяга от кучето. Единствената възможност, която оставаше на ловеца, беше да се опита да стигне на брега на реката и да стреля по антилопата.

Хендрик се огледа и намери малка пътечка между храстите и тръгна по нея. Стигна до такова място, където водата беше дълбока, но течението не беше много силно. По повърхността още се носеха малки вълни от плуващите животни.

Нямаше време за слизване от коня, защото антилопата беше стигнала отсрещния бряг и вече излизаше от водата. Хендрик стреля, макар и с много слаба надежда да улучи.

Широкият гръб на животното беше отлична мишена. Във въздуха хвъркна снопче козина, рукна кръв от синкавото туловище, и

преди още да бе заглъхнал изстрелът, антилопата се свлече и падна близо до водата. Чудесните рога бяха спечелени от Хендрик.

XVII ОТЧАЯНА БОРБА

Да, чудесните рога бяха спечелени от Хендрик! Младият ловец ги смяташе вече за своя плячка.

Но след малко разбра заблуждението си. Наистина антилопата беше паднала на земята, право в зъбите на кучето. Но след малко успя да се изправи на краката си и с могъщ удар на рогата да отхвърли кучето. После отново се гмурна във водата. Кучето я последва.

Отново двете животни заплуваха едно след друго през реката. Въпреки яростта си, обаче, кучето не успя да настигне антилопата във водата и след малко тя излезе от реката на същото място, където преди малко се беше хвърлила във водата, почти в краката на Хендрик. От другата му страна яростно лаеше кучето и му препречваше спасителния път към водата.

Нямаше време за губене. Ловецът не можеше да стреля от толкова близо, защото имаше опасност да улучи кучето.

Хендрик с бързо движение извади ловджийския си нож, изправи се върху коня, хвърли юздите настрани и се хвана за най-близкия клон. Вдигна се на ръце, залюля се и с едно гъвкаво движение на тялото в миг се озова на гърба на антилопата.

Раненото животно рязко и уплашено се изправи, като искаше да отхвърли нападателя. Но ловецът успя да се задържи благодарение на силата, с която притискаше с краката си хълбоците на антилопата. Тъкмо щеше да замахне с ножа, когато силен удар в лявата ръка едва не го повали настрана.

В този момент някъде наблизко зад дърветата се чу изстрел, но не се виждаше нито кой е стрелял, нито по каква мишена.

Хендрик можа да се убеди на практика колко силен може да бъде ударът от рогата на блайбока. Той преодоля болката със стиснати зъби и заби със замах ножа до дръжката в гърлото на животното. Последва силен рев, хъркане, потреперване и огромната антилопа се срути на земята. От гърлото ѝ рукна силна струя кръв. Хендрик успя да се освободи от животното и реши да го остави там, където беше паднало,

с намерение да го прибере после с помощта на другарите си, и реши тукатси да се върне на мястото, където се беше спънал Вилхелм.

Макар че Хендрик нямаше време да привърже коня и просто беше отхвърлил юздите свободно, благородното животно не беше побягнало и след малко Хендрик вече вървеше по току-що изминатия път.

Тревожеше го изстрелът, който беше чул по време на борбата си с антилопата. Дали Вилхелм беше стрелял по някакво животно или пък това беше зов за помощ? Последната мисъл засили тревогата на младежа.

Първото нещо, което видя при излизането си от горичката, беше Вилхелм Дебелия, възседнал коня си и запътил се насреща му. Хендрик се зарадва, че от падането не са пострадали нито конят, нито ездачът, докато него много го болеше ръката от удара на блайбока.

Вилхелм гледаше много мрачно и Хендрик не проговори, за да пощади самолюбието му. На въпроса дали той е стрелял преди малко, Вилхелм Дебелия кимна утвърдително и с глава посочи към едно току-що убито животно на земята.

Хендрик се приближи и започна внимателно да го оглежда. То беше голямо колкото едро куче, с ниска задница, като на хиена, и донякъде приличаше на хиена. Но муцуната му беше заострена, а гърбът извит, а не прав като на хиените. Тялото му беше червеникавосиво, с тъмни напречни ивици.

Това животно беше протел, една от тези междинни породи животни, които все още си оставаха загадка за учените и се срещаха само в Южна Африка. Някои го отнасяха към семейството на кучетата, други — към хиените, трети — към лисиците. Звярът, който Хендрик разглеждаше, не приличаше на нито едно от тези животни толкова много, че да бъде отнесен към съответното семейство, но едновременно притежаваше белези на всичките тях. Хендрик и Вилхелм познаваха това животно с името земен вълк, което му бяха дали жителите на Капската колония, защото си изравя дупки в земята. То се срещаше навсякъде в Южна Африка и беше нощно животно. Прекарваше дните в дупката си, а нощем нападаше главно стада овце, като им прегризваше главно тлъстите опашки.

Хендрик и друг път беше виждал това животно. Но все пак го оглеждаше внимателно, за да разбере къде го е улучил куршумът.

— Откъде се появи? — попита младежът.

— Изскочи от дупката си — отговори Вилхелм Дебелия и му разказа как конят му се е спънал точно в неговата дупка и оттам изскочил звярът, много уплашен. Ловецът, ядосан от падането, веднага го застрелял.

При друг случай нямало да постъпи така, защото мислил, че това противно животно е недостойно дори и за куршум.

Младежите се запътиха към убития от Хендрик блайбок, с намерение да го одерат и вземат месото му. След малко към тях се присъединиха Ханс и Аренд, които бяха ги открили по оставените следи.

Всеки нарами по една четвърт от трупа на животното и потеглиха към лагера. Всички бяха весели, с изключение на Вилхелм Дебелия, който тъгуваше за кучето си и беше ядосан от несполуката си в лова. Ханс и Аренд не пощадиха като Хендрик самолюбие то на ловеца и жестоко му се присмиваха, че едно глупаво препъване е спряло неговия устрем.

XVIII

ОТРОВНИТЕ СТРЕЛИ

След прибирането си в лагера, Клаас и Ян се вмъкнаха в колите и повече не излязоха оттам. Но не бива да се мисли, че те бяха мързеливи. Просто много се умориха и сега можеха само да седят и да приказват.

За какво ли? Разбира се, за птици. Пък и старият бушмен беше с тях. Те го обожаваха, защото нямаше в цяла Африка птица, която Фацетане да не би могъл да улови.

След като беше завел воловете на безопасно място, той показваше на момчетата как се правят примки за птици. Двете момчета винаги го слушаха с голямо удоволствие, но сега проявиха особен интерес, защото ставаше дума за най-голямата птица на света — щрауса.

Бушменът си беше наумил да хване стария щраус, на когото скватерите и пясъчната лисица бяха ограбили гнездото. Как щеше да го залови? Жив ли? Ние вече разказахме колко трудно се преследва това двукрако животно, дори с бързи коне.

Бушменът имаше намерение не да го преследва, а да го издебне и убие. Щеше да получи много пари за кожата и перата на птицата.

Но как щеше да го убие? Може би с куршум от пушка, взета назаем? Нищо подобно! Фацетане стреляше с пушка много лошо. Той не би улучил дори и слон, да не говорим за птица. Но затова пък отлично стреляше с лък. С малкия си, почти детински лък той улучваше толкова точно, колкото и Дебелия Вилхелм с грамадната си пушка. Човек, като гледаше тънката тръстикова стрела с невзрачно желязно връхче, не можеше да допусне, че това нещо може да убие грамадния щраус. Преди известно време точно с такава стрела Фацетане беше убил няколко жирафа. Толкова опасни всъщност са стрелите на бушмените! И то не заради големината или силата, с която летят, а заради отровата, в която предварително ги потапят. Тази отрова прониква в раната и предизвиква смъртта на животното. Като истински бушмен, слугата на Фон Блум винаги намазваше с отрова стрелите си.

Заслужава си да се спрем на едно интересно явление в историята на човешкия род — абсолютно еднаквия начин на употреба на лъка и стрелите у всички племена на света, независимо от това къде живеят. Различията са съвсем малки и само в някои дребни подробности. Понякога са намирали еднакво оръжие у племена със съвсем различни обичаи, нрави, вкусове и характер. Едно и също решение на една и съща задача. Означава ли, че поради еднаквото за всички народи първобитно оръжие, колкото и да са отдалечени те един от друг, имат общ произход или пък са поддържали връзки в древни времена?

Не по-малко интересен е и обичаят да се намазват стрелите с отрова, който също се наблюдава при всички племена в различни места на земното кълбо. Трудно е да се допусне, че бушмените от Африка и червенокожите индианци от Америка са имали връзки помежду си, но и едните, и другите, намазват с отрова върховете на стрелите си. За направата на тази отрова се използват почти еднакви рецепти: смес от растителни и змийски отрови. В Северна Америка за тази цел се използват гърмящата змия и някои местни отровни растения. Индианците от Южна Америка смесват растението кураре с отровата на различни змии. А в Южна Африка туземците смесват луковиците на отровния амарилис и отровата на местните кобри и усойници.

Бушменът превъзходно познаваше всички рецепти, изнамерени от неговия народ. Винаги когато ловците трябваше да убият някоя отровна змия, изпречила се на пътя им — а това се случваше често — Фацетане внимателно изцеждаше капката отрова от нея и я събираше в едно шишенце. Той винаги носеше със себе си и известно количество черна смола, насъбрана от стените на пещерите, от която омесваше тесто, с отрова в него, и слагаше на върховете на стрелите си по едно такова топче. По същия начин постъпват и индианците в Южна Америка, но вместо смола те използват растителни сокове.

Отровният амарилис се намираше в изобилие навсякъде и така бушменът си набавяше и тази съставка на отровата, Фацетане беше се запасил с отровните луковици.

И така, Клаас и Ян можеха лично да наблюдават целия процес на приготвяне на бушменската отрова за стрели. Бушменът смачка една луковица от амарилис, постави я в гърненце, после сложи гърненцето на слаб огън и изля в него змийската отрова, пазена в шишенцето.

Разбърка сместа с една пръчка. Когато кашата стана тъмнокафява на цвят, той съвсем спокойно я опита на вкус, за да провери дали се е сварила добре.

Младите скватери гледаха с ужас и очакваха неизбежната му смърт, те знаеха, че много по-малко количество от змийската отрова може да повали дори и слон.

Но нищо такова не се случи. Отровите действат по различен начин. Например, човек не може да си позволи да глътне дори и малко количество арсеник, но би могъл да излапа съвсем безнаказано цялата глава на една отровна змия, заедно с жлезите, които отделят отровата. Ако обаче дори и само една капка от тази отрова попадне направо в кръвта, смъртта е неизбежна. От друга страна, ако арсеникът, дори и в много голямо количество, се вкара в тялото не през стомаха, а в кръвта, няма да има вредни последствия.

Бушменът знаеше добре, че ако по устните и устата няма драскотини, и отровата влезе само в стомаха, няма да има опасност за него.

После Фацетане пусна в гърненцето малко смола и продължи да бърка с пръчката, докато сместа се втвърди. Тогава той натопи в нея няколко стрели и ги остави да съхнат. Така стрелите станаха отровни и той се надяваше поне едната от тях да улучи щрауса още преди залез слънце.

XIX

КАК БУШМЕНЪТ ИЗМАМИ ЩРАУСА

Клаас и Ян не се интересуваха толкова от начина на приготвяне на отровата, колкото от това как щяха да подействат отровните стрели, Фацетане им обеща да ги вземе на лова и те горяха от нетърпение, но трябваше да се изчака залеза на слънцето, когато щраусите щяха да се завърнат при гнездото си.

Момчетата запълваха чакането с разговор около предстоящото приключение и се чудеха как ще успее бушменът да се приближи незабелязано до птицата и то толкова близо, че да може да я улучи със стрелата. Пък можеше да се случи така, че птиците да хукнат веднага да бягат, като видят пораженията върху гнездото си.

Имайки предвид и тази възможност, той възнамеряваше да ги издебне, преди още да са стигнали до гнездото. Но дали щеше да успее да остане незабелязан от подозрителните птици? Стрелата можеше да отлети на разстояние най-много петдесет метра. А засадата трябваше да се направи до самото гнездо, защото не беше известно от коя посока щяха да дойдат птиците. На близо километър наоколо пустинята беше съвсем гола и нямаше друго място за криене, освен самото гнездо. А то беше толкова плитко, че можеше да се скрие само котка. Въпреки разпространеното мнение за безкрайната глупост на щраусите, те всъщност бяха много предпазливи, оглеждаха всичко със зорките си очи и не се доближаваха до гнездото, без да се огледат добре.

Клаас и Ян не можеха да измислят как ще се прикрие бушменът. Пък и той не им казваше предварително и не искаше да ги посвещава в тайните си. Момчетата бяха добре възпитани, а също и дисциплинирани ловци, и успяха да сдържат нетърпението си, като се задоволиха само да наблюдават действията на туземеца.

Той междувременно беше се заел с мъничката лисица, убита сутринта, и с помощта на разни клечки направи така, че тя да стои изправена и отдалеч да изглежда като жива.

Беше обещал на младежите да го придружат при дебненето на щраусите, но те трябваше да останат надалеч, за да не уплашат

животните, и да наблюдават лова през далекогледите.

Като завърши всичките си приготовления и взе лисицата под мишница, Фацетане тръгна към мястото, откъдето предполагаше, че ще се появят щраусите.

Почти по същото време в лагера се завърнаха и другите ловци и бяха не по-малко заинтригувани от предстоящото зрелище. Те също се присъединиха към момчетата. Като избраха подходящо място за наблюдение, те се разположиха така: двете момчета се покачиха на самия връх на една акация и обещаха да разказват на другите под дървото всичко, което виждат през далекогледите си. Те можеха да видят не само гнездото и бушмена, но и цялата околност много надалеч.

Бушменът се беше запътил към един самотен храст, който растеше в посоката, която сутринта бяха поели щраусите, и от която най-вероятно щяха да се появят сега.

Наблюдателите на дървото видяха това и докладът им започна:

— Фацетане е при храста — извика Ян. — Той остави там лъка и стрелите и тръгна към гнездото, като носи и лисицата. Сега се спря... все още е по-близо до храста, отколкото до гнездото.

— Разбира се, че е по-близо до храста — прекъсна го Клаас, — той измина само двадесетина крачки.

— Все едно — намеси се и Хендрик. — Какво ли се кани да прави? Като че ли се наведе.

— Да — отговори Клаас, — и сложи лисицата на земята. Наистина тя е като жива.

— Фацетане постъпва много правилно — на свой ред се обади Ханс. — Аз вече се досещам как си е наумил да излъже щраусите.

— И ние също! — в един глас викнаха Хендрик и Дебелия Вилхелм.

— Сега пък тръгна към гнездото — продължи Клаас. — Стигна до него и го заобикаля. Навежда се, от времена време рита нещо с крак, не мога да видя какво.

— Май че събира черупките от яйцата, които ние оставихме — подхвана Ян.

— Вярно! — съгласи се Клаас. — Сега взима едно яйце от гнездото и го държи в ръце.

Както разказахме, нашите ловци бяха взели само няколко яйца, пръснати около гнездото. То все още си оставаше пълно с полуизлюпени яйца.

— Фацетане пак се връща назад — викна Ян. — Държи в ръцете си едно яйце. Виж, Клаас, ако не греша, той слага яйцето на земята, точно под муцуната на лисицата!

— Точно така трябва! — дружно викнаха ловците. — Ама че хитър е нашият бушмен!

— Сега пак отиде при храста — съобщаваше Ян, — и се скри зад него.

Действията на Фацетане се основаваха на известната му омраза на щраусите към лисицата, която ограбваше гнездата им. Това тяхно чувство е толкова силно, че птицата, щом види малкото животно отдалеч, веднага се нахвърля върху него и се стреми да го смачка с крака. Зверчето може да успее да избегне жестокото наказание, само ако по пътя на бягството си успее да открие някаква дупка, скална пукнатина или храст, където да се скрие. Защото колкото и бързо да тича то, щраусът може винаги да го настигне и да се разправи с него.

Като постави на видно място трупа на лисицата, бушменът имаше за цел да примами щраусите към нея. Отчаяни от разоряването на гнездото и сигурни, че тя е виновникът за това, птиците сигурно щяха да се нахвърлят върху своя заклет враг.

— Ето ги и щраусите! Още са далече. Един мъжки и две женски, навярно вчерашните. Връщат се от същата посока, в която потеглиха сутринта — викна Ян след кратко мълчание.

— Приближават се до гнездото — продължи Клаас. — Но какво им стана? Започнаха да се въртят като обезумели, клатят глави и удрят с крака земята. Май че те сами чупят яйцата си!

— В това няма нищо чудно — възрази Ханс. — Така правят винаги, като забележат, че до тях се е допирал някой друг — хора или животни.

Последното беше потвърдено и от Хендрик и Дебелия Вилхелм.

— И трите хукнаха от гнездото към лисицата... Как се нахвърлиха върху нея! Повалиха я на земята, тъпчат я с крака и я кълват — извика Ян. — Фацетане се раздвижи, опъва лъка... Ето, пусна една стрела... Щраусите побягнаха и навярно повече няма да се върнат!...

Ян грешеше. Наистина щраусите побягнаха след хвърлянето на стрелата. Но след като изминаха неколкостотин метра, мъжкият започна на кръжи наоколо с отпуснати крила. Същото започнаха да правят и женските. Движенията на мъжкия бяха много странни. Очевидно, той беше улучен от стрелата и отровата беше започнала да действа. След малко нещастната птица се олюля, падна два или три пъти на колене, после пак се изправи, измина няколко крачки, размаха крила, опъна дългата си шия надясно и наляво и накрая се строполи на пясъка.

В продължение на няколко минути тя усилено махаше с крака и вдигаше облаци прах. Но скоро движенията ѝ престанаха и тя остана да лежи мъртва на земята.

Женските гледаха поразени и изплашени това, което ставаше. После трепнаха и хукнаха да бягат, защото забелязаха бушмена, който излезе зад храста и се запъти към тях.

Наблюдателите съобщиха, че Фацетане се е навел над жертвата си и е започнал да я дере.

И наистина, след около час той се върна в лагера, като носеше плячката си на рамене. Когато минаваше покрай зулуса, изгледа го с победоносен поглед, сякаш искаше да каже: „Е, Конго, сега е твой ред! Я се опитай да направиш и ти същото!“.

XX

ПРЕСЛЕДВАНЕТО НА НАБРАЗДЕН ГНУ

Нашите ловци бяха се запътили към реката Мололо, но никой от тях не знаеше как точно щяха да стигнат до нея. Дори водачът им, зулусът Конго не беше минавал по този път и не можеше да каже нищо за дивеча, който може би щяха да срещнат по пътя си.

Като не знаеха кога пак ще могат да се сдобият с прясно месо, те решиха да останат на лагер около извора поне още два дни, за да изсушат месото на антилопата. Оставиха на Ханс, най-възрастния и най-учения, задължението да изсуши достатъчно количество месо за преминаване на необитаемата пустиня.

Закачиха месото на слънце, достатъчно високо, за да не го достигнат хиените и чакалите през нощта, а през деня Конго и Фацетане щяха да отпъждат грабливите птици. Останалите възседнаха конете и се запътиха към мястото, където Хендрик се беше борил с антилопата, с надеждата да попаднат на още дивеч.

Очакванията им скоро бяха възнаградени. Още щом стигнаха в равнината, видяха различни породи животни — стадо зебри и група ивичести гну.

Този вид антилопи са по-едри от другите. Главата и извивката на шията им не са така красиви като на обикновения гну. Имат по-гъсти грива и брада. Цветът на козината им е съвсем различен от този на обикновените гну — той е мръсносинкав, на неправилни ивици, като бразди по тялото.

Двете породи гну никога не обитават едни и същи местности. Набразденият гну пасе винаги заедно с онзи вид зебри, които видяха нашите ловци. А стадата бели гну съжителстват с газели, антилопи и щрауси.

Младите хора спряха конете и огледаха оживената картина пред себе си. Имаше и газели, които си пасяха кротко наоколо и от време на време подскачаха радостно. Зебрите сновяха насам-нататък и изведнъж препуснаха в галоп, за да спрат на друго място, сякаш обладани от внезапна радост и веселие. Женските гну, около тридесет или

четиридесет на брой, пасяха, обградени от мъжките, събрани на групи по три или четири. Те стояха на едно място, без да мърдат, като на пост. След известно време някой от тях започваше силно да пръхти, да фучи и да надава остър рев, сякаш предупреждаваше другите за някаква опасност и им даваше някакви нареждания. Всичко това приличаше напълно на навиците на обикновените гну, където мъжкарите също стояха отделно и сякаш пазеха другарките си.

Като се посъветваха помежду си, ловците решиха веднага да нападнат антилопите и да си изберат една от тях, да я подгонят и да се приближат достатъчно за стрелба. Не се налагаше да заобикалят отдалеч. Понеже имаха нужда от месо, не им трябваше да избират жертвата по красотата. Знаеха, че месото на гну се доближава до говеждото и решиха да съсредоточат вниманието си върху тях, а не върху газелите или зебрите.

Без да взимат мерки да се крият, потеглиха направо към стадото, с пет кучета отпред.

Щом ги усетиха, всички животни хукнаха да бягат. Зебрите се скупчиха заедно и се понесоха в една и съща посока. Газелите се разпръснаха на различни страни; гну също се събраха накуп и тръгнаха отначало в една и съща посока, но след малко започнаха да се разпръскват, едни наляво, други — надясно.

След няколко минути картината се промени изцяло: зебрите и газелите бяха изчезнали, виждаха се само антилопите, препускащи в различни посоки, ту пред кучетата, ту зад тях, като понякога се опитваха дори да ги нападнат. Свирепият израз в очите им, заострените им и закривени рога, гъстата грива и тъмния кичур косми, който падаше над очите им — всичко това придаваше застрашителен вид на животните. Раненият гну беше опасен дори и за ловец на кон, който го преследва, а без кон трудно можеше да се спаси някой от гнева му.

Ловците забелязаха нещо интересно при преследването: мъжкарите не само че не гледаха да се спасят сами чрез бягство, както женските и малките животни, но нападаха на свой ред и, освен това, се биеха и помежду си и свирепостта се нахвърляха едни срещу други. Но въпреки това, противниците се разделяха, преди да ги настигнат ловците. На пръв поглед като че ли те не се и опитваха да се скрият от погледа на нападателите, но ловците така и не успяваха да се

приближат достатъчно До тях. Ако не бяха кучетата, нашите ловци щяха да се върнат в лагера с празни ръце.

Кучетата бяха си избрали един мъжкар и с лая си го накараха да се отдели от стадото. Те съсредоточиха всичката си ярост върху него. След тях препускаха Хендрик и Вилхелм, последвани от другите скватери.

Като измина около три километра, мъжкият изведнъж се обърна, нахвърли се върху двете най-близки кучета и ги запрата с рога надалеч от себе си. Същата участ щеше да сполети и останалите кучета, ако ловците не им се бяха притекли на помощ. Уплашена, мъжката антилопа хукна към горичката, която се виждаше на около километър далеч. Отначало гну успя да се откъсне от кучетата, но на около стотина метра преди горичката се запъхтя и намали темпото. Кучетата се нахвърлиха върху него. Той се обърна и успя да устои известно време в борба с тях. Но едно куче го захапа за гърлото, а другите увиснаха отстрани на хълбоците му. Още преди да беше се строполил на земята, улучиха го два куршума — на Хендрик и на Вилхелм — и улесниха тежките му предсмъртни мъки.

XXI НОСОРОГЪТ

Ханс и Аренд, които бяха изостанали, а също и Клаас и Ян, пристигнаха в последния миг на кървавата борба. Всички скочиха от конете си и пристъпиха към одирането на плячката.

Задълженията им се бяха разпределили от само себе си: Аренд приготвяше яденето, Хендрик и Вилхелм се занимаваха с разделянето на месото, Ханс търсеше различни треви и плодове за трапезата, които той разпознаваше благодарение на знанията си.

Месарите пристъпиха бързо и ловко към работата си, а Ханс и Аренд се заловиха с препарирането на главата и рогата, за да ги присъединят по-късно към другите ловни трофеи, окачени по стените на къщите на Фон Блум и Фон Дик. Рогата на обикновения гну често се срещаха в Граф-Райнет. Но такива на набразден гну са много по-редки и се ценят по-високо.

От своя страна Клаас и Ян полагаха всички усилия да бъдат полезни на другите.

Всички бяха изцяло погълнати от заниманията си и не се оглеждаха наоколо. Изведнъж до слуха им достигна страшен звук, нещо като хрущене, придружено с остро, пискливо дишане, което напомняше донякъде грухтенето на свиня, но беше много по-силно. Едновременно с това се чуваше пращане от чупене на клони.

Ловците трепнаха, скочиха на крака и въпреки смелостта си, усетиха страх. И наистина, това, което видяха, можеше да уплаши и по-опитни ловци от тях.

Мачкайки всичко по пътя си, пред погледа им се появи огромно четирикрако. По правия рог на носа му и по мощното му телосложение можеше лесно да се разпознае, че това е носорог.

В Африка, както е известно, се срещат четири породи носорози. Тъмният цвят на кожата и двойните рога показваха, че появилото се животно е черен носорог — най-свирепият и най-опасният измежду всичките четири породи.

Той излезе от гъсталака и бързо са запъти към ловците. Вървеше с вирната глава, мърдаше опашка и уши, гледаше злобно напред и очевидно беше раздразнен от нещо. Силното му дишане и звуците, които издаваше, засилваха у всички чувството за страх, което човек и без това изпитва при вида му.

Скватерите веднага разбраха, че животното се насочва към тях с намерение да ги нападне. Те добре знаеха, че черният носорог напада всичко по пътя си — човек или животно, дърво или птица. Лесно може да се разбере колко опасно беше положението на ловците в голата равнина, на стотина метра далеч от носорога, който тичаше право към тях. За щастие конете не бяха разседлани и юздите не бяха вързани за храстите, а само преметнати през седлата. Ловците захвърлиха всичко, което държаха в ръце, оставиха работата си, втурнаха се към конете и мигом ги възседнаха. За всичко това им бяха достатъчни десетина секунди, но носорогът за това време беше успял да се приближи толкова много, че конете от страх се дръпнаха встрани и конниците едва се удържаха върху тях. След това ловците препуснаха, а носорогът ги последва.

Когато успяха достатъчно да се отдалечат, защото конете им бяха по-бързи, младите хора се поуспокоиха, особено Хендрик и Вилхелм, които препускаха най-отпред. Обърнаха се да погледнат назад, но гледката съвсем не беше успокояваща и тържеството им беше преждевременно: опасността съвсем не беше минала, особено за конниците, които бяха изостанали по-назад.

Шестимата се бяха разделили на двойки, препускащи една след друга на известно разстояние. Първи бяха Хендрик и Дебелия Вилхелм, съвсем спокойни от това, че са далеч пред носорога; Ханс и Аренд можеха също да считат, че са в безопасност; но Клаас и Ян бяха толкова изостанали от другите, че между тях и носорога имаше само около двадесет и пет метра и всеки момент той щеше да го настигне.

На по-големите четирима младежи едновременно им мина през ума страшната мисъл: добре, техните собствени коне няма да се оставят на носорога, ами малките кончета на децата? Тях носорогът можеше лесно да ги стигне и тогава смъртта на момчетата щеше да бъде неминуема.

А в това време разстоянието между тях ставаше все по-малко.

В този момент през главата на Хендрик премина спасителната мисъл за една маневра, която би могла да бъде приета за най-големия му ловджийски подвиг. Той бързо изви коня си назад, махна с ръка на Вилхелм да го последва и препусна право срещу носорога.

Вилхелм се насочи на ляво, а Хендрик — надясно. Те се спряха, напълниха пушките си и изчакаха да минат край тях първо Ханс и Аренд, после Ян и Клаас, след които вече идваше носорогът. Двамата едновременно стреляха в тичащия звяр, отново напълниха пушките си и тръгнаха след него.

Макар че и двата куршума го бяха улучили, звярът все още тичаше напред и не се отказваше от преследването на малките кончета. Неговият бяг постепенно ставаше все по-бавен, но и кончетата бяха се изморили и не се знаеше как би свършило всичко това, ако Ханс и Аренд също не бяха стреляли и не бяха ранили носорога в главата.

Отново ранен, но все още не смъртоносно, звярът изостави преследването на кончетата и се нахвърли върху най-близкия си противник.

По правило носорогът бяга по права линия при преследване и нападение и по този начин неговият противник може да се спаси лесно, като малко се отклони встрани.

Борбата вече продължаваше четвърт час: скватерите пълнеха пушките си и стреляха един след друг, а носорогът продължаваше да ги напада с предишния устрем. Най-после един куршум на Вилхелм успя да простреля черепа му, страшилището падна и повече не се помръдна.

Радостни викове изразиха победата. Шестимата ловци слязоха от конете и се приближиха до носорога, прострян на тревата.

Вилхелм изтича до лагера и се върна с брадва, с която отсякоха рога на звяра. Те добавиха този славен трофей към другите.

Насечената на части антилопа натовариха на конете и я пренесоха в лагера.

XXII

ПРЕКЪСНАТАТА ЗАКУСКА

На другия ден сутринта, преди да потеглят по-нататък на дълъг път, решиха да оставят конете да си отпочинат добре, и затова дълго се излежаваха до по-късно. После пристъпиха към приготвяне на закуската, която щеше да се състои от език на гну, кафе и хляб, които носеха със себе си от Грааф-Райнет.

Хлябът, наистина, беше вече станал доста твърд. Но те биха могли да минат и без него. За много хора от Южна Африка, хлябът е изключителен разкош. Повечето туземци не са го дори и опитвали. Също и хиляди колонисти по границите на Капската колония минават без него.

Жителите на Южна Африка — и бурите, и туземците — се занимават изключително със скотовъдство. Цялото им време е запълнено с отглеждането на стада овце. Само някои много богати колонисти — скватери — засяват по няколко декара царевица и пшеница, имат градини, в които садят зеленчуци и плодове: дини, краставици, тикви, ябълки, круши, праскови, дюли и нарове, развъждат лозя. Тези неща почти ги няма при по-бедните колонисти. В къщите им много рядко има хляб и всекидневната им храна е пушено биволско месо, прясно волско и овнешко, приготвено по различни Начини. В местностите, където се среща и дивеч, скватерите се хранят главно с него. Около къщите в Капската колония, там където има газели и антилопи гну, около жилищата се виждат множество рога от тези животни. Както казахме вече, месото на гну се доближава до телешкото. То е много вкусно, опечено в собствения си сос, или с първокачествена мазнина, получена от тлъстите овчи опашки.

Нашите приятели, които бяха израснали в богати семейства, бяха свикнали да ядат хляб, но не чак до там, че да не могат да минат без него. Те носеха няколко чувала сухари и ги гризяха с голямо удоволствие, заедно с опечения език на гну, докато чакаха кафето.

Шестимата бяха в отлично настроение и си припомняха вчерашната случка, която сега, след като опасността беше преминала,

им се струваше много забавна. Тъй като бяха решили да почиват цял ден, те дъвчеха бавно, но изведнъж при тях дотича Конго запъхтян и им съобщи, че в равнината са се появили няколко щрауса.

Ловците посрещнаха тази новина с възторг, особено Клаас и Ян. Челюстите заработиха по-бързо, късчетата месо бяха доизядени набързо, изпиха кафето наведнъж. Закуската бързо завърши.

След десетина минути конете бяха оседлани, а ловците — изцяло погълнати от мисълта за предстоящия лов на щрауси.

Но къде се беше дянал Фацетане? Без неговите съвети и лично участие ловът нямаше да бъде толкова успешен. Всички признаваха единодушно и ценяха неговия опит при лов на щрауси, Фацетане беше ненадминат.

Това беше признато дори и от Конго, който пък беше незаменим, когато ставаше дума за лъвове, леопарди, хиени и други грамадни хищници в тази част на Африка. Неговото племе, зулусите, имаха огромни стада от овце, а щраусите не представляваха заплаха за тези животни.

Бушмените, напротив, нямаха никакви домашни животни и затова бяха станали добри ловци и се хранеха с всякакъв дивеч, като се започне от скакалеца и се свърши с жирафа и слона. Така се обясняваха техните всестранни знания за навиците на всички хищни животни, които живееха по тези места. Колкото до Фацетане, той минаваше за много опитен ловец на хищници, дори и между съплеменниците си.

Но къде беше той точно в този момент, когато най-много се нуждаеха от него? Не се виждаше никъде от един час насам. Както съобщи Конго, бил отишъл при воловете на пасището и може би още беше там. Някой предложи да отидат да го повикат. Друг възрази, че така ще загубят време, защото воловете пасяха далече от лагера, а докато дойдеше и бушменът, възможно бе щраусите да изчезнат.

Решиха да не го чакат и Хендрик даде знак за начало на лова.

XXIII ЛОВ НА ЩРАУСИ

Криейки се зад последните дървета, ловците установиха, че Конго има право: виждаха се две семейства щрауси — пет женски и два мъжки. Имаше още един мъжкар, който стоеше по-настрана. Перата на мъжките се различаваха от тези на женските толкова много, че човек можеше да ги различи от много далеч. Но това не беше така при малките птици, децата-мъжкари трудно можеха да бъдат отличени от майките им.

В този случай щраусите се виждаха много добре и ясно се различаваха пет женски и три мъжки.

По всичко личеше, че седемте от тях, които бяха заедно, нямаха никакво намерение да напуснат мястото си. Някои от тях пристъпваха важно-важно и понякога навеждаха глави, за да глътнат камъче или няколко зърна пясък. Или поне така можеше да се предположи, защото наоколо нямаше никаква растителност. Другите седяха на земята, подвили под коремите дългите си крака, ровеха из пясъка и вдигаха Огромни облаци прах, също като кокошките и пуйките през горещите летни дни. Самотният мъжкар полека се доближаваше до другите, кълвейки нещо от време на време.

Ловците ги наблюдаваха и крояха план как да ги обградят. Тъй като птиците се намираха далеч от разореното гнездо, можеше да се заключи по спокойствието им, че те нямат нищо общо с онова семейство, чийто баща бушменът беше убил предишната вечер, женските не биха се върнали на мястото на такава тежка загуба за тях.

Независимо дали беше така или не, скватерите бяха доволни от появяването им на това място, защото то беше много удобно за лов. Можеха да отрежат пътя на птиците за отстъпление към пустинята, като по време на заобикалянето се крият под дърветата.

Приеха следния план за действие:

Хендрик и Вилхелм, понеже техните коне бяха най-бързи, трябваше да минат през гората, да излязат на открито място от другата страна на птиците и да им отрежат пътя за отстъпление.

На Ханс и Аренд се падна да останат скрити в засада и да дебнат удобния момент. Малките Клаас и Ян трябваше също да останат скрити и да чакат заповедите на възрастните.

Шестимата потеглиха едновременно, едните надясно, другите наляво. Конго трябваше да върви заедно с Хендрик и Вилхелм, бързите му крака трябваше да му заменят коня.

Може би предстоеше интересен и сполучлив лов и Щеше да бъде възможно дори залавянето на едната от птиците жива, ако тримата ловци успеяха да се приближат незабелязано откъм другата страна.

За осъществяване на този план беше нужно време и то достатъчно дълго. Ивицата, която бяха заели щраусите, беше най-малко пет километра широка. Тримата трябваше да изминат този път ходом, криейки се в гъстите храсталаци, и едва след това да излязат на открито място.

Като навлязоха в гъсталака, те трудно можеха да виждат какво правят щраусите. А нямаха и време, защото всяка минута беше ценна и трябваше да се използва. Само Конго хи позволяваше да се взира от време на време към мястото на птиците.

XXIV

НЕОБИКНОВЕНИЯТ ЩРАУС

И тъй, Конго наблюдаваше щраусите, доколкото му позволяваха ослепителните слънчеви лъчи. Той забеляза, че винаги, когато самотният мъжкар се приближаваше на няколко метра от другите, всички птици тревожно се изправяха, протягаха шии и се дръпваха назад. Но той не се отказваше, опитваше се отново да ги доближи, те пак се отдръпваха. Изглежда двете семейства птици се отнасяха много враждебно към дотегливия непознат.

Той обаче оставаше равнодушен към тази тяхна неприязън и продължаваше да приближава със същия малък успех. Постепенно придвижвайки се така, цялата група от птици беше описала голям кръг и се беше озовала отново на предишното си място. Но това придвижване беше извършено само от женските, а мъжките оставаха неподвижно по местата си. Единият от тях седеше на пясъка, а другият обикаляше около него с несигурни движения. След малко този, който седеше, се простря на земята и притихна. Другарят му приклепна до него, а към тях се присъедини и една женска.

Роден в места, където не се срещат щрауси, и почти незапознат с навиците им, зулусът не разбираше нищо от това, което виждаше. Може би всичко това бе някакво забавление за тях.

Не по-малко учудени бяха Ян и Клаас, които вече бяха пристигнали на определените им места. Същото забелязаха и Ханс и Аренд. Но и те не разбираха нищо от това, което се разиграваше в равнината.

Нямаха време дълго да размислят, защото вниманието им беше съсредоточено към мястото, откъдето трябваше да се появят Хендрик и Вилхелм след заобикалянето. След няколко минути вече ги видяха да излизат от гората от срещуположни краища и да тръгват един към друг, приближавайки към щраусите.

Едновременно с тях се показаха и другите петима ловци, включително и зулусът, и се запътиха към птиците.

Тук недоумението на всички стана особено голямо. Те бяха запознати с безкрайната предпазливост на щраусите и очакваха птиците да побягнат веднага, щом ги забележат. Но напротив, повечето от щраусите продължаваха да си седят спокойно или да лежат на пясъка. Само две женски проявиха безпокойство и затичаха нанякъде, но насреща им се бяха появили Хендрик и Вилхелм и те се върнаха на предишните си места. От мъжките прав беше само самотникът, но и той не проявяваше признаци на страх и не мислеше да бяга. Хендрик и Вилхелм се насочиха към него.

Щом доближиха на около триста крачки от него, се приготвиха да стрелят, но чува предпазлив вик, перата на Щрауса се свлякоха на земята и пред изумените им погледи застана бушменът, с намазани с бяла боя крака.

Да, това беше Фацетане, любимецът на Клаас и Ян, облечен в кожата на щрауса, който беше убил предишния ден. Неговите пет или шест отровни стрели бяха Накарали птиците да стоят в онези странни положения, които ловците не можеха да си обяснят. Пет от птиците бяха вече мъртви или вече умираха. Само две успяха да избягат и то заради появяването на Хендрик и Вилхелм, което принуди бушмена да смъкне от себе си странните одежди. Само още един миг — и остроумният Фацетане щеше да бъде сполетян от участта на жертвите си. После той разказа, че увлечен от лова, изобщо не поглеждал наоколо и не се досещал какъв ловен план може да са разработили скватерите. Освен това, щраусовата маскировка му пречела да чува и да вижда и той съвсем случайно забелязал опасността, която го заплашвала.

Ловците наобиколиха бушмена и се смяха до сълзи от вида му, а Фацетане, горд от успеха си, гледаше тържествуващ.

XXV

БЛЕСБОКИ И БОНТЕБОКИ

На другата сутрин малкият керван потегли на североизток. Нужни им бяха две денонощия за преминаване на безводната пустиня. Ловците, за разлика от воловете, нямаше много да страдат от жажда, защото се бяха погрижили да напълнят с вода няколко буренца. Част от водата беше предназначена за конете. Но въпреки това, и хората, и животните трябваше да понесат мъчителен преход, защото сухият въздух и горещината бяха толкова нетърпими, че и най-доброто разхладително питие не можеше да засити жаждата им за повече от няколко минути.

След като понесоха тези тежки изпитания, ловците навлязоха в една местност, която по нищо не напомняше преминалата безводна пустиня. Това беше широко плато, заобиколено от планински върхове със странни форми, кръгли или заострени, или пък съвсем плоски.

Тази местност напомняше високите равнини в Кордилерите на Америка, но по геологическия си строеж беше по-близка до мексиканските планини.

Всички върхове бяха почти еднакво високи, някои бяха напълно лишени от растителност, други, напротив, бяха покрити с гъсти гори, чак до върха, чийто бял кварц бляскаше на слънцето. Многобройните долини между тях, различни по големина и форма, бяха покрити с трева, която изглеждаше като току-що окосена или опасана от животни. И наистина тук живееха грамадни стада тревопасни, които предпочитаха нискораслата възсолена трева на тези долини пред меката, пухкава трева по южните склонове на Оранжевата река. На много места в тези долини има солени наноси и заради тях тревата изглежда като заскрежена. Срещаха се и големи залежи от чиста сол, които заемаха по няколко квадратни километра.

Тази местност, наречена от бурите „Зуурфелд“, т.е. „кисело поле“, беше любимо място на блесбоките и бонтебоките. Това бяха две породи газели, които се различаваха по красотата и бързината си, а също и по цвета на козината си. Блесбокът беше по-дребен и не,

толкова пъстър на цвят като бонтебока. Рогата на първия бяха бели, а на втория — черни.

Краката на блесбока бяха бели само от вътрешната страна, а на бонтебока целите бели — от стъпалата до коленете.

Бонтебокът беше не само най-красивата, но и най-бързата газела, голяма колкото европейския елен, но полека и по-грациозна от него. Рогата ѝ бяха дълги около тридесет и пет сантиметра, черни и доста дебели в основата си, отначало се издигаха право нагоре, после се отклоняваха назад към гърба и след това се раздвояваха и се извиваха навън. Кожата ѝ беше на синкавочервени и тъмни ивици, които се редуваха и даваха и името ѝ — на холандски „бонтебок“ означаваше „пъстър козел“.

Блесбокът имаше почти същия цвят на козината, но малко по-тъмен, с не толкова правилно редуващи се ивици.

Туземците ценяха твърде много кожата и на двете животни и си правеха от тях „кароси“ — нещо като дреха, която през деня служеше за наметало, а през нощта — за завивка.

Навиците и на двата вида газели бяха едни и същи. Те обитаваха солените долини на Зуурфелд и се движеха на стада по няколко хиляди глави.

Когато бяха уплашени от нещо, бягаха срещу вятъра с приведени надолу глави, също като ловджийските кучета.

По-рано и двата вида са се срещали и в Южна Америка, но сега живееха само на север от Оранжевата река.

XXVI

ХАЙКА ЗА БЛЕСБОКИ

Колкото повече навлизаха в планинската местност, толкова по-голямо ставаше желанието на скватерите да присъединят към трофеите си и няколко прекрасни кожи и рога от тези газели. Когато решиха да спрат за ден-два, избраха един поток и направиха лагера си до него. И още на другата сутрин потеглиха да търсят газелите, като оставиха двамата туземци да пазят лагера.

Нямаше съмнение, че ще успеят да ги намерят, щом стадата им са толкова многобройни. Но никой не знаеше как трябваше да се постъпва с тези животни.

Вилхелм беше на мнение, че трябва да устроят засада, към която да подгонят стадото. Хендрик, обратно, мислеше да нападнат открито и да ги преследват с конете и кучетата. Ханс и Аренд искаха да се доближат незабелязано към блесбоките и да се опитат да стрелят точно.

Решиха отначало да нападнат пеша, с хайка, за да не изпуснат стадото. Ако не успееш да се доближат незабелязано, можеха да опитат да направят засада, и ако тя не сполучи — да преследват с конете на дълго разстояние.

Ловците слязоха от конете и тръгнаха бавно и предпазливо пеша. Оставиха Ян и Клаас да пазят конете и кучетата.

Но как можеха да се доближат достатъчно до такива предпазливи животни, които пасяха в откритата, съвсем плоска равнина, без нито една скала, дърво или висока трева, където човек да може да се скрие?

Ловците решиха да направят единственото възможно нещо в тези условия — да използват разпръснатите мравуняци, които бяха на около двеста метра един от Друг.

Всичките им надежди бяха свързани с тези мравуняци. Когато доближиха до животните на неколкостотин метра, газелите все още продължаваха безгрижно да си пощипват трева. Но ако някой от ловците се опиташе да се приближи малко повече, цялото стадо вкупом се отдалечаваше и запазваше предишното разстояние.

Напразно пълзяха ловците, прикривайки се зад мравуняците. Също толкова несполучлив излезе и опитът поотделно и от различни страни да се доближат до стадото. Газелите продължаваха да си пасат, сякаш нищо не забелязваха, но все пак избягваха мравуняците, зад които се криеха преследвачите им и запазваха неизменно разстоянието между тях и себе си.

След двучасови несполучливи опити, младежите решиха да се откажат от намерението си да обградят блесбоките. А Хендрик и Вилхелм се присмяха жестоко на Ханс и Аренд, които бяха дали идеята за този начин на лов, и ги заклеймиха, че нищо не разбират. Решиха да пробват и начина със засадата — може би той щеше да бъде по-сполучлив?

XXVII

ЛОВЪТ НА БЛЕСБОКИТЕ ПРОДЪЛЖАВА

Върнаха се при конете и ги възседнаха. Тръгнаха дори и момчетата Клаас и Ян, на които беше възложена задачата да подплашат стадото и да го подкарат към по-възрастните ловци, които щяха да дебнат в засада и да стрелят по бягащите животни.

По време на преследването с хайката стадото се беше преместило с няколко километра по-нататък, затова решиха момчетата да тръгнат наляво, а стрелците в полукръг се спотаиха зад мравуняците.

Клаас и Ян трябваше да преминат от другата страна на стадото, но да внимават и да не подплашат мъжките; а след това да подгонят всички животни към засадата. Ако планът успееше, ловците щяха да ги посрещнат с изстрели.

Вилхелм беше във възторг, че именно неговият план беше приет и очевидно щеше да се окаже по-добър от предложенията на другите. Преди всичко, за него това щеше да бъде нова победа над постоянния му съперник Хендрик.

Нямаше никакви съмнения в успеха. Ловците бяха заели отлични места. Ян и Клаас бяха вече заобиколили стадото, приближаваха се внимателно и засега отлично се справяха с възложената им задача. Газелите бавно се движеха точно срещу момчетата и когато ги видеха, сигурно щяха да побягнат обратно, в посока на ловците от засадата.

Но нищо такова не се случи. Вместо да се обърнат обратно, според очакванията на скватерите, упоритите животни продължаваха пътя си напред, и само малко се отклониха, да не се сблъскат с момчетата. Щом се размина с тях, стадото отново се съедини и продължи в същата посока.

Това огорчи твърде много Вилхелм, който на свой ред трябваше да понесе присмеха на останалите, но най-обидно за него беше пренебрежителното равнодушие от страна на съперника му.

— Уверен бях, че нищо няма да стане — каза Хендрик. — Наивно е да се мисли, че блесбоките са глупави и ще изменят посоката

си на движение, само като видят момчета на коне.

Макар че се опитваше да възрази, самолюбието на Вилхелм беше много засегнато. Той предложи да опитат отново, но с разменени места на преследвачите и стрелците. Това беше възприето и без други възражения пристъпиха към изпълнението му.

Очевидно, когато бягаха да се спасят, блесбоките тичаха срещу вятъра. И затова не бяха променили посоката си, когато видяха Клаас и Ян. Така че, ако застанеха срещу вятъра, ловците можеха да се надяват, че животните ще се насочат към тях и някои можеха да бъдат улучени. Ако пак не успееша, оставаше само предложението на Хендрик — да изберат едно животно и да преследват само него.

Щом оформиха плана си, четиримата ловци заеха места пред газелите, а Клаас и Ян застанаха в тила на стадото и трябваше да го подкарат в посока към ловците.

След известно време всички бяха на новите си места, и очаквайки приближаването на стадото, ловците жадно започнаха да си избират плячката.

Все по-ясно се различаваха белите ивици по муцуните на блесбоките. Още няколко крачки и щяха да могат да стрелят с надежда на улучат някое животно.

Но изведнъж животните от предните редици, с вирнати глави и силно блеене, устремно препуснаха напред и увлякоха след себе си цялото стадо.

— Ето ги! — помисли си всеки от ловците, застанал в поза за стрелба — на коляно, и спотаен зад прикритието си.

— Най-последно! — измърмори под нос Дебелия Вилхелм. — Сега ще дойде и мой ред да се смея!

Но и него го очакваше разочарование. Блесбоките минаха толкова далеч от засадата, че нямаше смисъл да се стреля по тях. Съзнавайки това, Вилхелм дори и не направи опит да дръпне спусъка, защото съвсем сигурно нямаше да улучи и това щеше да увеличи огорчението му.

След още малко време блесбоките бяха вече толкова далеч, че можеха да се чувстват в пълна безопасност. И пак започнаха да си пасат кротко, защото никой повече не ги преследваше.

Сега беше ред на Хендрик. Уверен, че ще успее да настигне поне някои от животните, той викна:

— След мен, напред!

Ловците скочиха на конете и се понесоха към стадото, и колкото повече приближаваха, толкова по-бавно се движеха, да не изплашат животните. Но когато бяха стигнали на около четиристотин метра от животните, те се втурнаха напред, както и преди това.

— След мен! — отново позова Хендрик.

Пуснаха кучетата, конете препуснаха с всички сили и ловът започна. Но след малко Хендрик разбра грешката си: стадото препускаше много по-бързо от конниците и разстоянието между него и ловците бързо се увеличаваше. Един след друг ловците започнаха да изостават. Двадесет минути след началото на преследването Хендрик с коня си и още две кучета останаха по следите на блесбоките единствени.

XXVIII

ПРЕСЛЕДВАНЕТО НА ХЕНДРИК

Газелите препускаха из равнината, без да променят посоката си, а разстоянието между тях и Хендрик си оставаше все същото. Сега успехът зависеше от това кой ще се измори по-бързо — кучетата, конят или животните?

Първо изостанаха кучетата, отначало едното, после другото, което беше любимец на Хендрик.

След още петнадесет километра луд бяг Хендрик все още не се беше приближил до стадото на разстояние, достатъчно за стрелба. Животните бяха започнали да се изморяват и, ако той имаше и запасен кон, сигурно щеше на ги настигне. Може би щеше да успее и с уморения си кон, ако не му пречеха и не го бавеха многобройните мравуняци, на които се натъкваше по пътя си.

Припомняйки си за съперничеството с Вилхелм и като си представяше с какъв присмех щеше бъде посрещнато безславното му връщане в случай на несполука, Хендрик продължаваше с всички сили да пришпорва коня.

Но отчаянието го обхващаше все повече. Струваше му се, че газелите тичаха все така леко и неуморно, а конят му вече дишаше тежко и напрягаше последни сили. Дожаля му за горкото животно и вече се канеше да дръпне поводите и да го спре, когато изведнъж забеляза пред себе си планински върхове, които тук пресичаха долината и образуваха ъгъл. И точно към този капан се бяха запътили блесбоките.

„Когато се спрат, ще ги настигна. Ще се скрия зад някоя скала или храст, ще се доближа до тях и ще успея да застрелям някое животно“ — мислеше си Хендрик.

Като се огледа внимателно напред, той забеляза с радост, че скалистите склонове са непроходими и животните със сигурност ще паднат в капана. Може би щеше да успее да повали и повече животни. Мечтите му не бяха чак толкова големи, стигаше му дори само една

газела. Окрилен от надежда, Хендрик продължи преследването. Оставаше още най-много един километър.

След още малко той стигна на около половин километър от скалите и на триста крачки до стадото, което продължаваше право напред, към ъгъла, образуван от планинските склонове. Сега вече той беше уверен в успеха си. Според неговата преценка, само след минута стадото щеше да бъде принудено да спре или да се върне обратно.

Хендрик добави няколко едри сачми към останалия пълнеж на пушката, защото трябваше да стреля в гъстата маса от животни, и огледа цевта и ударника. После отново погледна към стадото и какво беше учудването му, когато установи, че него го няма!

Къде се беше дянало? Не можеше да се изкачи по скалите, ако беше така, все пак животните щяха да се виждат по склоновете. Хендрик спря коня и с недоумение загледа стената, която се издигаше пред него.

Скоро всичко се изясни. Задънената улица, както му се беше сторило, съвсем не беше такава. Все пак имаше един тесен проход между двата съединяващи се планински склона, който водеше оттатък, към друга долина. Ясно беше, че животните знаеха за него и затова така уверено избягаха напред.

Преминавайки през този проход, Хендрик забеляза червените гърбове на животните толкова далеч пред себе си, че нямаше никакъв смисъл да продължава преследването.

Той слезе огорчен от коня. Олюлявайки се от умора, пристъпи няколко крачки и приседна на скалата, без дори да привърже умореното животно.

XXIX

ЧЕРНИЯТ НОСОРОГ

Лесно може да се допусне какво преживяваше Хендрик. Чувстваше се унижен и страшно ядосан. Той съжаляваше, че изобщо се е срещнал с тези проклети блесбоки! Как щеше да се завърне в лагера? Много добре умееше да се присмива на другите, сега дойде и неговият ред да бъде осмян! Ханс и Аренд щяха да си върнат всичките подигравки с лихвите! Ами Вилхелм, чиито предложения той беше посрещал с присмех? Дебеланкото, както му казваше той, несъмнено щеше да си отмъсти за пренебрежението. На всичко отгоре конят му беше страшно изморен, дори преуморен. Щеше ли да може да го пренесе до лагера? В най-добрия случай едва-едва щеше да стигне до там и без ездач.

Погълнат от тези мрачни мисли, Хендрик неочаквано беше откъснат от тях от един особен шум, който достигна до него и го накара веднага да скочи от мястото си. Този шум беше подплашил и коня — той вдигна глава, замърда уши, зацвили високо, заудря с копито по земята и се понесе в галоп напред през тесния проход, през който бяха минали животните. Хендрик не му обърна никакво внимание. Изцяло беше погълнат от внезапната поява на животното, което беше предизвикало с рева си такъв страх у него. Грухтенето и шумното дишане, като от ковашки мехове, бяха много добре познати на ловеца и той знаеше, че като се обърнеше, щеше да види зад себе си черен носорог. И наистина, огромното животно вече излизаше иззад скалите.

Отначало Хендрик не се уплаши прекалено много. Той и друг път беше участвал в лов на носорози и не ги смяташе за чак толкова опасни, колкото бяха всъщност. Хендрик винаги беше успявал да избегне приближаването на животното. Но той беше забравил, че в тези случаи яздеше чудесен кон и на него бе дължал спасението си. А сега беше сам между скалите. Сам-самичък, без кон, на двадесетина метра от свирепото животно, животът му висеше на косъм.

Първата мисъл, която му хрумна, беше да се покатери по планинския склон и така да се спаси. Но като погледна почти отвесните скали, недостъпни дори и за котка, разбра, че такова бягство е неосъществимо.

Невъзможно беше и да се скрие в прохода. Едва много далече в долината се виждаха няколко дървета, или по-скоро храсти, но и да беше се оказал там в миг, по някакво чудо, и тях носорогът щеше да помете с един удар.

Нямаше смисъл да мисли за спасение чрез бягство. Хендрик знаеше, че носорогът ще изпревари всеки бегач. За нещастие, беше оставил и пушката си, привързана за седлото на коня, който пък вече беше някъде далече отатък планината. Единственото му оръжие, което му беше останало, беше ловджийският нож. Но какво можеше да направи един нож срещу носорог? Все едно да се опитваше да се защити с игла!

Единствената надежда на нещастника беше да остане незабелязан от звяра.

Носорогът няма добре развито зрение. Очите му са малки, макар че добре виждат предметите, които са съвсем близо. Очите му са разположени така, че не може да вижда добре настрани, вратът му също трудно се завърта, както и тромавото му тяло. Поради това Хендрик можеше да се надява, че ще остане незабелязан от страшния звяр.

Можеше да се приеме, че звярът все още не е открил присъствието му, защото иначе щеше вече да го е нападнал. Черният носорог напада всичко, което му попадне пред очите, независимо от това дали се защитава или не; той напада поради вродената си жестокост и гневът му се насочва дори срещу най-невинните и кротки същества.

Стараяйки се да се отдръпне колкото е възможно от пътя на страшилището, Хендрик се прилепи до скалата.

Носорогът нямаше силно зрение, но природата го беше надарила с тънко обоняние и слух. Дори и най-слабият шум на листата, и най-тихите крачки можеха да насочат носорога към набелязаната жертва. Ако и зрението му беше така добро, както обонянието и слуха му, носорогът щеше да бъде най-страшният звяр на света.

Затова не е чудно, че нашият носорог много скоро подуши Хендрик и очите му веднага се насочиха към мястото, където стоеше той. Щом го видя, чудовището спря, заръмжа глухо, размърда уши, размаха късата си опашка, приготви се за нападение и яростно се нахвърли върху младежа.

Ловецът трябваше да прояви голямо хладнокръвие и да направи нещо, за да избегне смъртта си. Когато звярът го връхлетя, той бързо и ловко отскочи встрани. Ако малко беше закъснял, страшният рог щеше да пронизва гърдите му.

Хендрик не направи опит за бягство — знаеше, че това би било безполезно — а се запъти към средата на прохода и зае позицията срещу страшния враг. Носорогът го последва. Хендрик смело дочака, без да помръдне, оня миг, в който рогът почти се докосна до него, и едва тогава, отскачайки встрани, се размина с носорога и се насочи към противоположната стена на прохода. Звярът бързо се обърна и се приготви за ново нападение. Маневрата на Хендрик беше повторена по същия начин. Някога той беше запомнил от разкази на стари ловци, че това е единственият начин да се спаси човек от носорог, когато са се срещнали на ограничено и равно място. Той си припомни също така, че трябваше да се изчаква най-последния момент за отскачането настрани, за да се избегне погледа на носорога. Отскачайки от едната стена на прохода до другата, Хендрик се движеше и напред и така успя да се измести на около двеста метра по продължението на прохода. При поредната си атака страшният звяр май че се досети най-после по какъв начин успяваше да му избяга жертвата и да се окаже зад него.

И сега вече, вместо да се хвърли напред, когато вече я беше загубил от поглед, той спокойно се завърташе обратно. Това намаляваше надеждите на Хендрик за спасение. Нещастният ловец не биваше нито за миг да остава неподвижен, трябваше непрекъснато да отскача вляво и вдясно, а противникът му все повече се приближаваше. Ако само се препънеше и паднеше, с младежа беше свършено.

Хендрик започна да се отчайва. Запъхтян, изпотен, изнемогващ от умора, с подкосяващи се крака, той вече усещаше, че няма да бъде в състояние да продължи тази своя защита. А в същото време нямаше никакви признаци носорогът да се откаже от преследването, той съвсем не беше уморен, изпълваше го само раздразнение.

Нещастникът си припомни за семейството си, за сестрите и братята, за Вилхелмина, за Грааф-Райнет, които може би повече нямаше да види. Далеч от всички тях щеше да загине тук, разкъсан от звяра, който не го оставяше и настървено го преследваше в тесния проход. Това беше наистина ужасно!

— Ах! — неочаквано извика той, озарен от щастлива мисъл.

Дебненето продължаваше вече четвърт час, когато Хендрик случайно погледна нагоре и забеляза нещо като стъпало на около два метра от земята и също около два метра широко. Точно то го беше накарало да извика от радост. В дъното на тази издатина се виждаше тъмнееща се вдлъбнатина — пукнатина или дори пещера. Без повече да се колебае, Хендрик подскочи и се залови за ръба на издатината, и бързо се покатери на тази спасителна за него площадка, която го отърва от страшния звяр.

Оттам той можеше без страх да погледне разярения си противник, който вече не можеше да му навреди.

XXX

ХЕНДРИК В ОБСАДА

Като се изкачи на площадката, Хендрик въздъхна облекчено. Сега можеше да бъде напълно спокоен, защото носорогът не можеше да го достигне. Дори изправен на задни крака, звярът само с глава можеше да достигне ръба на площадката. Така и правеше, ревейки гневно, и се мъчеше с устни да докопа жертвата си.

Не по-малко ядосан от него, младежът се опита да му окаже възможната съпротива. Като се възползва от сравнително безопасното си местоположение, той ритна с тежката си обувка чудовището по муцуната. Носорогът се дръпна от болка и повече не направи опити да се покачи на площадката, въпреки яростта си. Той се ограничаваше само със сноване нагоре-надолу из прохода в подножието на скалата, явно с намерението да се справи с врага си чрез обсада.

В този момент Хендрик можа да го разгледа спокойно. Досега ловецът не беше виждал точно такова страшилище, но беше чувал от други ловци за него. От Ханс знаеше, че в Африка се срещат четири породи носорози, из целия континент — от тропика до Козирога чак до нос Добра Надежда. От тях двете породи бели, а другите две — черни носорози. Белите са по-големи от черните, но не са чак толкова свирепи като тях. Хранеха се с трева, а черните — с пъпки и листа от дърветата. Белите имат по един рог, който достига до тридесет и пет сантиметра дължина, а вторият е само леко загатнат като пъпковиден израстък. Белите и черните носорози се отличават едни от други не само по външен вид и цвят, но и по навиците си.

Звярът, който беше обсадил Хендрик, беше от порода, която живееше повече на север. Тази порода беше много по-свирепа от южните черни носорози и от нея туземците се страхуваха много повече, отколкото от лъва или от бивола. И скоро Хендрик сам се убеди в основателността на този страх.

Ненадейно носорогът се нахвърли върху един храст, който растеше наблизко, с ярост изпочупи клоните му с рогата си, и изпотъпка всичко под краката си — с една дума, изразяваше такъв яд,

все едно че беше срещнал най-големия си враг. Прекрати действията си, едва когато от храста не остана нито едно клонче и когато всичко беше унищожено и изпотъпкано.

Цялата тая сцена беше толкова смешна, че напомни на Хендрик за битката на Дон Кихот с вятърните мелници и той не можа да сдържи смеха си. Но веселостта му не трая дълго. Страшните погледи, които му хвърляше носорогът, ясно изразяваха колко беше опасен и непримириим врагът му.

Като приключи с храста, звярът отново се върна в подножието на площадката и отново впери поглед в младежа. Това ясно показваше, че той нямаше намерение да си отива и това правеше положението на Хендрик много опасно.

Измина още един час без промяна в разположението на противниците. Носорогът си стоеше на предишното място, а тревогата на Хендрик непрекъснато растеше. Той чувстваше жажда още от момента, когато започна да преследва блесбоките. А сега беше вече пладне и той нямаше никаква възможност да се скрие от горещината и трябваше да стои допрян до нагорещената стена, неизвестно още колко време.

Страдаше и физически, и душевно, но нямаше друг изход, освен да стои там, където беше.

Надяваше се Ханс и другите ловци да тръгнат по следите му да го търсят, обезпокоени от отсъствието му. Но често се случваше някой да се отдалечи от лагера сам и да се върне едва късно вечерта, и те щяха може би да се разтревожат чак довечера и да тръгнат да го търсят едва на сутринта. Но как щеше той да издържи до тогава при тая страшна жажда, която изгаряше всичките му вътрешности?

Ако можеше да дочака нощта, възможно беше да завали дъжд и да изтрие следите на коня му, значи другарите му нямаше изобщо да могат да го намерят. Какво го чакаше в такъв случай? Такива бяха тъжните му мисли, като поглеждаше към страшния пазач пред клопката си.

Носорогът, както и преди, беше нащрек и не отместваше от ловеца настървените си, пълни със злоба, очички.

XXXI

НЕОЧАКВАНО СПАСЕНИЕ

Колкото повече време минаваше, толкова по-силна ставаше жаждата, измъчваща Хендрик. Той изпадна в отчаяние. Оглеждането на планинския склон, който се извисяваше над него, го увери в невъзможността за бягство по него, макар че и по-нагоре имаше площадки като неговата.

А неговата площадка беше тясна, точно колкото стъпалото му, и той не можеше да се помръдне; но все пак оставаше недосегаем за носорога.

Като обмисляше положението си, Хендрик си припомни за отвора в скалата, който беше видял. Съзнаваше, че той няма много да промени нещата, но все пак можеше да го спаси от горещите слънчеви лъчи. Не го оставяше и смътната надежда, че врагът му, ако не го вижда, ще се откаже от обсадата.

Без да сваля поглед от звяра, Хендрик запълзя по скалата към мястото, където мислеше, че се намираше пукнатината. Звярът неотстъпно го следеше. Ловецът трябваше да премине и през по-тесни места, където имаше опасност звярът да го достигне с уста, затова той мобилизира всичката си ловкост и пъргавина и най-сетне успя да стигне благополучно до отвора на пещерата, въпреки всичките усилия на страшилището.

Оказа се, че пещера е доста дълбока, тъмна и с достатъчно широк вход, за да може човек да се провере през него.

Но беше направил само няколко крачки навътре, когато се чу неочакван шум, после страшен рев, който смрази кръвта в жилите на младия ловец. От уплаха Хендрик беше готов да скочи право върху страшните рога на носорога, които проблясваха наблизко.

Нямаше никакво съмнение: това беше лъв, в чието леговище Хендрик се беше вмъкнал. Освен неговият рев се чуваха и удари на камъни по стените, изритани от мощните му лапи. Хищникът се беше запътил към изхода на пещерата.

С бързината и пъргавината на сърна, Хендрик изскочи обратно на тясната площадка и с ужас хвърли поглед надолу.

Но носорогът не му обърна никакво внимание. От уплаха или учудване при появата на новото действащо лице на сцената, той беше останал в същото положение, от което се мъчеше да достигне ловеца: с глава, допряна до ръба на площадката и с очи, вперени към входа на пещерата.

В този момент оттам се подаде косматата глава на царя на животните.

Двете огромни животни се изправиха едно срещу друго. Няколко секунди се гледаха втренчено очи в очи. Навярно носорогът беше обхванат от страх, защото се отдръпна назад и свали предните си лапи от ръба на скалата. Ясно беше, че той нямаше намерение да влиза в схватка с новия си противник. Ала това не съответстваше на намеренията на хищника, който не искаше да остави безнаказано нарушаването на спокойствието си.

Като се удряше отстрани с опашка, лъвът приклепна и с един скок се намери върху огромния гръб на носорога. Но не можа да се задържи там, защото грамадното животно само леко се разтърси и го свали на земята. Носорогът не му позволи да направи още един скок и от своя страна нападна. Лъвът подви опашка и хукна да бяга, последван от него.

Хендрик следеше с голям интерес този двубой, но не успя да види неговия край и кой щеше да бъде победителят — дали дебелокожото животно или царственият хищник. След като те се отдалечиха, ловецът скочи от площадката и побягна в противоположна посока с всичките си сили.

Когато стигна в долината, той пое по същия път, по който беше вървял при преследването на блесбоките. От време на време се обръщаше назад да види дали не го преследва предишният му враг. Но се увери, за голямо свое успокоение, че нищо не го заплашва. След малко установи по следите, че и конят му е преминал по този път. Вървейки по тях, той скоро успя да го открие как спокойно си пасе до един храст.

Хендрик лесно улови благородното животно, яхна го и потегли по многобройните следи обратно към лагера. Пристигна там след около два часа, и по пътя подбра изоставените кучета.

Горкият Хендрик, наложи му се да изтърпи доста заядливи подигравки от страна на Ханс и Аренд. Вилхелм си припомни благородството, което Хендрик беше Проявил след неговото падане от коня при преследването на антилопата, и му го върна по същия начин, като се въздържа от забележки. Несъмнено беше, че те двамата с Хендрик и за в бъдеще щяха да си останат големи Приятели.

XXXII

СТАДОТО АНТИЛОПИ

На следния ден ловците видяха огромно стадо антилопи, което бягаше из равнината, преследвано от страшен враг. Огромната маса животни на широчина беше не по-малка от осемстотин метра в гъсти редици и беше толкова голяма, че в продължение на цял един час се изнизваше покрай ловците, с протегнати шии и с наведени глави. В гъстите редици имаше и разреждания, където тичаха мъжкарите, а имаше и съвсем празни междини, сякаш за да разделят отделните отряди от бягащи животни.

Това явление се дължеше на чувството за солидарност между всички животни, които пасат заедно. Когато бягащите минеха покрай всяко пасящо животно се присъединяваше към тях.

От само себе си се разбира, че нашите ловци се изкушаваха да се реваншират заради вчерашната си несполука с блесбоките. Но вече научени от опита си, сега не се опитваха да отделят от стадото някое животно и да подгонят само него, а се ограничиха само с това да препускат около стадото, чакайки удобен момент да изпратят някой точен куршум. Макар че резултатите не бяха толкова окуражителни, колкото им се искаше, все пак успяха да повалят три мъжки и три женски животни. Решиха да се задоволят с това.

Преследването беше кратко. Ловците трябваше да се върнат в лагера колкото може по-скоро, защото конете им се нуждаеха от почивка. Прибраха само рогата и кожата на блесбоките и съвсем малко месо, колкото да им стигне за ден-два.

Ловците бяха изненадани от приятния аромат, който се отделяше от кожата на тези красиви животни. Това се дължеше на сладките и ароматни треви, с които се хранеха блесбоките.

Като изстъргаха мазнините и изсушиха кожата на слънце, прибраха ги при другите трофеи в колата. Както винаги, това извършиха Хендрик и Вилхелм. С препарирането на главите, което изискваше специални познания, се зае естественикът Ханс. Той беше се запасил с нужните химикали и заедно с Аренд още привечер

завършиха четири прекрасно препарирани глави — две мъжки и две женски — които щяха да подарят на старейшините на семействата Фон Блум и Фон Дик.

Женският блесбок се отличаваше от мъжкия с по-късите си и не толкова дебели рога, на ръст беше по-малък и не толкова пъстър. Също такава беше разликата и между мъжките и женските бонтебоки, с рога и кожи, на които нашите ловци успяха да се сдобият още на следващия ден.

Но ловците вече използваха достатъчно успешно начина на лов, предложен от Вилхелм — да дочакат на някое място бонтебоките, които пък да бъдат уплашени и подгонени към тях от Клаас и Ян. Така скватерите Ханс, Хендрик, Аренд и Вилхелм успяха да свалят един Прекрасен мъжкар.

Този начин на ловуване чрез засада, който се оказа Несполучлив по отношение на блесбоките, не зависеше от породата и от разликата между тях, а само от вятъра, чрез който животните можеха да усетят присъствието на ловците. Трябваше да няма никакъв вятър, защото иначе беше немислимо да се изненада стадото — бонтебоките се доверяваха повече на обонянието, отколкото на очите си.

Като препарираха глави и на бонтебоки по същия начин, ловците развалиха лагера и продължиха пътешествието си по Зуурфелд.

XXXIII

СТРАННАТА ПЛАНИНА

Казахме вече, че там, където пътешестваха нашите скватери, имаше най-разнообразни по височина и вид планини: куполовидни, квадратни, с площадки на върха, конични, стреловидни или напомнящи средновековни стени с високи кули.

Една сутрин, когато пътниците се движеха из широка долина, вниманието им беше привлечено от една странна и необикновена планина. Тя се издигаше само на около двеста и седемдесет метра над равнината и не би заслужавала да се нарича планина, ако не бяха голите ѝ сиви гранитни склонове, които рязко изпъкваха на фона на изумрудената зеленина на равнината. Отдалеч тя приличаше на много правилен конус, сякаш направен от човешка ръка. С приближаването си към нея видяха, че тя по-скоро е пресечен конус, върху който се издига гранитна скала, висока около девет метра.

Тази невидима отдалече скала предизвика у ловците желанието отблизо да разгледат тази наистина странна планина.

Решиха колите да продължат по избрания път до мястото за нощуване, а конниците се запътиха към планината.

Започнаха да обсъждат колко ли далеч е тази планина. Всички мислеха, че разстоянието до там е не повече от два километра. Само Ханс мислеше, че са повече — около осем или девет. Останалите петима му възразиха и той млъкна. Но като си знаеше, че е прав, че лесно се лъже окото, младият учен предложи да измерят спорното разстояние. Нямаха, разбира се, подходящи инструменти за тая цел и затова решиха да използват един от скъпоценните навици на коня на Вилхелм: да върви съвсем равномерно и да изминава за определено време точно един и същ брой крачки.

Така че Вилхелм потегли в права посока с часовник в ръка.

Опонентите на Ханс отначало му се присмиваха за оценката на разстоянието, но когато и след половин час път планината изглеждаше все така далеч, както и преди, постепенно се отказаха от недоверието си.

След още половин час вече бяха стигнали до подножието на планината и никой не изказа учудване, когато младият учен пресметна и тържествуващо събщи, че са изминали десет километра! Повече никой не смееше да оспорва мнението на Ханс.

XXXIV

ИЗСЛЕДВАНЕТО НА ПЛАНИНАТА

Отблизо планината изглеждаше много по-различна. Склоновете ѝ бяха образувани от огромни скали, прилични на останките на древни гробници, но това не беше дело на човешка ръка.

Тук-там се забелязваше някаква растителност: кактуси, млечки, отделни дървета с листа, приличащи на мирта, и благоухаещи като нея, виждаше се и цъфнало алое, чиито тъмночервени цветове се открояваха рязко върху тъмния гранит.

Приеха единодушно предложението да се изкачат на самия връх на планината, макар и от различни подбуди: някои от приятелите искаха да огледат местността отвисоко, с надеждата, че може би ще открият по-удобен път. Клаас и Ян разчитаха да видят отблизо орлите, които бяха забелязали още от подножието; Ханс го привличаше растителното царство, което много се отличаваше от това на равнините, а преди всичко споменатите дървета, подобни на мирта.

Завързаха конете един за друг и пеша започнаха да се изкачват нагоре. Всички, с изключение на Ханс, си Мислеха, че само след пет минути ще бъдат на върха. Но като знаеше, че и тези преценки са неверни, Ханс предупреди другарите си, че ще им е необходим най-малко половин час, да се изкачат до върха на конуса.

Сега вече младежите приеха това предупреждение малко по-различно, макар че продължаваха да бъдат недоверчиви.

Но след малко им се наложи отново да признаят грешката си. След като измина четвърт час, а те не бяха изминали дори и половината от пътя до върха, решиха да спрат малко да си починат точно под едно от дърветата, които толкова бяха заинтересували Ханс.

Това дърво, средно голямо, нискорасло и изобщо неинтересно за другите, представляваше всъщност много голям интерес за ботаника. Клоните му бяха покрити с малки, зелени листа, като тези на миртата; цветовете едва се забелязваха. По тях Ханс успя да определи, че това дърво се отнася към семейството на сандаловите. В Европа внасят такава дървесина от Индия или от островите на Индийския архипелаг.

Тя се цени много заради силния си, приятен мирис, който не само предпазва самото дърво от гниене, но и всички металически предмети, поставени в сандъци от тази дървесина, от ръжда и вредни насекоми. Това чудно свойство, забелязано отдавна, е станало причина от сандалово дърво да се правят много мебели и сандъци, които не само да предпазват от разваляне нещата, поставени в тях, но и да им придават приятен мирис. От това дърво индийските брамини правеха благоуханно масло за храмовете на бога Вишну. Сърцевината на дървото беше по-твърда и значи — по-ценна, с кехлибарен цвят, а самата дървесина беше бяла.

След отсичането му всяко дърво биваше заравяно за около два месеца в земята и така естественият му мирис ставаше още по-силен и по-приятен. Името на дървото на персийски означава „полезен“ и напълно отговаря на неговите качества. Сандаловите дървета, които растяха по Сандвичевите острови, принадлежаха към друго семейство а не към това на белия сандал от Индия. Всичко това Ханс разказа на спътниците по време на почивката. Щом се ободриха, ловците продължиха изкачването на планината и след още четвърт час стигнаха върха.

XXXV ГИРАКСЪТ

Над главите им се извисяваше онази остра скала, която бяха видели отдалеч. Висока около десет метра, с изронени стени, стесняваща се към върха, като най-горе беше само около тридесетина сантиметра широка, тя беше обградена от множество също такива остри върхове и изцяло приличаше на голяма готическа кула, оградена от по-малки кулички.

Ловците изобщо не си и помислиха, че биха могли да се изкачат на тази игла, защото това беше по силите само на котка или птица.

След като се огледаха, младите скватери започнаха да изучават основата на скалата. Успяха да се покатерят на скалистата площадка, от която тя започваше. В този момент видяха на гранитния връх една едра птица, цялата почти съвсем черна, с изключение на едно белоснежено петно на раменете и кафявите пера по краката.

— Орел! — завикаха някои от ловците.

Това беше наистина орел, и то най-едрия от всички видове орли, хищникът веро.

Отдалечен на около двеста метра от ловците, той изглежда и не подозираше, че те са толкова близо. Вниманието му беше погълнато от нещо, което той зорко следеше с глава, наведена към земята. Можеше да се предположи, че хищникът дебнеше плячката си.

Точно така беше. След малко, на тясната площадка, двадесет метра по-ниско от мястото на орела, се появи малко, четирикрано животно, сивокафяво на цвят, с по-светъл корем, малко по-голямо от заек, и с по-къси уши от неговите. То беше без опашка. Четирите пръста на предните му крака образуваха копито, а от трите пръста на задните му крака, два бяха сраснали в копито, а средният завършваше с нокът.

Разбира се, всички тези подробности не бяха веднага забелязани от ловците, които бяха доста далеч от животното. При това то постоянно се местеше от място на място и си похапваше листа. За всичко това по-късно им разказа Ханс, а също им съобщи и името на

животното — гиракс. То обитаваше скалистите планини, живееше на групи, криеше се из пукнатините на скалите и излизаше да се погрее на слънце или да се нахрани с трева и листа от някои храсти. Поради недостъпността на своето убежище, това животинче, наречено още черен заек, благополучно избягваше нападенията на четирикраките хищници, но не и на орлите.

Щом се появиха три или четири такива животинки, орелът се стрелна към тях. Чу се остър писък, но нито едно от тях не попадна в страшните му нокти — толкова бързо се разбягаха те и се изпокриха из дупките си. Нашите ловци бяха страшно учудени, а орелът прелетя на другия склон на планината.

XXXVI

ПЛАНИНСКАТА АНТИЛОПА

Орелът беше толкова далеч, че нямаше смисъл да се стреля по него. Можеше да се очаква, че хищникът, като не намери плячка тук, ще се отпрати към съседните планини. Птицата се издигна много високо и вече се скриваше от очите на ловците, когато изведнъж се спря и пак се загледа в някакъв предмет в подножието на планината.

С надежда да стреля по него, Ханс беше пропълзлял напред и след малко, вперил поглед вече не в планинските зайци, а в съвсем други животни, забеляза, че и орелът се е насочил към тях. Това бяха четирикраки животни, с маслинен цвят, преливащ в жълто, и различни по големина: най-едрите имаха рога и бяха големи колкото ловджийски кучета. Най-малките бяха големи колкото козле, а имаше и по-едри, но без рога. Това беше семейство антилопи, които живееха в скалистите планини и теснини, недостъпни за ловците, кучетата и хиените. Те никога не слизаха в долините и не напускаха планините, като превъзхождаха всички четирикраки по катерене на най-стръмни височини и прескачане на огромни пропасти. Недостижими за ловци и хищници) тези планински кози имат само един враг — орелът.

Около петдесет сантиметра високо, това животно беше много по-силно от антилопите, които живееха в равнините. Рогата му, около девет сантиметра дълги, стърчаха малко приведени над главата. Козината му беше гъста, дълга, твърда, щръкнала и това му придаваше далечна прилика с бодливеца.

Главната разлика между този вид антилопа и другите бяха копитата ѝ — с цилиндрична форма, назъбени по краищата и само благодарение на тях животното се изкатерваше и по най-гладките скали.

Като набеляза новата си жертва, орелът спря и я връхлетя стремително. Но със същата бързина и трите животни скочиха от площадката, където до този момент седяха, и след малко се показаха иззад друга скала. Орелът отново ги нападна и макар че те още веднъж избягаха от ноктите му, той все повече намаляваше кръговете, които

описваше около жертвите си и по такъв начин изтощаваше малките на антилопите. Напразни бяха усилията на родителите да привлекат вниманието му върху себе си. Орелът не им обръщаше никакво внимание и съсредоточи всичките си усилия върху една млада антилопа. Като я доведе до пълно изтощение, крилатият хищник се стрелна надолу и заби страшните си нокти в гърба на жертвата си, готов вече да отлети. Но в този миг отекна пушечен залп, повторен от ехото, и хищникът, без да изпуска жертвата от ноктите си, полетя право към земята.

XXXVII

ЛОВ

Ловците хукнаха тичешком надолу, където бяха паднали двата трупа. Ноктите на убития орел все още стискаха плячката.

Младежите решиха на всяка цена да се сдобият с рога на мъжка антилопа от тази порода, каквито нямаха в колекцията си.

Подскачайки от камък на камък и от един подстъп на скалата към друг, антилопите за кратко време след стрелбата, която беше повалила орела, се намериха в подножието на планината.

Хендрик предложи да подгонят животните и да ги закарат на равно място, където кучетата щяха лесно да ги настигнат, защото планинските антилопи не можеха да бягат бързо по равното. Предложението му беше прието, кучетата — отвързани, и планът сигурно щеше да успее, ако животните все още си бяха стояли на предишното място.

Макар че животните бяха слезли доста ниско, те много бързо се изкатериха обратно и с безумно смели скокове се озоваха много далеч от ловците. Опитът да ги доближат от другата страна на склона също не успя, защото пъргавите животни лесно се отдръпнаха отново от ловците. Поради скалистата местност не беше възможно преследването с кучета, а невъобразимите скокове на антилопите ги спасяваха от куршуми.

Всички опити на ловците да накарат животните да слязат пониско бяха неуспешни. Трябваше да променят плана за преследване: вместо да ги подгонват надолу, да се опитат, напротив, да ги подкарат нагоре. Разделиха се на групи. Всеки, освен Клаас, водеше по едно куче и тръгнаха до обградят върха.

Започнаха тежко изкачване, без да губят връзка помежду си и взаимно си съобщаваха къде се намираха антилопите. А те тичаха на различни страни с подскоци, описваха криви линии, но непрекъснато се движеха все нагоре.

Когато стигнаха средата на изкачването, антилопите се усетиха, че са в клопка, и се нахвърлиха отчаяно срещу ловците. Най-близо се

оказа Ханс, който като добър стрелец, веднага се прицели и повали женската. Мъжкарят се обърна назад и отново тръгна нагоре. Кучетата го следваха отблизо. Най-после преследваното животно стигна до самия връх на скалата. Ловците не можаха да сдържат вика си на учудване, като видяха антилопата на това малко място, най-много дванадесет сантиметра широко. Те с възхищение гледаха животното, достигнало до последното си безопасно място и застанало там като върху игла. Но ловците напразно си мислеха, че то вече им принадлежи. С един невероятен скок неочаквано се намери на скалата зад тях и скачайки от скала на скала, след няколко минути стигна долу, в полите на планината.

Всичко това стана толкова неочаквано, че ловците не успяха да дръпнат спусъците на пушките си. Те объркано гледаха надолу, и в този момент видяха бяло облаче и чуха изстрел. Беше стрелял Клаас, който Изморен от дългото катерене, беше предпочел да изчака другарите си долу, като си почиваше на един камък. При скачането си долу, антилопата не беше забелязала момчето и беше се спряла за миг да си поеме дъх. Точно тогава Клаас беше стрелял и беше повалил на място животното.

Макар че Ян, малко засегнат от успеха на съперника си, заяви, че успехът му е случаен, несъмнено животното беше повалено от куршума на Клаас и той много се гордееше с това.

XXXVIII СМЕЛАТА ПТИЦА

След тридневен преход из равнините на Зуурфелд, пътешествениците стигнаха една река и потеглиха на горе по течението ѝ. Местността изглеждаше вече съвсем друга: по бреговете на реката растяха върби и тръстики, а на отсрещния бряг се разстилаше широка, зелена равнина, която по нищо не напомняше безплодните долини, вече прекосени от ловците.

Те решиха да се възползват от прекрасните пасища за добитъка си и се разположиха на една полянка, близо до водата, като отсякоха няколко дървета за огън.

Докато строяха лагера, Клаас и Ян забелязаха някакви птици, които летяха над водата и отдалеч приличаха на лястовици. Бяха големи колкото гълъби, ръждивосиви на цвят с примеси от сиво и бяло — оперение, твърде бледо за тропическите страни. Раздвоената опашка, която напомняше тази на лястовицата, общият строеж на тялото и цвета на перата показваха, че тези птици принадлежат на семейство ястреби. На пръв поглед човек можеше да си помисли, че те само си играеха над реката. Но при по-внимателно наблюдение лесно се забелязваше, че те често се гмуркат във водата и после всеки път се появяват с риба в човката. Значи ястребите ловуваха. Но те не се задоволяваха само с риба. Спокойно можеха да бъдат отнесени към всеядните животни, защото не пренебрегваха и малките четирикраки, и птиците, и влечугите, а дори и мърша, при липса на друга храна.

След като напразно чакаха повторното появяване на ястребите над реката, с надеждата да стрелят по тях, Клаас и Ян се отказаха от намеренията си и отново се върнаха в лагера за обяд.

Вилхелм Дебелия сутринта беше издебнал една дропла и сега ловците щяха да си похапнат от този вкусен дивеч.

Седнаха да обядват и се учудиха от накачалите наблизко ястреби, които толкова бяха се осмелили, че дори им издърпваха яденето от ръцете или от устата на кучетата.

Възмутени от тази дързост, Клаас и Ян грабнаха пушките, но макар че убиха или раниха няколко птици, другите не се уплашиха и дори не се отдръпнаха от лагера и продължаваха да дебнат обядващите. Случи се и нещо доста смешно: Когато завършиха обяда, Ханс се зае с препарирането на изумрудения гълъб, който беше убил сутринта, и който се среща само в Южна Африка. Той хвърли месото му на кучетата и пристъпи към главата, когато изведнъж един ястреб грабна птицата, от ръцете му, изпърха с криле и бързо отлетя с ненужната му плячка, по която нямаше вече късче месо.

XXXIX

ВОДНАТА АНТИЛОПА

Бреговете на реката се извисяваха на около два метра над водата, спускаха се към нея доста полегато, с нещо като стъпала. Изглежда тези стъпала са направени от някакви огромни четирикраки животни от рода на носорозите, които си бяха прокарали този път за водопой или за преминаване на отсрещния бряг. Това предположение се потвърждаваше и от многото следи на животни и по двата бряга на реката. Вилхелм и Хендрик решиха да направят засада, като използват лунната нощ и изчакат появата на хищниците за водопой. Не дочакаха дори и пълния залез на слънцето.

Когато обмисляха нощния си лов, вниманието им беше привлечено от неочакван шум на отсрещния бряг. От гъсталака се показва красиво животно, каквото бурите не бяха виждали до сега. То беше около метър и половина високо и дълго около два метра, със сиво-черна козина, с бяла муцуна, бяло петно на шията, с опашка, около петдесет сантиметра дълга, която завършваше с кичур косми. Това животно имаше жълта, щръкнала козина. Дългите му, шестдесетсантиметрови светлозелени рога бяха малко извити и сякаш се състояха от нанизани пръстени.

Ханс определи, че това е водна антилопа, най-красивата порода. Наричат я „водна“, защото никога не се отдалечава от реките и езерата. Прекарва горещите часове на деня във водата, плува отлично и когато е преследвана, търси спасение във водата, като предпочита да посрещне нападението във водата, а не на сушата. Тази антилопа живее в блатистите, обрасли с тръстика брегове, и рядко се показва, когато реките са придошли. Този период тя прекарва в непристъпните за ловците блата. Благодарение на дългите си крака, които завършват с грамадни копита, водната антилопа тича свободно из мочурливите блата, където другите породи антилопи биха затънали.

XL ЛАКОМОТО ВЛЕЧУГО

Като пристъпваше бързо и леко, антилопата слезе от брега и нагази смело във водата.

Предполагайки, че животното ще мине на отсрещния бряг, Хендрик и Вилхелм тръгнаха към пътеката след него, като се криеха зад тръстиките. Но явно антилопата нямаше такова намерение, а искаше само да засити жаждата си.

На мястото, където антилопата беше навлязла във водата, успоредно на брега лежеше нещо като повалено дърво, на което нито ловците, нито животното обърнаха внимание.

Но за голямо учудване и на ловците, и на антилопата, този дънер изведнъж се размърда и се стрелна към благородното животно. Това се оказа крокодил, който бързо захапа муцуната на антилопата и напрягаше всичките си сили да завлече жертвата към водата.

Антилопата мъжествено се съпротивляваше — гмуркаше се, пак изплуваше, риташе врага си, но всичко беше напразно. Заловена за муцуната, тя не можеше да употреби най-главното си средство за защита — рогата. Крокодилът продължаваше да я държи като в клещи. Най-после той успя да завлече жертвата си на дълбоко място. Водата избълбука и страшно, и скръбно за последен път и двете животни изчезнаха: крокодилът беше завлякъл жертвата си на дъното на реката. Червената пяна, която се появи на повърхността на водата, беше отнесена бързо от течението и отново се възцари предишната тишина.

След връщането на Хендрик и Вилхелм в лагера, заговориха за крокодилите от тази част на Африка. В разговора взе участие и Конго, който дълго време беше скитал по бреговете на Лимпопо — голяма река североизточно от мястото, където се намираха сега нашите пътници. В тази река имаше много крокодили, според думите на Конго, дълги до девет метра и дебели като носорози. Тези крокодили нападаха биволите при водопой, хващаха ги за муцуните и ги откъкваха във водата. При това, добави Конго, крокодилът никога не започва да яде плячката си, преди тя да се е разложила напълно, и

затова, когато удавеше животното, той го извличаше обратно на брега и чакаше то да се разложи.

По време на разговора ловците доловиха необикновен шум и вълнение в тръстиките на брега. Те доближиха дебнешком и видяха нещо грамадно и движещо се. Беше крокодилът, който вадеше от водата, ту с влачене, ту с блъскане, трупа на антилопата. Като издебна момента, когато чудовището си отпочиваше, Вилхелм му изпрати куршум в главата; куршумът попадна в очите му и раздроби черепа. Чудовището успя да влезе във водата и тя се боядиса в червено от кръвта му. След малко то се показва на повърхността пак, но вече се гърчеше предсмъртно, гмурна се още веднъж, отново изплува и потъна като камък, завинаги.

Негрите откриха в тръстиките трупа на антилопата, малко разкъсан от зъбите на чудовището, и го помъкнаха към лагера с тържествени викове.

ХЛІ ТОКАЧКИ

Вечерята на ловците — прекрасно опечена токачка — разбира се, беше много по-вкусна от вечерята на двамата слуги, които се бяха заели с антилопата, защото месото на водната антилопа никак не е вкусно.

Всеки познаваше токачките. Африка е тяхната родина, но те живееха и навсякъде в Европа, където се ценяха скъпо — заради месото им и като носачки на яйца. А на Антилските острови токачката не беше питомна птица, както в Европа, защото, поради големия си брой, токачките нанасяха големи щети на полетата. Плантасторите там смятаха тази птица за вредна и не ходеха на лов за нея, а просто я унищожаваха.

Дивите токачки се движеха на грамадни орляци по земята и само когато бяха разтревожени, литваха и накацваха по дърветата, където и ношуваха. Хранеха се със семена, плодове и червеи. Улавянето им беше много по-трудно, отколкото би могло да се стори на пръв поглед. Те рядко летяха, но толкова бързо тичаха, че на равно място човек не можеше да ги стигне. Имаха добър слух и не оставяха никой да се приближи до тях. Най-лесно можеха да бъдат уловени с преследване от куче, докато то ги принуди да кацнат на дърво и тогава да се стреля по тях.

Нашите ловци вече се бяха възползвали от този начин на лов. Това се беше случило сутринта, когато бяха убили крокодила.

На полето, където беше разположен лагера, се беше появило ято токачки, и след малко седем от тях станаха плячка на ловците.

На акациите, където накацаха токачките и където ги настигнаха ловците, се виждаха и други птици, а между тях и една африканска едолю, наречена така, както и европейската кукувица, заради особеното ѝ кукане. Африканската едолю снасяше, както кукувицата, яйцата си в чужди гнезда и оставяше грижата за мътенето на другите птици. Изобщо по начина на живот много приличаше на кукувицата.

Скватерите бяха нарекли тази птица новогодишна, защото мислеха, че тя се явява само в началото на януари, пищи, когато е гладна и тогава другите птици ѝ носят храна.

Ханс каза на другарите си, че новогодишната птица всъщност е малкото на едолю. Скватерите не бяха съгласни с това, защото считаха, че малкото никак не прилича на възрастната птица. Появяването на птицата по Нова година съответства на времето, когато малките едолю излизат от гнездото и се учат да летят. Птиците от този вид, които ловците видяха, несъмнено бяха възрастни.

XLII

ЧЕРВЕНАТА АНТИЛОПА

Нагоре по течението на реката, долината постепенно се стесняваше и преминаваше в две тесни ивици по двата бряга, обрасли с гъста гора, която на места стигаше до самата вода.

Равнината се разделяше на отделни тераси.

Макар че навсякъде се срещаше много и различен дивеч, ловците се ограничаваха само с толкова лов, който им беше нужен да попълнят запасите си от прясно месо.

Когато се изкачиха на най-горната тераса над реката, те срещнаха стадо антилопи, които не им бяха известни. Това беше достатъчно да спрат и да се приготвят за лов.

Животните бяха средни на ръст, с ясночервеникава козина, която по главата, шията и предните части на тялото ставаше по-светла и беше млечнобяла на корема. Хендрик и Вилхелм ги нарекоха с името, дадено им от бурите: „червена антилопа“ или „пелахи“, както им казваха туземците. Вилхелм потвърди, че това са точно такива животни, ако се съди не само по цвета на козината им, но и по особената форма на техните лирообразни рога, дълги до петдесет сантиметра и не толкова прави, както у спрингбоките.

В цялата група само едно животно имаше напълно развити рога, а това показваше, че не са стадо, а семейство. Освен стария мъжкар, имаше няколко женски и пет-шест рожби.

Ловците бяха чували, че пелахите се недоверчиви и много пъргави, и тяхното настигане не е никак лесно.

Щом видяха животните от високо, ловците решиха да слязат по-долу и с пълзене да стигнат до животните, криейки се из тревата.

Хендрик и Вилхелм трябваше да застанат от другата страна на хълма, скрити в гъсталака, и оттам да наблюдават пелахите. После, като дочакат удобен момент, да нападнат антилопите, които в този случай щяха да се окажат между два огъня. И тъй като отдясно се издигаха стръмните склонове на планините, а отляво течеше дълбока река, пелахите нямаше да могат да избягнат участта си.

Завързаха конете за едно дърво, слязоха от височината и тръгнаха надолу.

С бърза крачка напред стигнаха до онази част от хълма, която до тогава не можеха да видят. И какво беше учудването им, когато там видяха съвсем други животни, а не тези, които очакваха! По външния им вид можеше безпогрешно да се определи, че те не са кротки, преживни животни, а страшни, хищни зверове!

XLIII

ЧЕТИРИКРАКИТЕ ЛОВЦИ

Пред очите на младите хора стояха дванадесет лъва: стари мъжкари, женски и рожбите им, на различна възраст. Страшна гледка за тези, които са само да шестстотин метра далеч!

Разбира се, в първата минута нашите ловци се уплашиха и веднага забравиха за лова на антилопите. Те се обърнаха бързо назад, към конете, и едва когато ги възседнаха, се поуспокоиха малко. Храстите ги скриваха от лъвовете, а вятърът не донасяше миризмата им до чувствителните ноздри на хищниците, които явно не подозираха близкото си съседство с ловците. При това те бяха сигурни, че конете им, дори и кончетата на Клаас и Ян, ще спасят и себе си, и конниците от преследването на лъвовете.

Интересно им беше да наблюдават лъвовете от толкова близко разстояние. Те изпратиха Клаас и Ян в лагера, а четиримата по-възрастни се върнаха на мястото, откъдето видяха за пръв път лъвовете.

Пелახите си пасяха кротко сред долината, без да подозират близостта на страшните съседи. Посоката, в която духаше вятърът, не донасяше до тях миризмата на лъвовете, скрити от гъстата горска завеса. А лъвовете, очевидно, знаеха за присъствието на антилопите. От време на време някой от лъвовете пълзешком се приближаваше, разглеждаше антилопите и после се връщаше при другите, които сякаш се събираха на съвещание и изслушваха съобщенията на наблюдателя. След малко всички лъвове се разпръснаха в различни посоки. Някои навлязоха в долината, други, обратно, се доближиха до височината.

Ясно беше, че лъвовете, които бяха слезли надолу, щяха да подгонят плячката.

Те бяха три, а ролята на „ловците“ трябваше да се изпълнява от другите девет лъва.

Преследвачите се скриха след малко в гъсталака. А „ловците“ се разпръснаха и чакаха, скрити в храстите. Антилопите вече подушиха

опасността. Мъжкарят вдигна глава, огледа се, изсвири и заудря земята с крак; другите застанаха нащрек. След като повтори призива си, мъжкият хукна да бяга, колкото му позволяваха силите, последван от семейството си, точно натам, където беше засадата. Когато се изравниха с нея, от храстите изскочиха и другите лъвове, сякаш изхвърлени от невидима пружина. Всеки от тях с огромен скок връхлетя върху предварително набеязаната си жертва и след още няколко секунди лъвовете, победоносно настъпили трупове на антилопите, вече ги разкъсваха със зъби и нокти.

Трите пелаха, които успяха да избягат нападението от засадата, станаха жертва на тримата преследвачи.

Благоразумният Ханс трудно успя да разубеди Вилхелм и Хендрик да отидат на мястото на борбата и да изпратят няколко куршума по хищниците. Той също така настояваше да се отдалечат от това опасно съседство и да пренесат лагера си на отсрещния бряг. Успяха да намерят брод и да прекосят реката, където се настаниха за нощуване.

През цялата нощ до тях достигаше рев, който потвърждаваше колко беше прав Ханс в опасенията си. Очевидно, лъвовете бяха заели твърдо другия бряг на реката, като свое временно местоживееене.

XLIV ВИДУА

Когато се разсъмна, потеглиха нагоре по течението на реката.

Терасите продължаваха, ставаше все по-трудно да се върви и заради планинските склонове, които се доближаваха до брега. Понякога изкачването беше толкова трудно, че и хора, и животни трябваше да проявяват големи усилия. За да се пребори с упоритостта на воловете, Конго използваше един много прост, но остроумен начин: намазваше с техния тор камъните по пътя и по такъв начин ги измамваше, че предстоящият път е по-лесен от изминатия, защото други волове вече са минавали по тези места.

Най-после слязоха в тясна и камениста долина. На това място реката беше тясна като поточе. Коритото ѝ беше толкова притиснато от двете страни с грамадни скали, че се образуваше само тесен проход. Понеже водата беше малко, това беше най-удобното място за преминаване на другия бряг.

Като решиха да постъпят именно така, пътешествениците отложиха преминаването за другата сутрин и се разположиха за нощувка в долината, която отвсякъде беше обградена от високи скалисти планини. В долината растеше сочна трева, наблизко имаше вода, т.е. всичко нужно за измъчените волове.

Из храсталаците и високата трева пърхаха много птици, навярно се криеха и леопарди. Клаас и Ян бяха заинтересувани най-много от едни особени птици, които приличаха на врабци и прехвърчаха около гнезда, които по формата си приличаха на пъпки. Те бяха направени от трева и оплетени отвън с някакво влакнесто вещество от растителен произход. Ловците познаваха този вид птици; те бяха от семейството тъкачи. Бяха наречени така заради особения начин, по който построяваха гнездата си. Гнездата, които ловците откриха, се оказаха много полезни: с техните влакна можеше да се поднови материалът за пълнене на пушките, който беше вече на свършване. Но това не беше лесно — първо трябваше да се разрушат гнездата, за да се вземат само влакната.

След малко видяха една още по-рядка и по-интересна птица, голяма колкото канарче. Опашката ѝ беше няколко пъти по-дълга от тялото. Лъскавочерна с оранжева огърлица, тази чудна птица поразяваше с дългите си и правилно разположени пера на опашката. Ханс поясни, че тя се наричаше видуа, по името на една местност от Западна Африка, където тези птици за пръв път са били видени от португалците.

Веселият характер и красивите пера са направили тази птица любимка за птицеловците. Тя се храни със семена и трева, сменя перата си два пъти в годината, като през единия от тези периоди мъжкият започва да прилича изцяло на женската. Тази птица по навиците си прилича на райската птица, която се среща само в Западна Африка.

Ловците убиха две птици видуа и попълниха с тях колекцията си.

XLV БУФАГА

Ловците се занимаваха с препариране на убитите птици, когато вниманието им беше привлечено от някакъв шум — като глас на дрозд. Птичката, която го издаваше, беше голяма колкото дрозд, но и ловците, и кучетата, и воловете бяха обхванати от безпокойство при нейното съседство. Конете се отвързаха и бясно препуснаха далеч от лагера, а воловете започнаха да мучат страшно. За да се обясни такова извънредно безпокойство, ще бъде достатъчен един откъс от съчинението на френския орнитолог Левалян:

„Човката ѝ — пише Левалян за тази птица, — прилича на клеци и ѝ служи да извлече личинките на мухите от кожата на биволи, антилопите и други четирикраки, по които мухите снасят яйцата си; животните сякаш разбират услугата, която им се прави и търпеливо понасят тази операция.“

Птиците от това семейство се срещат в Америка и Африка, като следват стадата бизони, биволи и овце. Някои от тях, които нямат толкова здрави човки, се задоволяват с това да ловят насекомите, които безпокоят животното. Другите, които имат силни човки, извличат самите личинки изпод кожата на животните. Тези последните се наричат „буфага“ (волояд). Различават се два вида буфаги: с червена и с жълта човка. И двата вида се срещат в Африка, а само първият — в Мадагаскар.

Буфагите живеят на малки семейства, от шест до осем птици.

Те са много плахи и могат да бъдат издебнати и убити само с хитрост — като напред за примамка се подкарва вол.

Но от всички животни, след които вървят, буфагите предпочитат носорозите. Грамадното тяло на тези дебелокожи е подходящо и широко поле за снасянето на яйцата на насекомите, а следователно — изобилен запас от храна за буфагите. И четирите породи носорози, които се срещат в Африка, винаги се придружават от буфаги. Накъдето и да се запъти носорогът, те са винаги след него. Той се отнася към тях съвсем спокойно, защото съзнава ползата от тях. Птиците, освен че го

освобождават от личинките, но го и предупреждават за опасност — с гласа си и с удари на човката по неговата глава. По същия начин постъпват тези птици и при хипопотама и слона.

Това беше известно, както на ловците, така и на всички животни, които се намираха в лагера. Страхът, който обхвана всички, се дължеше на осъзнаването на близостта на страшен враг, когото тези птици съпровождаха.

XLVI МУХОХО

След малко, от посоката откъдето се чу писъкът на буфагите, прелетя леопард, изчезна като стрела, после се появиха два големи бели носорога. Ханс веднага позна по грамадните рокове, които бяха извити малко към очите, че тези носорози принадлежат към породата, наречена от туземците „мухохо“.

Белите носорози са най-едрите четирикраки след слоновете; хранят се само с трева, докато техните събратя — черните носорози — ядат листа на дървета и храсти и поради това тяхната долна устна е по-развита и подвижна.

Белите носорози са по-тромави и по-бавни.

Като излязоха от потока, двата носорога се намериха в средата на долината. Ловците можеха да ги огледат много добре. Видяха им се особено големи, най-вече единият — едър почти колкото женски слон.

Като доближиха мухохо, ловците за голямо свое учудване забелязаха и трети носорог. Той беше колкото едра свиня, без характерния рог на носа. Очевидно това беше малкото на двете животни. Това много зарадва ловците, особено Фацетане, защото месото на младия носорог е много по-крехко от това на възрастните.

Увлечени от ловна страст, младежите съвсем бяха забравили колко е опасно да се закачат белите носорози когато с тях са малките им. Започна се честа стрелба, единственият резултат от която беше свирепото и съвсем неочаквано за ловците нападение на леко ранените мухохо.

Без да дочакат сблъсъка с побеснелите животни, шестимата ловци, към които се присъединиха и бушменът, и зулусът, хукнаха да бягат.

XLVII

ЕЗДА НА НОСОРОГ

За тяхно щастие, наблизно бяха колите им. Ако не беше така, само след двадесетина крачки, поне двама от тях щяха да бъдат нанизани на рога на чудовището или да бъдат смачкани от краката му.

Щом и последният конник успя да се скрие в колата, тя бе разтърсена от удара на рога на разяреното животно. Ловците осъзнаха колко ненадеждно е укритието им, но нямаха друго на разположение. Младежите се надяваха, че чудовищата ще се откажат от нападението си, като не ги виждат повече. И колко голямо беше отчаянието им, като видяха, че най-едрият мухохо с наведена глава се нахвърля върху колата, където те се бяха скрили.

Ударът беше страшен. Рогът проби предната дъска на колата, а цялата тя се премести на няколко метра встрани.

Носорогът се готвеше за второ нападение, но изведнъж в хълбоците му се впиха две кучета, а трето увисна на опашката му — най-чувствителното място на носорога. Дълго време всички усилия на животното да отърси от себе си кучетата бяха напразни. Най-после двете кучета полетяха към тревата; едното от тях веднага беше стъпкано от мъжкия, а женската разпори корема на другото.

Все пак храбрите кучета успяха да отвлекат мухохо надалеч от колата и имаше надежда, че разярените животни няма да подновят нападението си.

Малко поуспокоени, пътниците започнаха да се безпокоят за конете, които бяха побягнали при появяването на носорозите, преминаха на отсрещния бряг на реката и бяха се събрали при една скала. Носорозите се запътиха натам, гонени от другите кучета. Щом видяха конете, те ги подгониха. За щастие тясната долина даде възможност на ловците да си послужат с пушките. Вилхелм и Хендрик сполучиха да спрат най-напред двата възрастни носорога, а после рожбата им.

Тогавата стана нещо, което отначало изплаши ловците, но после ги накара да се смеят много.

Рядко се случва засегнатият от куршум носорог да падне настрани, на хълбок. Също като бивола, той обикновено пада напред и запазва това си положение. Точно по този начин паднаха двата мухохо.

Според обичая на бушмените — да възседнат животното и да забият ножа си в тялото му, за да определят дебелината на сланината му, а значи и неговата ценност — Фацетане скочи на гърба на грамадното четирикрано и с тържествуващ вик заби в него ножа си. Но в този миг носорогът, поради силната болка, която изпита, се изправи на крака и бързо побягна напред.

Тържественият вик беше заменен с викове на безпокойство и страх. Фацетане не се решаваше да скочи от гърба на животното от страх да не бъде прободен от страшния му рог и здраво се държеше за дръжката на ножа, като за единствена опора.

Кой знае как щеше да свърши това, ако носорогът имаше още сили. Но тичането му постепенно ставаше по-бавно, а след малко той коленичи и повече не се вдигна.

Бушменът, който излетя при падането на няколко метра напред, хукна да бяга без да се оглежда към колата, където то посрещнаха с буен смях.

След малко воловете бяха открити и заведени обратно в лагера. Вилхелм одра на място младия мухохо и той послужи за вечеря на ловците.

XLVIII

ЯН И КУРХААНИТЕ

Следващият престой на ловците беше в една чудесна долина, приличаща на онази, в която бяха срещнали лъвовете, но много по-широка и цялата покрита с цветя. От всички страни беше защитена от вятъра с високи планини. През средата ѝ течеше буйно поточе. По неговите брегове имаше извънредно богата растителност — плачещи върби и акации, а също и други цъфтящи дървета. Много пъстри птици и рояци пчели прелитаха от дърво на дърво и от цвят на цвят.

Ловците стигнаха до това чудесно кътче още по светло и се приготвиха за нощувка по-рано от друг път. Направиха лагер до водата и легнаха да си починат под олеандрите. Унасяни от пеенето на птиците, от бръмченето на пчелите и тихото бълбукане на потока, някои от тях скоро заспаха.

Клаас и Ян, изморени повече от другите, видяха близо до колата две птици, които много ги заинтересуваха. Ян, който гореше от нетърпение да се прояви като ловец и да достигне Клаас, който беше повалил антилопата в планината, не спираше да мисли какво необикновено нещо да извърши. Може би сега му се падаше удобен случай за това? И щом видя птиците, които му бяха познати, той реши да покаже на Клаас как се ловят те.

Какви бяха тези птици? Не по-големи от домашна кокошка, но много красиви, те бяха известни в Южна Африка с името курхаани и принадлежаха към порода, междинна между дроплата и глухаря; месото им е много вкусно.

Ян направи нещо като примка от конски косми и като я закрепил на камшика си, възседна своето конче и препусна надалеч от лагера. Клаас учудено следеше приготовленията му.

Като наближи на стотина метра до курхааните, Ян накара коня си да обикаля в кръг около птиците. Като стесняваше постепенно кръговете, ездачът не сваляше очи от птиците, които следяха спокойно неговото обикаляне. Най-после Ян се доближи достатъчно, за да може

да използва дръжката на камшика си и ловко метна примката върху една птица. После тържествено завлече жертвата си в лагера.

XLIX

ВИЛХЕЛМ И БОАТА

Вилхелм се събуди преди другите, два часа преди залез слънце, и забеляза надалеч един червенеещ се предмет. Той подсвирна на кучето, взе пушката и се запъти към този предмет, който му приличаше на животно.

Наблизо до този предмет, в самия край на долината, имаше горичка и ловецът тръгна към нея с намерение да се примъкне незабелязано до животното и да го застреля.

Когато наближи, Вилхелм успя да разгледа животното: беше малка антилопа, мургава, с тъмна глава и муцуна, и с бял корем. Направи му впечатление странното ѝ поведение. Тя изглеждаше неспокойна. Застанала срещу няколко олеандрови храста, антилопата се мятеше отляво надясно, пак заставаше точно срещу храста, без да сваля поглед от една определена точка.

Ясно беше, че това, което ѝ действаше толкова особено, се намира в храстите. Там Вилхелм забеляза неподвижна, лъскава маса и след като я разгледа внимателно, откри, че това е грамадна змия.

Дебела колкото човешко бедро, тя се беше навила на спирала и опашката обвиваше стъблото на дървото. Туземците я наричат каменна боа, заради местата, където тя се среща.

Всички змии от тази порода изчакват плячката неподвижно, улавят я със зъби, увиват се около нея и я удушват, след това я поглъщат цяла, колкото и голяма да е.

Змията изведнъж вдигна главата си и се изправи на около половин метър над земята. Въпреки страшния ѝ вид, разтворената уста, раздвоения изплезен език и искрящите очи, антилопата сякаш не чувстваше никакъв страх и се приближаваше към разтворената паст. Когато вече беше на няколко метра от мястото, където се полюляваше змията, влечугото бързо протегна глава напред, захапа антилопата със зъби и я притегли към дървото. След още една секунда тъмното тяло на антилопата изчезна между петнистите пръстени на змията и се превърна в безформена маса.

L

ДВУБОЯТ НА ВИЛХЕЛМ С БОАТА

Един приятел на Вилхелм, млад лекар и любител-зоолог, горещо беше го помолил, ако му се удаде удобен случай, да му донесе една боа от тази твърде рядка порода. Но всички старания на Вилхелм да изпълни молбата на приятеля си досега оставаха напразни. И не е за учудване, че щом сега беше срещнал случайно такова страшилище, дълго шест метра и повече от тридесет сантиметра дебело, той изцяло се отдаде на желанието да се сдобие с кожата му на всяка цена. Вилхелм стреля по змията, но тя се разви, отхвърли безформената маса, която се канеше да погълне, и запълзя толкова бързо, сякаш изобщо не беше ранена. Щом забеляза, че змията се насочва към скалите, където можеше да се скрие и да му избяга, ловецът, без да губи време за пълнене на пушката си, бързо тръгна след нея и след малко настигна опашката ѝ. Змията не обръщаше никакво внимание на тежките удари от приклада и продължаваше да пълзи напред, като половината ѝ тяло вече беше скрито в една пукнатина на скалата. Като видя, че влечугото ще му избяга, младежът реши със собствените си ръце да му попречи да се скрие в дупката. Той захвърли пушката настрана, с двете си ръце хвана опашката и я задърпа с всички сили. Но успя да издърпа змията навън само отчасти.

Започна отчаяна борба. Вилхелм не можеше едновременно да държи змията и да ѝ нанася удари, за да я накара да изпълзи обратно. Изведнъж му хрумна великолепна мисъл — да завърже опашката на змията за дърво и по този начин да освободи ръцете си, а после с удари да я накара да изпълзи от пукнатината. Той изпълни веднага намерението си с помощта на едно въже, което намери в джоба си; откърши здрав клон и с него започна да удря змията. След третия удар тя изпълзя, и то толкова бързо, че ловецът не успя да се отдръпне. Змията веднага се уви около него. Пред самото му лице застана страшната разтворена уста, изплезения, раздвоен език и злите втренчени очи...

Положението беше ужасно! Вилхелм не загуби самообладание и с цялата сила на отчаянието си стисна с две ръце змията за гърлото. Вързана с опашката за дървото и стисната за гърлото, змията не можеше да се бори свободно и да използва всичката си грамадна сила. Все пак, изходът на борбата трудно можеше да бъде в полза на ловеца, чиито сили не бяха достатъчни да я удушат.

За щастие, Вилхелм си спомни, че има ловджийски нож, окачен на кръста му. Трябваше да поотслаби за момент усилията си да стиска гърлото на змията и тя веднага се възползва от това, като обви още по-здравио жертвата си. Скватерът все пак успя да измъкне ножа си и с няколко силни удара довърши страшния противник.

Вилхелм беше спасен и имаше пълно право да се гордее с такава победа!

LI МЕДАРЯТ

Всички единодушно признаха, че борбата на Вилхелм с чудовищната змия надминава по героизъм всички други приключения, които бяха преживели до сега. Двубоят със змията стана тема на дълги разговори. Всички ловци, с изключение на Аренд, можеха да се похвалят с някаква случка, на която те бяха главни герои. А Аренд, освен че нямаше с какво да се гордее, но си спомняше със срам как веднъж попадна с коня си в капан, предназначен за слонове. Макар че той не беше толкова страстен ловец като приятелите си, все пак беше също толкова смел и пъргав като тях. Само че не беше имал удобен случай да прояви храбростта и досетливостта си.

Наскоро на Аренд му се падна да вземе участие в една случка, с която завърши пътешествието на ловците.

След цъфтящата долина бяха навлезли в друга, с повече кактуси. Вниманието им беше привлечено от една интересна птица. Съвсем обикновена наглед, голяма колкото врабче, тя прелиташе от клон на клон. Наричаше се медар, защото водеше всеки човек, който срещне, до мястото, където има пчелни кошери. Тя щеше да се възползва от остатъците след поражението на кошера. Природата я беше надарила с плътна и дебела кожа, която я предпазваше от пчелното ужилване. Понеже ловците бяха привършили запасите си от захар, много се зарадваха на възможността да се снабдят с мед за кафето.

Всички тръгнаха след птицата, която прехвъркваше от клон на клон с особен писък. Най-после тя кацна на едно дърво, сякаш посочваше края на пътя. На това дърво се намираше пчелният кошер.

Като отсякоха дървото и опушиха пчелите, ловците взеха медените пити и оставиха малка част на птицата-медар за благодарност. Тази вечер всички ядоха мед до пресищане.

ЛII ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Но за тях щеше да бъде много по-добре, ако не бяха намерили меда.

Един час след вечеря им стана много горещо и задушно. Медът, събран от пчелите, беше отровен. За щастие, в походната аптека на Ханс намериха нужните лекарства и си помогнаха.

Но бяха страшно отслабнали и се принудиха да останат на едно място за няколко дни.

Това неочаквано премеждие ги накара да прекратят похода си и да потеглят назад.

Аренд и Хендрик бяха много доволни, защото вече им беше домъчняло за Гертруда и Вилхелмина. Клаас и Ян вече предвкусваха вкусните домашни ястия, а ботаникът желаше час по-скоро да пристъпи към съставяне на новата си колекция.

Само Вилхелм беше недоволен. Той съжаляваше, че не успя да осъществи заветното си желание: да стигне до местата на огромните четирикраки, отвъд границата, по бреговете на Лимпопо. Утешаваше се само с мисълта, че скоро ще бъде замислена друга експедиция в тази посока.

След известно време пристигнаха в Грааф-Райнет здрави и невредими. Трябва ли да описваме с каква радост бяха посрещнати в бащиния си дом, колко мили и внимателни бяха Вилхелмина и Гертруда, и какъв тържествен обяд беше приготвен в тяхна чест?

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.